

JAARVERSLAG

Tessenderlo Group
EVERY MOLECULE COUNTS

INHOUDSOPGAVE

ACTIVITEITENVERSLAG 2018	6
Hoogtepunten 2018	7
Mededeling van de CEO en de voorzitter aan de aandeelhouders	9
Tessengerlo Group: overzicht van de kerncijfers	11
Tessengerlo Group: vier bedrijfsonderdelen:	15
Agro, Bio-valorization, Industrial Solutions en T-Power	
Informatie voor de aandeelhouders	36
MANAGEMENTVERSLAG 2018	38
Bedrijfsgroei	39
Human Resources	41
Innovatie en O&O	42
Veiligheid, Gezondheid, Milieu en Kwaliteit (SHEQ)	43
Risicoanalyse	45
Verklaring deugdelijk bestuur	49
Transparant beheer	49
Kapitaal en aandelen	49
Aandeelhouders en aandeelhoudersstructuur	50
Raad van bestuur	51
Executive Committee (ExCom)	55
Remuneratieverslag: Bestuurders	56
Remuneratieverslag: Executive Committee (ExCom)	58
Belangrijkste kenmerken van het kader voor interne controle en risicomanagement van de groep	62
Beleid inzake voorkennis en marktmanipulatie	64
Externe audit	64
Gebeurtenissen na balansdatum	65
Toepassing van art. 523 van het Wetboek van Vennootschappen	65
Informatie vereist op grond van art. 34 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007	65
Dividendbeleid	68
Informatie vereist op grond van art. 96, §2, 2° van het Wetboek van Vennootschappen	68
FINANCIEEL JAARVERSLAG 2018	69
Geconsolideerde jaarrekening	70
Verklaring inzake het getrouwe beeld van de geconsolideerde jaarrekening en het getrouwe overzicht van het managementverslag	152
Verslag van de commissaris	153
Statutair financieel verslag	160
Financiële woordenlijst	163

De verklaring van niet-financiële informatie wordt in een afzonderlijk duurzaamheidsverslag opgenomen en gepubliceerd op de website van de vennootschap. Dit afzonderlijk verslag vormt de verklaring van niet-financiële informatie van de groep en beantwoordt aan de vereisten van art. 96, § 4, en artikel 119, § 2, van het Wetboek van vennootschappen. Dit afzonderlijk verslag wordt als bijlage bij het jaarverslag toegevoegd.

BEDRIJFSPROFIEL

Met een geschiedenis die teruggaat tot 1919 is Tessenderlo Group de afgelopen jaren uitgegroeid van een chemisch bedrijf tot een gediversifieerde industriële groep die zich voornamelijk toelegt op landbouw, het valoriseren van bio-reststoffen en industriële oplossingen. Tessenderlo Group stelt 4.644 mensen te werk op ruim honderd locaties wereldwijd en is een leider in de meest markten waarin het concern actief is. Onze klanten zijn voornamelijk afkomstig uit de sectoren landbouw, voeding, industrie, constructie en gezondheid en de eindmarkten voor consumptiegoederen.

In 2018 realiseerde Tessenderlo Group een geconsolideerde omzet van 1,6 miljard euro. De vennootschap is genoteerd op Euronext Brussel en opgenomen in de Next 150 index en de BEL Mid index. Financiële berichtgeving: Bloomberg: TESB BB – Reuters: TesB.BR – Datastream: B:Tes.

EEN GEDIVERSIFIEERDE INDUSTRIËLE GROEP

De activiteiten van Tessenderlo Group zijn onderverdeeld in vier bedrijfssegmenten:

Het **Agro**-segment combineert onze activiteiten in de productie, trading en marketing van gewasvoedingsstoffen (vloeibare meststoffen en kaliumsulfaatmeststoffen) en gewasbeschermingsmiddelen.

Onze activiteiten in de verwerking van dierlijke bijproducten zijn samengebracht in het segment **Bio-valorization**. Dit omvat PB Leiner (productie, trading en verkoop van gelatine en collageenpeptiden) en Akiolis (rendering, productie en verkoop van eiwitten en vetten).

Het segment **Industrial Solutions** omvat producten, systemen en oplossingen voor het verwerken en behandelen van water, waaronder flocculatie en neerslag.

Het **T-Power**-segment omvat de (CCGT) gecombineerde stoom- en gasturbinecentrale in Tessenderlo (België) met een capaciteit van 425 MW. Tot 2026 werd een tollingovereenkomst gesloten met RWE Group voor de volledige capaciteit van de fabriek.

EVERY MOLECULE COUNTS

Tessenderlo Group wordt gedreven door een gedurfde en inspirerende visie: wij willen zorgen dat alles wat leeft op onze planeet kan gedijen door te helpen een wereld te creëren die optimaal gebruik maakt van de beschikbare bronnen. Deze visie omvat een grotere voedselproductie dan ooit tevoren, gebruik van water op de intelligente manier, het gebrek aan natuurlijke bronnen op aarde aanpakken en waarde creëren uit bio-reststoffen.

We willen ten volle begrijpen wat er gebeurt in de wereld om ons heen en onderzoeken hoe we een 'onderneming van morgen' kunnen creëren door dergelijke kwesties met succes aan te pakken. We beseffen dat we de dingen anders moeten doen om die doelen te bereiken.

Achter alles wat we doen ligt een hele eenvoudige filosofie: Every Molecule Counts. Deze slagzin beschrijft onze unieke houding ten opzichte van duurzaamheid en praktische innovatie. Erin besloten ligt de kracht van een idee of actie, hoe klein ook, om de wereld te veranderen.

Tessenderlo Group streeft voortdurend naar het vinden van meer duurzame oplossingen. Tegelijkertijd willen we onze eigen ecologische voetafdruk minimaliseren en de bijdrage van onze producten in de evolutie naar een groene economie maximaliseren. We bieden verschillende producten en milieuvriendelijke oplossingen, waarbij we doorgaans bijproducten uit andere industrieën hergebruiken en transformeren.

Of het nu gaat om de producten of de oplossingen die we aanbieden of om de manier waarop we ze produceren, de zorg voor onze planeet en voor haar bronnen staat centraal in al onze activiteiten. Dit is omdat we ervan overtuigd zijn dat Every Molecule Counts.

Tessenderlo Group
EVERY MOLECULE COUNTS

WEBSITE TER HERDENKING VAN ONS 100-JARIG BESTAAN

In 2019 is het 100 jaar geleden dat Tessenderlo Group werd opgericht. Om deze indrukwekkende mijlpaal te herdenken, lanceerden we een nieuwe website waar 100 opmerkelijke feiten met betrekking tot de geschiedenis van Tessenderlo extra aandacht krijgen: www.100jaartessenderlo.com.

Ontdek meer over de rijke geschiedenis van ons bedrijf en de manier waarop chemie aanzet tot nieuwe ideeën en oplossingen. Al 100 jaar lopen ondernemerschap, diversificatie, globale aanwezigheid, mensen, gezamenlijk succes én duurzaamheid als een rode draad door Tessenderlo Group. De mijlpalen die op deze thema's werden bereikt, evenals een fascinerende chronologische vertelling over ons bedrijf staan klaar om gelezen te worden...

In de loop van 2019 zullen we nog meer mijlpalen publiceren die getuigen van onze rijke historie.

ACTIVITEITENVERSLAG

2018

HOOGTEPUNTEN 2018

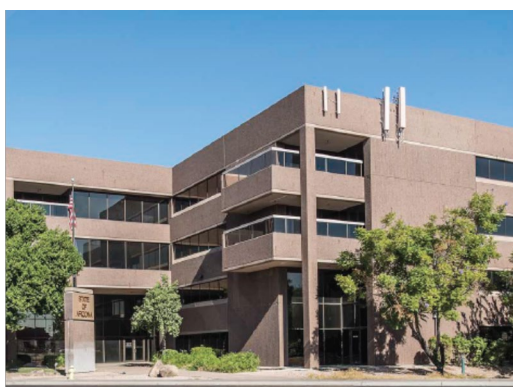
Binnen de businessunit DYKA Group, die hoogwaardige oplossingen in kunststof leidingssystemen biedt voor nutsbedrijven en de sectoren landbouw, constructie en civiele techniek, werden door DYKA in het tweede kwartaal van 2018 nieuwe vestigingen geopend in Tilburg en Amsterdam, terwijl JDP een nieuwe vestiging opende in Bolton (VK).

Tessenderlo Group ontving in april 2018 een onderscheiding als een van de beste Belgische investeerders in Frankrijk. De onderscheiding voor de meest innovatieve investering had betrekking op onze nieuwe elektrolysefabriek in Loos. Het evenement werd georganiseerd door de Frans-Belgische Kamer van Koophandel en Industrie.

In april 2018 vierde het Tessenderlo Innovation Center zijn 30-jarig bestaan. Indertijd gestart als voorziening voor O&O-activiteiten in de farmaceutische en organische chemie, is het Tessenderlo Innovation Center uitgegroeid tot een succesvolle innovatiefaciliteit met een breed scala aan mogelijkheden en competenties. Om de innovatiestrategie nog verder te ontwikkelen en klantgerichte innovaties te kunnen bieden, werd aan onze faciliteiten in Tessenderlo (België) een nieuw voedings- en applicatielaboratorium toegevoegd.

Voortbouwend op de groei van zijn activiteiten kocht Tessenderlo Kerley, Inc. (TKI) in het derde kwartaal van 2018 een nieuw hoofdkantoor in Phoenix (Arizona, VS). Het bedrijf hoopt het nieuwe hoofdkantoor in de herfst van 2019 te kunnen betrekken.

In september 2018 vierde Tessenderlo Group de inauguratie van zijn nieuwe membraanelektrolysefabriek in de vestiging PC Loos (Produit Chimiques de Loos, Frankrijk). De nieuwe fabriek maakt gebruik van de modernste technologie voor de productie van chloor, natriumhydroxide (NaOH) en kaliumhydroxide (KOH) en vormt zo een nieuwe mijlpaal in de geschiedenis van de groep. De fabriek in Loos wordt gebruikt door de businessunit Performance Chemicals.

Binnen de businessunit DYKA Group namen BT, BTH en Nyloplast vanaf 4 oktober 2018 collectief de nieuwe merknaam BT Nyloplast aan om zo hun kennis en sterke punten nog beter te kunnen combineren. De naamsverandering stelt ons bovendien in staat om vorm te geven aan onze ambitie om een erkende, gespecialiseerde leverancier van fittingen te worden op de Europese markt.

De businessunit PB Gelatins/PB Leiner ging met ingang van medio oktober 2018 verder onder de gewijzigde naam PB Leiner. De nieuwe naam werd zorgvuldig gekozen op basis van de gecombineerde 200-jarige geschiedenis van PB Gelatins/PB Leiner.

In oktober 2018 rondde Tessenderlo Group de aankoop af van de resterende 80% van de aandelen in T-Power nv, een 425 MW-elektriciteitscentrale op gas in Tessenderlo. Met de koop van de resterende aandelen door Tessenderlo Group was een bedrag van 313 miljoen EUR gemoeid, bestaande uit een betaling van 131 miljoen EUR aan de verkopende aandeelhouders en de overname van een netto financiële schuld van 182 miljoen EUR.

BRIEF VAN DE CEO EN DE VOORZITTER AAN DE AANDEELHOUDERS

Beste aandeelhouders,

Tessengerlo Group realiseerde een geconsolideerde omzet van 1.620,9 miljoen EUR in 2018, in vergelijking met 1.657,3 miljoen EUR in 2017. De omzet van het Agro-segment daalde met -1,5% (of verhoogd met 1,1% bij uitsluiting van het wisselkoerseffect). Lagere volumes binnen Tessenderlo Kerley International werden gecompenseerd door de andere Agro-activiteiten. De opbrengsten van het segment Bio-valorisatie daalden in 2018 met -3,9% (of met -2,3% exclusief het wisselkoerseffect), vanwege lagere volumes en lagere vetprijzen. De opbrengsten van Industrial Solutions in 2018 stegen met +3,0% (of stegen met +3,7% wanneer het wisselkoerseffect buiten beschouwing wordt gelaten), waarbij een omzetstijging kon worden waargenomen in de verschillende segmentactiviteiten. T-Power droeg 18,8 miljoen EUR bij tot de opbrengsten van 2018 en 13,5 miljoen EUR tot de Adjusted EBITDA van 2018 van de groep. Deze resultaten waren in lijn met de verwachtingen, omdat T-Power aan alle eisen van de tollingovereenkomsten voldeed.

Tessengerlo Group sloot 2018 af met een nettowinst van 92,1 miljoen EUR in vergelijking met 25,8 miljoen EUR in 2017.

In 2018 hebben we onze investeringen voortgezet met het oog op de versterking van onze competenties en expertise. We zijn vorig jaar gestart met onze nieuwe elektrolysefabriek in Loos, waar we nu over de best beschikbare technologie beschikken voor de productie van chloor, natriumhydroxide of kaliumhydroxide. De site in Loos is de grootste productie-installatie voor waterbehandeling coagulanten in Europa. De nieuwe productiefaciliteit voor membraan elektrolyse bevestigt de betrokkenheid van Tessenderlo Group bij de continuïteit van de levering aan zijn klanten op lange termijn. Het stelt de groep ook in staat om zowel aan de vraag op de externe markt te voldoen als aan interne consumptie van natriumhydroxide en kaliumhydroxide.

Daarnaast hebben we onze activiteiten verder gediversifieerd door de resterende 80% van de aandelen van T-Power te verwerven, een gascentrale van 425 MW in Tessenderlo (België). T-Power exploiteert sinds juni 2011 een 425 MW CCGT-centrale (Combined Cycle Gas Turbine) op de terreinen van Tessenderlo Group in de Belgische gemeente Tessenderlo. Er werd een tollingovereenkomst gesloten met RWE Group voor een periode van 15 jaar (tot 2026) voor de volledige capaciteit van de fabriek. Met de aankoop van deze moderne energiecentrale kan Tessenderlo Group inspelen op de ontwikkelingen van de Belgische energiemarkt vanaf 2026. De gascentrale is zeer flexibel en net die flexibiliteit wordt steeds belangrijker door het stijgend aandeel van fluctuerende energiebronnen in het stroomnet, zoals windkracht en zonne-energie.

Verder ging Tessenderlo Group door met het uitvoeren van uitgebreide onderhoudsprogramma's om de activiteiten te optimaliseren en verschillende fabrieken te moderniseren. We bleven ook gericht op het wegwerken van knelpunten, het verhogen van de logistieke efficiëntie, het implementeren van gecoördineerde inkoopactiviteiten, het realiseren van operationele uitmuntendheid, winstgevende groei en klantgerichtheid om onze klanten beter van dienst te zijn. Al deze initiatieven, gecombineerd met een constante focus op operationele uitmuntendheid, zullen ons in staat stellen een solide basis te leggen voor de toekomstige ontwikkeling van Tessenderlo Group.

Dividend

De raad van bestuur zal op 14 mei 2019 aan de algemene vergadering van aandeelhouders voorstellen om geen dividend uit te keren over het financiële jaar 2018. De groep is er op dit moment van overtuigd dat, in plaats van een dividenduitkering, meer aandeelhouderswaarde kan worden gecreëerd door de beschikbare middelen verder te investeren in de groei van de onderneming.

Vooruitzichten

De volgende stellingen zijn toekomstgerichte verklaringen. De werkelijke resultaten kunnen aanzienlijk verschillen.

Bovenop de bijdrage van T-Power voor een volledig jaar, een bijdrage die geschat wordt op ongeveer 50 miljoen EUR, en de toepassing van IFRS 16 Leaseovereenkomsten, wat zal leiden tot een bijkomende Adjusted EBITDA van ongeveer 20 miljoen EUR, verwacht de groep dat de 2019 Adjusted EBITDA hoger zal zijn dan deze van 2018. De groep wil benadrukken dat zij momenteel opereert in een volatiele politieke, economische en financiële omgeving.

2019 markeert de 100ste verjaardag van Tessengerlo Group. Ondernemerschap, diversificatie, wereldwijde aanwezigheid, mensen en gezamenlijk succes, evenals duurzaamheid, lopen als een rode draad door de 100 jaar van Tessengerlo Group. Ons 100-jarig jubileum is niet alleen gericht op vieren door na te denken over ons trotse verleden. Ons primaire doel is om ons te concentreren op ons toekomstige succes en dat van onze klanten.

Daarom willen we van deze gelegenheid gebruikmaken om onze klanten te bedanken voor het vertrouwen dat zij in ons stellen en natuurlijk voor jullie, onze aandeelhouders, voor jullie loyaliteit.

Namens de raad van bestuur willen we onze medewerkers bedanken voor hun inzet in 2018. We verheugen ons erop om ons bedrijf met succes vooruit te helpen in 2019 met de hulp van ons zeer gemotiveerd team.

Met vriendelijke groeten,

Luc Tack
CEO

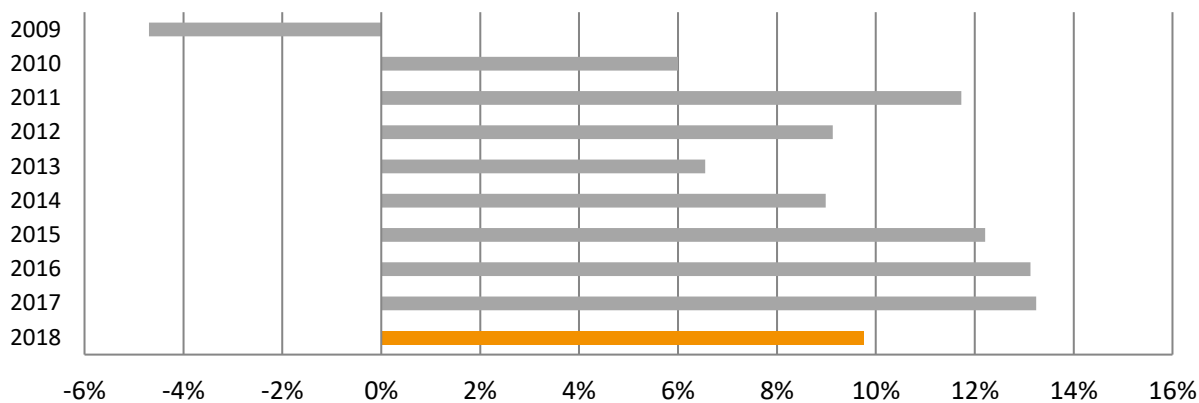

Stefaan Haspeslagh
Voorzitter van de raad van bestuur

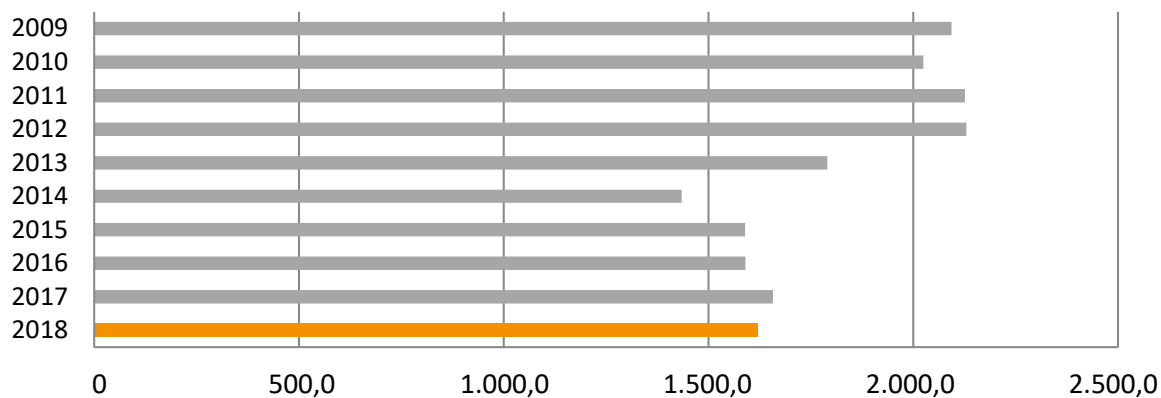
OVERZICHT VAN DE KERNCIJFERS

ROCE (%)

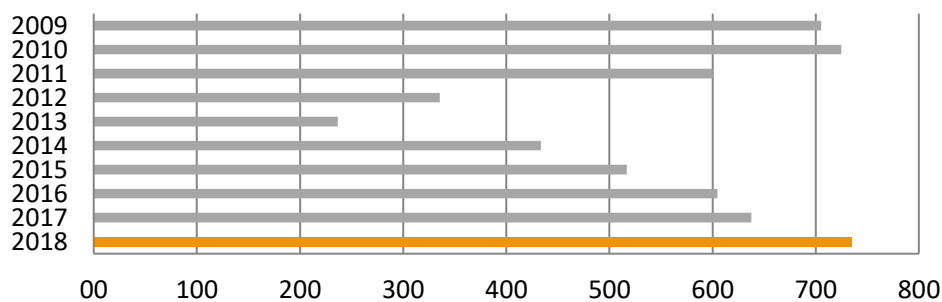
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
■ Roce	10%	13%	13%	12%	9%	7%	9%	12%	6%	-5%

OMZET GROEP (in miljoen EUR)

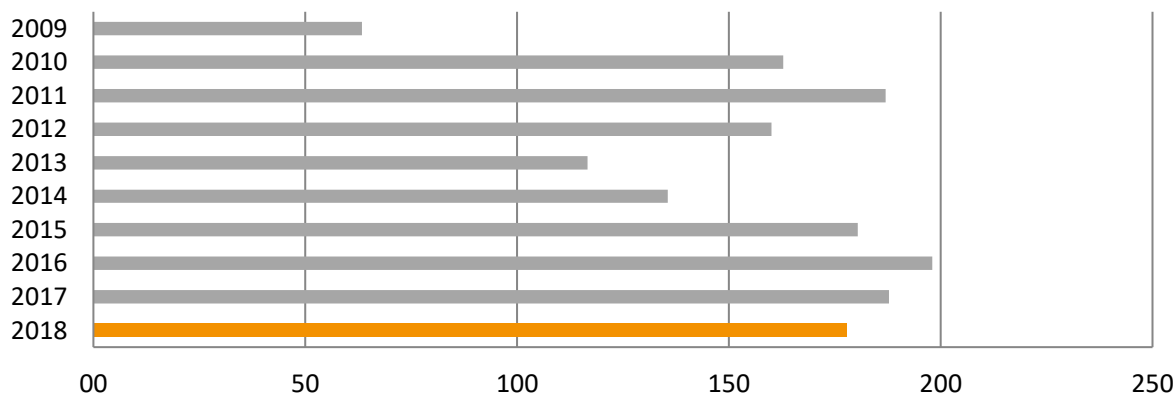
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
■ Omzet	1.620,9	1.657,3	1.590,1	1.589,0	1.434,2	1.790,1	2.129,0	2.126,0	2.024,0	2.093,0

EIGEN VERMOGEN TOEWIJSBAAR AAN DE AANDEELHOUDERS VAN DE GROEP (in miljoen EUR)

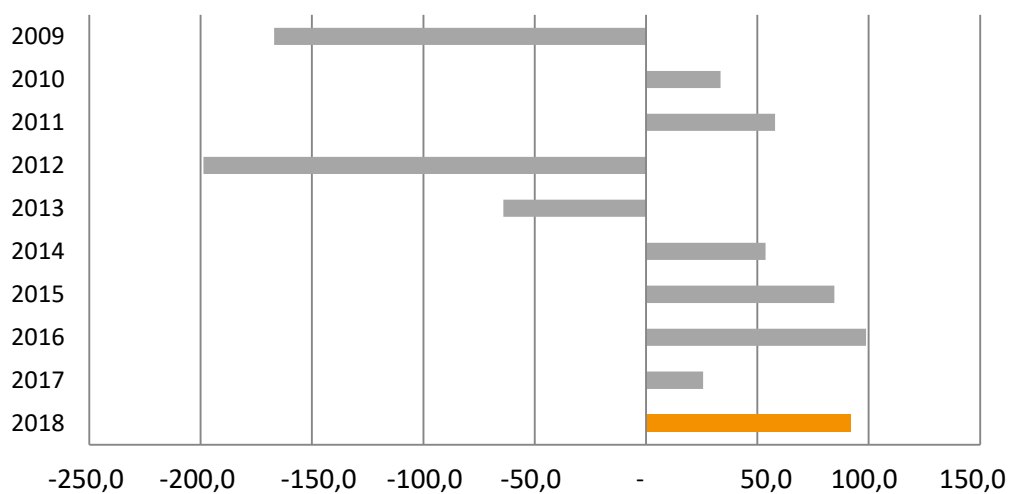
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
■ Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders van de groep	735	638	605	517	434	237	336	600	725	705

ADJUSTED EBITDA (in miljoen EUR)

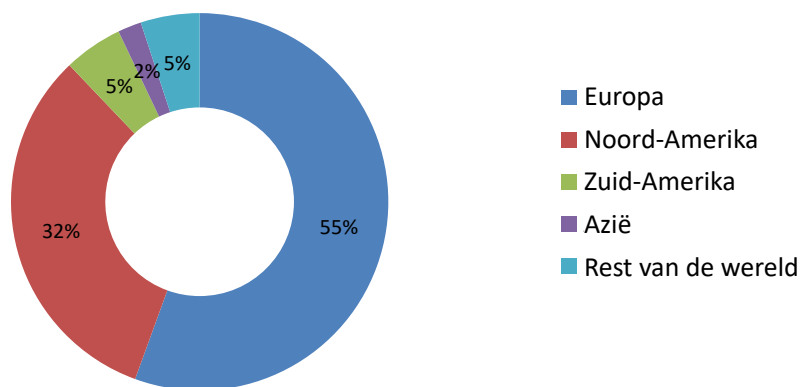
	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
■ Adjusted EBITDA	178	188	198	180	136	117	160	187	163	63

WINST (+) / VERLIES (-) (in miljoen EUR)

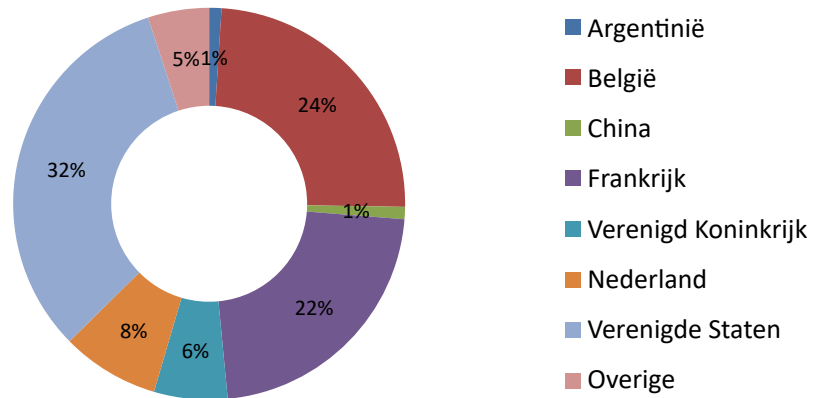

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
■ Winst (+) / verlies (-)	91,7	25,6	98,8	84,5	53,7	-64,0	-198,7	58,0	33,5	-167,0

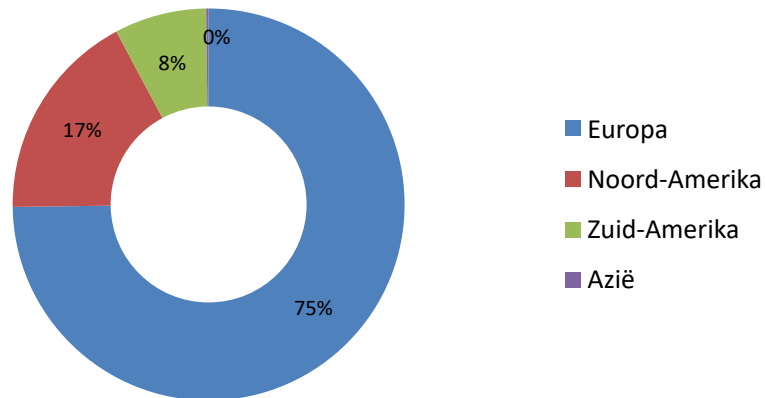
2018 OMZET PER GEOGRAFISCH GEBIED (%)

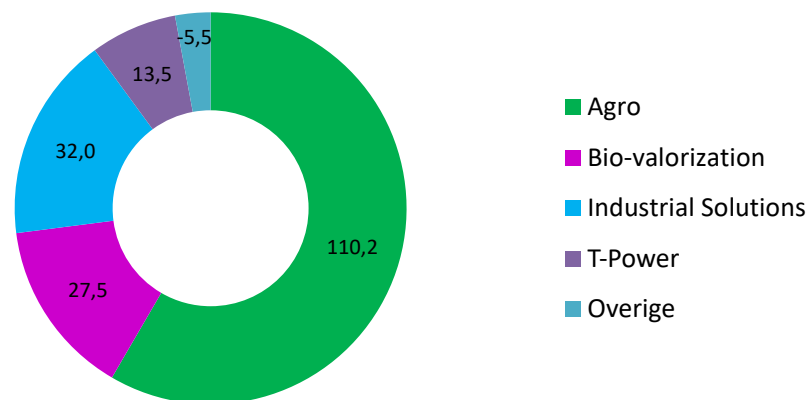
2018 OMZET PER PRODUCTIELAND (%)

2018 KAPITAALUITGAVEN CAPEX (%)

2018 ADJUSTED EBITDA PER SEGMENT (in miljoen EUR)

ONS AGRO SEGMENT

Ons Agro-segment combineert de activiteiten van Tessenderlo Group in de productie, trading en marketing van gewasvoedingsstoffen (vloeibare meststoffen en kaliumsulfaatmeststoffen) en gewasbeschermingsmiddelen.

PRODUCTIELOCATIES

15 productievestigingen: VS (12 productievestigingen en meer dan 100 terminals), België (1), Frankrijk (1) en Turkije (1), en 20 terminals in Europa en Mexico.

KERNMARKTEN

Landbouw

ACTIVITEITENGEBIED

Gespecialiseerde vloeibare, vaste en oplosbare meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen met toegevoegde waarde en focus op precisietoepassingen in de landbouw.

BUSINESS DRIVERS

- Groeiende bevolking
- Stijgende vraag naar kostenefficiënte, hoogwaardige meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen voor moderne en duurzame precisielandbouw

STRATEGISCHE FOCUS

Crop Vitality™/Tessenderlo Kerley International:

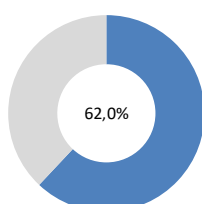
- Consolidatie van onze positie als wereldleider op het gebied van bepaalde gespecialiseerde vloeibare en oplosbare SOP-meststoffen en verdere uitbreiding in belangrijke doelmarkten in Noord- en Zuid-Amerika, Europa, het Midden-Oosten en Australië
- Uitbreiding van productportefeuille en toepassingen ter versterking van onze positie in gespecialiseerde nichemarkten
- Uitbouw van een wereldwijd netwerk van technische experts
- Focus op uitbreiding van ons marktaandeel door continue voorlichting van de waardeke en met het oog op duurzame verhoging van de voedselproductie
- Continue verbetering van de kostenefficiëntie van onze productieprocessen en ondersteunende afdelingen, samen met de optimalisatie van de klantgerichte bevoorradingsketen

NovaSource®:

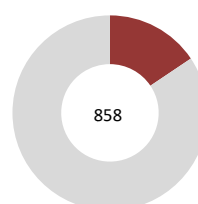
- Uitbreiding van productportefolio door acquisities
- Registratie en verhandeling van onze huidige en verworven producten in andere landen
- Identificatie, ontwikkeling, registratie en marketing van nieuw gebruik van huidige en verworven producten

KERNCIJFERS

Aandeel Adjusted EBITDA

Personeelsbezetting (FTE)

CROP VITALITY

- **Wie zijn we?**

Crop Vitality is 's werelds grootste en toonaangevende producent van vloeibare, vaste en oplosbare op zwavel gebaseerde voedingsproducten voor gewassen en staat symbool voor de historische en nog steeds groeiende reputatie van Tessengerlo Kerley. Onze innovatieve principes blijven succes oogsten dankzij de Crop Vitality merkproducten (meststoffen zoals SoluPotasse®, K-Leaf®, KTS®, CaTs®, e.d.) die staan voor 100 jaar agronomische expertise, en een steeds groter wordend netwerk van productie- en distributiefaciliteiten.

Producten van Crop Vitality verhogen de gezondheid van gewassen door verbeterde opname van voedingsstoffen en verhoogde levensvatbaarheid en voldoen tegelijkertijd aan de hoogste industriële normen door de levering van een essentieel element voor een optimale gezondheid van plant en bodem, namelijk zwavel. Gewasvoedingsstoffen zijn cruciaal voor zowel productieve grond als gezondheid van de plant. Naast ons zwavelportfolio bieden we producten die het verlies van stikstof opvangen terwijl ze tegelijkertijd zijn afgestemd op duurzame landbouwpraktijken die industriestandaarden overtreffen. We houden ons in alles wat we doen met trots aan het 4R-Nutrient Stewardshipprogramma, om zo te helpen aan het realiseren van milieuvriendelijke en duurzame producten van de hoogste kwaliteit.

Ons team van toegewijde medewerkers richt zich op het belang van de teler, en dat stelt ons in staat duurzame plantenvoeding en bodemverbeteraars te ontwikkelen en produceren. De flexibiliteit van de Crop Vitality-producten biedt telers de mogelijkheid ze toe te passen op het moment dat het gewas er de grootste behoefte aan heeft. In ons Innovation & Learning Center in Dinuba, Californië, voeren we voortdurend veldtests uit op ons bestaande productportfolio. Daarnaast ontwikkelen we er nieuwe producten, vinden we oplossingen voor tegenvallende situaties en realiseren we aanpassingen aan veranderde landbouwbehoeften. Dankzij deze innovatieve oplossingen kunnen telers steeds rekenen op duurzame, productieve en winstgevende oogsten.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

Het seizoen zette in met geruchten over een dreigend handelsconflict met China. Die geruchten werden halverwege de zomer werkelijkheid toen China en de VS over en weer handelstarieven begonnen op te leggen. Vooral de Amerikaanse landbouwsector werd zwaar getroffen door de heffing van 25% die China instelde op uit de VS geïmporteerde sojabonen. 2018 was het vijfde achtereenvolgende jaar van bovengemiddelde opbrengsten aan maïs en sojabonen in de VS. Hoewel een kleiner areaal de enorme oogsten enigszins compenseert, dringt de vraag zich op wanneer een ondergemiddelde oogst zich zal voordoen om de grondstofprijzen op te drijven.

- **Vooruitzichten**

Klantgerichtheid staat centraal bij Crop Vitality. Om de telers steun te bieden ten aanzien van de steeds complexere uitdagingen in onze sector, blijven we ons richten op productie en levering van hoogwaardige gewasvoedingsmiddelen, terwijl we daarnaast zorgen dat we productieprocessen blijven gebruiken die minder belastend zijn voor het milieu. We zullen doorgaan met het organiseren van voorlichtingssessies in ons Innovation & Learning Center om telers, klanten en onszelf te helpen en te trainen. Het Innovation & Learning Center stelt ons in staat om samen met anderen consistente, positieve voedingsoplossingen voor de landbouw te onderzoeken en ontwikkelen.

Om telers te helpen de uitdagingen in 2019 aan te gaan, blijven we verder inzetten op de productie en de levering van de meest innovatieve gewasvoedingsmiddelen, waarbij stewardship een centrale plaats zal innemen. Strategische afspraken met essentiële klanten stellen ons in staat om onze aanwezigheid uit te breiden en tegelijkertijd onze waardevolle relaties te consolideren. We willen ons daarnaast blijven inzetten voor zowel telers als het milieu door middel van gerichte onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten, superieure productprestaties en agronomische expertise.

TESSENDERLO KERLEY INTERNATIONAL

- **Wie zijn we?**

Tessengerlo Kerley International levert vloeibare, oplosbare en vaste plantenvoeding met toegevoegde waarde om telers te helpen efficiënte en duurzame landbouw te realiseren. Ons internationale team van deskundigen, agronomen en commerciële adviseurs is sterk klantgericht en heeft een uitstekend trackrecord dankzij de deskundigheid (in vaste en oplosbare op kalium gebaseerde meststoffen) bij Tessenderlo en expertise (in vloeibare meststoffen) bij Kerley.

Al onze meststofmerken zijn gebundeld onder één alomvattende merkbelofte: Crop Vitality. Dit volgt uit het feit dat onze inzet om boeren de exacte instrumenten te geven om de vitaliteit van hun gewassen te stimuleren, een centrale rol speelt in alles wat we doen, zowel nu als in de toekomst. Onze productportefeuille bevat bekende gespecialiseerde meststoffen zoals SoluPotasse®, K-Leaf®, Thio-Sul®, KTS®, CaTs® e.d. waarin we via innovatie, productontwikkeling en productondersteuning continu blijven investeren. Zo kunnen we garanderen dat al onze acties – zowel via onze producten als via onze experts en adviseurs – altijd maximale output creëren, namelijk een betere opbrengst uit gewassen, meer controle voor de boeren en een gezondere planeet voor iedereen.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

2018 was het eerste jaar onder de vlag van Tessenderlo Kerley International, de nieuwe businessunit die eind 2017 werd gecreëerd en waarin alle meststoffen buiten de VS en Canada zijn gecombineerd.

In 2018 zette Tessenderlo Kerley International zijn langetermijnstrategie voort, en wist het zijn omzet aanzienlijk te verbeteren en tegelijkertijd de fundamenten voor zijn groei te versterken. Enkele voorbeelden van het versterken van die fundamenten zijn onder meer het aantrekken van commercieel en agronomisch talent, het uitvoeren van een breed scala aan tests met de meststoffen van de Crop Vitality®-lijn, het ontwikkelen van nieuwe klanten/toepassingen, het moderniseren van bestaande productiefaciliteiten en het opzetten van toeleveringsketens.

Wat betreft vloeibare meststoffen vierde de Thio-Sul®-productievestiging in Frankrijk in 2018 haar eerste volledige operationele jaar. De fabriek loopt nu al voor op het bedrijfsplan, een duidelijk bewijs van de brede acceptatie van Thio-Sul® als vloeibare meststof, in aanvulling op zwavelvoeding en ter beperking van verlies van stikstof voor op grote schaal geteelde gewassen.

Voor de productgroep potassulfaat (SOP) ofwel kaliumsulfaat was de markt in 2018 relatief robuust met goede groei en een solide vraag naar het in water oplosbare productassortiment. In deze groep heeft Tessenderlo Kerley International wereldwijd een leidende positie, die wordt ondersteund door een product van topkwaliteit. We gaan onverminderd door met het versterken van onze marktpositie op de lange termijn, dat wil zeggen dat we ons richten op hoogwaardige producten en diensten die bekend staan om hun internationale markt bereik en we hebben sterke lokale banden met verschillende stakeholders in de keten.

- **Vooruitzichten**

In 2019 zal Tessenderlo Kerley International zijn strategie van winstgevende groei verder doorzetten, onder andere door uitbreiding van het voorhoedeteam, versterking van onze go-to-marktkanalen, de opbouw van agronomische knowhow en het stimuleren van uitmuntendheid in de hele waardeketen.

Op basis van de voortgaande erkenning en toenemende waardering van onze vloeibare meststoffen door onze klanten in de regio waar we momenteel actief zijn, kunnen andere prioriteitsmarkten worden ontwikkeld. Met de SOP-producten versterken we de toonaangevende positie in de internationale markt van ons in water oplosbare merk SoluPotasse®. Hoewel de vooruitzichten op de lange termijn duidelijk positieve groei suggereren, hebben we de laatste paar jaar kunnen constateren dat de agromarkt gevoelig is voor veranderingen op de korte termijn. We zijn ons ervan bewust dat de resultaten uiteindelijk zullen afhangen van de ontwikkelingen op de agromarkt.

Tessenderlo Group heeft een duidelijke strategie uitgestippeld om ook in de komende jaren een toonaangevende rol te spelen op de gespecialiseerde markten voor kaliumsulfaat en vloeibare meststoffen. We zullen consequent producten van hoge kwaliteit blijven leveren, met tegelijkertijd een verscherpte focus op klantenservice en optimale toepassing van onze uitgebreide ervaring in deze sectoren.

NOVASOURCE®

- **Wie zijn we?**

NovaSource® houdt zich op internationale schaal bezig met de ontwikkeling, registratie en marketing van nichegewasbeschermingsmiddelen voor hoogwaardige gewassen. Met producten die worden verkocht in ruim 40 landen legt NovaSource zich toe op het aanbieden van degelijke, bewezen middelen waarmee boeren de kwaliteit en opbrengst van hun gespecialiseerde voedingsgewassen kunnen verhogen. Twee van de belangrijkste gewasbeschermingsmiddelen van NovaSource zijn LINEX®, een in de landbouw toegepast herbicide voor gebruik op aardappelen, maïs, sorghum, katoen en sojabonen, en SEVIN®, een in de landbouw gebruikt insecticide voor beheersing van tientallen soorten ongedierte, waaronder kevers, snuitkevers en wormen in boomvruchten, noten, wijnstokken, citrusvruchten, groenten en andere gewassen. De NovaSource-producten beschermen de gewassen van telers tegen verschillende soorten schadelijk onkruid en schadelijke insecten en ziekten, en zorgen voor een betere oogst, hogere winsten en betere voorspelbaarheid.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

NovaSource kende in 2018 een goed jaar. Significant lagere prijzen voor enkele besgewassen deden echter de vraag naar onkruidbestrijdingsmiddelen van NovaSource® afnemen. Waar grotere gewasbeschermingsondernemingen consolideren en zich concentreren op gewasteelt op grote schaal (zoals maïs, tarwe, sojabonen), zal NovaSource zich in 2019 blijven richten op gewasbeschermingsmiddelen voor nichegewassen in de groente- en fruitsector.

- **Outlook**

NovaSource gaat door met de acquisitie en integratie van nicheproducten voor gewasbescherming van multinationals die producten afstoten die niet tot hun kernactiviteiten behoren. In 2019 zullen we ons extra blijven inspannen om licentiepartners te vinden en organische groei te realiseren via onderzoek en ontwikkeling.

ONS BIO-VALORIZATION SEGMENT

Ons segment Bio-valorization, dat alle activiteiten van Tessengerlo Group op het vlak van de verwerking van dierlijke bijproducten omvat, bestaat uit PB Leiner (productie, handel en verkoop van gelatine en collageenpeptiden), Akiolis (rendering, productie en verkoop van dierlijke proteïnen en vetten) en Prossential (een specifiek productassortiment van dierlijke proteïnen en vetten voor de sector huisdiervoeding en visvoerders).

PRODUCTIELOCATIES

PB Leiner:

3 productievestigingen in Europa (België, Duitsland, VK), 1 in China en 3 in Noord- en Zuid-Amerika (VS, Argentinië, Brazilië)

Akiolis:

3 productievestigingen, 29 inzamelingscentra in Frankrijk (Atemax)

8 productievestigingen, 19 inzamelingscentra in Frankrijk (Soleval)

1 productievestiging (Violleau)

KERNMARKTEN

Voedsel, farmaceutische industrie, health & beauty, huisdiervoeding, landbouw, visvoerders, veevoerders, energie, oliën en vetten etc.

ACTIVITEITENGEBIED

Biomaterialen, landbouw

BUSINESS DRIVERS

- Groeiende vraag naar bio-gebaseerde milieuvriendelijke diervoeding, voedsel, gezondheid, schoonheidsverzorging, energie en farmaceutische en technische toepassingen
- Hogere levensstandaard resulteert in hogere vraag naar proteïnen

STRATEGISCHE FOCUS

PB Leiner:

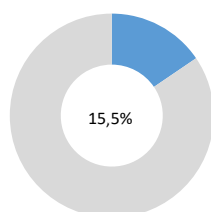
- Opbrengst uit huidige middelen optimaliseren
- Focus op klantrelaties en productontwikkeling
- Intense focus op productie-'uitmuntendheid' en betere valorisatie van/toegang tot grondstoffen
- Meer focus op health & beauty (rijk aan proteïnen, collageenpeptiden) en farmaceutische producten

Akiolis:

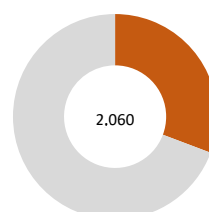
- Onze positie in onze kernactiviteiten in upstream-markten verstevigen
- Valorisatie van eindproducten op de markten voor huisdiervoeding en visvoerders verbeteren
- Focus op klantrelaties en productontwikkeling
- Efficiëntie verhogen in bestaande fabrieken

KERNCIJFERS

Aandeel Adjusted EBITDA

Personeelsbezetting (FTE)

PB LEINER

- **Wie zijn we?**

PB Leiner is een gevestigde wereldspeler met productievestigingen in Azië, Europa en Noord- en Zuid-Amerika. PB Leiner levert een compleet assortiment hoogwaardige gelatines en collageenpeptiden, en biedt oplossingen aangepast aan de toepassingen van zijn klanten. PB Leiner was de eerste gelatineproducent die koude oplosbare gelatineproducten op de markt bracht en daarmee wist het bedrijf zijn assortiment specialiteiten uit te breiden met een praktische, op gelatine gebaseerde oplossing die belangrijke voordelen biedt qua tijdsbesparing, verhoogde flexibiliteit en gereduceerde gebruikskosten. PB Leiner levert producten aan een groeiende markt van voedsel-, farmaceutische-, gezondheids-, voedings- en technische toepassingen. PB Leiner is wereldwijd een top 3-speler in zijn sector.

Het gelatineproces omvat de (voor)behandeling van grondstoffen, de extractie van collageen en de zuivering van gelatine. Het volledige productieproces kan tot zes maanden duren, naargelang de specifieke eigenschappen van de gelatine. Bepaalde fracties van de gelatine worden verder verwerkt tot collageenpeptiden voor gezondheids- en schoonheidsapplicaties.

Gelatine wordt in meerdere markten gebruikt, zoals de voedingsindustrie (bv. snoepgoed en zuivelproducten), de farmaceutische industrie (bv. capsules) en fotografie (bv. film, fotopapier). Bij de meeste toepassingen wordt gelatine alleen in kleine hoeveelheden aan de samenstelling toegevoegd, als een functioneel ingrediënt met superieure eigenschappen. PB Leiner produceert gelatine op basis van de huid en beenderen van varkens en runderen. Grondstoffen worden regionaal ingekocht en concurrentie op de markt voor deze grondstoffen is niet beperkt tot andere gelatineproducenten, maar strekt zich ook uit tot andere eindproducten zoals het directe gebruik voor menselijke consumptie, diervoeding en lederwaren.

De schommelingen in vraag naar en aanbod van grondstoffen hebben een grote impact op de prijs en beschikbaarheid van gelatine. Een voldoende hoeveelheid grondstoffen veiligstellen is dan ook essentieel voor het bedrijf.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

In 2018 ontwikkelde de markt zich anders voor de verschillende soorten gelatine en de betreffende markten. Hoewel de markt voor gelatine uit runderhuid zich herstelde nadat jarenlang de marges onder druk hadden gestaan, bleef de markt voor gelatine uit varkenshuid onder druk staan, met name in Europa. Daarnaast bleef de markt voor beendergelatine zeer competitief, terwijl die voor collageenpeptiden zich verder ontwikkelde.

In 2018 zette PB Leiner de implementatie voort van zijn strategie van:

- Sales Excellence – door hechtere samenwerking met onze belangrijkste klanten wat betreft optimalisatie van levering en productontwikkeling.
- Operational Excellence – door het oplossen van knelpunten in fabrieken, verbetering van kwaliteitssystemen, optimalisatie van processen en het bevorderen van een cultuur van werknemersbetrokkenheid.

Dankzij de sterke marktvraag zette de verkoop van onze nieuwe reeks collageenpeptiden SOLUGEL® Ultra BD zijn ontwikkeling voort. In 2018 verhoogden we naast onze capaciteit ook onze marketinginspanningen.

Met internationale activiteiten in een voortdurend veranderende wereld besloot de businessunit in 2018 zijn merknaam te wijzigen van PB Gelatins/PB Leiner in PB Leiner. De achterliggende gedachte is dat de onderneming zich op die manier overal ter wereld werkelijk als één internationaal bedrijf kan presenteren en de nieuwe naam werd zorgvuldig gekozen op basis van de gecombineerde 200-jarige geschiedenis van PB Gelatins/PB Leiner. PB Leiner maakte van de gelegenheid gebruik om het logo op te frissen en een nieuwe baseline te kiezen: The Clear Solution. Deze slogan weerspiegelt zowel de kwaliteit van PB Leiners producten als de inzet van het bedrijf om voor zijn klanten ideale oplossingen te vinden. PB Leiner wil dit bereiken door nog meer investeringen te doen in innovatie en een nog klantgerichtere benadering te omarmen.

- **Vooruitzichten**

In 2019 blijft PB Leiner investeren in het upgraden van zijn fabrieken, het ontwikkelen van gespecialiseerde producten voor de farmaceutische industrie, de gezondheids- en schoonheidssector, het optimaliseren van productieprocessen voor verbetering van de kwaliteit en werking van zijn producten en het uitbouwen van nauwe relaties met zijn klanten.

Op de lange termijn blijft het vooruitzicht voor de gelatinemarkt om verschillende redenen positief: een groeiende middenklasse, verhoogde consumptie van geneesmiddelen in de ontwikkelingslanden en een groeiend besef en betere gewoonten ten aanzien van gezondheid en voeding in alle markten.

AKIOLIS

- **Wie zijn we?**

Akiolis is gespecialiseerd in renderingactiviteiten en de transformatie van dierlijke bijproducten tot hoogwaardige proteïnen en vetten. Dankzij onze banden met upstream-partners uit de vleessector, slagers en detailhandelaren, hebben we toegang tot een uitgebreid arsenaal aan dierlijk materiaal en onze industriële processen stellen ons in staat om onze eindproducten te valoriseren in veeleisende downstream-markten, zoals huisdiervoeding, veevoerders, visvoerders, lipochemie, meststoffen, gelatines, cementfabrieken en energiesectoren (groene warmte en groene elektriciteit). Onze targets voor elke markt zijn wendbaarheid en een focus op de behoeften en belangrijkste zakelijke succesfactoren van onze klanten. Deze benadering stelt ons in staat om producten en diensten van zeer hoge kwaliteit te leveren, evenals innovatieve oplossingen gelijkwaardig met de ontwikkeling van hun eigen markten.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

Akiolis bleef zich in 2018 concentreren op klanttevredenheid, kostenbeheersing en teamefficiëntie om langetermijnrelaties op te bouwen met key accounts in strategische markten: huisdiervoeding, visvoerders en biodiesel. De upstream-inzameling stelde ons in staat om onze industriële productielijnen in goede mate te gebruiken. De prijsindexcijfers op downstream-markten met name voor met palmolie geassocieerde vetten lieten in het eerste halfjaar echter een scherpe daling zien en in het tweede halfjaar was in die situatie geen verbetering te zien. Dit had duidelijk een impact op de marges omdat de vleesindustrie onder druk staat. Ook stijgende energiekosten hadden een negatief effect op onze winstgevendheid. Voor een betere valorisatie van talg lanceerden we een nieuwe productielijn in Charny (Frankrijk), die zich toelegt op de productie van 'mono species' rundvet: vet uit één enkele soort.

- **Vooruitzichten**

Duurzaamheid blijft ook in 2019 het sleutelwoord voor Akiolis. Onze partners, onder wie zich zowel grote upstream-key accounts als downstream-klanten bevinden, vertrouwen op Akiolis als een langetermijn-, 'best in class' -partner. We blijven onze investeringen opvoeren om te zorgen dat we klaar zijn voor toekomstige ontwikkelingen in belangrijke markten, onder meer door de introductie van moderne nieuwe apparatuur voor innovatieve producten vóór eind 2020.

ONS INDUSTRIAL SOLUTIONS SEGMENT

Ons segment Industrial Solutions omvat producten, systemen en oplossingen voor het hanteren, verwerken en behandelen van water, waaronder flocculatie en neerslag. Het betreft hier de productie, handel en verkoop van kunststof leidingsystemen, waterbehandelingschemicaliën en andere industriële activiteiten, zoals de productie en verkoop van chemische producten voor de mijnbouw en industrie, diensten voor de behandeling en verwijdering van gewonnen en flowbackwater uit de oliewinning en gasontginning, en het terugwinnen van vloeistoffen uit industriële processen.

PRODUCTIELOCATIES

DYKA Group: 7 fabrieken (2 in Nederland, 1 in België, 1 in Frankrijk, 1 in Duitsland, 1 in Polen en 1 in Hongarije) en meer dan 70 vestigingen in Europa

Performance Chemicals: 4 fabrieken (2 in België, 1 in Frankrijk en 1 in Zwitserland)

Mining & Industrial, MPR Services™ & ECS: 3 fabrieken (VS)

KERNMARKTEN

Water, riolering, lucht- en gasleidingsystemen en -diensten, waterbehandeling, diensten voor proceschemicaliën, raffinage en mijnbouw

ACTIVITEITENGEBIED

Huizenbouw en installatie, openbare infrastructuur en nutsbedrijven, industriële en gemeentelijke markten, industrie en mijnbouw

BUSINESS DRIVERS

- Vraag naar schoon water en hygiëne – industriële behoefte aan duurzame zuivering van verwerkingswater
- Schaarste aan natuurlijke bronnen en ecologische voetafdruk
- Klimaatopwarming, overtollig hemelwater, energieneutrale gebouwen
- Toevoer basischemicaliën gedreven door economische activiteit

STRATEGISCHE FOCUS

DYKA Group:

- Klantenbinding verder opvoeren, innovatieve systemen en diensten introduceren en onze positie versterken in verschillende sectoren, in productaanbod en in geografische kerngebieden

Performance Chemicals:

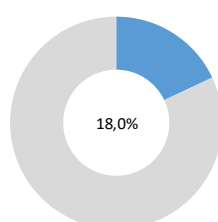
- Langetermijn- en milieuvriendelijke oplossingen aanbieden aan industrieën en gemeenten, waarbij bijproducten worden omgezet in oplossingen met toegevoegde waarde

Mining & Industrial/MPR/ECS:

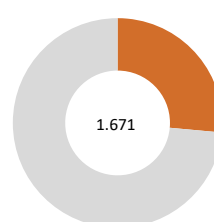
- Mining & Industrial-activiteiten uitbreiden en een full-service waterbehandelings- en recyclingmodel aanbieden en nieuwe marktsegmenten betreden

KERNCIJFERS

Aandeel Adjusted EBITDA

Personeelsbezetting (FTE)

DYKA GROUP

- **Wie zijn we?**

DYKA Group (samengesteld uit de bedrijven DYKA, JDP en BT Nyloplast) biedt hoogwaardige oplossingen voor kunststof leidingsystemen voor nutsvoorzieningen en de sectoren landbouw, constructie en civiele techniek.

We streven naar verhoging van klanttevredenheid via ons brede aanbod van voorgesmonteerde leidingkits, projectconsultancydiensten, technische ondersteuning voor ventilatieoplossingen, riolerings- en regenwateroplossingen en waterafzuigsystemen voor daken. We leveren onze oplossingen via een geïntegreerd verkoop- en ondersteuningsnetwerk, onze professionals in productie en logistiek en meer dan 70 klantgerichte vestigingen, evenals ruim 2.000 verkooppunten in Europa.

Verzachting of infiltratie van regenwater uit frequente en zware regenval, het inspelen op hogere eisen om meer energieneutrale gebouwen te creëren, het voorkomen van lekkages van kostbaar drinkwater door waterleidingnetwerken van hogere kwaliteit aan te leggen en het reduceren van kosten in verband met complexe constructiewaardeketens zijn slechts een paar van de uitdagingen waar onze klanten mee worden geconfronteerd. Die zijn beter beheersbaar door de toepassing van de systemen en diensten van DYKA Group.

Daarnaast wordt bij de fabricage van onze producten en systemen steeds vaker gebruikgemaakt van gerecycled materialen, wat resulteert in verkleining van onze ecologische voetafdruk. Hierdoor krijgt in de industrie en door consumenten gebruikt plastic een nieuwe waarde en verlaagt dit weer de behoefte aan eindige grondstoffen.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

In al onze markten kregen we te maken met een erg nat begin van de lente en tegelijkertijd met vrij sterke prijsverhogingen voor ruwe grondstoffen. In de loop van 2018 profiteerde de businessunit verder van ontwikkelingen op het gebied van nieuwe business en nieuwe systemen en diensten. Ons uitgebreide aanbod in ventilatieoplossingen (DykaAir), oplossingen voor overtollig regenwater (Vacurain en Duborain), drinkwater (Bi-Oroc) en voormontagediensten boekte stevige vooruitgang.

Verder bleven we ook in 2018 gebruikmaken van een aanzienlijke hoeveelheid gerecycled materiaal als grondstof. Dit draagt in hoge mate bij aan duurzaamheid en helpt uiteindelijk onze klanten de ecologische voetafdruk van hun gebouwen of infrastructuren te verminderen. Het feit dat we onze inzet aan duurzaamheid daadwerkelijk kunnen bewijzen, is een onderscheidende factor voor DYKA Group in het zakendoen met een groeiende groep klanten en overheden.

De groep opende nieuwe vestigingen in zowel Nederland (Tilburg en Amsterdam) als het VK (Bolton) om zijn verkoop- en dienstenpropositie dicht bij de klant te verbeteren.

In het derde kwartaal van 2018 consolideerden BT, BTH en Nyloplast hun merknaam tot BT Nyloplast om hun kennis en sterke punten nog verder te combineren. De naamsverandering stelt BT Nyloplast bovendien in staat om zijn positie als een erkende, gespecialiseerde leverancier van hulpstukken op de Europese markt te versterken.

- **Vooruitzichten**

Door de verwachte marktontwikkelingen (vooral op het Europese continent) te combineren met onze Europese strategische afstemming op consumentgerichte nieuwe systemen en dienstenontwikkeling, zal DYKA Group zich in 2019 concentreren op verdere groei. Procesverbeteringen in verkoop en marketing, productie of logistiek, deels gesteund door investeringen, zorgen er samen voor dat onze klanten makkelijker meer zaken kunnen doen met DYKA Group of de operationele kosten in de waardeketen kunnen verlagen.

In 2019 zal DYKA Group een aantal investeringen voltooien die tot doel hebben om klanten een breder en beter productassortiment te bieden uit uitgebreidere en daarom nog relevantere productportefeuilles.

PERFORMANCE CHEMICALS

- **Wie zijn we?**

Performance Chemicals voorziet industriële en gemeentelijke markten van coagulanten en andere chemicaliën voor de behandeling van afvalwater of het reinigen van drinkwater. Daarnaast produceren we industriële chemicaliën die in een groot aantal sectoren worden gebruikt, bijvoorbeeld in de farmaceutische industrie, de olie- en raffinage-industrie, de staalindustrie en de sectoren de-icing en meststoffen. Andere chemicaliën zijn onder meer bleekmiddel, zuren voor desinfecterende doeleinden en huishoudelijke reiniging, calciumchloride voor voedingsmiddelen, als ontdooimiddel en in olie- en gas- of industriële toepassingen. Performance Chemicals is daarnaast actief op de markt voor kaliumhydroxide en natriumhydroxide, stoffen die worden gebruikt voor de productie van biobrandstoffen, ontdooiproducten, meststoffen en reinigingsmiddelen.

De productieprocessen van Performance Chemicals maken de omzetting of het recyclen van industriële bijproducten (bijvoorbeeld in de staalindustrie) mogelijk. Deze worden omgezet in aantrekkelijke nieuwe producten voor waterbehandeling. Performance Chemicals heeft vier productievestigingen, in Loos (Frankrijk), Tessenderlo en Ham (België) en Rekingen (Zwitserland). De productievestigingen zijn centraal gelegen in gebieden waar de vraag naar de producten het grootst is. Onze businessunit levert chemicaliën voor de behandeling van afvalwater aan een paar van de grootste stedelijke gebieden in West-Europa, zoals Parijs, Amsterdam, Genève en Brussel.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

Onze nieuwe membraan elektrolysefabriek in Loos (Fabriek) werd begin 2018 succesvol in gebruik genomen. De nieuwe fabriek voorziet de vestiging van de best beschikbare technologie voor chloorproductie ter ondersteuning van de grootste productie-eenheid voor ijzerchloridecoagulanten in Europa. Tegelijkertijd werd de eerste fase van de totale revisie van de opslag- en laadfaciliteiten afgerond. Hiermee bevestigt Tessenderlo Group nog eens zijn engagement om levering aan zijn klanten op lange termijn te kunnen blijven garanderen. De nieuwe faciliteiten stellen de groep bovendien in staat om te voldoen aan zowel de externe vraag uit de markt als intern verbruik van natriumhydroxide en kaliumhydroxide. Naast veiligstelling van continuïteit van de huidige activiteiten in Loos biedt de investering nieuwe mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van de vestiging.

In 2018 nam de vraag naar coagulanten in West-Europa verder toe. De markt ondervond echter wat schommelingen. Performance Chemicals realiseerde daardoor recordverkoppen aan ijzerchloride en wist zijn concurrentiepositie als leidende Europese leverancier van coagulanten voor de behandeling van afvalwater en drinkwater verder te versterken. Een groot aantal van onze meerjarencontracten werd in de loop van het jaar verlengd.

In West-Europa bleven de prijzen van zoutzuur het hele jaar ongewijzigd laag als gevolg van overcapaciteit. Niettemin wist de businessunit zijn strategische rol bij de operationele integratie te vervullen via intern verbruik en verkoop van zoutzuurstromen vanuit Ham, ter ondersteuning van de productietargets van SOP voor de businessunit Tessenderlo Kerley International.

- **Vooruitzichten**

De overschakeling van de Europese chloorindustrie van kwikelektrolysetechnologie naar membraantechnologie is inmiddels voltooid. Verwacht wordt dat de markt stabiel zal worden. Echter, een beperkt aanbod van en beperkte vraag naar natriumhydroxide zal de prijzen op de historisch hoge niveaus houden totdat aanzienlijke nieuwe capaciteit in bedrijf wordt genomen. Een teruggang naar volledige capaciteit in Loos zal de bedrijfsprestaties voor 2019 ten opzichte van 2018 aanzienlijk verbeteren.

Gebrek aan grondstoffen en verhoging van logistieke kosten zullen in 2019 een nog grotere impact hebben op de coagulantensector dan in 2018 en zullen zo gevolgen hebben voor zowel prijsstelling als potentiële vervangende producten. Performance Chemicals bevindt zich in de ideale positie om deze effecten te beperken en zelfs van de trends te profiteren.

In 2019 zal Performance Chemicals de productiecapaciteit van zijn Ecoferric™ productlijn verhogen om tegemoet te komen aan de toenemende vraag uit West-Europa naar coagulanten voor de behandeling van afvalwater en de productie van drinkwater. Dit zal onze positie als een van de toonaangevende producenten van coagulanten in Europa verder versterken, aangezien onze vestiging in Loos de grootste Europese productievestiging is voor ijzerchloride. Het plan omvat verschillende projecten, die verspreid over een periode van drie jaar zullen worden uitgevoerd, waarbij wordt gefocust op capaciteitsuitbreiding en modernisering van de Franse vestiging en op het stroomlijnen van de verschillende grondstoffenbronnen die worden gebruikt voor de productie van coagulanten voor waterbehandeling. Additionele capaciteit zal al in 2019 beschikbaar zijn. Deze investeringen vertegenwoordigen een nieuwe stap na de modernisering en uitbreiding van de nieuwe membraanelektrolysefabriek in de vestiging van PC Loos.

Performance Chemicals begint in 2019 met de commercialisatie van calciumchloride onder zijn eigen naam. De markt krijgt daarmee naast distributie de beschikking over een nieuw kanaal.

En tot slot zijn nieuwe investeringen gepland in Loos om tegen het eind van het jaar de levering per binnentanker te kunnen opvoeren en zo onze ecologische voetafdruk te kunnen verkleinen.

MINING & INDUSTRIAL

- **Wie zijn we?**

Mining & Industrial (M&I) is een van 's werelds toonaangevende producenten van op zwavel gebaseerde chemicaliën voor de mijnbouw en industrie. De productportefeuille van M&I is onlosmakelijk verbonden met diepgaande en institutionele kennis, die speciaal is gericht op het doorvoeren van verbeteringen in veiligheid, gezondheid en milieu en het behandelen en verhogen van efficiëntie/effectiviteit bij de terugwinning van onedele en edele metalen, voedselverwerking, water- en afvalbehandeling en andere industriële toepassingen.

M&I verbetert de toepassingen van zijn klanten via innovatieve chemie. De belangrijkste producten zijn Thio-Gold® (op thiosulfaat gebaseerde 'lixiviant' (oplossingsvloeistof)), sulfieten voor detoxificatie van cyanide (CN) en natriumhydrosulfide (NaHS) voor depressie van onedele metalen. Het M&I-team zet zich in om onze klanten van praktische, voorspelbare oplossingen en diensten te voorzien zodat ze maximale waarde uit hun bestaande toepassingen kunnen halen en nieuwe mogelijkheden kunnen verkennen. M&I maakt gebruik van twee innovatiecentra waar in alle ontwikkelingsaspecten een klantgerichte aanpak centraal staat.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

De goudmarkt bleef ook in 2018 weer stabiel, terwijl de markt voor onedele metalen, met name in de tweede helft van het jaar, wat minder sterk was als gevolg van onzekerheden op wereldhandelniveau. Deze omstandigheden hadden een rechtstreeks effect op mijnbouwbedrijven die behoedzaam met hun kosten zijn omgegaan, met inbegrip van CapEx/OpEx-bestedingen. Ondanks de marktfluctuaties wisten we dankzij een gevarieerd aanbod, gecombineerd met technische expertise, ons marktaandeel en marktvolume te vergroten. De natriumhydrosulfidefabriek van M&I, die op een strategisch punt is gevestigd, realiseerde significante groei qua productie en levering, waarbij voor het merendeel van de producten al contracten zijn gesloten met belangrijke klanten. Om de groei in de markt voor detoxificatie van cyanide (CN) te ondersteunen, investeerde M&I in verschillende fabrieksuitbreidingen en strategische logistieke bedrijfsmiddelen. Onze Thio-Gold® 300-fabriek in Elko, Nevada, voorziet Barrick's Goldstrike fabriek (die goud loogt) van zijn innovatieve, gepatenteerde en baanbrekende technologie, en bleef in 2018 voldoen aan de vraag en verwachtingen van klanten, zij het tegen gereduceerde, geoptimaliseerde volumes. Deze 'near-market'-faciliteit is een voorbeeld van een investering waarmee we de klant van dienst kunnen zijn en die tegelijkertijd onze CO₂-voetafdruk vermindert als gevolg van de kortere transportroutes.

- **Vooruitzichten**

M&I zal zijn diepgaande technische institutionele kennis benutten om de behoeften van onze partners en klanten ten volle te begrijpen en innovatieve oplossingen te realiseren die zijn gericht op wederzijdse creatie van waarde. Verdere investeringen en verbeteringen in onze uitgebreide productie- en toeleveringsketen zorgen dat we de beoogde mijlpalen kunnen halen. We zullen ons nieuwe laboratorium in gebruik nemen om nieuwe klantgerichte product-/applicatieontwikkeling te kunnen ondersteunen. Onze technische specialisten blijven als 'market stewards' toezicht houden op het veilig, effectief en efficiënt gebruik van onze producten en oplossingen. M&I blijft zich richten op de implementatie van onze groeistrategie door onze bestaande producten uit te breiden naar nieuwe markten en toepassingen. Tegelijkertijd blijven we innovaties stimuleren, met de nadruk op continue verbetering in veiligheid, gezondheid en milieu, behandelingen en rendement.

MPR SERVICES

- **Wie zijn we?**

MPR Services wint elke dag amines terug in permanente units op wereldwijd verspreide raffinaderijen. Ons bedrijfsmodel voor het terugwinnen van amines is ecologisch duurzamer en bovendien kostenbesparend voor onze raffinageklanten, die gebruikte amine doorgaans afvoeren om vervolgens nieuwe amine te kopen - een proces dat zowel kostbaar als milieuonvriendelijk is. De resultaten die we hierin bereiken, kunnen concurreren met en overtreffen dikwijls die van grotere organisaties.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

2018 was een jaar van verschillende primeurs. MPR Services startte het jaar met de voltooiing van ons eerste project in een biobrandstoffencomplex, dat aan het eind van het jaar inmiddels opnieuw van onze diensten gebruikmaakte. We bewezen bovendien dat onze TDSX™-technologie een van de beste controletechnologieën op de markt is voor het recyclen van complexe oplosmiddelen die worden gebruikt bij de terugwinning van hoogwaardige aromatische koolwaterstof. TDSX is een zuiveringstechnologie voor oplosmiddelen (glycol en amines) die gebruikmaakt van een thermisch dunne film verdampersysteem om deze oplossingen onder vacuüm te verdampen om zouten en andere verontreinigingen uit de processtroom te scheiden

- **Vooruitzichten**

MPR Services gaat door met het uitbreiden van de activiteiten in de nieuwe markten die in 2018 werden aangeboord en zal daarnaast nieuwe mogelijkheden identificeren en verkennen in zowel naburige als nieuwe markten. We zullen onze invloed blijven uitbreiden door wereldwijd specifieke, klantgerichte amine hygiënediensten te leveren.

ENVIRONMENTALLY CLEAN SYSTEMS (ECS)

- **Wie zijn we?**

Environmentally Clean Systems (ECS) voorziet de olie- en gasindustrie van waterrecycling- en afvoeropties voor geproduceerd, frack-, zwart en flowbackwater. ECS biedt hoogwaardige en milieuveilige oplossingen voor het verwijderen en/of hergebruiken van afvalwater, dat tijdens olie- en gaswinningsactiviteiten geproduceerd wordt. ECS levert technologie op maat naargelang de afzonderlijke behoeften en situaties. Het resultaat is een hoge mate van flexibiliteit ten aanzien van het gebruik of de verwijdering van afvalwater tegen lagere kosten.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

ECS bleef zich in 2018 richten op verbetering van zijn prestaties en gelijktijdige kostenvermindering. De verhoogde efficiëntie heeft ECS sterker en competitiever gemaakt en het bedrijf is nu beter voorbereid om een toegewijde service te bieden voor afvalwatertoepassingen voor de olie- en gasindustrie.

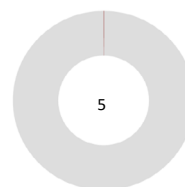
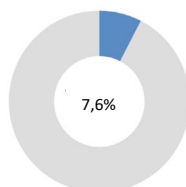
- **Vooruitzichten**

Voor 2019 ligt de nadruk op efficiënt opereren met behoud van aandacht voor veiligheid, processen en procedures, om zo onze positie als een betrouwbare partner voor het aanpakken van de terugwinning en verwijdering van geproduceerd water te versterken.

ONS T-POWER SEGMENT

Het T-Power-segment omvat de activiteiten van Tessengerlo Group met betrekking tot de productie van elektriciteit door middel van een gecombineerde stoom- en gasturbinecentrale (combined cycle gas turbine CCGT) met een capaciteit van 425 MW.

PRODUCTIELOCATIES	1 energiecentrale: Tessengerlo (België)	
KERNMARKTEN	Energie	
ACTIVITEITENGEBIED	Productie van elektriciteit in gascentrales	
BUSINESS DRIVER	Goede uitvoering van de tollingovereenkomst	
STRATEGISCHE FOCUS	Focus op de efficiëntie en beschikbaarheid van de bestaande active	
KERNCIJFERS	Aandeel Adjusted EBITDA	Personeelsbezetting (FTE)

T-POWER

- **Wie zijn we?**

T-Power werd opgericht in 2005, met Tessengerlo Group als een van de drie oorspronkelijke aandeelhouders. Na afronding van het ontwikkelingsprogramma werd in Tessengerlo de gecombineerde stoom- en gasturbinecentrale (combined cycle gas turbine CCGT) met een capaciteit van 425 MW gebouwd en in 2011 in gebruik genomen. De elektriciteitscentrale van T-Power is vanwege zijn hoge efficiëntie en flexibiliteit een van de competitiefste gascentrales in België en de bredere, onderling verbonden elektriciteitshandelszone. T-Power opereert als onafhankelijke elektriciteitsproducent op basis van projectfinanciering, waarbij de opbrengsten afkomstig zijn uit een 15 jaar durende zogenaamde tollingovereenkomst met de RWE-groep. Na verschillende wijzigingen in de aandeelhouderstructuur in de afgelopen jaren, verkreeg Tessengerlo Group in oktober 2018 100% van T-Power door de aandelen over te nemen die tot dat moment in het bezit waren van overige aandeelhouders.

- **Bedrijfsactiviteiten in 2018**

De T-Power-centrale kende een goed operationeel jaar in 2018. Het hele jaar wist de centrale bovendien de uitstekende cijfers qua beschikbaarheid en gezond- en veiligheid te behouden.

- **Vooruitzichten**

In 2019 zal T-Power zich richten op de efficiëntie en beschikbaarheid van de bestaande middelen.

INFORMATIE VOOR AANDEELHOUDERS

INVESTEERDERSRELATIES

Tessengerlo Group streeft ernaar de internationale financiële gemeenschap te voorzien van accurate, hoogwaardige en tijdige informatie. Voor het bespreken van de resultaten van de groep en toekomstige ontwikkelingen organiseert de Tessenderlo Group conference calls waarin de halfjaar- en jaarresultaten worden gepresenteerd en toegelicht.

BEOORDELING DOOR DE ANALISTEN

Aan het eind van 2018 werd Tessenderlo Group door 5 sell-side analisten beoordeeld (meer informatie op www.tessengerlo.com). Aan het eind van het jaar gaven 3 analisten een 'buy' beoordeling en 2 analisten een 'hold' beoordeling.

AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

Op 31 december 2018 zag de aandeelhoudersstructuur van Tessenderlo Group er als volgt uit:

Aandehouder	Aantal aandelen	%
Verbrugge nv (gecontroleerd door Picanol nv)	16.786.389	38,91%
Symphony Mills nv	1.832.200	4,25%
Coltrane Asset Management, L.P.	1.413.200	3,28%
Janus Henderson Group plc	1.383.360	3,21%
Norges Bank	1.287.899	2,98%
Carmignac Gestion SA	903.687	2,09%
Dimensional Fund Advisors L.P.	891.022	2,07%
Intrinsic Value Investors (IVI) L.P.	880.300	2,04%
KBC Asset Management nv	744.813	1,73%
Capfi Delen Asset Management NV	698.000	1,62%
Valarc Master Fund, Ltd.	630.402	1,46%
Sessa Capital (Master), L.P.	527.511	1,22%
Niet-verhandelbare aandelen (in handen van personeelsleden of gewezen personeelsleden)	30.389	0,07%
Vrije omloop	15.137.807	35,08%
Totaal	43.146.979	100,0%

Verbrugge nv staat onder controle van Picanol nv, dat op zijn beurt onder controle staat van Artela nv. Artela nv en Symphony Mills nv staan onder controle van dhr. Luc Tack.

Op 31 december 2018 waren 8.000 warrants uitoefenbaar. Het totale aantal aandelen dat het geplaatste kapitaal van Tessenderlo Group nv vertegenwoordigt, is 43.146.979 en de aandeelhouders hebben recht op één stem per aandeel.

AANDELEN TESSENDERLO GROUP

De aandelen van Tessenderlo Group zijn genoteerd op de beurs van Brussel onder de code TESB. Ze worden op de continumarkt verhandeld en maken deel uit van de volgende indexen: BEL Mid en Next 150.

PRESTATIES AANDELENKOERS

De aandelenkoers van Tessenderlo Group nv daalde in 2018 met 25,2%, terwijl de BEL 20-index maar met 18,5% daalde en de Europese chemicaliënindex SX4P met 15,6%. Het aandeel bereikte op 15 januari 2018 zijn hoogste slotkoers van het jaar: 39,80 EUR. De laagste slotkoers van het jaar bedroeg 28,25 EUR en werd op 27 december 2018 genoteerd. Op de laatste handelsdag van het jaar sloot het aandeel af op 29,10 EUR.

DIVIDENDBELEID

De raad van bestuur zal op 14 mei 2019 aan de algemene vergadering van aandeelhouders voorstellen om geen dividend uit te keren over het financiële jaar 2018. De groep is er op dit moment van overtuigd dat, in plaats van een dividenduitkering, meer aandeelhouderswaarde kan worden gecreëerd door de beschikbare middelen verder te investeren in de groei van de onderneming.

FINANCIËLE KALENDER

- Jaarlijkse algemene vergadering 14 mei 2019
- HalfjaarResultaten 2019 26 augustus 2019

De raad van bestuur van Tessenderlo Group heeft besloten over het eerste en derde kwartaal van het financiële jaar geen trading updates meer te publiceren. Het management zal contact blijven houden met beleggers en analisten over strategische thema's en om de voortgang naar de langetermijndoelstellingen van de groep te bespreken.

Het duurzaamheidsverslag van de Tessenderlo Group zal begin april 2019 in digitaal formaat beschikbaar zijn op www.tessenderlo.com.

De volledige financiële en niet-financiële informatie over Tessenderlo Group is beschikbaar op de website www.tessenderlo.com. Wie per e-mail persberichten van Tessenderlo Group wil ontvangen, kan zich op de website inschrijven voor de mailinglijst.

De aandelenkoers van Tessenderlo Group nv wordt gepubliceerd op www.tessenderlo.com en op de website van Euronext Brussel: www.euronext.com.

CONTACTPERSOON VOOR INVESTEERDERSRELATIES

Dhr. Kurt Dejonckheere
Investerdersrelaties
Tel: +32 2 639 1841
E-mail: kurt.dejonckheere@tessenderlo.com

MANAGEMENTVERSLAG

2018

BEDRIJFSGROEI

PRESTATIES VAN DE GROEP

De omzet van 2018 daalde met 2,2% tot 1,6 miljard EUR (of met 0,5% zonder wisselkoerseffect¹). Zonder de bijdrage van T-Power² en S8 Engineering³ daalde de omzet met 0,9% (of steeg met 0,8% zonder het wisselkoerseffect). De omzet van Industrial Solutions steeg, voornamelijk dankzij DYKA Group, terwijl de Agro-omzet stabiel bleef en de omzet van Bio-valorization daalde als gevolg van lagere volumes en lagere vetprijzen. T-Power, de 425 MW-gascentrale in Tessenderlo (België), overgenomen op 2 oktober 2018, droeg 18,8 miljoen euro bij aan de omzet van 2018, wat in lijn was met de verwachtingen.

De Adjusted EBITDA van 2018 daalde met -5,3% tot 177,8 miljoen EUR (of daalde met -2,3% bij uitsluiting van het wisselkoerseffect). De 2018 Adjusted EBITDA, zonder de impact van S8 Engineering en T-Power, daalde met -7,4% (of met -4,2% zonder wisselkoerseffect). De 2018 Adjusted EBITDA omvat bijkomende voorraadafwaarderingen voor -1,4 miljoen EUR, terwijl een terugname van voorraadafwaarderingen de 2017 Adjusted EBITDA positief beïnvloedde (+1,0 miljoen EUR). De 2018 Adjusted EBITDA bleef stabiel voor Agro, terwijl de Adjusted EBITDA van Bio-valorization (-3,4%) en Industrial Solutions (-17,8%) daalde. Bij deze laatste was er een daling in alle activiteiten met uitzondering van DYKA Group. T-Power droeg 13,5 miljoen EUR tot de 4Q18 en 2018 Adjusted EBITDA bij, in lijn met verwachtingen.

De winst in 2018 bedraagt 92,1 miljoen EUR in vergelijking met 25,8 miljoen EUR in 2017. De winst (+)/verlies (-) over de verslagperiode werd beïnvloed door wisselkoersresultaten, voornamelijk op niet ingedekte intragroepsleningen en geldmiddelen en kasequivalenten in USD. Exclusief deze wisselkoersresultaten zou de winst (+)/verlies (-) van 2018 bij benadering 79 miljoen EUR geweest zijn, in vergelijking met een resultaat van bij benadering 89 miljoen EUR in 2017.

De operationele vrije kasstroom bedraagt 56,6 miljoen EUR in 2018 in vergelijking met 124,9 miljoen EUR in 2017. Een lagere 2018 Adjusted EBITDA (-10,0 miljoen EUR) en een negatieve kasstroom uit de wijziging in werkkapitaal (-37,8 miljoen EUR in vergelijking met +27,4 miljoen EUR in 2017, waarbij deze laatste werd beïnvloed door het hogere niveau van het werkkapitaal op jaareinde 2016) konden slechts gedeeltelijk gecompenseerd worden door lagere investeringsuitgaven in vergelijking met 2017 (+7,0 miljoen EUR, van 90,4 miljoen EUR in 2017 tot 83,4 miljoen EUR in 2018).

Eind december 2018 kwam de netto financiële schuld van de groep uit op 348,0 miljoen EUR, hetgeen resulteert in een leverage ratio van 2,0x. Zonder de impact van de acquisitie van de resterende 80% aandelen van T-Power nv, zou de leverage ratio 0,2x bedragen. De netto financiële schuld bedroeg per jaareinde 2017 58,7 miljoen EUR. De kasstroom uit bedrijfsactiviteiten is 107,6 miljoen EUR (184,2 miljoen EUR in 2017) en wordt deels gecompenseerd door investeringsuitgaven voor een bedrag van 83,4 miljoen EUR (90,4 miljoen EUR in 2017).

¹ Wijzigingen in wisselkoersen kunnen de resultaten van de groep significant beïnvloeden. Daarom presenteert de groep enkele belangrijke financiële indicatoren zonder wisselkoerseffect. “% Wijziging zonder wisselkoerseffect” wordt berekend door de 2018 resultaten van vreemde valuta dochterondernemingen aan de gemiddelde wisselkoers van 2017 om te rekenen. De afwijking tussen dit berekend resultaat en het resultaat van vorig jaar reflecteert de werkelijke afwijking zonder wisselkoerseffect.

² Op 2 oktober 2018 heeft Tessenderlo Group de resterende 80% van de aandelen van T-Power nv gekocht, een gascentrale van 425 MW gelegen in Tessenderlo (België). Om de vergelijkbaarheid te bevorderen, worden de volledige resultaten van de dochteronderneming T-Power nv afzonderlijk getoond.

³ De dochteronderneming S8 Engineering (voorheen Tessenderlo Kerley Services Inc.) heeft engineering- en bouwactiviteiten uitgevoerd voor de joint venture Jupiter Sulphur LLC. Om de vergelijkbaarheid te bevorderen, worden de volledige resultaten van de dochteronderneming S8 engineering afzonderlijk getoond.

GERAPPORTEERDE PRESTATIE PER BEDRIJFSSEGMENT

De omzet daalde in 2018 met -1,5% (of steeg met +1,1% zonder wisselkoerseffect). Lagere volumes van Tessenderlo Kerley International konden niet gecompenseerd worden door de overige Agro activiteiten.

De 2018 Adjusted EBITDA daalde met -3,7% in vergelijking met vorig jaar (of bleef stabiel zonder wisselkoerseffect). De beperkte verbetering van de Adjusted EBITDA bij Crop Vitality en NovaSource werd teniet gedaan door een lagere Adjusted EBITDA bij Tessenderlo Kerley International. Lagere Tessenderlo Kerley International volumes en productieproblemen in Ham (België) en Rouen (Frankrijk), die ondertussen zijn opgelost, werden niet gecompenseerd door de bijdrage van de nieuwe Thio-Sul® plant (de productie startte in Rouen in 3Q17) en lagere onderhoudsuitgaven.

De omzet van het segment Bio-valorisation daalde met -3,9% in 2018 (of met -2,3% zonder wisselkoerseffect) omwille van lagere volumes en lagere vetprijzen. De Adjusted EBITDA daalde van 29,1 miljoen EUR in 2017 tot 27,5 miljoen EUR in 2018 (-5,3% of -3,4% zonder wisselkoerseffect). De 2018 Adjusted EBITDA werd negatief beïnvloed door een voorraadafwaardering van -0.1 miljoen EUR, terwijl in 2017 een terugname van voorraadafwaarderingen voor +3,2 miljoen EUR opgenomen werd. De Akiolis Adjusted EBITDA daalde door lagere vetprijzen in de downstream markten, die niet gecompenseerd werden door de upstream markten. De 2018 PB Leiner Adjusted EBITDA steeg in vergelijking met 2017, voornamelijk dankzij hogere collageenpeptiden volumes.

De Industrial Solutions omzet steeg in 2018 met +3,0% (of met +3,7% zonder wisselkoerseffect). De omzet steeg bij de diverse segmentactiviteiten. De 2018 Adjusted EBITDA daalde met -19,6% (of met -17,8% zonder wisselkoerseffect) aangezien de omzetstijging niet resulteerde in een hogere Adjusted EBITDA. De Adjusted EBITDA van DYKA Group bleef stabiel doordat de omzetstijging werd tenietgedaan door opstartkosten van nieuwe verkoopkantoren. Verdere opstartkosten voor de NaOH-productie in Loos (nieuwe membraanelektrolysefabriek in Frankrijk), evenals onvoorziene technische problemen in de fabriek in Loos hadden een negatieve impact op de Adjusted EBITDA van Performance Chemicals, terwijl Mining & Industrial negatief werd beïnvloed door lagere volumes. Daarenboven werd de 2017 Adjusted EBITDA van Environmentally Clean Systems positief beïnvloed door de afloop van een beëindigde overeenkomst.

In het vierde kwartaal van 2018 droeg T-Power 18,8 miljoen EUR bij tot de omzet en 13,5 miljoen EUR tot de Adjusted EBITDA van de groep. Deze resultaten waren in lijn met verwachtingen aangezien T-Power aan alle vereisten van de tollingovereenkomst voldeed.

HUMAN RESOURCES

Tessenderlo Group steunt op een team van ervaren professionals en dit draagt in hoge mate bij aan het behalen van de bedrijfs- en strategische doelstellingen op alle terreinen.

Op 31 december 2018 stelde de groep in totaal 4.644 mensen tewerk (FTE). 858 daarvan waren actief in het Agro-segment, 2.060 in het segment Bio-valorization, 1.671 in het segment Industrial Solutions, 50 werknemers in S8 Engineering Inc. en 5 in de T-Power business. Van het totale personeelsbestand van de groep zijn 3.472 medewerkers tewerkgesteld in Europa, 950 in Noord- en Zuid-Amerika en 222 in Azië.

We zijn er vast van overtuigd dat onze medewerkers de belangrijkste factor van ons succes zijn. In een internationale onderneming waar kennis en expertise essentieel zijn, bouwen we op onze ervaren en gemotiveerde mensen die zowel de groep als onze producten door en door kennen. HR managers, die deel uitmaken van de verschillende managementteams, zijn sterk gericht op het vormen van de organisatie, waarbij ze duidelijke rollen en verantwoordelijkheden vaststellen, de juiste mensen aantrekken, behouden en helpen ontplooiën, en gemotiveerde teams bouwen die de doelstellingen van de groep kunnen realiseren. Daarnaast loodsen ze de diverse bedrijven door de veranderingen die nodig zijn voor een succesvolle uitvoering van de transformatieplannen.

Binnen onze jaarlijkse prestatiecyclus worden door alle businessunits afzonderlijke, duidelijke doelstellingen vastgesteld die in lijn zijn met de uitvoering van onze strategie. Elke businessunit heeft een communicatieplan om deze doelstellingen van bovenaf door te vertalen naar de werkvloer en te zorgen dat ze doordringen in het hart en de ziel van onze teams.

Talentmanagement is een van de belangrijkste processen binnen onze organisatie. Door de constante groei van onze activiteiten kunnen we uitdagende functies bieden aan enthousiaste mensen met een achtergrond in Engineering, Sales en Business Development, evenals in Operations Management en General Management. Daarnaast bieden we uitgebreide mogelijkheden op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. We streven ernaar voor elke afzonderlijke medewerker een persoonlijk ontwikkelingsplan te hebben. Training on the job en een cultuur van permanente feedback zijn essentieel, maar we organiseren daarnaast ook leer- en trainingsprogramma's voor medewerkers op alle niveaus. We vertrouwen op elkaars sterke punten en zetten onze mensen in op een complementaire manier. Binnen ons Talent Review Process stippelen we loopbanen uit en ontwikkelen ons talent zorgvuldig voor de toekomst. En ten laatste: HR is ook verantwoordelijk voor solide beloningssystemen en gebenchmarkte en concurrerende salarispakketten.

INNOVATIE EN O&O

In 2018 versterkte Tessengerlo Group zijn innovatiecapaciteiten nog verder door voortdurende organisatorische focus op bedrijfsontwikkeling en de verbetering van productlijnbeheer in alle bedrijfsonderdelen. Verdere voortgang werd ook geboekt met het verankeren van innovatie op de hoogste niveaus in de groep en businessunits en door te zorgen dat het een onlosmakelijk deel uitmaakt van de manier waarop we onze dagelijkse activiteiten uitoefenen, door kernfuncties en personeel toe te voegen die onze innovatie-inspanningen leiden en bevorderen en focussen op het succes van onze klanten.

In O&O en nieuwe bedrijfsactiviteiten bleef Tessengerlo Group product-, proces- en applicatie-technologieën verbeteren door een klantgerichte benadering, nieuwe toepassingen voor bestaande producten te onderzoeken en duurzaamheid en milieubescherming te verhogen.

Voor product- en technologieplatforms toegepast over verschillende businessunits kan Tessengerlo Group voor onderzoek en applicatieontwikkeling terugvallen op zijn boerderij in Dinuba (VS), het Innovation Center in Phoenix (VS) en het Tessengerlo Innovation Center (België). Daarnaast kan de groep bouwen op zijn O&O-expertise op een breed terrein van organische en anorganische chemische toepassingen voor gebruik in laboratoria en proefprojecten, die verschillende innovatieprojecten van Agro, Bio-valorization en Industrial Solutions ondersteunen. In 2018 werd de samenwerking op innovatieprojecten tussen businessunits in deze wereldwijde innovatiegemeenschap versterkt voor de segmenten Agro, Bio-valorization en Industrial Solutions.

Op 25 april 2018 vierde het Tessengerlo Innovation Center zijn 30-jarig bestaan. Indertijd gestart als voorziening voor O&O-activiteiten in de farmaceutische en organische chemie, is het Tessengerlo Innovation Center in die 30 jaar uitgegroeid tot een succesvolle innovatiefaciliteit met een breed scala aan mogelijkheden en competenties. Om de innovatiestrategie nog verder te ontwikkelen en klantgerichte innovaties te kunnen bieden, werd een nieuw voedings- en applicatielaboratorium toegevoegd. Het evenement was ook een gelegenheid voor collega's uit alle hoeken van de wereld en uit verschillende businessunits om samen te komen en ideeën uit te wisselen over innovatie.

Een verbeterd bewustzijn ten aanzien van intellectuele eigendom in zowel de bedrijven als bedrijfsprocessen, evenals meer deskundig personeel op het gebied van IE zorgde voor een verhoging van intellectuele eigendom in de vorm van patenten, handelsmerken, samenwerkingsontwikkelingen en licentieafspraken, wat resulteerde in grotere focus op klantgerichte innovatie en bedrijfsontwikkeling. Onze klanten erkennen het innovatieve en ondernemende karakter van Tessengerlo Group. Tessengerlo Group staat open voor nauwe samenwerkingsverbanden die leiden tot nieuwe unieke toepassingen en producten.

VEILIGHEID, GEZONDHEID, MILIEU EN KWALITEIT (SHEQ)

De zorg voor veiligheid, gezondheid, milieu en kwaliteit (SHEQ) blijft voor Tessengerlo Group en zijn dochterondernemingen de hoogste prioriteit. In 2018 zetten we in voor nieuwe projecten en voerden we talloze initiatieven en programma's uit om onze prestaties te verbeteren. Ons doel is te verzekeren dat onze medewerkers onze betrokkenheid tot de veiligheid en gezondheid van iedereen begrijpen, eraan deelnemen en zich engageren en dat we de middelen die we gebruiken voor onze bedrijfsactiviteiten, behouden en beschermen.

PRESTATIES VAN DE GROEP OP HET GEBIED VAN VEILIGHEID

In 2018 bleef onze aandacht gevestigd op de verbetering van veiligheid en gezondheid binnen alle businessunits. Het management heeft dit onderwerp bovenaan de prioriteitenlijst gezet en voert regelmatig gerichte audits en inspecties uit op de werkplek om te zorgen dat regels worden nageleefd en verbeteringen gerealiseerd. De prestaties op het gebied van veiligheid en gezondheid worden elke maand besproken met het senior management van de afzonderlijke businessunits en elk jaar worden uitdagende targets gesteld met het doel om een voortdurende vermindering van ongelukken en incidenten te realiseren. De groep was in het bijzonder verheugd over de uitzonderlijke prestatie in 2018, waar zich tijdens de inbedrijfstelling van de elektrolysefabriek in Loos, Frankrijk, geen enkel veiligheidsincident voordeed. In 2018 werd verder het proces voor crisismanagement en communicatie van Tessengerlo Group totaal herzien. In veel van onze bedrijfssectoren hebben we VGM-prestatieniveaus behaald die ver onder de benchmarks voor de bedrijfstakken lagen. Ondanks het feit dat de Tessengerlo Group Lost Time Accident Frequency Rate (aantal ongevallen met verzuim per miljoen gewerkte uren) in 2018 een nieuw laagste punt bereikte, blijven we ons inzetten voor verdere verbetering.

SHEQ-RESULTATEN

Agro

Tessengerlo Kerley Inc. heeft 10 vestigingen waar nu al meer dan 10 jaar geen ongevallen met arbeidsongeschiktheid zijn voorgevallen. Bij 6 van die vestigingen hebben zich al meer dan 20 jaar achter elkaar geen ongevallen met arbeidsongeschiktheid voorgedaan. De faciliteit in Ponca City, VS (Jupiter Sulphur) kon melden dat al 10 jaar geen OSHA-incident was voorgekomen. De vestiging in Coffeyville, VS, kreeg de TKI-award voor Employee Excellence uitgereikt voor het feit dat in zijn 20-jarig bestaan, nooit een ongeval met arbeidsongeschiktheid heeft plaatsgehad. TKI heeft nu op gedrag gebaseerde veiligheidsawards geïntroduceerd in al zijn operationele faciliteiten.

De businessunit Tessenderlo Kerley International bleef zich richten op SHEQ en op de vestiging in Ham, België, werden complementaire 5-jarige actieplannen gelanceerd voor verbeteringen op het gebied van arbeids- en procesveiligheid. De nieuwe vestiging in Rouen, Frankrijk, heeft tot op de dag van vandaag nog steeds geen enkel ongeval moeten optekenen.

Bio-valorization

Onze businessunit PB Leiner boekte in 2018 in het merendeel van zijn wereldwijde vestigingen uitstekende resultaten. Tegen het eind van 2018 bereikte de Lost Time Incident Frequency Rate een historisch laagterecord bij veel faciliteiten, in lijn met de betrokkenheid van het management om grondig nieuwe initiatieven, nieuwe procedures en veilig-gedragpraktijken te implementeren. De focus op het melden van 'bijna-ongelukken' hielp daarnaast om onveilige omstandigheden en gedrag nog verder terug te dringen en dit resulteerde dus in meer verbeteringen. Dit kernproces is bovendien zodanig uitgebreid dat milieukwesties er nu ook onder vallen en navenante verhoogde aandacht krijgen. In lijn met de strategie van de groep heeft de PB Leiner-businessunit zijn investeringen voortgezet in energiebesparingen, vermindering van het waterverbruik en verbeteringen in de behandeling van afvalwater. Verder werd ook gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van uitlaatgassen en vermindering van CO₂ en afvalstromen.

Bij Akiolis, Frankrijk, bleef de veiligheid op het werk ook in 2018 een prioriteitsgebied voor het management. Hoewel werknemers bij Akiolis zich geconfronteerd zien met uitdagende werkomstandigheden, daalde in 2018 het aantal ongevallen met arbeidsongeschiktheid ten opzichte van 2017 door verhoging van de middelen voor het realiseren van verdere verbeteringen. Duurzame werkpraktijken vormen hier bij Akiolis een kernelement van de activiteiten, doordat afvalproducten uit andere industrieën worden gevaloriseerd. Ons water- en energieverbruik blijft daarom een punt van continue aandacht en in dat verband worden methoden en technologie geïmplementeerd om dat verbruik omlaag te brengen.

Industrial Solutions

Binnen de businessunit DYKA Group wordt door elke bedrijfsvestiging een Safety Excellence Program geïmplementeerd. In 2018 werd in dat kader uitstekende vooruitgang geboekt ten aanzien van het voltooiën van alle modules. Een nieuw initiatief voor het identificeren en elimineren van onveilige omstandigheden resulteerde in verbeteringen in de werkomgeving. Voor taken met hoger risico werden herziene processen voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen ingevoerd. De omschakeling naar elektrisch aangedreven vorkheftrucks en de invoering van led-verlichting dragen samen met verbeterde transportplanning bij aan de vermindering van ons brandstofverbruik en CO₂-emissies.

Bij de businessunit Performance Chemicals leidde de ingebruikneming van de nieuwe elektrolysefabriek in Loos, Frankrijk, tot een vermindering van het elektriciteitsverbruik met 30%.

RISICOANALYSE

ANALYSE VAN DE BELANGRIJKSTE RISICO'S

Tessengerlo Group analyseert regelmatig de risico's verbonden aan haar activiteiten en rapporteert de resultaten aan het auditcomité.

Elk jaar worden alle businessunits gevraagd om de significante risico's voor hun businessunit te identificeren en evalueren.

Het onderdeel 'risico's' in de prospectus van 15 juni 2015, dat werd uitgegeven in het kader van een openbaar aanbod van twee series van obligaties, omvat een meer gedetailleerde beschrijving van de meest significante risico's.

De resultaten van de analyse van de belangrijkste risico's voor de groep zijn de volgende:

- De groep is afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende hoeveelheden grondstoffen, met de vereiste specificaties, tegen competitieve prijzen.
- Indien de groep niet in staat is om bepaalde componenten die ze produceert te verkopen, op te slaan, te hergebruiken of te vervreemden, kan ze verplicht worden om haar totale productieniveaus te beperken of te verlagen.
- De resultaten van de groep zijn afhankelijk van de weersomstandigheden en zijn seizoensgebonden.
- De huidige en toekomstige investeringen en/of bouwprojecten van de groep zijn onderhevig aan het risico van vertragingen, budgetoverschrijdingen en andere complicaties, en kunnen mogelijk niet het verwachte rendement opleveren.
- De groep is onderworpen aan een aankoopcontract voor energie.
- De resultaten van de groep zijn zeer gevoelig voor grondstofprijzen. Aangezien de groep een gediversifieerde industriële groep is die wereldwijd actief is in landbouw, voeding, waterbeheer, efficiënt (her)gebruik van natuurlijke grondstoffen en andere industriële markten, kan de impact van wijzigingen van sommige grondstofprijzen een aanzienlijke impact uitoefenen op de resultaten van individuele activiteiten, hoewel niet verwacht wordt dat dit een materiële impact zal uitoefenen op de operationele segmenten of op de groep.
- Tegen de groep kunnen vorderingen voor productaansprakelijkheid en garantie, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, aansprakelijkheid met betrekking tot voedselveiligheid worden ingesteld.
- De groep dient milieu-, gezondheids- en veiligheidswetgeving en -regelgeving na te leven, kan onderworpen zijn aan wijzigende of strenger wordende wetgeving en kan aanzienlijke nalevingskosten oplopen.
- De groep kan mogelijk niet in staat zijn om verplichte licenties en vergunningen te verkrijgen, behouden of vernieuwen, of niet in staat zijn om te voldoen aan de voorwaarden daarvan.
- Wijzigingen in de wetgeving kunnen een negatieve impact hebben op de groepsactiviteiten.
- De groep kan onderworpen zijn aan wangedrag van haar werknemers, aannemers en/of joint venture partners.
- De activiteiten van de groep kunnen lijden onder handelssancties en -embargo's.
- De groep werkt in competitieve markten en een gebrek aan innovatie kan een negatieve impact op haar activiteiten hebben.
- De groep kan risico lopen op defecten, inefficiënties of technische storingen, die een onderbreking van de bedrijfsactiviteiten kunnen veroorzaken.
- De verbeteringsprogramma's van de groep zijn onderhevig aan het risico van vertragingen, budgetoverschrijdingen en andere complicaties, en kunnen mogelijk niet het verwachte rendement opleveren.
- De groep kan onderhevig zijn aan gevallen van overmacht.

- Zware ongevallen kunnen leiden tot substantiële schuldvorderingen, boetes of aanzienlijke schade voor de reputatie en financiële positie van de groep.
- De groep kan worden blootgesteld aan vakbondsacties en schuldvorderingen of rechtszaken van werknemers.
- De verzekering van de groep zou niet voldoende dekking kunnen bieden.
- De groep zou niet in staat kunnen zijn om de huidige herstructurering van activiteiten, joint ventures en/of toekomstige overnames met succes uit te voeren.
- In de afgelopen jaren heeft de groep aanzienlijke verliezen geleden ten gevolge van de transformatie van de groep, die werd voltooid in 2014. Bovendien kan de vennootschap, als gevolg van het desinvesteringprogramma dat deel uitmaakte van de algemene transformatie, worden blootgesteld aan resterende verplichtingen en onderworpen zijn aan een reeks niet-concurrentiebedingen.
- De groep is blootgesteld aan het risico van rechtszaken.
- Het niet beschermen van bedrijfsgeheimen, knowhow of andere merk gebonden informatie kan een negatieve impact hebben op de activiteiten van de groep.
- Een verandering in de onderliggende economische omstandigheden of nadelige bedrijfsprestaties kunnen leiden tot bijzondere waardeverminderingen.
- De groep is blootgesteld aan belastingrisico's.
- De groep staat bloot aan risico's met betrekking tot haar wereldwijde activiteiten.
- De groep kan worden beïnvloed door macro-economische trends.
- Informatietechnologiestoringen en cyberrisico's kunnen de bedrijfsactiviteiten van de groep verstoren.
- De groep is gebonden aan pensioenverplichtingen.
- De activiteiten van de groep staan bloot aan schommelingen in wisselkoersen.
- De resultaten van de groep kunnen negatief worden beïnvloed door schommelende rentevoeten.
- De groep is onderworpen aan verbintenissen in haar financieringsovereenkomsten die haar operationele en financiële flexibiliteit zouden kunnen beperken.
- De groep is mogelijk niet in staat om de noodzakelijke financiering te verkrijgen voor haar toekomstige kapitaal- of herfinancieringsbehoeften.
- Als de groep geen positieve cashflows genereert zal zij haar verplichtingen niet kunnen nakomen.
- De groep heeft overeenkomsten afgesloten die onderworpen zijn aan clausules van controlewijziging.
- De groep staat bloot aan liquiditeitsrisico's en aan kredietrisico met betrekking tot haar contractuele en handelende tegenpartijen, alsook aan het afdekkings- en afgeleide tegenpartijrisico.
- De groep is mogelijk niet in staat om sleutelpersoneel te werven en te behouden.
- De groep is mogelijk onderworpen aan de gevolgen van de politieke onzekerheid veroorzaakt door de Brexit, of andere gebeurtenissen van geopolitieke aard die een invloed kunnen hebben op het consumentenvertrouwen.

ANALYSE VAN DE FINANCIËLE RISICO'S⁴

Wisselkoersrisico

De groep is blootgesteld aan wisselkoersschommelingen wat kan leiden tot winst of verlies in wisselkoerstransacties. De activa, inkomsten en kasstromen van de groep zijn beïnvloed door schommelingen in de wisselkoersen. In het bijzonder is de groep blootgesteld aan een wisselkoersrisico op o.a. de verkopen, de aankopen, beleggingen en leningen uitgedrukt in een andere munt dan de functionele munt van de onderneming. De munten die aanleiding geven tot dit risico zijn voornamelijk USD (Amerikaanse dollar), GBP (Pond sterling) en CNY (Chinese yuan). Schommelingen in de wisselkoers kunnen bijgevolg een ongunstig effect hebben op de activiteiten, resultaten of op de financiële situatie van de groep.

⁴ Een meer gedetailleerd overzicht van de financiële risico's in verband met de situatie in 2018 en het beleid van Tessengerlo Group met betrekking tot het beheer van dergelijke risico's, is te vinden in het onderdeel Financiële Instrumenten in het Financieel Verslag (toelichting 26 – Financiële instrumenten).

Dochterondernemingen zijn verplicht om hun nettopositie in vreemde munt, indien het gaat om gefactureerde bedragen (klanten, leveranciers), te communiceren aan Tessengerlo Group nv, de moedermaatschappij. Alle posities worden samengevoegd op het niveau van Tessengerlo Group nv en de nettosaldis (long/short), worden dan gekocht of verkocht op de markt. De belangrijkste beheersinstrumenten die gebruikt worden zijn de contante aan- en verkoop van munten gevolgd door valutaswaps.

Financiële schulden worden in het algemeen aangegaan door holdingmaatschappijen van de groep en financieringsentiteiten, die de opbrengsten van de financiële schulden beschikbaar stellen aan de operationele entiteiten. In principe worden de operationele entiteiten gefinancierd in hun functionele munt. Vanaf maart 2015 gebruikt de groep niet langer valutaswaps om intragroepsleningen in te dekken.

In groei landen is het niet altijd mogelijk om leningen aan te gaan in de lokale munt aangezien de lokale financiële markten te klein zijn, er geen fondsen beschikbaar zijn of de financiële voorwaarden te belastend zijn. Deze bedragen zijn relatief klein voor de groep.

Kredietrisico

De groep is onderhevig aan het risico dat de tegenpartijen met wie ze handelt (in het bijzonder haar klanten) en die betalingen aan de groep moeten doen, niet in staat zijn om een dergelijke betaling al dan niet tijdig te doen. Om de kredietblootstelling te beheren, is een kredietcomité per bedrijfseenheid opgericht om een kredietbeleid te bepalen met kredietlimietaanvragen, goedkeuringsprocedures, continue bewaking van de kredietblootstelling en een aanmaancode in geval van vertragingen. De groep heeft bovendien wereldwijd een kredietverzekeringsprogramma opgesteld om de debiteuren van derden tegen niet-betaling te beschermen. Elke juridische entiteit van de groep neemt deel aan dit programma en de verzekering wordt aangeboden door internationale kredietverzekeringsmaatschappijen met een hoge kredietwaardigheid. (niet in het statutair jaarverslag) Het merendeel van de schuldvorderingen (ongeveer 95%) is gedekt onder een kredietverzekeringsprogramma van de groep. Het contract beschermt de verzekerde activiteiten tegen wanbetaling met een eigen risico van 10% en voorziet een vrijwaringlimiet op groepsniveau. Het programma voorziet in een uitbetaling van de verzekerde claims binnen 6 maanden na aangifte. De groep is er van overtuigd dat het huidige niveau van kredietverzekeringdekking in de toekomst kan worden volgehouden.

De groep heeft geen aanzienlijke concentratie van kredietrisico. Er kan echter geen zekerheid worden gegeven dat de groep in staat zal zijn om haar potentiële verlies te beperken ten opzichte van tegenpartijen die niet in staat zijn om te betalen of tijdig te betalen. De beschikbare geldmiddelen op jaareinde worden geplaatst op deposito's bij internationaal gerenommeerde banken op heel korte termijn.

De maximale blootstelling aan kredietrisico op 31 december 2018 bedroeg 466,0 miljoen EUR (2017: 494,0 miljoen EUR). Dit bedrag is samengesteld uit huidige en langlopende handels- en overige vorderingen (301,0 miljoen EUR, toelichting 16 - Handels- en overige vorderingen), huidige afgeleide financiële instrumenten (0,9 miljoen EUR) en geldmiddelen en kasequivalenten (164,1 miljoen EUR, toelichting 18 - Geldmiddelen en kasequivalenten).

Renterisico

Schommelingen in interestvoeten kunnen de interestopbrengsten en -kosten op rentedragende activa en schulden doen variëren. Bovendien kunnen deze schommelingen de marktwaarde van bepaalde financiële activa, schulden en instrumenten beïnvloeden.

Op rapporteringsdatum waren de rentedragende financiële instrumenten van de groep de volgende:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Instrumenten met een vaste rentevoet		
Financiële activa	37,2	140,9
Financiële schulden	232,7	227,0
Instrumenten met een variabele rentevoet		
Financiële activa	126,9	54,6
Financiële schulden	279,4	27,1

Een gedetailleerde beschrijving van de financiële schulden is opgenomen in toelichting 22 - Financiële schulden, van het financieel verslag.

De leningen met een variabele rente hebben voornamelijk betrekking op de door T-Power gesyndiceerde faciliteit, waarvan ongeveer 80% is gedekt door een reeks forward rate agreements. De resterende leningen met een variabele rente hebben betrekking op het Commercial Paper-programma (30,0 miljoen EUR). Schommelingen in de rentevoet zouden daarom geen significante invloed hebben op de kasstroom of het resultaat van de groep.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat een entiteit niet voldoende middelen heeft om op elk moment aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien niet aan de financiële verplichtingen kan voldaan worden, kan dit leiden tot hogere kosten en tot een blootstelling aan een reputatierisico.

Om dit risico te beperken, heeft de groep de volgende acties ondernomen:

- Het opzetten van een factoringprogramma op het einde van 2009 dat opgeschort werd in de loop van 2015.
- Een kapitaalsverhoging van 174,8 miljoen EUR in december 2014.
- De uitgifte in juli 2015 van twee series van obligaties met een looptijd van 7 jaar ("2022 obligaties") en 10 jaar ("2025 obligaties"). Het totaal uitgegeven bedrag was 250,0 miljoen EUR, waarvan 192,0 miljoen EUR voor de 2022 obligaties en 58,0 miljoen EUR voor de 2025 obligaties.
- De vervanging van de gesyndiceerde kredietfaciliteit (beëindigd in december 2015) door toegezegde bilaterale overeenkomsten van vijf jaar met vier kredietinstellingen voor een totaalbedrag van 142,5 miljoen EUR (waarvan een deel opgevraagd kan worden in USD). Deze nieuwe faciliteiten bevatten geen financiële convenanten en verzekeren een maximale flexibiliteit voor de verschillende activiteiten.

Daarenboven beschikt de groep over een programma van handelspapier voor een maximaal bedrag van 200,0 miljoen EUR.

Verder maakt de groep op regelmatige basis korte en lange termijn vooruitzichten om de financiële middelen te kunnen afstemmen met de vooropgestelde noden.

VERKLARING VAN DEUGDELIJK BESTUUR

TRANSPARANT BEHEER

Tessengerlo Group nv baseert zich op de Belgische Corporate Governance Code van 2009 en schaaft zich achter de principes van corporate governance (deugdelijk bestuur) uiteengezet in de code. De punten waarop de vennootschap afwijkt van de bepalingen van de code – en de redenen daarvoor – zijn opgenomen in deze Corporate Governance-verklaring. De Belgische Corporate Governance Code kan worden geraadpleegd op: www.corporategovernancecommittee.be/en/home/.

De naleving van de principes van deugdelijk bestuur door de vennootschap wordt weerspiegeld in het Corporate Governance Charter (hierna het “charter”) dat werd goedgekeurd door de raad van bestuur op 21 augustus 2017. Het charter kan worden geraadpleegd op: <https://www.tessengerlo.com/EN/about-tessengerlo-group/corporate-governance/corporate-governance-charter>

KAPITAAL EN AANDELEN

Kapitaal

Op 31 december 2018 bedroeg het kapitaal van Tessengerlo Group nv 216.191.777,15 euro.

Aandelen

Het aandelenkapitaal bestaat uit 43.146.979 aandelen zonder nominale waarde, die de aandeelhouder één stem per aandeel geven. Alle aandelen van Tessengerlo Group nv zijn toegelaten tot de notering en verhandeling op Euronext Brussel.

Warranten

Op 31 december 2018 waren er in totaal 8.000 uitstaande warranten die konden worden uitgeoefend. Deze warranten werden uitgegeven in het kader van het Plan 2012 (uitgifte van naakte warranten).

De detaillering van de uitstaande warranten per datum van dit verslag (31 december 2018) zijn als volgt:

Tranche	Uitoefenperiode	Aantal warranten	Uitoefenprijs
Tranche 2012	2016-2019	8.000	20,76 ⁵ EUR
TOTAAL		8.000	

Het aantal aandelen dat in de toekomst op basis van de voornoemde warranten maximaal kan worden gecreëerd, is 8.000.

⁵ EUR 20,95 voor Amerikaanse verblijfhouders

AANDEELHOUDERS EN AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR

Op basis van door de vennootschap ontvangen meldingen zag op 31 december 2018 de aandeelhoudersstructuur van de vennootschap er als volgt uit:

Aandeelhouder	Aantal aandelen	%
Verbrugge nv (gecontroleerd door Picanol nv)	16.786.389	38,91%
Symphony Mills nv	1.832.200	4,25%
Coltrane Asset Management, L.P.	1.413.200	3,28%
Janus Henderson Group plc	1.383.360	3,21%
Norges Bank	1.287.899	2,98%
Carmignac Gestion SA	903.687	2,09%
Dimensional Fund Advisors L.P.	891.022	2,07%
Intrinsic Value Investors (IVI) L.P.	880.300	2,04%
KBC Asset Management nv	744.813	1,73%
Capfi Delen Asset Management NV	698.000	1,62%
Valarc Master Fund, Ltd.	630.402	1,46%
Sessa Capital (Master), L.P.	527.511	1,22%
Niet-verhandelbare aandelen (in handen van personeelsleden of gewezen personeelsleden)	30.389	0,07%
Vrije omloop	15.137.807	35,08%
Totaal	43.146.979	100,0%

Verbrugge nv wordt gecontroleerd door Picanol nv, dat op zijn beurt gecontroleerd wordt door Artela nv. Artela nv en Symphony Mills nv worden gecontroleerd door dhr. Luc Tack. Op de verslagdatum heeft de vennootschap geen kennis van overeenkomsten afgesloten tussen de aandeelhouders.

Aandeelhouders wiens participatie in het kapitaal van Tessengerlo Group nv de drempel van 1%, 3%, 5%, 7,5% en elk veelvoud van 5%, omhoog of omlaag, overschrijdt, zijn verplicht dit te melden aan de Belgische Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) (TRP.Fin@fsma.be) en Tessengerlo Group nv (kurt.dejonckheere@tessengerlo.com).

RAAD VAN BESTUUR

Samenstelling

Op 31 december 2018 was de raad van bestuur van Tessenderlo Group nv als volgt samengesteld:

	Begin mandaat	Einde mandaat
Niet-uitvoerende bestuurders		
dhr. Karel Vinck	17 maart 2005	mei 2019
Onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurders⁶		
Management Deprez bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Veerle Deprez	6 juni 2017	mei 2021
Philium bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger dhr. Philippe Coens	2 juni 2015	mei 2019
ANBA bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Anne-Marie Baeyaert	6 juni 2017	mei 2021
Uitvoerende bestuurders		
dhr. Luc Tack	13 november 2013	mei 2019
dhr. Stefaan Haspeslagh – Voorzitter	13 november 2013	mei 2022

De samenstelling van de raad van bestuur beantwoordt aan de doelstelling om complementaire vaardigheden op het vlak van competentie, ervaring en knowhow te verenigen.

Op 31 december 2018 voldeed de raad van bestuur volledig aan het vereiste van de wet van 28 juli 2011 dat stelt dat met ingang van 1 januari 2017, een derde van de leden van de raad van bestuur moet bestaan uit leden van het andere geslacht. Alle vergaderingen van de raad van bestuur werden bijgewoond door de secretaris van de raad van bestuur en de Group Controlling and Consolidation Director.

Activiteiten

De raad van bestuur kwam bijeen volgens een eerder bepaald schema. De raad van bestuur kwam in 2018 tien (10) keer bijeen.

In 2018 waren de belangrijkste thema's van discussie, evaluatie en besluitvorming van de raad:

- de langetermijnstrategie en het budget voor het jaar 2018 van de groep;
- de jaarrekening en financiële rapportering;
- voorstellen aan de algemene vergadering van de aandeelhouders;
- de goedkeuring van het voorstel tot herbenoeming van een bestuurder en tot herbenoeming van de voorzitter van de raad van bestuur;

⁶ Conform Bijlage A bij het Corporate Governance Charter van Tessenderlo Group wordt een bestuurder als onafhankelijk beschouwd als hij of zij minstens beantwoordt aan de onafhankelijkheidscriteria van art. 526ter van het Wetboek van Vennootschappen. Voor de beoordeling van de onafhankelijkheid van een bestuurder wordt ook rekening gehouden met de criteria uit Bijlage A bij de Belgische Corporate Governance Code. Volgens de informatie ter beschikking van de raad van bestuur beantwoorden alle onafhankelijke bestuurders van Tessenderlo Group aan voornoemde onafhankelijkheidscriteria. De raad kreeg geen melding van uitzonderingen.

- het remuneratiebeleid en de bezoldiging van de leden van het Executive Committee;
- het bespreken van een langetermijnincentiveplan voor leden van het senior management;
- de financiële communicatie en rapportering per segment;
- de doeltreffendheid van het Enterprise Risk Management Framework;
- diverse commerciële overeenkomsten;
- verschillende investeringsdossiers;
- de goedkeuring van de transactie voor de aankoop van alle aandelen in T-Power nv en de oprichting van een vennootschap in India;
- de beslissing om vanaf 2019 niet langer kwartaalcijfers te publiceren;
- de goedkeuring ter herfinanciering van het Facilities Agreement, gesloten door T-Power nv;
- het budget over 2019.

Evaluatie van de raad van bestuur

De evaluaties van de werking van de raad van bestuur, het benoemings- en vergoedingscomité en het auditcomité vinden periodiek plaats. In het kader van die evaluaties kunnen de leden een score (van 1 tot 5) toekennen aan verschillende onderwerpen die verband houden met de werking van de raad en de comités en kunnen ze hun visie delen over de domeinen waar de werking verbeterd zou kunnen worden.

Dergelijke evaluaties vinden plaats aan de hand van een zelfbeoordelvragenlijst die ontworpen werd door de secretaris van de raad van bestuur op basis van een model dat gebruikt wordt door het Belgische Guberna Instituut voor Bestuurders. De oefening spitst zich vooral toe op de volgende domeinen: functie, verantwoordelijkheden en samenstelling van de raad van bestuur en de comités, de interacties tussen de bestuurders, de leiding van de vergaderingen en de evaluatie van de trainingen en middelen die door de raad van bestuur en/of comités gebruikt werden.

In voorkomend geval delen de individuele leden van de raad van bestuur ook hun visie over hoe de raad van bestuur en de comités beter zouden kunnen functioneren. De voorzitter en de secretaris van de raad van bestuur brengen de resultaten van de evaluatie ter kennis van de bestuurders en formuleren initiatieven ter verbetering.

Benoeming van de leden van de raad van bestuur

De Raad van Bestuur integreert in zijn selectieprocedure in verband met benoeming van nieuwe bestuurders, criteria mbt diversiteit van bekwaamheden en genderdiversiteit.

Comités van de raad

Algemeen

Op 31 december 2018 waren de volgende comités actief binnen de raad van bestuur van Tessengerlo Group:

- Het benoemings- en vergoedingscomité
- Het auditcomité

Een beschrijving van de werking van de verschillende comités kan worden geraadpleegd in het charter op www.tessengerlo.com.

Benoemings- en vergoedingscomité

Op 31 december 2018 was het benoemings- en vergoedingscomité als volgt samengesteld:

- dhr. Karel Vinck (voorzitter)
- Philium bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger dhr. Philippe Coens (onafhankelijk)
- Management Deprez bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Veerle Deprez (onafhankelijk)

Het merendeel van de leden van het benoemings- en vergoedingscomité voldoet aan de onafhankelijkheidscriteria uiteengezet in artikel 526ter van het Wetboek van Vennootschappen en het comité voldoet aan de competenties en deskundigheid op het vlak van remuneratiebeleid zoals vereist volgens artikel 526quater, § 2 van het Wetboek van Vennootschappen.

Het benoemings- en vergoedingscomité kwam in 2018 drie (3) keer bijeen.

- Werking van het benoemings- en vergoedingscomité

In 2018 besprak het benoemings- en vergoedingscomité het bezoldigingspakket van het Executive Committee en formuleerde aanbevelingen in dat verband. Het comité deed aanbevelingen ten aanzien van de herbenoeming van een bestuurder evenals ten aanzien van het instellen van een nieuw langetermijnincentive plan voor het senior management. Het benoemings- en vergoedingscomité stelde ook het remuneratieverslag op, zoals dat is opgenomen in het jaarverslag van 2017.

In overeenstemming met het Corporate Governance Charter is het merendeel van de leden van het benoemings- en vergoedingscomité onafhankelijk.

- Evaluatie van het benoemings- en vergoedingscomité

Meer informatie over het evaluatieproces van het benoemings- en vergoedingscomité kan worden gevonden in het onderdeel 'Evaluatie van de raad van bestuur'.

Auditcomité

Op 31 december 2018 was het auditcomité als volgt samengesteld:

- Philium bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger dhr. Philippe Coens (onafhankelijk) (voorzitter)
- ANBA bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Anne-Marie Baeyaert (onafhankelijk)
- dhr. Karel Vinck

Het auditcomité kwam volgens een eerder vastgesteld schema vijf (5) keer bijeen in 2018.

De CEO, de COO-CFO, de Group Controlling and Consolidation Director, de Group Internal Auditor en de commissaris woonden de vergaderingen van het auditcomité bij. De andere bestuurders werden uitgenodigd om de vergaderingen van het auditcomité bij te wonen, zonder stemrecht.

Conform de wettelijke vereisten telt het auditcomité ten minste één onafhankelijke bestuurder met de nodige boekhoudkundige en auditervaring.

De leden van het auditcomité beantwoorden aan het criterium van bekwaamheid door hun eigen opleiding en door de ervaring die ze hebben opgedaan in hun vorige functies. Overeenkomstig het Charter zijn de meeste leden onafhankelijke bestuurders.

- Evaluatie van het auditcomité

Informatie over het evaluatieproces van het auditcomité kan worden geraadpleegd in het onderdeel 'Evaluatie van de raad van bestuur'.

- Werking van het auditcomité

Naast het toezicht op de integriteit van de financiële kwartaalverslagen en de driemaandelijke persberichten met de financiële resultaten, met inbegrip van de toelichtingen, de consistente toepassing van de waarderings- en boekhoudprincipes, de consolidatiekring en de kwaliteit van het afsluitingsproces, evenals de boekhoudkundige ramingen, beoordeelde het auditcomité ook de verslagen van de commissarissen met betrekking tot de aard en reikwijdte van de eindejaarsaudit, de interne controlesystemen en de waardering en boekhoudkundige verwerking van bepaalde uitzonderlijke elementen.

Het auditcomité stelde ook specifieke onderwerpen aan de orde, zoals naleving van de GDPR-wetgeving, wettelijke updates van IFRS en boekhoudwetgeving en specifieke onderwerpen rond fraud risk management. Het auditcomité controleerde de bevindingen en aanbevelingen van de commissarissen, evalueerde hun onafhankelijkheid en keurde aanvragen voor non-auditdiensten goed.

Het auditcomité hoorde daarnaast de Group Internal Auditor over het interne auditprogramma voor 2018, de risicobeoordelingsanalyse en de activiteitenverslagen van de uitgevoerde interne audits, evenals over de beoordeling van de follow-up acties die de vennootschap heeft ondernomen om bepaalde tekortkomingen te verhelpen die door de interne afdeling werden geïdentificeerd. Het auditcomité keurde ook het interne controleplan voor het jaar 2018 goed en hoorde de rapporten van de afdeling Internal Control betreffende haar bevindingen.

Het auditcomité evalueerde ook de doeltreffendheid van het Enterprise Risk Management en gaf aanbevelingen voor verdere opvolging van verbeteringsacties. Het auditcomité beoordeelde voorts de status van lopende geschilprocedures.

Het auditcomité heeft zich eveneens gebogen over het proces tot benoeming of herbenoeming van de commissaris-revisor.

Aanwezigheidsgraad op de vergaderingen van leden van de raad van bestuur en van leden van de comités in 2018:

	Raad van bestuur	Auditcomité	Benoemings- en vergoedingscomité
Aantal vergaderingen in 2018	10	5	3
Philiium bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger dhr. Philippe Coens (onafhankelijk)	10/10	5/5	3/3
dhr. Stefaan Haspeslagh	10/10		
dhr. Luc Tack	10/10		
dhr. Karel Vinck	10/10	5/5	3/3
Management Deprez bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Veerle Deprez ⁷	10/10		3/3
ANBA BVBA, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Anne-Marie Baeyaert ⁸	10/10	5/5	

⁷ Lid van de raad van bestuur sinds 6.6.2017 en van het benoemings- en vergoedingscomité sinds 21.8.2017

⁸ Lid van de raad van bestuur sinds 6.6.2017 en van het auditcomité sinds 21.8.2017.

EXECUTIVE COMMITTEE (EXCOM)

Rol en verantwoordelijkheden

Op 31 december 2018 was het ExCom van Tessengerlo Group als volgt samengesteld:

- dhr. Luc Tack (CEO)
- dhr. Stefaan Haspeslagh, vertegenwoordiger van FINDAR bvba (COO-CFO)

Evaluatie van het ExCom

Het ExCom voert ten minste één keer per jaar een beoordeling uit van zijn eigen prestaties.

Werking van het ExCom

raad van bestuur heeft het ExCom de bevoegdheid gegeven om zijn verantwoordelijkheden en taken uit te voeren. Rekening houdend met de waarden van de vennootschap, haar risicobereidheid en belangrijkste beleidsmaatregelen, moet het ExCom voldoende ruimte hebben om een bedrijfsstrategie voor te stellen en uit te voeren.

De CEO zit het ExCom voor en zorgt voor de organisatie en het functioneren ervan. In beginsel komt het ExCom elke week bijeen. Extra vergaderingen kunnen op elk moment door elk van de leden worden belegd. Het ExCom komt maandelijks bijeen met de businessunits van de vennootschap om de strategische beslissingen en de operationele prestaties van de businessunits te beoordelen en bespreken. Een vergelijkbare prestatiedialoog vindt plaats met vertegenwoordigers van de ondersteunende groepsfuncties.

Het ExCom heeft de volgende verantwoordelijkheden:

- advies aan de CEO met betrekking tot de dagelijkse leiding van de vennootschap;
- toezicht op de organisatie en werking van de vennootschap, waarbij het zorgt voor controle op haar activiteiten, met inbegrip van de introductie van interne controleprocessen voor de identificatie, de beoordeling, het beheer en de monitoring van financiële en andere risico's;
- de aanstelling van leidinggevendenden van de vennootschap en vaststelling van het remuneratiebeleid⁹;
- de belangrijkste beslissingen en investeringen binnen de door de raad van bestuur vastgestelde limieten;
- voorbereiding van voorstellen voor besluiten in die zaken die tot de bevoegdheid van de raad van bestuur behoren, inclusief de volledige, tijdige, betrouwbare en juiste voorbereiding van de jaarcijfers van de vennootschap overeenkomstig haar toepasselijke boekhoudnormen en waarderingsgrondslagen, en de vereiste openbaarmaking van de jaarrekening en andere financiële en niet-financiële informatie van materieel belang;
- de presentatie/verstrekking aan de raad van bestuur van een evenwichtige en begrijpelijke beoordeling van de financiële situatie van de vennootschap;
- de tijdige verstrekking aan de raad van bestuur van de informatie die de raad nodig heeft voor een correcte uitvoering van zijn taken;
- uitvoering en implementatie van de besluiten van de raad van bestuur.

De taken van het ExCom worden verder beschreven in de taakomschrijving van het ExCom opgenomen in Bijlage G van het Corporate Governance Charter.

⁹ De leidinggevendenden van de groep zijn diegenen die binnen de Business Units samen met het ExCom de strategie en het beleid voor de bedrijfsafdeling bepalen alsmede diegenen die aan het hoofd staan van de Functionele Departementen van de groep.

REMUNERATIEVERSLAG: BESTUURDERS

Remuneratiebeleid

Het is de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van de vennootschap om de aandeelhouders voorstellen voor te leggen met betrekking tot de bezoldigingen van de bestuurders.

Het benoemings- en vergoedingscomité legt de raad van bestuur voorstellen voor over:

- remuneratie voor deelname aan de vergaderingen van de raad en de comités;
- remuneratie voor opdrachten die samenhangen met speciale mandaten.

Om de bezoldiging van de bestuurders te bepalen is een benchmarking studie uitgevoerd van vergelijkbare Belgische bedrijven. Lid zijn van een comité geeft de deelnemers recht op presentiegeld dat in de lijn ligt van de benchmark. Ten slotte krijgt de voorzitter voor zijn verantwoordelijkheid als voorzitter een aanvullende premie, die overeenstemt met de benchmark.

In overeenstemming met de beslissing van de algemene vergadering van aandeelhouders van 7 juni 2016, ontvangt elke bestuurder een vaste jaarlijkse vergoeding van 25.000 EUR. Deze vergoeding wordt verstrekt voor de activiteiten als lid van de raad van bestuur, het auditcomité en het benoemings- en vergoedingscomité. Voorts worden de volgende aanvullende vergoedingen toegekend:

- a) een variabele vergoeding van 1.000 EUR per halve dag aanwezigheid;
- b) een aanvullende jaarvergoeding van 30.000 EUR voor de voorzitter van de raad van bestuur; en
- c) een aanvullende jaarvergoeding van 3.000 EUR voor de voorzitter van het auditcomité.

Vergoedingen worden uitgekeerd in het jaar waarin de vergaderingen worden gehouden. De 1.000 EUR variabele vergoeding wordt ook toegekend aan alle bestuurders- genodigden, aanwezig op de vergadering.

Ontvangen bezoldigingen

Lid	2018	Bezoldigingen (in EUR)
Philiium bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger dhr. Philippe Coens (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder)	Jaarlijkse vaste bezoldiging	25.000,00
	Aanvullende vaste jaarvergoeding voor voorzitter AC	3.000,00
	Variabele vergoeding per halve dag aanwezigheid	16.000,00
	Totale bezoldiging	44.000,00
Management Deprez bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Veerle Deprez (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder)	Jaarlijkse vaste bezoldiging	25.000,00
	Variabele vergoeding per halve dag aanwezigheid	16.000,00
	Totale bezoldiging	41.000,00
ANBA bvba, vertegenwoordigd door zijn permanente vertegenwoordiger mevr. Anne-Marie Baeyaert (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder)	Jaarlijkse vaste bezoldiging	25.000,00
	Variabele vergoeding per halve dag aanwezigheid	16.000,00
	Totale bezoldiging	41.000,00
Stefaan Haspeslagh (uitvoerend bestuurder)	Jaarlijkse vaste bezoldiging	25.000,00
	Aanvullende vaste jaarvergoeding voor voorzitter RvB	30.000,00
	Variabele vergoeding per halve dag aanwezigheid	16.000,00
	Totale bezoldiging	71.000,00
Luc Tack (uitvoerend bestuurder)	Jaarlijkse vaste bezoldiging	25.000,00
	Variabele vergoeding per halve dag aanwezigheid	16.000,00
	Totale bezoldiging	41.000,00
Karel Vinck (niet-uitvoerende bestuurder)	Jaarlijkse vaste bezoldiging	25.000,00
	Variabele vergoeding per halve dag aanwezigheid	16.000,00
	Totale bezoldiging	41.000,00
ALGEMEEN TOTAAL		279.000,00

REMUNERATIEVERSLAG: EXECUTIVE COMMITTEE (EXCOM)

Remuneratiebeleid

Dit hoofdstuk beschrijft de principes die aan de basis liggen van het remuneratiebeleid van Tessenderlo Group, de remuneratie van het management, de structuur & de filosofie. Het benoemings- en vergoedingscomité bepaalt de principes van het remuneratiebeleid voor de ExCom-leden (de CEO & de CFO/COO) en legt die voor aan de raad van bestuur. Er wordt gestreefd naar marktconforme & attractieve totale remuneratiepakketten.

Tessenderlo Group bekijkt jaarlijks de positionering van de totale verloning van het ExCom ten opzichte van directe concurrenten, genoteerde bedrijven in de BelMid en andere bedrijven actief in dezelfde sectoren als waarin Tessenderlo Group opereert. Ons remuneratiebeleid en de totale vergoeding is steeds gepositioneerd op de mediaan of net boven de mediaan, met een sterke nadruk op de variabele vergoeding. De variabele vergoeding is voor 75% gekoppeld aan de financiële resultaten van de groep (EBIT) en voor 25% geleverde individuele prestaties die bijdragen tot de duurzame lange termijn groei van Tessenderlo Group. Hier verwijzen wij ook naar de "Code of Conduct" van Tessenderlo Group.

Het interne en externe competitieve landschap van en rond Tessenderlo Group verandert snel. Om de ambities van de groep in die uitdagende omgeving waar te maken, is een sterk presterende organisatie nodig die zich toespitst op de uitvoering van een duurzame strategie, daarbij zijn getalenteerde managers onontbeerlijk. Het remuneratiebeleid heeft als doel deze strategie en de bedrijfsdoelstellingen te koppelen aan de prestaties & de verloning van het management.

Zo scheidt de groep wereldwijd een consistent kader voor de ontwikkeling, verloning en responsabilisering van haar mensen. De groep beschouwt betrokkenheid, erkenning en leiderschap als belangrijke fundamenten voor het engagement van de werknemer. Dit stelt de groep in staat om de beste talenten aan te trekken, te behouden en te motiveren om zowel de doelstellingen op korte, alsook lange termijn te verwezenlijken. En dat binnen een wereldwijd consistent remuneratiebeleid dat het behalen van bedrijfsdoelstellingen en de contributies hiertoe beloont alsook het genereren van waarde voor de aandeelhouder aanmoedigt.

De principes van het remuneratiebeleid van de groep zijn:

Erkenning en leiderschap zijn van vitaal belang voor het engagement van de werknemer en het team.

Ons vergoedingsbeleid dient om het talent, dat de groep nodig heeft om zijn doelen op korte en lange termijn te verwezenlijken, aan te trekken en te behouden.

Ons vergoedingsbeleid zal worden gepositioneerd op de mediaan of net boven de mediaan, jaarlijks getoetst aan een geselecteerde korf van relevante industriële referenties & industrieën waarin de groep actief is.

Ons basissalaris stimuleert en beloont verbetering van competenties, juiste bedrijfsattitudes en naleving van de belangrijkste richtlijnen van de groep.

Onze variabele vergoeding koppelt het succes van de groep aan de verschillende bedrijfseenheden, de departementen, de teams & de individuele bijdragen.

Onze functiewaardering en ons vergoedingssysteem voor externe/interne benoemingen zijn gebaseerd op een objectieve methodologie en op meetbare marktgegevens.

Ons vergoedingsbeleid zal werknemers nooit bewust discrimineren, op welke grond dan ook.

Vergoedingen

Het remuneratiepakket van het ExCom bestaat uit de volgende elementen:

- Vast gedeelte
- Variabel gedeelte
- Andere elementen van vergoeding

Vast gedeelte

Het vaste deel van de remuneratie omvat een marktconforme vergoeding voor de individuele leden. Daarbij wordt rekening gehouden met hun bekwaamheidsniveau en hun positie binnen de groep, alsook met de juiste attitude en het naleven van de richtlijnen van de groep.

Variabel gedeelte

Het variabel gedeelte van de vergoeding van de leden van het ExCom is gebaseerd op de korte & lange termijn doelstellingen, gekoppeld aan de resultaten van de groep en individuele performantie.

De incentiveplannen voorzien geen uitdrukkelijke ‘terugvorderingsbepalingen’ die de vennootschap het recht geven om de vergoeding terug te vorderen die werd betaald op basis van onjuiste financiële gegevens.

I. Variabele vergoeding op korte termijn

Tessengerlo Group ontwikkelde een plan voor een variabele vergoeding op de korte termijn om te zorgen dat alle leden van het ExCom worden vergoed volgens de algemene prestaties van Messengerlo Group.

Het variabele gedeelte op korte termijn voor de ExCom-leden varieert tussen minimaal 0% en maximaal 135% van de vaste verloning voor de CEO en tussen minimaal 0% en maximaal 120% van de vaste verloning voor de COO-CFO.

De doelstellingen die worden gemeten over het kalenderjaar, worden afgestemd op de financiële & strategische doelstellingen van de groep, aangepast in functie van de persoonlijke prestaties, voorgesteld door het benoemings- en vergoedingscomité. De variabele vergoeding is voor 75% gekoppeld aan de financiële resultaten van de groep (EBIT) en voor 25% aan de geleverde individuele prestaties die bijdragen tot de duurzame lange termijn groei van Messengerlo Group. Hier verwijzen wij ook naar de “Code of Conduct” van Messengerlo Group.

De individuele prestaties zijn gekoppeld aan de vooruitgang die wordt geboekt bij de uitvoering van de strategie en de businesstransformatie binnen de groep. De evaluatie van de mate waarin de streefdoelen van de CEO werden bereikt, wordt uitgevoerd door het benoemings- en vergoedingscomité aan het eind van het financieel jaar en ter goedkeuring voorgelegd aan de raad van bestuur. De evaluatie voor de COO-CFO wordt na afloop van elke boekjaar uitgevoerd door de CEO en ter goedkeuring voorgelegd aan het benoemings- en vergoedingscomité en de raad van bestuur.

II. Variabele vergoeding op lange termijn

Long Term Incentive (LTI) Performance Cash Plan

De raad van bestuur gaf op 7 maart 2016 goedkeuring aan een lange termijn incentiveplan voor prestaties voor sleutelmedewerkers. De doelstelling van het LTI Performance Cash Plan is om een incentive te creëren voor de leden van het senior management (inclusief ExCom-leden) om de waarde voor aandeelhouders en de duurzame groei van de vennootschap verder op te voeren. Dit LTI-plan bestrijkt een periode van 3 jaar (kalenderjaar 2016 - 2018) met uitbetaling in april 2019 op basis van vooraf vastgestelde prestatieparameters van Tessengerlo Group.

Het variabele gedeelte op lange termijn voor de ExCom-leden varieert tussen minimaal 0% en maximaal 135% van de vaste verloning voor de CEO en tussen minimaal 0% en maximaal 120% van de vaste verloning voor de COO-CFO.

(75%) van de LTI is afhankelijk van de Tessengerlo Group EBIT, gemeten over een cumulatieve periode van de 3 voorbije kalenderjaren.

(25%) van de LTI is afhankelijk van de “Duurzame Performantie Maatregelen”, de welke op het niveau van elke verschillende bedrijfseenheid zijn vastgelegd en gemeten worden over drie categoriën (Veiligheid, Innovatie & Milieu), verdeeld in “Fundamentele Maatregelen” (12,50%) en “Verbeteringsmaatregelen” (12,50%).

Nieuwe Long Term Incentive (LTI) Plan

De raad van bestuur gaf op 12 maart 2019 goedkeuring voor een nieuwe lange termijn incentiveplan. De doelstelling van het LTI Plan is om een incentive te creëren voor de leden van het senior management (inclusief ExCom-leden) om de waarde voor aandeelhouders en de duurzame groei van de vennootschap verder op te voeren. Dit LTI-plan bestrijkt een periode van 3 jaar (kalenderjaar 2019 - 2021) met uitbetaling in april 2022 op basis van vooraf vastgestelde prestatieparameters van Tessengerlo Group.

Het variabele gedeelte op lange termijn voor de ExCom-leden varieert tussen minimaal 0% en maximaal 135% van de vaste verloning voor de CEO en tussen minimaal 0% en maximaal 120% van de vaste verloning voor de COO-CFO.

85% van de LTI is afhankelijk van de Tessengerlo Group Adjusted EBITDA, gemeten over de drie kalenderjaren 2019, 2020 & 2021.

15% van de LTI is afhankelijk van het behalen van veiligheidsdoelstellingen, de welke op het niveau van elke verschillende bedrijfseenheid zijn vastgelegd en gemeten worden via de “Tessengerlo Lost Time Accident” of “LTA” frequentie ratio lange termijn trend lijn.

III. Andere elementen

De voordelen die aan ExCom leden betaald werden omvatten deelname aan het extralegale pensioenplan van het type vaste bijdragen, een hospitalisatieverzekering, ecocheques en representatievergoeding onder dezelfde voorwaarden die gelden voor andere leden van het senior management.

De leden van het ExCom genieten ook andere voordelen, zoals een autovergoeding.

Vergoedingen verworven in 2018

Het benoemings- en vergoedingscomité evalueert jaarlijks de remuneratie van het ExCom. De aanbevelingen van het comité zijn het resultaat van objectieve, door een externe partij uitgevoerde, marktstudies. Op deze manier garandeert de groep een competitief en marktconform vergoedingspakket.

Tessengerlo Group vergelijkt het pakket van het ExCom met een aantal andere ondernemingen van vergelijkbare omvang uit vergelijkbare sectoren. Het feitelijke pakket voor elk individueel lid wordt vastgesteld in overeenstemming met de benchmark en houdt rekening met de prestaties en de ervaring van het lid in verhouding tot de benchmark.

Op aanbeveling van de CEO beoordeelt het benoemings- en vergoedingscomité jaarlijks de vergoeding van de COO-CFO. De bezoldiging van de CEO wordt beoordeeld door het benoemings- en vergoedingscomité op aanbeveling van de voorzitter van de raad van bestuur.

De jaarlijkse brutovergoeding in 2018 van het ExCom¹ zag er als volgt uit:

Component	Bedrag CEO	Bedrag COO-CFO
Vaste vergoeding (zonder bestuurdersvergoedingen) ^{2/5}	615.600 EUR	615.600 EUR
Variabele vergoeding Korte Termijn ^{2/6}	380.743 EUR	406.382 EUR
Variabele vergoeding Lange Termijn ^{2/6/7}	410.627 EUR	365.002 EUR
Pensioen ³	71.547 EUR	0 EUR
Andere voordelen ⁴	44.912 EUR	26.103 EUR
TOTAAL (ten laste van de vennootschap)	1.523.430 EUR	1.413.087 EUR

1 Het ExCom bestaat uit de CEO (Luc Tack) en één uitvoerend bestuurder (de COO-CFO), Stefaan Haspeslagh/Findar BVBA, vertegenwoordigd door Stefaan Haspeslagh.

2 Exclusief sociale zekerheidsbijdragen.

3 Pensioenplan: jaarlijkse servicekosten voor 2018, berekend door een actuaaris.

4 Andere voordelen omvatten een overlijdensdekking, een invaliditeitsverzekering, een arbeidsongevallenverzekering, belastingen (4,40%), maaltijdcheques en een bedrijfswagen - alles volgens dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor andere leden van het senior management en volgens de door de Belgische fiscus goedgekeurde regeling voor representatievergoedingen.

5 Toegepaste wisselkoers: EUR 1,00 = USD 1,20 (voor alle omrekeningen in verband met het Amerikaanse bezoldigingspakket).

6 Realisatie van de korte & lange termijnincentive als vastgesteld door het benoemings- en vergoedingscomité op 12 maart 2019.

7 Realisatie van de lange termijnincentive over de drie kalenderjaren 2016, 2017 & 2018.

Overeenkomsten vertrekpremie

De managementovereenkomst met de COO-CFO voorziet in een opzegtermijn van maximaal 12 maanden.

De managementovereenkomst met de CEO voorziet geen opzegtermijn. De CEO geniet derhalve niet de bescherming van een opzegtermijn.

BELANGRIJKSTE KENMERKEN VAN HET KADER VOOR INTERNE CONTROLE EN RISICOMANAGEMENT VAN DE GROEP

Kader voor interne controle

Verantwoordelijkheden

De raad van bestuur delegerde aan het auditcomité de taak om toe te zien op de efficiënte werking van het interne controlesysteem.

De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de implementatie van het interne controlesysteem wordt gedelegeerd aan het ExCom.

De dagelijkse leiding van elke businessunit is verantwoordelijk voor de implementatie en de handhaving van een betrouwbaar intern controlesysteem.

De afdeling interne audit en controle helpt de businessunits en de hoofdzetelfuncties van Tessengerlo Group bij de implementatie en de beoordeling van de doeltreffendheid van het interne controlesysteem in hun organisatie.

De niveaus van interne controle worden afgestemd op de restrisico's die het management aanvaardbaar acht. De uiteindelijke doelstelling bestaat erin eventuele onjuistheden in de jaarrekening van de groep te vermijden.

Reikwijdte van interne controle

Het interne controlesysteem is gebaseerd op het COSO Internal Control – Integrated Framework, met een hoofdfocus op de interne controle op de financiële rapportering door beperking van de risico's aan de hand van controles op groepsniveau, entiteitsniveau en procesniveau, door algemene IT-controles en door scheiding van taken.

Monitoring interne controle

Het auditcomité is belast met het monitoren van de effectiviteit van de interne controlesystemen. Dit behelst onder meer het toezicht op de interne auditafdeling ten aanzien van compliance-monitoring.

Het hoofd van de afdeling interne audit en controle wordt uitgenodigd om de vergaderingen van het auditcomité bij te wonen. Hij informeert het auditcomité over de planning en resultaten van de interne audits en de behoorlijke implementatie van de aanbevelingen. Om het belang van auditaanbevelingen aan te geven en om een algemene waardering te geven over de/het beoordeelde entiteit of proces, wordt een scoresysteem gehanteerd.

De interne audit- en controleafdeling voert een risico-gebaseerd compliance auditprogramma uit ter beoordeling van de effectiviteit van de interne controle met betrekking tot de verschillende processen van de groep en haar entiteiten. Het uiteindelijke doel van de beoordelingen is om een redelijke mate van zekerheid te bieden over de betrouwbaarheid van de financiële rapportering.

Voorbereiding en verwerking van de financiële en boekhoudkundige informatie

Er is een gecentraliseerde controle- en rapporteringsafdeling die de financiële en boekhoudkundige informatie beheert en controleert.

Elke businessunit heeft een controleafdeling die verantwoordelijk is voor het toezicht op de prestaties van de bedrijfseenheden.

Het financiële en boekhoudkundige informatiesysteem is gebaseerd op consolidatiesoftware die de groep in staat stelt de vereiste informatie te genereren.

Compliance

De interne audit- en controleafdeling is verantwoordelijk voor het toetsen van compliance van zowel het intern controlekader als de belangrijkste controleprocedures bij de voorbereiding en verwerking van de financiële en boekhoudkundige informatie en monitort de naleving van het intern beleid en de interne procedures, evenals van de wet- en regelgeving.

Enterprise Risk Management (ERM) Systeem

Risico's zijn een essentieel en onvermijdelijk aspect van de bedrijfsvoering. Om de risico's zoveel mogelijk te beheersen en te beperken tot een aanvaardbaar niveau, heeft de groep een aantal beleidslijnen en procedures uitgewerkt.

Het Enterprise Risk Managementbeleid is van toepassing op de vennootschap en alle filialen wereldwijd. Het beleid beschrijft de organisatie en de doelstellingen van het ERM-systeem, inclusief de verantwoordelijkheden op alle managementniveaus.

Om te garanderen dat risicobeheer een onlosmakelijk onderdeel wordt van de dagelijkse activiteiten, werd zowel op groepsniveau als op het niveau van de businessunits een risicobeheerstructuur ingevoerd.

De geïdentificeerde risico's worden in de verschillende businessunits en ondersteunende afdelingen beoordeeld en opgevolgd om de risico-optimalisering door te voeren. Over de stand van zaken van deze projecten wordt op regelmatige basis verslag uitgebracht aan het ExCom en het auditcomité.

Het doel van de geïmplementeerde 'Group Crisis Management Policy' is om het crisismanagement op groepsniveau en in alle filialen te harmoniseren. De afdeling Risk Management, die verantwoordelijk is voor het uitstippelen van dit beleid, is verantwoordelijk voor de coördinatie ervan op groepsniveau en voor de begeleiding van de verschillende entiteiten bij het opstellen van een geharmoniseerd crisisplan dat de verantwoordelijkheden op alle niveaus uiteenzet en rapporteringskanalen vastlegt.

BELEID INZAKE VOORKENNIS EN MARKTMANIPULATIE

De vennootschap heeft een Dealing Code uitgegeven die de rapporteringsplicht en gedragsregels bevat met betrekking tot het voor eigen rekening uitvoeren van transacties in aandelen of andere financiële instrumenten van de vennootschap door bestuurders, leden van het ExCom of andere aangewezen personen. De Dealing Code is opgenomen als Bijlage I. van het Charter.

Overeenkomstig de Verordening inzake Marktmisbruik moet de vennootschap alle mogelijke maatregelen treffen om te verzekeren dat elke persoon die op haar insiderslijst voorkomt, schriftelijk blijk geeft van zijn/haar bekendheid met de verplichtingen en zijn/haar besef van de sancties welke van toepassing zijn op handel met voorkennis en de onwettige openbaarmaking van koersgevoelige informatie.

Recente Belgische wetgeving (van 31 juli 2017, van kracht met ingang van 21 augustus 2017) heeft de toepasselijke sancties gewijzigd. De maximale gevangenisstraffen zijn daarbij gevoelig verhoogd:

- Misbruik van koersgevoelige informatie: 4 jaar (voordien 1 jaar)
- Marktmanipulatie: 4 jaar (voordien 2 jaar)
- Onwettige openbaarmaking van koersgevoelige informatie: 2 jaar (voordien 1 jaar)

Overeenkomstig de Dealing Code heeft de raad van bestuur een Compliance Officer aangesteld. De Compliance Officer is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Dealing Code. Hij/zij is ook het aanspreekpunt voor vragen over de toepassing van de Dealing Code. De functie van Compliance Officer wordt bekleed door dhr. John Van Essche, Legal Counsel.

EXTERNE AUDIT

PwC Bedrijfsrevisoren cvba (PwC), vertegenwoordigd door dhr. Peter Van den Eynde, werd herbenoemd als commissaris van de groep op de aandeelhoudersvergadering van de vennootschap van 7 juni 2016.

De honoraria van Tessengerlo Group aan zijn commissaris bedroegen:

	2018			
(Miljoen EUR)	Audit	Auditgerelateerd	Andere	Totaal
PwC (België)	0,3	-	-	0,3
PwC (buiten België)	0,5	-	0,1	0,6
Totaal	0,8	-	0,1	0,9

	2017			
(Miljoen EUR)	Audit	Auditgerelateerd	Andere	Totaal
PwC (België)	0,3	-	-	0,3
PwC (buiten België)	0,5	-	0,1	0,6
Totaal	0,8	-	0,1	0,9

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In januari 2019 heeft Performance Chemicals de force majeure opgeheven op de natriumhydroxide-productie (NaOH) in de vestiging te Loos (Frankrijk), die in september afgekondigd was na onvoorziene technische problemen.

TOEPASSING VAN ART. 523 VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN

Vergadering van de raad van bestuur van 12 maart 2018

[...]

Voorafgaand aan de beraadslaging en goedkeuring van het voorstel tot besluit betreffende de vergoeding van dhr. Luc Tack en dhr. Stefaan Haspeslagh, geven beide leden van het Executive Committee aan dat zij een belangenconflict hebben met betrekking tot de te nemen beslissingen in de zin van artikel 523 W.Venn. Het betreft de vaststelling van de kortetermijnincentive over 2017 en het bezoldigingspakket over 2018;

Dhr. Luc Tack en dhr. Stefaan Haspeslagh geven aan dat zij de commissarissen van de vennootschap zullen inlichten over dit belangenconflict van vermogensrechtelijke aard en verlaten daarop de vergadering die over dit specifiek agendapunt handelt.

De voorzitter van het benoemings- en vergoedingscomité neemt het woord en stelt het volgende voor voor de leden van het Executive Committee :

- *Bepaling van de uitbetaling van de kortetermijnincentive op EUR 345.728,00 aan elk lid;*
- *Verhoging van het vaste gedeelte van het bezoldigingspakket met 2,6%, vanaf 1 januari 2018.*

Meer details over de vergoeding worden aan de notulen van het benoemings- en vergoedingscomité aangehecht.

De bovenvermelde voorstellen worden unaniem door alle aanwezige bestuursleden goedgekeurd.

Dhr. Luc Tack en dhr. Stefaan Haspeslagh nemen terug deel aan de vergadering.

[...]”

In 2018 zijn er geen omstandigheden geweest die aanleiding hebben gegeven tot de toepassing van artikel 524 Wetboek van Vennootschappen.

INFORMATIE VEREIST OP GROND VAN ART. 34 VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 14 NOVEMBER 2007

Het aandelenkapitaal van de vennootschap wordt vertegenwoordigd door gewone aandelen.

De buitengewone aandeelhoudersvergadering van 6 juni 2017 besloot de raad van bestuur te machtigen, en zulks voor een periode van vijf jaar vanaf publicatie van de machtiging in de Bijlage bij het Belgisch Staatsblad, om het aandelenkapitaal in één of meerdere keren te verhogen tot een bedrag van EUR 43.160.095 (drieënveertig miljoen honderdzestigduizend vijfennegentig euro) overeenkomstig de bepalingen van het Belgische Wetboek van Vennootschappen en de statuten van de vennootschap. De raad van bestuur mag het toegestane kapitaal gebruiken om beschermende maatregelen voor de vennootschap te nemen via kapitaalverhogingen, met of zonder beperking of intrekking van voorkeursrechten, zelfs buiten de context van een mogelijk openbaar overnamebod, voor zover de vennootschap nog geen mededeling betreffende een openbaar overnamebod op haar effecten heeft ontvangen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA).

Onverminderd de mogelijkheid om de verbintenissen te realiseren die geldig werden aangegaan vóór ontvangst van de mededeling van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten ingevolge artikel 607, § 2, 1° van het Belgische Wetboek van Vennootschappen, is de raad van bestuur bevoegd, voor een periode van drie jaar vanaf de machtiging daartoe door de buitengewone aandeelhoudersvergadering van 6 juni 2017, om over te gaan tot een kapitaalverhoging binnen het kader van het toegestane kapitaal, met of zonder beperking of intrekking van voorkeursrechten ten gunste van een of meer personen, naar gelang het geval, na ontvangst van een mededeling van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten betreffende een openbaar overnamebod op de effecten van de vennootschap, in overeenstemming met de bepalingen van artikel 607, § 2, 2° van het Wetboek van Vennootschappen en de statuten van de vennootschap.

De raad van bestuur is eveneens bevoegd, met recht van substitutie, om de statuten van de vennootschap te wijzigen overeenkomstig de kapitaalverhoging waartoe werd besloten binnen het kader van het toegestane kapitaal.

Elk aandeel geeft de houder recht op één stem. De statuten van de vennootschap bevatten geen beperking ten aanzien van de aandelenoverdracht. Zie eveneens de onderdelen over aandelenstructuur hierboven.

Overeenkomstig de geldende bepaling in het Wetboek van Vennootschappen kunnen de aandelen die zijn uitgegeven ten behoeve van personeelsleden van Tessengerlo Group, gedurende een periode van vijf jaar vanaf de datum van de inschrijving op de aandelen niet worden overgedragen.

De in de statuten van de vennootschap opgenomen regels betreffende de benoeming en het ontslag van bestuurders en statutenwijzigingen wijken niet af van de desbetreffende voorschriften in het Wetboek van Vennootschappen.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen mag de vennootschap na een beslissing van de aandeelhoudersvergadering, genomen overeenkomstig de geldende vereisten ten aanzien van quorum en meerderheid, haar eigen aandelen, winstbewijzen of daaraan gerelateerde certificaten verkrijgen door aankoop of ruil, en wel rechtstreeks of via een tussenpersoon handelend in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap. Een dergelijke beslissing stelt in het bijzonder vast het maximumaantal aandelen, winstbewijzen of gerelateerde certificaten dat mag worden verkregen, de termijn gedurende welke de machtiging is verleend en welke niet langer mag zijn dan 5 jaren, en de minimum- en maximumwaarde van de vergoeding.

Volgend op de beslissing van de buitengewone aandeelhoudersvergadering van 6 juni 2017 is de raad van bestuur gemachtigd, voor een periode van vijf jaar na publicatie van de machtiging in de Bijlage bij het Belgisch Staatsblad, om overeenkomstig de relevante wettelijke voorwaarden de aandelen, winstbewijzen of daaraan gerelateerde certificaten van de vennootschap terug te kopen voor rekening van de vennootschap, waarbij de fractiewaarde, met inbegrip van de eerder door de vennootschap gekochte en gehouden effecten, niet hoger is dan 10% (tien procent) van het geplaatst kapitaal en voor een prijs die ligt tussen niet minder dan 20% (twintig procent) onder het gemiddelde van de slotkoers van het aandeel van de vennootschap gedurende de laatste 30 beursdagen voorafgaand aan de beslissing van de raad om dergelijke effecten aan te kopen, en niet meer dan 20% boven het gemiddelde van de slotkoers van het aandeel van de vennootschap gedurende de laatste 30 beursdagen voorafgaand aan de beslissing van de raad om dergelijke effecten te kopen, met dien verstande dat de prijs nooit minder dan EUR 15 (vijftien euro) en nooit meer dan EUR 50 (vijftig euro) mag zijn.

De raad van bestuur is expliciet gemachtigd om de verworven beursgenoteerde effecten op of buiten de beurs te vervreemden, zonder de noodzaak van voorafgaande toestemming of andere tussenkomst van de algemene vergadering, overeenkomstig artikel 622 § 2, 2e alinea, 1° van het Belgische Wetboek van Vennootschappen. De voornoemde bepalingen zijn eveneens van toepassing op de verkrijging of vervreemding van de effecten van de vennootschap door dochterondernemingen die onder directe zeggenschap staan van de vennootschap, of via een tussenpersoon handelend in eigen naam maar voor rekening van die dochterondernemingen, overeenkomstig artikel 627 van het Belgische Wetboek van Vennootschappen.

Tessengerlo Group nv is partij bij de hieronder vermelde contracten die in werking treden, wijzigingen ondergaan of aflopen ingeval Tessenderlo Group nv een wijziging van controle ondergaat na een openbaar overnamebod:

- de bilaterale doorlopende kredietovereenkomsten aangegaan op 23 december 2015 voor een totaalbedrag van EUR 142,5 miljoen met de vennootschap en Tessenderlo USA Inc. als kredietnemers en KBC Bank nv, ING nv, Belfius Bank nv en BNP Paribas Fortis nv als kredietgevers: volgens de voorwaarden van deze overeenkomsten geeft een “change of control” over Tessenderlo Group nv elke kredietgever het recht om de beëindiging van de bilaterale kredietfaciliteit in te roepen.” Voor de toepassing van de bovenstaande clausule betreffende controlewijziging, vindt wijziging van controle plaats indien een derde (d.w.z. elke andere partij dan Verbrugge nv of een in onderling overleg met Verbrugge nv handelende persoon) 30% of meer van de stemrechten in de vennootschap verkrijgt (tenzij Verbrugge nv (alleen of samen met een in onderling overleg met Verbrugge handelende partij) meer stemrechten bezit dan die derde);
- de prospectus van 15 juni 2015 van Tessenderlo Group nv betreffende de uitgifte en het openbaar aanbod van twee series obligaties met een looptijd van 7 jaar (de ‘2022 obligaties’) en 10 jaar (de ‘2025 obligaties’ en samen met de 2022 obligaties, de ‘obligaties’) voor een verwacht minimumbedrag van EUR 75,0 miljoen voor de 2022 obligaties en EUR 25,0 miljoen voor de 2025 obligaties en voor een gecombineerd maximumbedrag van EUR 250 miljoen: volgens de algemene voorwaarden van deze obligaties worden deze obligaties ter keuze van de obligatiehouders vóór vervaldatum terugbetaalbaar in geval van een controlewijziging. Alleen de obligaties gehouden door obligatiehouders die een kennisgeving van uitoefening van putopties indienen, zijn onmiddellijk betaalbaar in geval van een controlewijziging, met uitsluiting van alle andere obligaties. Als obligatiehouders kennisgevingen van uitoefening van putopties indienen met betrekking tot minstens 85% van het totale bedrag van de uitstaande 2022 obligaties, mogen alle (dus niet maar enkele van de) 2022 obligaties door de vennootschap voor de vervaldatum worden terugbetaald. Als obligatiehouders kennisgevingen van uitoefening van putopties indienen met betrekking tot minstens 85% van het totale bedrag van de uitstaande 2025 obligaties, mag de uitgever ervoor kiezen om alle (dus niet maar enkele van de) 2025 obligaties voor de vervaldatum terug te betalen. Een controlewijziging vindt plaats indien een derde (d.w.z. elke andere partij dan Verbrugge nv of een in onderling overleg met Verbrugge nv handelende persoon) 30% of meer van de stemrechten in de vennootschap verkrijgt (tenzij Verbrugge nv (alleen of samen met een in onderling overleg met Verbrugge handelende partij) meer stemrechten bezit dan die derde);
- de voorwaarden en bepalingen van het Plan 2012 van Tessenderlo Group nv: overeenkomstig de bovengenoemde voorwaarden hebben de warranthouders het recht om hun warrants uit te oefenen vóór de datum waarop ze normaliter uitoefenbaar worden, als zich een gebeurtenis voordoet die een significante impact heeft op de aandeelhoudersstructuur. Deze paragraaf heeft ook betrekking op elk openbaar overnamebod op de aandelen van Tessenderlo Group nv of op elke andere vorm van overname of fusie die zou leiden tot een herverdeling van de effecten. Een dergelijke vroegtijdige uitoefening stelt warranthouders in staat om deel te nemen aan de bovengenoemde operaties onder dezelfde voorwaarden als de bestaande aandeelhouders. Op 31 december 2018 waren er 8.000 warrants in omloop. De bovengenoemde clausules werden goedgekeurd door de algemene vergadering van aandeelhouders van Tessenderlo Group nv. Meteen daarna werd een kopie van de betreffende resoluties neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel.
- de overeenkomst van koop en levering tussen de vennootschap en Fujifilm Manufacturing Europe B.V. en Fujifilm Manufacturing USA stelt in artikel 17.3 (2) dat de overeenkomst met directe ingang kan worden beëindigd als een derde, tevens concurrent van Fujifilm, een aandeel in de vennootschap verwerft. De bovengenoemde clausule werd goedgekeurd door de algemene vergadering van aandeelhouders van Tessenderlo Group nv. Meteen daarna werd een kopie van de betreffende resolutie neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel.

DIVIDENDBELEID

Tessengerlo Group nv heeft geen dividenden gedeclareerd of uitbetaald met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2018. Het dividendbeleid van de vennootschap kan van tijd tot tijd worden gewijzigd en elke dividenduitkering blijft afhankelijk van de inkomsten van de vennootschap, haar financiële positie, vereisten betreffende het aandelenkapitaal en andere belangrijke factoren, onder voorbehoud van voorstel aan en goedkeuring door het bevoegde orgaan van de vennootschap en van de beschikbaarheid van de uitkeerbare reserves zoals vereist door het Wetboek van Vennootschappen en de statuten. Alle uitkeerbare reserves van de vennootschap dienen berekend te worden ten opzichte van haar statutaire balans, opgesteld overeenkomstig de Belgische algemeen aanvaarde boekhoudregels (GAAP), welke kunnen afwijken van de door de vennootschap gerapporteerde geconsolideerde jaarrekening volgens de IFRS-normen.

INFORMATIE VEREIST VOLGENS ART. 96, § 2, 2° WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN

Bepaling 4.7 van de Corporate Governance Code

De huidige voorzitter van de vennootschap werd eerder benoemd tot uitvoerend bestuurder. De vennootschap heeft de positieve en negatieve aspecten in het voordeel van een dergelijke beslissing zorgvuldig tegen elkaar afgewogen en besloten dat, gelet op zijn ervaring, deskundigheid, grondige kennis en bewezen werkervaring in relevante bedrijfsomgevingen, een dergelijke benoeming in het grootste belang van de vennootschap is. Daarnaast verduidelijkt de raad van bestuur dat Bijlage H bij het Corporate Governance Charter voorziet in bijkomende procedures inzake belangenconflicten wanneer de vennootschap een belangrijke transactie zou overwegen met een vennootschap waarin de bestuurders ook bestuurder of uitvoerend bestuurder zijn.

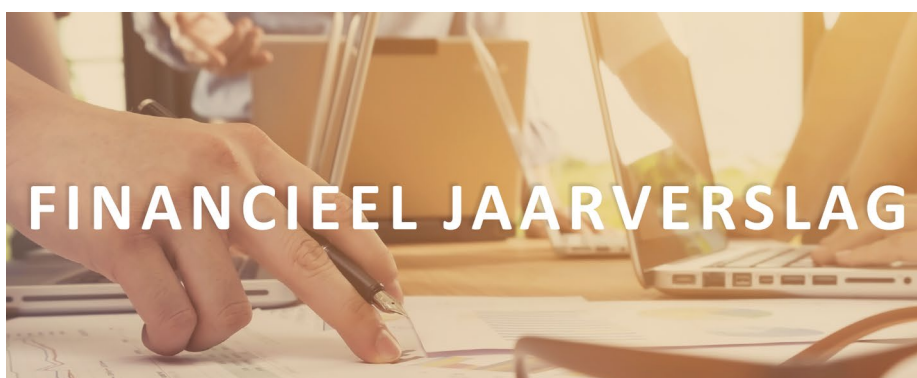
Bepaling 4.13 van de Corporate Governance Code

Momenteel bestaat er geen formele evaluatieprocedure voor individuele bestuurders (afwijking van 4.13 van de Corporate Governance Code). De vennootschap is van mening dat een individuele evaluatie van de bestuurders alleen mogelijk is indien het evaluatieproces wordt toevertrouwd aan een extern bedrijf, een mogelijkheid waarvoor de vennootschap niet heeft geopteerd. De vennootschap is er evenwel van overtuigd dat de formele evaluatie van de raad van bestuur – waarvoor het zich gebaseerd heeft op de standaardvragenlijst van Guberna (Belgisch Instituut voor Bestuurders), zoals beschreven in het hoofdstuk over de werking van de raad van bestuur – voldoende is om een actieve en correcte bijdrage van elk lid van de raad van bestuur te waarborgen.

Brussel, 12 maart 2019
Namens de Raad van Bestuur

Luc Tack
Bestuurder en CEO

Stefaan Haspeslagh
Voorzitter van de raad van bestuur

FINANCIËEL JAARVERSLAG

2018

GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

(Miljoen EUR)	toelichting	Voor de periode eindigend op 31 december	
		2018	2017
Omzet	3	1.620,9	1.657,3
Kostprijs verkopen		-1.235,5	-1.251,1
Brutowinst		385,5	406,2
Distributiekosten		-105,1	-102,9
Verkoop- en marketingkosten		-61,7	-62,6
Administratieve kosten		-104,8	-111,9
Overige bedrijfsopbrengsten en -kosten	5	-15,3	-12,4
Adjusted EBIT¹⁰	3	98,5	116,3
EBIT aanpassende elementen	6	11,6	-5,0
EBIT (Bedrijfswinst (+) / verlies (-))		110,1	111,3
Financieringskosten	9	-21,7	-78,3
Financieringsopbrengsten	9	24,2	6,9
Financierings (kosten) / opbrengsten - netto	9	2,5	-71,4
Aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, na winstbelasting		3,7	4,0
Winst (+) / verlies (-) vóór belastingen		116,3	44,0
Belastingen op het resultaat	10	-24,3	-18,1
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode		92,1	25,8
Toerekenbaar aan:			
- Aandeelhouders van de vennootschap		91,7	25,6
- Minderheidsbelang		0,3	0,2
Gewone winst per aandeel (EUR)	20	2,13	0,59
Verwaterde winst per aandeel (EUR)	20	2,13	0,59

De bijhorende toelichtingen maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële staten.

¹⁰ De Adjusted EBIT wordt door de groep beschouwd als een belangrijke prestatie maatstaf, in de vergelijking van het resultaat over de periode 2017-2018, aangezien het EBIT aanpassende elementen uitsluit. Deze elementen hebben hoofdzakelijk betrekking op herstructureringen, bijzondere waardeverminderingen, voorzieningen, opbrengsten of verliezen uit significante verkopen van activa of dochterondernemingen en het effect van de aankoopovereenkomst voor elektriciteit.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(Miljoen EUR)	toelichting	Voor de periode eindigend op 31 december	
		2018	2017
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode		92,1	25,8
Omrekeningsverschillen		-1,7	-7,4
Netto wijziging in reële waarde van afgeleide financiële instrumenten, vóór winstbelasting	26	8,1	2,1
Overige bewegingen		0,0	0,4
Winstbelasting op niet-gerealiseerde resultaten		-2,3	-1,3
Niet-gerealiseerde resultaten die in een latere periode zullen opgenomen worden in de winst- en verliesrekening		4,1	-6,2
Herwaardering van de netto pensioenverplichtingen, vóór winstbelasting	23	1,4	9,2
Winstbelasting op niet-gerealiseerde resultaten		-0,1	2,3
Niet-gerealiseerde resultaten die niet in een latere periode zullen opgenomen worden in de winst- en verliesrekening		1,3	11,4
Niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelasting		5,4	5,3
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		97,5	31,1
Toerekenbaar aan:			
- Aandeelhouders van de vennootschap		97,0	30,7
- Minderheidsbelang		0,5	0,4

De bijhorende toelichtingen maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële staten.

De netto wijziging in de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten, vóór winstbelasting, wordt verklaard door het aandeel van de groep in de wijziging in de reële waarde van de interestswaps van de joint venture Jupiter Sulphur LLC, de geassocieerde onderneming T-Power nv (tot 2 oktober 2018) en de dochteronderneming T-Power nv (vanaf 2 oktober 2018) (toelichting 26 - Financiële instrumenten). Naar aanleiding van de stapsgewijze overname van T-Power nv heeft de groep de wijziging in reële waarde van afgeleide financiële instrumenten, voorheen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten voor -7,6 miljoen EUR, overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening voor +7,6 miljoen EUR (toelichting 6 - EBIT aanpassende elementen). De belastingsimpact van deze netto wijziging werd opgenomen in "Winstbelasting op niet-gerealiseerde resultaten".

GECONSOLIDEERDE BALANS

(Miljoen EUR)	toelichting	Voor de periode eindigend op 31 december	
		2018	2017
Activa			
Totaal vaste activa		1.083,0	650,6
Materiële vaste activa	11	789,2	503,3
Goodwill	12	35,0	33,8
Overige immateriële activa	13	190,2	30,6
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	14	18,5	29,1
Overige beleggingen	14	11,1	10,0
Uitgestelde belastingvorderingen	15	24,6	31,7
Handels- en overige vorderingen	16	14,4	12,1
Totaal vlottende activa		754,6	761,1
Voorraden	17	303,0	279,1
Handels- en overige vorderingen	16	286,6	286,5
Afgeleide financiële instrumenten	26	0,9	0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	18/22	164,1	195,5
Totaal activa		1.837,6	1.411,7
Eigen vermogen en schulden			
Eigen vermogen			
Eigen vermogen toerekenbaar aan aandeelhouders van de vennootschap		735,0	637,7
Geplaast kapitaal		216,2	216,1
Uitgiftepremies		237,9	237,6
Reserves en overgedragen winst		281,0	184,0
Minderheidsbelang		2,2	1,7
Totaal eigen vermogen		737,2	639,5
Schulden			
Totaal schulden op meer dan één jaar		773,1	464,5
Financiële schulden	22	464,0	224,7
Personeelsbeloningen	23	57,9	55,7
Voorzienen	24	128,8	132,4
Handels- en overige schulden	25	2,6	6,4
Afgeleide financiële instrumenten	26	40,8	11,2
Uitgestelde belastingen	15	79,1	34,1
Totaal schulden op ten hoogste één jaar		327,3	307,7
Kortetermijnschulden bij kredietinstellingen	18/22	0,1	0,1
Financiële schulden	22	48,0	29,3
Handels- en overige schulden	25	247,1	255,2
Afgeleide financiële instrumenten	26	13,6	6,1
Te betalen belastingen		1,1	1,3
Personeelsbeloningen	23	1,3	1,5
Voorzienen	24	16,0	14,1
Totaal schulden		1.100,4	772,2
Totaal eigen vermogen en schulden		1.837,6	1.411,7

De bijhorende toelichtingen maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële staten.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN WIJZIGINGEN IN HET EIGEN VERMOGEN

(Miljoen EUR)	toelichting	Geplaatst kapitaal	Uitgiftepremies	Wettelijke reserves	Omrekeningsverschillen	Indekkingsreserves	Overgedragen winst	Eigen vermogen toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap	Minderheidsbelang	Totaal eigen vermogen
Saldo op 1 januari 2018		216,1	237,6	21,6	-84,4	-6,0	252,9	637,7	1,7	639,5
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode		-	-	-	-	-	91,7	91,7	0,3	92,1
Niet-gerealiseerde resultaten										
- Omrekeningsverschillen		-	-	-	-1,8	-	-	-1,8	0,1	-1,7
- Herwaardering van de netto pensioenverplichtingen, na winstbelasting		-	-	-	-	-	1,3	1,3	-	1,3
- Netto wijziging in de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten, na winstbelasting		-	-	-	-	5,8	-	5,8	-	5,8
- Overige bewegingen		-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen		0,0	0,0	0,0	-1,8	5,8	93,0	97,0	0,5	97,5
Transacties met aandeelhouders, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
- Uitgegeven aandelen	19	0,1	0,2	-	-	-	-	0,3	-	0,3
Totaal van de bijdragen door en uitkeringen aan aandeelhouders		0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3
Saldo op 31 december 2018		216,2	237,9	21,6	-86,2	-0,2	345,9	735,0	2,2	737,2

(Miljoen EUR)	toelichting	Geplaatst kapitaal	Uitgiftepremies	Wettelijke reserves	Omrekeningsverschillen	Indekkingsreserves	Overgedragen winst	Eigen vermogen toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap	Minderheidsbelang	Totaal eigen vermogen
Saldo op 1 januari 2017		215,8	235,6	18,4	-77,2	-6,8	219,0	604,7	1,3	605,9
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode		-	-	-	-	-	25,6	25,6	0,2	25,8
Niet-gerealiseerde resultaten										
- Omrekeningsverschillen		-	-	-	-7,2	-	-	-7,2	-0,2	-7,4
- Herwaardering van de netto pensioenverplichtingen, na winstbelasting		-	-	-	-	-	11,4	11,4	-	11,4
- Netto wijziging in de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten, na winstbelasting		-	-	-	-	0,8	-	0,8	-	0,8
- Overige bewegingen		-	-	-	-	-	-	0,0	0,4	0,4
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen		0,0	0,0	0,0	-7,2	0,8	37,1	30,7	0,4	31,1
Transacties met aandeelhouders, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
- Uitgegeven aandelen		0,3	2,1	-	-	-	-	2,4	-	2,4
Totaal van de bijdragen door en uitkeringen aan aandeelhouders		0,3	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	2,4
Overige bewegingen		-	-	3,2	-	-	-3,2	0,0	-	0,0
Saldo op 31 december 2017		216,1	237,6	21,6	-84,4	-6,0	252,9	637,7	1,7	639,5

De bijhorende toelichtingen maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële staten.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(Miljoen EUR)		Voor de periode eindigend op 31 december	
		2018	2017
Bedrijfsactiviteiten			
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode		92,1	25,8
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op materiële vaste activa, goodwill en overige immateriële activa	8	79,3	72,3
Wijzigingen in voorzieningen		-1,8	-2,5
Financieringskosten	9	21,7	78,3
Financieringsopbrengsten	9	-24,2	-6,9
Verlies / (winst) van de verkoop van vaste activa		-0,4	-2,7
Aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens devermogensmutatiemethode, na winstbelasting		-3,7	-4,0
Belastingen op het resultaat	10	24,3	18,1
Overige niet-kasbewegingen		-1,5	-1,3
Wijzigingen in voorraden		-24,4	12,8
Wijzigingen in handels- en overige vorderingen		-6,6	-25,4
Wijzigingen in handels- en overige schulden		-15,2	44,2
Wijziging boekhoudkundige inschattingen – afwaardering voorraden	3/17	1,4	-1,0
Herwaardering termijncontracten voor elektriciteit		-2,6	-0,9
Impact stapsgewijze overname van T-Power nv		-12,1	-
Cash uit bedrijfsactiviteiten		126,0	206,9
Betaalde belastingen op het resultaat		-21,7	-23,8
Ontvangen dividenden	30	3,3	1,1
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		107,6	184,2
Investeringsactiviteiten			
Aanschaffing van materiële vaste activa		11	-82,3
Aanschaffing van overige immateriële activa		13	-1,0
Aanschaffing van beleggingen, na aftrek van verworven geldmiddelen	4	-50,5	-
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		10,2	10,0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-123,7	-80,3
Financieringsactiviteiten			
Verhoging van geplaatst kapitaal - omzetting van warrants		19	0,3
Ontvangsten uit nieuwe financiële schulden		11,5	0,3
(Terugbetaling) van financiële schulden		-16,4	-2,1
Betaalde interesten		-13,7	-6,9
Ontvangen interesten		2,2	1,2
Overige betaalde financieringskosten		-1,2	-1,4
(Verhoging) van de vorderingen op lange termijn		-0,8	-8,5
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-18,2	-14,9
Netto toename / (afname) in geldmiddelen en kasequivalenten		-34,3	89,0
Omrekeningsverschillen		2,9	-12,8
Geldmiddelen en kasequivalenten min de kortetermijnschulden bij kredietinstellingen bij het begin van de verslagperiode	18/22	195,3	119,2
Geldmiddelen en kasequivalenten min de kortetermijnschulden bij kredietinstellingen op het einde van de verslagperiode	18/22	164,0	195,3

De bijhorende toelichtingen maken integraal deel uit van deze geconsolideerde financiële staten.

De 2017 wijzigingen in voorraden, handels- en overige vorderingen en schulden werden beïnvloed door het hoge werkkapitaal in 2016, wat normaliseerde in 2017. De toename van het 2018 werkkapitaal is hoofdzakelijk verklaard door een stijging van de voorraden (een combinatie van hogere volumes en gestegen grondstofprijzen, voornamelijk binnen de bedrijfssegmenten Agro en Bio-valorization).

TOELICHTINGEN BIJ DE GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN

	Pagina	
1	Samenvatting van de voornaamste boekhoudprincipes	76
2	Bepaling van de reële waarde	96
3	Gesegmenteerde informatie	97
4	Acquisities en verkopen	101
5	Overige bedrijfsopbrengsten en -kosten	103
6	EBIT aanpassende elementen	103
7	Personeelskosten en hiermee verbonden voordelen	104
8	Bijkomende informatie betreffende bedrijfskosten volgens kostensoort	104
9	Financieringskosten en -opbrengsten	105
10	Belastingen op het resultaat	106
11	Materiële vaste activa	108
12	Goodwill	109
13	Overige immateriële activa	112
14	Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	113
15	Uitgestelde belastingvorderingen en -schulden	115
16	Handels- en overige vorderingen	117
17	Voorraden	118
18	Geldmiddelen en kasequivalenten	118
19	Eigen vermogen	118
20	Winst per aandeel	121
21	Minderheidsbelang	122
22	Financiële schulden	122
23	Personeelsbeloningen	125
24	Voorzieningen	132
25	Handels- en overige schulden	133
26	Financiële instrumenten	133
27	Operationele leasing	142
28	Waarborgen en verbintenissen	142
29	Voorwaardelijke verplichtingen en baten	143
30	Verbonden partijen	144
31	Honoraria van de commissaris	148
32	Gebeurtenissen na balansdatum	148
33	Ondernemingen van de groep	149
34	Kritische boekhoudkundige schattingen en oordeelsvormingen	151

1. SAMENVATTING VAN DE VOORNAAMSTE BOEKHOUDPRINCIPES

Tessengerlo Group nv (hierna de “vennootschap”), de moedermaatschappij, is een onderneming waarvan de maatschappelijke zetel gelegen is in België. De geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 omvat de vennootschap en zijn dochterondernemingen (hierna gezamenlijk de “groep”) en de belangen van de groep in geassocieerde ondernemingen en ondernemingen onder gezamenlijke controle.

De IFRS jaarrekening werd goedgekeurd voor publicatie door de Raad van Bestuur van Messengerlo Group nv op dinsdag 12 maart 2019.

(A) Overeenstemmingsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) die zijn vastgesteld door de “International Accounting Standards Board” (IASB) zoals aangenomen door de Europese Unie.

(B) Voorstellingsbasis

De jaarrekening wordt uitgedrukt in euro, die de functionele munt is van de vennootschap, afgerond naar het dichtstbijzijnde miljoen waardoor totalen kunnen afwijken door afronding. Ze werd opgesteld op basis van historische kosten met uitzondering van de afgeleide financiële instrumenten en beleggingen aangehouden voor verkoop, welke gewaardeerd worden aan hun reële waarde.

Activa en groepen van activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden gewaardeerd aan de laagste van de nettoboekwaarde en de reële waarde verminderd met de verkoopkosten.

De voorbereiding van de jaarrekening conform IFRS vereist van het management beoordelingen, schattingen en veronderstellingen die van invloed zijn op de toepassing van de boekhoudprincipes en de gerapporteerde activa en schulden, kosten en opbrengsten. De schattingen en de gerelateerde veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaring en verscheidene andere factoren die verondersteld worden redelijk te zijn onder de omstandigheden. De resultaten hiervan vormen de basis voor het beoordelen van de waarde van activa en schulden die niet op directe wijze blijken uit andere bronnen. De uiteindelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen betreffende de boekhoudkundige schattingen worden geboekt in die periode waarin de schatting werd herzien (indien de herziening enkel een impact heeft op die periode) of in de periode van de herziening en toekomstige periodes (als de herziening zowel de huidige als toekomstige periodes beïnvloedt).

Beoordelingen van het management omtrent de toepassing van IFRS standaarden die een significante invloed hebben op de jaarrekening en de schattingen met een significant risico op een belangrijke correctie in het volgende jaar worden besproken in toelichting 34 - Kritische boekhoudkundige schattingen en oordeelsvormingen.

De geconsolideerde jaarrekening heeft betrekking op de toestand van de vennootschap vóór de winstverdeling van het boekjaar, die voorgesteld wordt aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

De boekhoudprincipes, zoals hierna beschreven, werden consistent toegepast door de vennootschap en alle geconsolideerde vennootschappen voor alle periodes voorgesteld in deze geconsolideerde jaarrekening.

(C) Consolidatieprincipes

Dochterondernemingen zijn ondernemingen die worden gecontroleerd door de groep. De groep controleert een entiteit indien de groep onderworpen is aan en rechten heeft op variabele rendementen uit de investering in de deelneming en de mogelijkheid heeft om zijn macht over de deelneming te gebruiken om het bedrag van deze rendementen te beïnvloeden. De jaarrekeningen van de dochterondernemingen worden opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening vanaf de datum waarop de controle start tot de datum waarop de controle eindigt. Indien de groep niet langer controle uitoefent over een dochteronderneming worden alle activa en schulden van deze dochteronderneming, eventuele minderheidsbelangen en alle overige elementen van het eigen vermogen van deze dochteronderneming niet meer opgenomen. De winsten of verliezen volgend uit het verlies van controle worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Elk overblijvend belang in de voormalige dochteronderneming wordt gewaardeerd aan de reële waarde op het ogenblik dat controle ophoudt. Het belang wordt vervolgens opgenomen als een deelneming geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode of als een financieel actief aangehouden voor verkoop, afhankelijk van de graad van invloed dat behouden blijft.

De minderheidsbelangen worden afzonderlijk toegelicht. Gerealiseerde verliezen bij dochterondernemingen met een minderheidsbelang worden proportioneel toegewezen aan dit minderheidsbelang, zelfs indien het minderheidsbelang hierdoor negatief wordt.

Acquisities van minderheidsbelangen worden verwerkt als transacties met eigenaars in hun hoedanigheid als eigenaars. Bijgevolg wordt er geen goodwill opgenomen. Wijzigingen van minderheidsbelangen ten gevolge van transacties waarbij de controle blijft behouden, zijn gebaseerd op een evenredig bedrag van het netto actief van de dochteronderneming. Goodwill wordt niet gewijzigd en winsten of verliezen worden niet opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Deelnemingen in geassocieerde ondernemingen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening door middel van de vermogensmutatiemethode. De deelnemingen in geassocieerde ondernemingen zijn deze waarin de groep een significante invloed kan uitoefenen op de financiële en de operationele beleidslijnen, doch deze niet controleert. Dit zal in het algemeen het geval zijn wanneer de groep tussen de 20% en 50% van de stemrechten bezit. De groep past IFRS 11 toe op alle gezamenlijke overeenkomsten. Onder IFRS 11 worden gezamenlijke overeenkomsten als gezamenlijke activiteiten (joint operations) of als joint ventures beschouwd, op basis van de contractuele rechten en verplichtingen van elke investeerder. Alle gezamenlijke overeenkomsten worden beschouwd als joint ventures omdat de groep eerder rechten heeft op de netto activa van de gezamenlijke activiteit dan rechten met betrekking tot de activa en verplichtingen met betrekking tot de schulden. De vermogensmutatiemethode wordt toegepast vanaf de datum waarop de aanzienlijke invloed begint tot de datum waarop deze eindigt. Wanneer het aandeel van de groep in het verlies de boekwaarde van de geassocieerde onderneming overschrijdt, wordt de boekwaarde in de balans van de groep afgeboekt tot nihil en worden verdere verliezen niet langer in rekening gebracht, uitgezonderd in de mate waarin de groep verplichtingen (in rechte afdwingbaar of feitelijk) heeft aangegaan met betrekking tot deze onderneming.

Alle transacties tussen ondernemingen, saldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen ondernemingen van de groep worden geëlimineerd. Niet-gerealiseerde winsten afkomstig van transacties met geassocieerde ondernemingen en gezamenlijke activiteiten worden geëlimineerd ten belope van het belang van de groep in de onderneming. Niet-gerealiseerde verliezen worden geëlimineerd op dezelfde manier als niet-gerealiseerde winsten, maar enkel in die mate dat er geen bewijs van bijzondere waardevermindering aanwezig is.

(D) Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden geboekt tegen de wisselkoers die geldt op de transactiedatum. Monetaire activa en schulden in vreemde valuta worden omgerekend aan de geldende slotkoersen op balansdatum. Winsten en verliezen, die voortvloeien uit deze transacties, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening van die periode.

Niet-monetaire activa en schulden, uitgedrukt in vreemde valuta, welke geboekt zijn aan historische kostprijs worden omgezet naar de functionele munt aan de wisselkoers die van toepassing is op de transactiedatum. Niet-monetaire activa en schulden, uitgedrukt in vreemde valuta, welke geboekt zijn aan reële waarde worden omgezet naar de functionele munt aan de wisselkoers die van toepassing is op de datum waarop de reële waarde werd bepaald. Voor niet-monetaire activa, die aangehouden worden voor verkoop, worden de wisselkoersresultaten niet afzonderlijk getoond van de totale mutatie in reële waarde.

Omzetting van vreemde valuta

Activa en schulden van buitenlandse entiteiten in vreemde valuta die opgenomen zijn in de consolidatie, worden omgezet in euro op basis van de wisselkoersen die van toepassing zijn op balansdatum. De winst-en-verliesrekening van de buitenlandse entiteiten wordt omgezet in euro op basis van de gemiddelde jaarlijkse wisselkoersen (om zodoende de wisselkoersen op datum van de transacties te benaderen). De componenten van het eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap worden omgezet aan historische koersen.

Wisselkoersverschillen, afkomstig van de omzetting van het eigen vermogen toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap in euro aan de wisselkoers op jaareinde, worden in "Omrekeningsverschillen" onder het eigen vermogen geboekt. Betreft de activiteit een niet-volledig gecontroleerde dochtermaatschappij, dan wordt het betreffende evenredige aandeel van het omrekeningsverschil toegerekend aan het minderheidsbelang.

Indien een buitenlandse activiteit wordt verkocht waardoor de groep de zeggenschap, invloed van betekenis, dan wel gezamenlijke zeggenschap verliest, wordt het in verband met deze buitenlandse activiteit cumulatief opgebouwde bedrag binnen de omrekeningsverschillen overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening als onderdeel van de winst of het verlies bij de verkoop.

Wanneer de groep enkel een deel van zijn belang in een dochteronderneming, die een buitenlandse activiteit omvat, verkoopt terwijl de controle behouden blijft, dan wordt het proportionele deel van het cumulatief bedrag binnen de omrekeningsverschillen overgeboekt naar het minderheidsbelang. Wanneer de groep enkel een deel van zijn participatie in een geassocieerde onderneming of joint venture, die een buitenlandse activiteit omvat, verkoopt terwijl een invloed van betekenis of gezamenlijke zeggenschap behouden blijft, wordt het relevante gedeelte van het cumulatief bedrag overgeboekt in de winst-en-verliesrekening.

Wisselkoersen

De volgende wisselkoersen werden gebruikt bij de voorbereiding van de jaarrekening:

1 EUR is gelijkgesteld aan:	Slotkoers		Gemiddelde koers	
	2018	2017	2018	2017
Argentijnse peso	43,1452	22,3054	32,9322	18,7418
Braziliaanse real	4,4440	3,9729	4,3085	3,6054
Chinese yuan	7,8751	7,8044	7,8081	7,6290
Tsjechische kroon	25,7240	25,5350	25,6470	26,3258
Hongaarse forint	320,9800	310,3300	318,8897	309,1933
Poolse zloty	4,3014	4,1770	4,2615	4,2570
Pond sterling	0,8945	0,8872	0,8847	0,8767
Amerikaanse dollar	1,1450	1,1993	1,1810	1,1297

(E) Overige immateriële activa

Onderzoek en ontwikkeling

Kosten voor onderzoeksactiviteiten, ondernomen met het oog op het verwerven van nieuwe wetenschappelijke of technologische kennis, worden als kosten in de winst-en-verliesrekening opgenomen op het ogenblik dat ze zich voordoen.

Kosten voor ontwikkelingsactiviteiten, waarbij de resultaten van het onderzoek worden toegepast in een plan of een ontwerp voor de productie van nieuwe of substantieel verbeterde producten en processen, worden in de balans opgenomen, indien deze aan elk van de volgende criteria voldoen:

- het is technisch haalbaar om het actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik of verkoop;
- het management heeft de intentie om de ontwikkeling van het actief te voltooien;
- er werd aangetoond hoe het actief aanleiding zal geven tot toekomstige economische voordelen. Het marktpotentieel of het nut van het immaterieel actief is duidelijk aangetoond;
- voldoende technische, financiële en andere middelen zijn beschikbaar voor de voltooiing van de ontwikkeling;
- de kosten met betrekking tot het proces of product kunnen duidelijk geïdentificeerd en betrouwbaar gewaardeerd worden.

De geactiveerde kosten omvatten de kosten van grondstoffen en directe loonkosten. Andere uitgaven voor ontwikkeling worden als kost in de winst-en-verliesrekening opgenomen op het moment dat deze zich voordoen. Geactiveerde uitgaven voor ontwikkeling worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardeverminderingen (zie boekhoudprincipe J).

Financieringskosten

Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, de bouw of het voortbrengen van een overig immaterieel actief, en die een lange voorbereiding vereisen, worden opgenomen in de kostprijs van het overig immaterieel actief. Alle andere financieringskosten worden als kosten opgenomen in de winst-en-verliesrekening onder de rubriek financieringskosten op het moment dat deze zich voordoen. Financieringskosten bestaan uit interesten en andere kosten verbonden aan het lenen van fondsen.

Emissierechten

De kost voor het bekomen van emissierechten wordt opgenomen als overige immateriële activa, zowel wanneer deze gekocht worden of gratis zijn ontvangen (in dit laatste geval is de aanschaffingswaarde nul). Emissierechten worden niet afgeschreven, maar worden onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen. Een voorziening wordt aangelegd ter dekking van de verplichting tot het voorleggen van de vereiste hoeveelheid emissierechten als, gedurende een bepaalde periode, het aantal vereiste rechten het totaal aantal verworven rechten overstijgt. Deze voorziening wordt opgenomen aan het geraamde bedrag van de nodige uitgaven om aan deze verplichting te voldoen.

De reële waarde van termijn aankoop- en verkoopcontracten van emissierechten is gebaseerd op de genoteerde marktprijzen voor futures van “EU allowances” (EUAs) en “Certified Emission Reductions” (CERs)¹¹.

Overige immateriële activa

Overige immateriële activa die verworven werden door de groep, worden gewaardeerd aan kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardeverminderingen (zie boekhoudprincipe J).

Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname voor geactiveerde overige immateriële activa worden enkel in de balans opgenomen wanneer ze de toekomstige economische voordelen, eigen aan de activapost waarop zij betrekking hebben, vergroten. Alle andere gedane uitgaven worden geboekt als kosten.

Afschrijvingen

Overige immateriële activa met een bepaalde gebruiksduur worden afgeschreven volgens de lineaire methode over hun verwachte economische gebruiksduur.

De geschatte economische gebruiksduur van de respectievelijke categorieën van activa is de volgende:

Ontwikkeling	5 jaar
Software	3 tot 5 jaar
Klantenlijst	3 tot 10 jaar
Concessies, licenties, patenten en andere	10 tot 20 jaar

De verwachte economische gebruiksduur en restwaarden, indien significant, worden jaarlijks geëvalueerd en aangepast indien nodig.

¹¹ De groep had geen dergelijke contracten in 2017 en 2018.

(F) Goodwill

Bedrijfscombinaties

Alle bedrijfscombinaties worden verwerkt door de overnamemethode toe te passen op de datum van overname, welke de datum is waarop de groep controle verkrijgt.

De groep waardeert de goodwill op de overnamedatum als volgt:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
- het opgenomen bedrag van eventuele minderheidsbelangen in de overgenomen partij; plus
- indien de bedrijfscombinatie in fasen plaatsvindt, de reële waarde van het voorafgaande belang in de overgenomen partij; verminderd met
- het opgenomen nettobedrag (in het algemeen de reële waarde) van de identificeerbare verworven activa en aangegane verplichtingen.

Indien negatief, zal deze voordelige aankoop onmiddellijk worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening nadat de reële waarde opnieuw beoordeeld werd.

Goodwill wordt uitgedrukt in de munteenheid van de dochteronderneming, gezamenlijk gecontroleerde onderneming of geassocieerde onderneming waarop ze betrekking heeft.

Transactiekosten, andere dan deze verbonden met de uitgifte van schulden of aandelen, worden door de groep in kost genomen wanneer zij worden gemaakt.

De reële waarde van een voorwaardelijke vergoeding wordt op overnamedatum opgenomen. Indien die voorwaardelijke vergoeding wordt geclassificeerd als eigen vermogen, vindt geen latere herwaardering plaats en wordt de afwikkeling geboekt in het eigen vermogen. In andere gevallen worden wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding na eerste opname in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Waardering van goodwill na eerste opname

Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. Voor deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode wordt de boekwaarde van goodwill opgenomen in de boekwaarde van de deelneming.

Goodwill wordt minstens één keer per jaar onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen, alsook telkens wanneer er een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering van de kasstroomgenererende eenheid aan welke de goodwill werd toegewezen (zie boekhoudprincipe J).

(G) Materiële vaste activa

Eigen activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief operationeel te maken zoals beoogd door het management (bijvoorbeeld: niet terugvorderbare belastingen, transport en, indien van toepassing, de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief en van het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt). De kostprijs van zelf geproduceerde activa wordt op dezelfde manier bepaald als voor verworven activa en omvat de kostprijs van materialen, directe loonkosten en een evenredig deel van de indirecte kosten. Financieringskosten die direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, de bouw of het voortbrengen van een actief, welk een lange voorbereiding vereist, worden opgenomen in de kostprijs van het actief. Wanneer componenten van een vast actief een verschillende gebruiksduur hebben, worden zij geboekt als afzonderlijke materiële vaste activa.

Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname opgelopen in het kader van het vervangen of vernieuwen van componenten van materiële vaste activa worden geboekt als de aankoop van een afzonderlijk actief en het actief dat werd vervangen wordt dan volledig afgeschreven. Het activeren van latere uitgaven vindt enkel plaats wanneer deze uitgaven de toekomstige economische voordelen, eigen aan de activapost waarop zij betrekking hebben, vergroten en de productiecapaciteit significant verhogen. Herstellings- en onderhoudskosten, welke de toekomstige economische voordelen eigen aan de activapost waarmee ze verwant zijn niet doen toenemen, worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden geboekt in de winst-en-verliesrekening vanaf de datum van ingebruikname, op lineaire basis over de verwachte economische gebruiksduur van elke component van het materieel vast actief.

De verwachte economische gebruiksduur van de respectievelijke categorieën van activa is als volgt:

Infrastructuurwerken terreinen ¹²	10 tot 20 jaar
Gebouwen	20 tot 40 jaar
Verbeteringswerken gebouwen	10 tot 20 jaar
Installaties	6 tot 20 jaar
Machines en uitrusting	5 tot 15 jaar
Meubilair en kantooruitrusting	4 tot 10 jaar
Extrusie materieel en gereedschap	3 tot 7 jaar
Laboratorium- en onderzoeksinfrastructuur	3 tot 5 jaar
Rollend materieel	4 tot 10 jaar
Computermaterieel	3 tot 5 jaar

Terreinen worden niet afgeschreven aangezien aangenomen wordt dat zij een onbepaalde gebruiksduur hebben.

De verwachte economische gebruiksduur en restwaarden, indien significant, worden jaarlijks geëvalueerd en aangepast indien nodig.

¹² Infrastructuurwerken terreinen omvat voornamelijk het aanleggen van toegangswegen, omheining en verlichting.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies gerelateerd met de aankoop van een materieel vast actief worden in mindering gebracht van de boekwaarde eigen aan de activapost, wanneer er een redelijke zekerheid bestaat dat deze subsidies ontvangen zullen worden en dat de groep zal voldoen aan de voorwaarden die eraan verbonden zijn. Ze worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in mindering van de gerelateerde afschrijvingen en dit op lineaire basis over de verwachte gebruiksduur van de gerelateerde activa.

Overheidssubsidies als compensatie voor gemaakte kosten van de groep worden systematisch opgenomen in mindering van de gerelateerde kost in dezelfde periode waarin de kosten worden opgenomen.

De waarderingsregels voor de emissierechten worden besproken in sectie (E) Overige immateriële activa.

(H) Leasing

Leasing van materiële vaste activa waarbij de groep op substantiële wijze alle voordelen en risico's verbonden aan de eigendom overneemt, wordt beschouwd als financiële leasing en geactiveerd op het moment van de aanvang van de leasingovereenkomst. Financiële leasingcontracten worden geactiveerd aan de reële waarde of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen op het moment van het aangaan van de leasingovereenkomst, verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen (zie boekhoudprincipe G) en de bijzondere waardeverminderingen (zie boekhoudprincipe J).

Elke aflossing wordt deels beschouwd als terugbetaling van de leasingschuld, deels als interestbetaling in een verhouding opdat er over de volledige looptijd een constante interestlast ontstaat in vergelijking met het openstaand kapitaal. De overeenkomstige verplichtingen, verminderd met de financiële lasten, worden geboekt in de rubriek "Financiële schulden". Het interestgedeelte wordt over de termijn van de leasingperiode in de winst-en-verliesrekening opgenomen als een financiële last. De materiële vaste activa verkregen via financiële leasing, worden afgeschreven over de termijn van de leasingperiode of over hun verwachte economische gebruiksduur indien deze korter is, tenzij met redelijke zekerheid gesteld kan worden dat de groep eigenaar zal worden tegen het einde van de leasingperiode (zie boekhoudprincipe G).

Leasing van activa waarbij de leasinggever de voordelen en de risico's substantieel behoudt, wordt beschouwd als operationele leasing. De betalingen voor deze leasing worden op lineaire wijze over de duur van de overeenkomst ten laste van de winst-en-verliesrekening geboekt.

(I) Beleggingen

Elke categorie van beleggingen wordt geboekt op transactiedatum.

Beleggingen in aandelen

Beleggingen in aandelen omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de groep geen significante invloed uitoefent of controle bezit. Dit is normaal het geval wanneer de groep minder dan 20% van de stemrechten bezit. Zulke beleggingen worden beschouwd als financiële vaste activa aangehouden voor verkoop en worden geboekt aan hun reële waarde, tenzij deze niet op een betrouwbare wijze gemeten kan worden. In dit laatste geval worden ze geboekt aan aanschaffingswaarde verminderd met de bijzondere waardeverminderingen. De reële waarde is de genoteerde biedkoers op afsluitingsdatum. Wijzigingen in de reële waarde worden onmiddellijk opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, met uitzondering van bijzondere waardeverminderingen. Bij verkoop van een belegging wordt het cumulatieve resultaat dat, voorheen in het niet-gerealiseerde resultaat is opgenomen naar de winst-en-verliesrekening overgeboekt.

Overige beleggingen

De andere beleggingen omvatten voornamelijk waarborgen in geld. Zij worden oorspronkelijk gewaardeerd aan reële waarde. Nadien worden de overige beleggingen gewaardeerd aan afgeschreven kostprijs.

(J) Bijzondere waardeverminderingen

De nettoboekwaarde van materiële vaste activa en overige immateriële activa wordt op elke balansdatum beoordeeld om te bepalen of er enige aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Indien een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het individueel actief of van de kasstroomgenererende eenheid geschat. Een bijzondere waardevermindering wordt geboekt wanneer de boekwaarde van een actief of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Goodwill en overige immateriële activa die nog niet beschikbaar zijn voor gebruik, worden minstens jaarlijks getoetst op bijzondere waardeverminderingen alsook op het moment dat er enige aanwijzing hiervoor bestaat. Een bijzondere waardevermindering op goodwill wordt bepaald door de realiseerbare waarde van elke kasstroomgenererende eenheid, aan welke de goodwill werd toegewezen, te beoordelen.

Bijzondere waardeverminderingen op kasstroomgenererende eenheden worden in eerste instantie toegewezen aan de boekwaarde van de goodwill van kasstroomgenererende eenheden en pas daarna wordt de boekwaarde van de andere activa die aanwezig zijn in die eenheid op een pro rata basis verminderd.

Berekening van de realiseerbare waarde

De realiseerbare waarde van een actief of kasstroomgenererende eenheid is de hoogste van de reële waarde verminderd met de verkoopkosten en de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde is de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen voortvloeiend uit het gebruik van het actief of de kasstroomgenererende eenheid. Voor de test op bijzondere waardeverminderingen worden de activa gegroepeerd in de kleinste groep activa die kasstromen genereren uit voortgezette activiteiten die in ruime mate onafhankelijk zijn van kasstromen uit andere activa of kasstroomgenererende eenheden. De bedrijfswaarde wordt bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren tot hun huidige waarde, gebruik makend van een discontovoet die zowel de actuele marktomstandigheden als de specifieke risico's met betrekking tot het actief, de activiteit, etc. weergeeft. De reële waarde verminderd met de verkoopkosten wordt bepaald door rekening te houden met recentemarkttransacties, indien beschikbaar.

Indien een bijzondere waardevermindering het gevolg is van het overboeken van activa naar vaste activa aangehouden voor verkoop, gebeurt de waardering van de reële waarde van de activa op basis van de beste inschattingen van het management (alsook op basis van kennis van eerdere transacties met vergelijkbare activa).

Terugname van bijzondere waardeverminderingen

Een bijzondere waardevermindering opgenomen in voorgaande perioden voor activa van de groep, met uitzondering van goodwill, wordt op elke balansdatum beoordeeld om na te gaan of er een aanwijzing bestaat dat de bijzondere waardevermindering mogelijk is afgenomen of niet meer bestaat. Wanneer er een verandering heeft plaatsgevonden in de schattingen die gebruikt werden om de realiseerbare waarde van activa van de groep, andere dan goodwill, te bepalen, wordt de boekwaarde gedeeltelijk of geheel opnieuw samengesteld. De terugname van de, in voorgaande perioden opgenomen, bijzondere waardeverminderingen vindt plaats via de EBIT aanpassende elementen in de winst-en-verliesrekening, in die mate dat de nieuwe toegenomen boekwaarde van het actief niet hoger is dan de realiseerbare waarde of de boekwaarde (na afschrijvingen) die bekomen zou zijn, indien geen bijzondere waardeverminderingen voor het actief zouden zijn geboekt.

Een bijzondere waardevermindering op goodwill kan niet teruggenomen worden.

Financiële activa

Voor een financieel actief, niet opgenomen aan reële waarde in de winst-en-verliesrekening, wordt er elke verslagperiode nagegaan of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Een financieel actief heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan als er objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering ten gevolge van één of meer gebeurtenissen, die zich hebben voorgedaan na de eerste opname van het actief en als deze tot verlies leidende gebeurtenissen een effect hadden op de toekomstige geschatte kasstromen van dit actief welk bovendien betrouwbaar kan worden ingeschat. Objectieve aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering van een financieel actief bestaan uit aanzienlijke financiële problemen van een schuldenaar, contractbreuk of wanbetalingen door een schuldenaar, indicatoren van een faillissement van een schuldenaar of economische omstandigheden die nauw samenhangen met wanbetalingen. Ook een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van een belegging in een eigenvermogensinstrument beneden de kostprijs vormt een objectieve aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering.

De groep beoordeelt bijzondere waardeverminderingen op financiële activa gewaardeerd tegen afgeschreven kostprijs op individuele basis voor individueel significante activa of op collectieve basis voor niet-significante activa. Alle individueel significante activa worden beoordeeld op specifieke bijzondere waardeverminderingen. Alle niet-significante activa met vergelijkbare risicokenmerken worden gezamenlijk beoordeeld. De bijzondere waardevermindering wordt bepaald als het verschil tussen de boekwaarde en de huidige waarde van de geschatte toekomstige kasstromen verdisconteerd aan de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het actief. De boekwaarde van het actief wordt verminderd door het vormen van een waardevermindering op de balans en het verlies wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Interestopbrengsten blijven opgenomen worden op basis van de verlaagde nettoboekwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen op financiële activa beschikbaar voor verkoop worden opgenomen door het overboeken van het verlies gecumuleerd in de reële waardereserve binnen de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst-en-verliesrekening. Het cumulatieve verliessaldo dat werd overgeboekt van de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst-en-verliesrekening is gelijk aan het verschil tussen de verwervingsprijs, na aftrek van eventuele aflossingen op de hoofdsom en afschrijvingen, en de actuele reële waarde, verminderd met eerdere in de winst-en-verliesrekening opgenomen bijzondere waardeverminderingen.

(K) Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of aan netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De kostprijs wordt bepaald volgens de gewogen gemiddelde kostprijsmethode.

De kostprijs voor afgewerkte producten en goederen in bewerking omvat de gebruikte grondstoffen, de andere productiematerialen, de directeloon- en andere kosten en een toewijzing van vaste en variabele indirecte productiekosten, gebaseerd op de normale productiecapaciteit. De kostprijs van voorraden omvat de inkoopkosten, de conversie en andere kosten die voortvloeien uit het transport van de voorraden naar hun huidige locatie en toestand. De netto-opbrengstwaarde wordt gedefinieerd als de geschatte verkoopprijs, verminderd met de geschatte kosten voor voltooiing.

(L) Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd aan reële waarde en nadien aan afgeschreven kostprijs verminderd met de nodige voorzieningen voor waardeverminderingen (zie boekhoudprincipe J).

(M) Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen omvatten kas- en banksaldi bij kredietinstellingen. Kasequivalenten zijn kortlopende beleggingen met een hoge liquiditeit die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen waarvan het bedrag gekend is, die een looptijd hebben van drie maanden of minder vanaf de datum van verwerving, en waarvoor geen belangrijk risico voor waardeverandering bestaat. Geldmiddelen en kasequivalenten worden opgenomen aan nominale waarde, die de reële waarde benadert.

(N) Geplaatst kapitaal

Gewone aandelen

Gewone aandelen worden geclassificeerd als eigen vermogen. De marginale kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de uitgifte van gewone aandelen en aandelenwarranten worden verwerkt als aftrekpost op het eigen vermogen, na aftrek van eventuele fiscale effecten.

Dividenden

Dividenden worden geboekt als schuld in de periode waarin ze worden toegekend.

(O) Financiële schulden

Financiële schulden worden initieel gewaardeerd aan reële waarde, verminderd met de kosten verbonden aan de transactie. Vervolgens worden deze rentedragende verplichtingen gewaardeerd aan hun afgeschreven kostprijs en wordt elk verschil tussen de aanschaffingsprijs en de aflossingswaarde ten laste genomen van de winst-en-verliesrekening over de looptijd van de lening op basis van de effectieve interestvoet.

(P) Voorzieningen

Voorzieningen worden aangelegd wanneer de onderneming een bestaande verplichting heeft (in rechte afdwingbaar of feitelijk) als gevolg van gebeurtenissen in het verleden, wanneer het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen noodzakelijk is en wanneer een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van de omvang van deze verplichtingen.

Indien het effect hiervan significant is, zullen voorzieningen worden aangelegd door de verdiscontering van de toekomstige kasstromen aan een discontovoet die zowel de huidige marktrente als, indien van toepassing, de specifieke risico's met betrekking tot het passief weergeeft. Het afwikkelen van de verdisconteringsimpact wordt geboekt als een component van de financieringskosten.

Herstructurering

Een voorziening voor herstructurering wordt aangelegd wanneer de onderneming een gedetailleerd en geformaliseerd herstructureringsplan heeft goedgekeurd en wanneer de herstructurering ofwel werd aangevat ofwel openbaar werd gemaakt. Voor toekomstige exploitatieverliezen worden geen voorzieningen opgenomen.

Milieu- en ontmantelingsverplichtingen

Deze voorzieningen zijn gebaseerd op verplichtingen (in rechte afdwingbaar of feitelijk) als gevolg van gebeurtenissen van het verleden, in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke verplichtingen.

Verlieslatende contracten

Een voorziening voor verlieslatende contracten wordt aangelegd wanneer de te verwachten ontvangen economische voordelen voor de groep lager liggen dan de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te voldoen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de verwachte kosten voor de beëindiging van het contract of, indien dit lager is, tegen de contante waarde van de verwachte nettokosten van de voortzetting van het contract. Voorafgaand aan het aanleggen van een voorziening neemt de groep op de activa die betrekking hebben op het contract een bijzonder waardeverminderingverlies.

(Q) Personeelsbeloningen

Vergoedingen na uitdiensttreding

De personeelsbeloningen na uitdiensttreding omvatten pensioenplannen en verzekeringen voor medische bijstand. De groep voorziet een aantal "vaste bijdrage" pensioenplannen en "te bereiken doel" pensioenplannen die wereldwijd verspreid zijn en waarvan de activa meestal beheerd worden in aparte pensioenfondsen. In het algemeen beheren aparte trustmaatschappijen en verzekeraars de pensioenplannen.

- Vaste bijdrage pensioenplannen:

Een vaste bijdrage pensioenplan is een pensioenplan waarin de groep vaste bijdragen stort in een fonds. Er is geen wettelijke of constructieve verplichting om aanvullende bijdragen te betalen indien de activa van het fonds onvoldoende zijn om aan alle werknemers de voordelen te betalen die gerelateerd zijn aan de dienstjaren in de huidige of vorige periodes. De bijdragen tot een "vaste bijdrage" pensioenplan worden geboekt als kost in de winst-en-verliesrekening op het moment dat de gerelateerde dienst is geleverd. Voorafbetaalde bijdragen zijn opgenomen als een actief tot op hoogte van de terugbetaling in contanten van deze bijdragen of van de vermindering van toekomstige betalingen.

- Pensioenplannen met een te bereiken doel:

Pensioenplannen met een te bereiken doel zijn alle pensioenplannen die niet onder de vaste bijdrage pensioenplannen vallen. Doorgaans bepaalt een pensioenplan met een te bereiken doel een bedrag dat uitgekeerd zal worden aan de werknemer wanneer deze met pensioen gaat.

Voor pensioenplannen met een te bereiken doel worden de pensioenkosten voor elk plan afzonderlijk geschat op basis van de “projected unit credit” methode. Volgens deze methode worden de pensioenkosten ten laste genomen van de winst-en-verliesrekening zodanig dat de kost gespreid wordt over de nog te presteren diensttijd van de deelnemers, in overeenstemming met het advies van de bevoegde onafhankelijke actuarissen die jaarlijks een volledige berekening maken van de plannen.

De pensioenverplichtingen opgenomen in de balans worden berekend als zijnde de actuele waarde van de verplichtingen van de toegezegde pensioenrechten, berekend op basis van de interestvoet van hoogwaardige bedrijfsobligaties uitgedrukt in de valuta gebruikt voor de uitbetaling van de voordelen, en met een looptijd die de termijn van de pensioenverplichting benadert, verminderd met de reële waarde van de activa van het fonds. In de landen waar geen liquide markt voor deze obligaties bestaat, werd de marktrentevoet van overheidsobligaties gebruikt in de actualisatie.

De nettorente wordt berekend door de discontovoet toe te passen op de netto pensioenverplichting of -vordering. De nettorente en overige kosten betreffende pensioenplannen met een te bereiken doel worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Herwaarderingen van de netto pensioenverplichting, welke de actuariële winsten en verliezen omvatten, en het effect van het actiefplafond (indien van toepassing), worden als niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen opgenomen in de periode dat deze ontstaan.

Wanneer de berekening resulteert in een mogelijk actief voor de groep, wordt het erkend actief gelimiteerd tot de contante waarde van economische voordelen onder de vorm van toekomstige terugbetalingen door het plan of verminderingen van toekomstige bijdragen tot het plan.

De kosten van verstreken diensttijd en winsten of verliezen van inperking worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Ontslagvergoedingen (vervroegde pensioenplannen en andere verplichtingen bij ontslag)

Deze vergoedingen ontstaan als gevolg van een beslissing van de groep om de tewerkstelling van een werknemer of van een groep werknemers te beëindigen vóór de normale pensioendatum of als gevolg van de beslissing van een werknemer om vrijwillig de tewerkstelling stop te zetten in ruil voor deze vergoedingen.

Deze vergoedingen worden als een verplichting en als kost opgenomen op de vroegste van volgende data: op het ogenblik dat de groep het aanbod van deze vergoedingen niet langer kan terugtrekken, of indien de groep een herstructureringskost opneemt in overeenstemming met IAS 37 Voorzieningen en het ontslagvergoedingen betreft. Indien de vergoedingen verbonden zijn aan prestaties in de toekomst, worden deze niet als ontslagvergoedingen beschouwd maar als vergoedingen na uitdiensttreding.

Beloningen in de vorm van aandelen¹³

Een warrantprogramma laat het senior management toe om aandelen van de vennootschap te verwerven. De uitoefenprijs van de warrant is gelijk aan de gemiddelde marktprijs van de onderliggende aandelen in de dertig werkdagen voorafgaand aan de dag van het aanbod of de marktprijs op de laatste dag voorafgaand aan het aanbod, indien deze waarde lager is. Deze betalingen worden in de jaarrekening verwerkt op basis van de reële waarde van de beloningen, gemeten op de toekenningsdatum, en als kost verdeeld over de wachtperiode (“vesting period”) met een overeenkomstige toename van het eigen vermogen. Wanneer de warrants worden uitgeoefend, wordt het eigen vermogen verhoogd met de ontvangen opbrengsten.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden niet verdisconteerd en opgenomen wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht.

Indien de groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft voor geleverde diensten van werknemers en indien deze verplichting betrouwbaar kan worden bepaald, wordt een verplichting opgenomen voor het verwachte bedrag dat als een kortetermijnbonus in contanten of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald.

(R) Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat van het boekjaar omvatten de verschuldigde en uitgestelde belastingen. De belastingen worden geboekt in de winst-en-verliesrekening tenzij ze betrekking hebben op elementen die onmiddellijk in het eigen vermogen worden geboekt. In dat geval worden de belastingen rechtstreeks ten laste van het eigen vermogen geboekt.

Belastingen van het boekjaar omvatten de verwachte belastingschuld op het belastbaar inkomen van het jaar, gebruik makend van de op het ogenblik van afsluiting van kracht zijnde of aangekondigde belastingpercentages, en alle aanpassingen van de belastingschulden van vorige jaren.

Uitgestelde belastingvorderingen en -schulden worden geboekt op basis van de balansmethode, voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale basis en de boekwaarde voor financiële rapporteringsdoeleinden, en dit zowel voor activa als schulden. Voor de volgende tijdelijke verschillen worden geen uitgestelde belastingen geboekt: de initiële opname van goodwill, de initiële opname van activa en schulden in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en die geen invloed hebben op het boekhoudkundige of fiscale resultaat en verschillen met betrekking tot investeringen in dochterondernemingen in de mate dat een tegenboeking in de nabije toekomst onwaarschijnlijk is. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, gebaseerd op belastingtarieven en belastingwetten die aangekondigd en/of goedgekeurd werden op balansdatum.

Een uitgestelde belastingvordering wordt enkel opgenomen in de balans indien het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de verrekenbare tijdelijke verschillen, de ongebruikte belastingtegoeden en de ongebruikte overgedragen fiscale verliezen kunnen verrekend worden. De uitgestelde belastingvorderingen worden herzien op elke afsluitingsdatum en verminderd in de mate dat het niet langer waarschijnlijk is dat het desbetreffende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

¹³ De laatste toewijzing van warrants aan het senior management heeft in januari 2013 plaatsgevonden.

Uitgestelde belastingvorderingen en -schulden worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht is om de huidige belastingschulden en -vorderingen te salderen, en deze betrekking hebben op belastingen geheven door dezelfde belastingautoriteit in dezelfde belastingverschuldigde entiteit, of in verschillende ondernemingen die tot doel hebben om de huidige belastingschulden en -vorderingen op een nettobasis af te handelen of hun belastingvorderingen en -schulden gelijktijdig zullen realiseren.

Bijkomende belastingen op het resultaat die voortvloeien uit de uitkering van dividenden worden op hetzelfde ogenblik geboekt als de verplichting om het betreffende voordeel te betalen.

(S) Handels- en overige schulden

Handels- en overige schulden worden gewaardeerd tegen reële waarde en nadien aan de afgeschreven kostprijs.

(T) Omzet

Omzet

De 5 criteria die voorzien zijn in IFRS 15 aangaande het verwerken van opbrengsten (“five step model”) worden door de groep toegepast. De groep erkent omzet als het bedrag dat een onderneming verwacht te ontvangen in ruil voor de levering van goederen of diensten aan een klant.

(1) Verkoop van goederen

Het merendeel van de omzet van de groep bestaat uit de verkoop van goederen. Deze producten worden in het algemeen rechtstreeks of via distributeurs aan de klant verkocht. Onder IFRS 15 is de erkenning van omzet gebaseerd op het verwerven van controle over de goederen. Het moment van opname is afhankelijk van de contractuele verkoopcondities, gekend als “Internationale commerciële voorwaarden” (Incoterms). Het moment waar de opbrengsten erkend worden is niet significant verschillend van de overdracht van risico’s en voordelen verbonden aan eigendom. De verkoop van goederen wordt gekwalificeerd als een afzonderlijke prestatieverplichting, terwijl het transport van de goederen niet als een afzonderlijke dienstverlening wordt beschouwd. De transportkosten worden beschouwd als onderdeel van de prestatieverplichting om de goederen bij de klant te leveren.

(2) Verlenen van diensten

Het bedrag van de omzet uit het verlenen van diensten wordt niet afzonderlijk opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening omdat het momenteel een insignificant deel van de totale omzet van de groep vertegenwoordigt.

De verkoop van diensten kwalificeert als een afzonderlijke prestatieverplichting, waarbij omzet wordt erkend over een periode. Omzet wordt erkend wanneer de klant de controle verwerft over de dienst wat op een bepaald tijdstip of over een bepaalde periode kan zijn. Voor elke prestatieverplichting waaraan voldaan is, dient de omzet te worden erkend door de vooruitgang ten opzichte van volledige voltooiing te meten op het einde van elke verslagperiode.

(3) Projecten

Voor de omzet uit projecten wordt de “percentage of completion” methode gebruikt, wanneer de uitkomst van het project met redelijke zekerheid kan beoordeeld worden. Deze projecten hebben meestal een duurtijd van minder dan een jaar.

Overeenkomsten met klanten kunnen handels- en volumekortingen, die aan de klant worden toegekend indien de geleverde volumes bepaalde drempels overschrijden, omvatten. In deze gevallen bevat de transactieprijs een variabele vergoeding. Deze variabele vergoeding zal als onderdeel van de transactieprijs in rekening worden gebracht bij het erkennen van de omzet, en dit voor elk contract, door middel van een inschatting van de kans dat de korting of teruggave zich zal realiseren.

Overeenkomsten met klanten kunnen voorraad in consignatie bevatten. De producten worden verzonden en opgeslagen in eigen of gehuurde silo's op de locatie van de klant. De omzet wordt enkel erkend wanneer de goederen daadwerkelijk worden afgenomen door de klant. De verkoopprijs zal de op dat moment geldende marktprijs zijn. Dit is het moment dat de controle over de goederen getransfereerd wordt naar de klant.

Financiële opbrengsten

Financiële opbrengsten omvatten ontvangen interesten op geïnvesteerde fondsen, dividenden, positieve wisselkoersresultaten en opbrengsten op afgeleide financiële instrumenten.

Interestopbrengsten worden in resultaat genomen naargelang ze verworven zijn, rekening houdend met de effectieve opbrengstvoet op het actiefbestanddeel.

Dividenden worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening op het moment dat ze worden toegekend aan de onderneming.

(U) Kosten

Financiële kosten

De financiële kosten omvatten interestkosten van financiële schulden, het afwikkelen van de verdiscontering van voorzieningen, wisselkoersverliezen en verliezen op afgeleide financiële instrumenten. Interestkosten worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening naarmate deze verlopen zijn, rekening houdend met de effectieve interestvoet.

De interestkosten die deel uitmaken van de betalingen voor financiële leasing worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening gebruik makend van de effectieve rentevoetmethode.

Alle financiële kosten (financieringskosten) die direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, de bouw of het voortbrengen van een gekwalificeerd actief dat deel uitmaakt van de kostprijs van dit actief, worden geactiveerd. Alle andere financieringskosten worden als kosten opgenomen in de winst-en-verliesrekening onder de rubriek financieringskosten op het moment dat deze zich voordoen.

(V) Afgeleide financiële instrumenten

De groep gebruikt afgeleide financiële instrumenten om het wisselkoersrisico van de operationele activiteiten in te dekken. Conform het beleid van de groep, houdt de groep geen afgeleide financiële instrumenten aan, noch geeft zij afgeleide financiële instrumenten uit voor handelsdoeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden aanvankelijk verwerkt tegen reële waarde, inclusief de gerelateerde transactiekosten. De bepaling van de reële waarde voor elk type van financiële en niet-financiële activa en schulden wordt verder besproken in toelichting 2 - Bepaling van de reële waarde.

Na de initiële opname worden afgeleide financiële instrumenten op balansdatum gewaardeerd aan hun reële waarde. Afhankelijk of de groep al dan niet kasstroomafdekking toepast, wordt elke winst of verlies als gevolg van deze herwaardering ofwel onmiddellijk in het eigen vermogen ofwel in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Kasstroomafdekkingen

De groep documenteert, bij het aangaan van de afdekkingstransactie, de relatie die bestaat tussen de afdekkingsinstrumenten en de afgedekte posities, inclusief haar risicobeheerdoelstellingen en strategie. Bij het aangaan van de afdekkingsrelatie en daarna doorlopend, documenteert de groep haar beoordeling of de gebruikte afgeleide instrumenten in hoge mate effectief zullen zijn in de compensatie van de fluctuaties van de kasstromen van de afgedekte posities.

Wanneer een afgeleid financieel instrument wordt toegewezen als afdekkingsinstrument van de variabiliteit van kasstromen die voortvloeit uit een bepaald risico dat is verbonden aan een opgenomen actief, verplichting, of zeer waarschijnlijke verwachte transactie die de winst of verlies zou kunnen beïnvloeden, dan wordt het effectieve deel van de veranderingen in de reële waarde van het afgeleide afdekkingsinstrument opgenomen in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten (indekkingsreserves in het eigen vermogen). Het niet-effectieve deel van de wijzigingen in de reële waarde van het afgeleide financiële instrument wordt rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Indien de afdekking een niet-financieel actief betreft, is het gecumuleerde bedrag in het eigen vermogen inbegrepen in de nettoboekwaarde van het actief op het moment van de opname. In elk ander geval wordt het gecumuleerde bedrag van het eigen vermogen overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening op hetzelfde ogenblik dat de afgedekte positie de winst-en-verliesrekening beïnvloedt.

Indien het afdekkingsinstrument niet langer voldoet aan de voorwaarden voor kasstroomafdekking, afloopt, wordt verkocht of wordt beëindigd, dan blijft de gecumuleerde, op dat ogenblik bestaande, niet-gerealiseerde winst of verlies opgenomen in het eigen vermogen en wordt deze erkend wanneer de verwachte transactie uiteindelijk opgenomen wordt in de winst-en-verliesrekening. Indien niet langer wordt verwacht dat de verwachte transactie zal plaatsvinden, wordt de gecumuleerde niet-gerealiseerde winst of verlies die opgenomen werd in het eigen vermogen, onmiddellijk overgeboekt naar de financieringskosten en -opbrengsten.

(W) Winst per aandeel

De groep presenteert gewone en verwaterde winst per aandeel voor het gewone aandelenkapitaal. Het nettoresultaat per gewoon aandeel is de aan de aandeelhouders van de vennootschap toe te rekenen winst of verlies gedeeld door het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen die gedurende de verslagperiode uitstaan, gecorrigeerd voor de aangehouden eigen aandelen.

Bij de berekening van de verwaterde winst per aandeel worden de aan de aandeelhouders van de vennootschap toe te rekenen winst of verlies en het gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen die gedurende de verslagperiode uitstaan, gecorrigeerd voor alle potentiële verwaterende effecten op de gewone aandelen, welke de aan het management toegekende aandelenwarrants omvatten.

(X) Gesegmenteerde informatie

Bedrijfssegmenten zijn componenten van de groep die bedrijfsactiviteiten uitvoeren en die, op deze manier, opbrengsten kunnen genereren en kosten kunnen oplopen, inclusief opbrengsten en kosten die betrekking hebben op transacties met elk van de andere componenten van de groep. Afzonderlijke financiële informatie is beschikbaar en wordt op regelmatige basis geëvalueerd door het "Executive Committee" bij het nemen van beslissingen omtrent het toewijzen van middelen en het evalueren van de performantie. Het "Executive Committee" wordt als "chief operating decision maker" beschouwd.

Bedrijfssegmenten worden samengevoegd in overeenstemming met IFRS 8 Operationele segmenten en enkel wanneer de segmenten identieke economische karakteristieken vertonen op basis van de oorsprong van hun producten en diensten, de aard van het productieproces, het soort of categorie van klanten, de gebruikte methodes om deze producten te verdelen of diensten te verlenen en de aard van het wettelijk kader.

Gesegmenteerde informatie, zoals gepresenteerd aan het “Executive Committee” (inclusief de winst en het verlies van het segment en gesegmenteerde activa en schulden), wordt opgemaakt conform de boekhoudprincipes zoals beschreven in de samenvatting van de voornaamste boekhoudprincipes.

Opbrengsten, kosten en activa worden toegewezen aan de bedrijfssegmenten in die mate dat de items van opbrengsten, kosten en activa direct toewijsbaar of op redelijke wijze kunnen toegewezen worden aan de bedrijfssegmenten. De transferprijzen voor transacties tussen bedrijfssegmenten worden bepaald op een zakelijke objectieve grondslag (“arm’s length” principe), op een gelijkaardige manier als voor transacties met derden.

(Y) Wijzigingen van de boekhoudprincipes en toelichtingen

De volgende wijzigingen en jaarlijkse verbeteringen aan standaarden zijn voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar startend op 1 januari 2018 en zijn aangenomen door de Europese Unie. Deze hadden geen significante impact op de financiële staten van de groep:

- IFRS 9 *Financiële instrumenten bepaalt de opname- en waarderingsvereisten van financiële activa en passiva*. IFRS 9 vervangt de IFRS standaard IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*. IFRS 9 omvat alle aspecten van het project omtrent het boekhoudkundig verwerken van financiële instrumenten: classificatie en waardering, waardeverminderingen en hedge accounting. De groep heeft deze standaard toegepast vanaf de vereiste ingangsdatum (1 januari 2018), uitgezonderd voor hedge accounting waarvoor de groep heeft gekozen om de boekhoudkundige vereisten van IAS 39 verder toe te passen. De toepassing van IFRS 9 had geen significante impact op de financiële staten van de groep. IFRS 9 introduceert een model voor bijzondere waardeverminderingen dat gebaseerd is op verwachte kredietverliezen en niet langer op geleden kredietverliezen. Dankzij het bestaande kredietbeleid van de groep en de betalingstermijnen met klanten, resulteerde de toepassing van de waarderingsvereisten volgens IFRS 9 niet tot een bijkomende waardevermindering op 1 januari 2018. De vergelijkende cijfers van 2017 werden niet aangepast en zijn voorgesteld zoals voordien onder IAS 39 *Financiële instrumenten: opname en waardering*.
- IFRS 15 (en wijzigingen) *Opbrengsten uit contracten aangegaan met klanten*. IFRS 15 stelt een 5-stappen model voor om omzet, die ontstaat uit contracten met klanten, te erkennen. Onder IFRS 15 wordt omzet opgenomen als het bedrag dat een onderneming verwacht te ontvangen in ruil voor de levering van goederen of diensten aan een klant. De toepassing van IFRS 15 had geen significante impact op de timing en het bedrag van de omzet die de groep erkent. De groep heeft de nieuwe standaard toepast op de vereiste ingangsdatum volgens de retroactieve overgangsmethode. Volgens deze methode wordt IFRS 15 alleen toegepast op contracten die op datum van de eerste toepassing (1 januari 2018) geen volledig uitgevoerde contracten zijn. De vergelijkende cijfers van 2017 zijn niet aangepast en er is geen significante impact op de openingsbalans van de overgedragen winst van 2018.
- Wijzigingen aan IFRS 4 Toepassing van IFRS 9 *Financiële Instrumenten samen met IFRS 4 Verzekeringscontracten*.
- IFRIC 22 *Transacties uitgedrukt in vreemde munten en vooruitbetalingen*.
- *Jaarlijkse verbeteringen* aan IFRS standaarden 2014-2016 toepasbaar op de standaarden waarbij de veranderingen in IFRS 1 en IAS 28 in werking treden vanaf 1 januari 2018 en de veranderingen in IFRS 12 toepasbaar zullen zijn vanaf 1 januari 2017.
- Wijzigingen aan IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen*.
- Wijzigingen aan IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* heeft betrekking op de overdracht van vastgoedbeleggingen.

De volgende nieuwe standaarden en wijzigingen aan standaarden werden gepubliceerd, maar zijn nog niet voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar startend op 1 januari 2018 en zijn aangenomen door de Europese Unie:

- IFRS 16 *Leaseovereenkomsten* zal de huidige standaarden IAS 17 *Leaseovereenkomsten* en IFRIC 4 *Vaststelling of een overeenkomst een leaseovereenkomst bevat* vervangen. IFRS 16 introduceert één enkel boekhoudmodel voor de verwerking van leaseovereenkomsten als leasingnemer wat resulteert in de erkenning op de balans van een 'right-of-use asset' en een leaseschuld. Er zijn opnamevrijstellingen voor leaseovereenkomsten van korte duur en voor leaseovereenkomsten waarvan het onderliggende actief een lage waarde heeft. De boekhoudkundige verwerking voor leasinggevers blijft grotendeels gelijk aan de huidige standaard die leaseovereenkomsten onderscheidt in financiële en operationele leasing. De groep heeft een gedetailleerde analyse uitgevoerd van alle bestaande leaseovereenkomsten gedurende 2018. De huidige toepassing van IAS 17 *Leases* leidt tot de opname van een significant aantal operationele leaseovereenkomsten. De niet opzegbare operationele leaseovereenkomsten bedragen 77,6 miljoen EUR (toelichting 27 - Operationele leasing). Van deze leaseverplichtingen zullen leaseovereenkomsten van korte duur en deze waarvan het onderliggend actief een lage waarde heeft, evenals leaseovereenkomsten die buiten het toepassingsgebied van IFRS 16 vallen, vrijgesteld worden. Voor de resterende leaseverplichtingen verwacht de groep "right of use assets" en leaseschulden te erkennen voor ongeveer 70 miljoen EUR op 1 januari 2019. De winst (+)/verlies(-) van de periode wordt naar verwachting niet significant beïnvloed door de toepassing van IFRS 16. De Adjusted EBITDA van de groep, gebruikt in de beoordeling van de resultaten per segment, zal met ongeveer 20 miljoen EUR stijgen aangezien de operationele leasebetalingen in mindering komen van de Adjusted EBITDA, terwijl de afschrijvingen van de "rights of use assets" en de interest op de leaseschulden hier niet worden in meegenomen. De terugbetaling van de leaseschulden zal opgenomen worden als financieringsactiviteit waardoor de kasstroom van de bedrijfsactiviteiten naar verwachting met ongeveer 20 miljoen EUR zal stijgen. De belangrijkste leaseovereenkomsten bestaan uit terreinen en gebouwen, voornamelijk verkoopkantoren binnen het segment Industrial Solutions en het hoofdkantoor in Brussel, een groot aantal vrachtwagens en treinwagens, voornamelijk binnen de bedrijfssegmenten Agro en Bio-valorization, alsook bedrijfswagens. De activiteiten van de groep als lessor zijn niet materieel en daarom verwacht de groep geen significante impact op de financiële staten. De groep is van plan om IFRS 16 toe te passen vanaf 1 januari 2019, gebruik makend van de gewijzigde retroactieve methode. Bijgevolg zal het cumulatieve effect van de eerste toepassing van IFRS 16 worden opgenomen als een aanpassing aan het beginsaldo van overgedragen winst op 1 januari 2019, zonder aanpassing van de vergelijkende cijfers. Als praktische oplossing zal de groep niet heroordelen of een contract een leaseovereenkomst is of bevat. IFRS 16 zal worden toegepast op alle contracten, die vóór 1 januari 2019 werden aangegaan en als leaseovereenkomst werden aangemerkt in overeenstemming met IAS 17 en IFRIC 4. De groep is eveneens van plan om de opnamevrijstellingen, voor leaseovereenkomsten van korte duur en waarvan het onderliggend actief een lage waarde heeft, toe te passen. Voor het merendeel van de operationele leaseovereenkomsten zal de groep de "right-of-use asset" waarderen tegen de boekwaarde ervan alsof de standaard sinds de aanvangsdatum werd toegepast, maar verdisconteerd op basis van de marginale rentevoet op 1 januari 2019. Voor leaseovereenkomsten met vergelijkbare kenmerken zal éézelfde disconteringsvoet toegepast worden. Het bedrag aan initiële directe kosten, wat niet significant is, zal buiten beschouwing worden gelaten voor de waardering van een "right-of-use asset".
- Wijziging aan IFRS 9 *Voorafbetalingsmogelijkheden* met *negatieve compensatie* (effectief vanaf 1 januari 2019). De groep heeft deze gewijzigde standaard niet toegepast bij het opstellen van geconsolideerde staten van 2018. De groep verwacht evenwel niet dat deze wijziging een significante invloed zal hebben op de financiële staten van de groep.
- IFRIC 23 *Onzekerheid over de behandeling van inkomstbelastingen* (effectief vanaf 1 januari 2019). De groep heeft deze interpretatie niet gebruikt bij het opstellen van de geconsolideerde staten van 2018. De groep verwacht evenwel niet dat deze interpretatie een significante invloed zal hebben op de financiële staten van de groep.

De volgende nieuwe standaarden, wijzigingen en interpretaties aan standaarden werden gepubliceerd, maar zijn nog niet voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar startend op 1 januari 2018 en zijn nog niet aangenomen door de Europese Unie:

- IFRS 17 *Verzekeringscontracten* (effectief vanaf 1 januari 2021).
- Wijzigingen aan IAS 28 *Lange termijn belangen in geassocieerde entiteiten en joint ventures* (effectief 1 januari 2019).
- Wijzigingen aan IAS 19 *Planwijziging, inperking of afwikkeling* (effectief vanaf 1 januari 2019).
- Wijzigingen aan verwijzingen naar het conceptueel raamwerk in de IFRS-standaarden (effectief 1 januari 2020).
- Wijzigingen aan IFRS 3 *Bedrijfscombinaties* (effectief vanaf 1 januari 2020), die de definitie van 'een bedrijf' herzien.
- Wijzigingen aan de definitie van 'materieel' in IAS 1 en IAS 8 (effectief vanaf 1 januari 2020).
- Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS standaarden 2015-2017, toepasbaar vanaf 1 januari 2019 en betrekking hebbende op de volgende standaarden:
 - o IFRS 3 *Bedrijfscombinaties en IFRS 11 Joint Arrangements*
 - o IAS 12 *Winstbelastingen*
 - o IAS 23 *Financieringskosten*

De groep heeft deze nieuwe of gewijzigde standaarden niet toegepast voor de geconsolideerde staten van 2018. Deze nieuwe standaarden worden momenteel door de groep beoordeeld en op dit ogenblik verwacht de groep niet dat deze nieuwe standaarden een significante impact zullen hebben op de financiële staten van de groep.

De volgende standaarden en wijzigingen aan standaarden zijn voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar startend op 1 januari 2016 (hoewel deze nog niet zijn aangenomen door de Europese Unie). De Europese Commissie heeft besloten de goedkeuringsprocedure voor deze interimstandaard niet op te starten maar te wachten op de finale versie van de standaard:

- IFRS 14 *Wettelijke uitgestelde rekeningen*

Deze standaard is enkel van toepassing voor entiteiten die voor het eerst IFRS toepassen en had bijgevolg geen impact op de financiële staten van de groep.

2. BEPALING VAN DE REËLE WAARDE

Een aantal van de boekhoudprincipes en toelichtingen van de groep vereisen de bepaling van de reële waarde voor zowel financiële als niet-financiële activa en schulden. De methodes die worden toegepast voor het bepalen en toelichten van de reële waarden, worden hierna uitgelegd. Meer gedetailleerde informatie betreffende de gemaakte veronderstellingen in het bepalen van de reële waarden werd, indien van toepassing, opgenomen in de specifieke toelichtingen van dat bepaald actief of passief.

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktpartijen op waarderingsdatum.

Bij het bepalen van de reële waarde van een actief of een verplichting maakt de groep gebruik van waarneembare marktgegevens, indien mogelijk, of van waarderingsmethoden die geschikt zijn onder de omstandigheden en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te bepalen. De reële waarden worden gegroepeerd in verschillende niveaus in een reële waarde hiërarchie, op basis van de gebruikte gegevens tijdens de waardebepaling, en dit op de volgende wijze:

- Niveau 1: genoteerde prijzen (niet-aangepast) op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- Niveau 2: andere inputs dan de in Niveau 1 ondergebrachte genoteerde prijzen, die voor het actief of voor de verplichting waarneembaar zijn, hetzij direct (d.w.z. als prijzen) hetzij indirect (d.w.z. afgeleid van prijzen);
- Niveau 3: inputs voor het actief of de verplichting die niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens (niet-waarneembare inputs).

Wijzigingen tussen de niveaus van de reële waarde hiërarchie worden erkend op het einde van de verslagperiode in dewelke de wijziging plaatsvond.

De groep heeft, om toelichtingen te verschaffen omtrent de reële waarde, de activa en schulden gegroepeerd op basis van de aard, de kenmerken en het risico van deze activa en schulden en het niveau van de reële waarde hiërarchie, zoals hierboven vermeld.

Bijkomende informatie omtrent de gebruikte assumpties bij de reële waardebepaling zijn vermeld in toelichting 11 - Materiële vaste activa, toelichting 12 - Goodwill en toelichting 26 - Financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De reële waarde van terreinen en gebouwen, opgenomen als gevolg van een bedrijfscombinatie of gebruikt tijdens de test op bijzondere waardeverminderingen, is gebaseerd op het geschatte bedrag waartegen het terrein of gebouw kan worden verhandeld onder normale marktomstandigheden op datum van waardering ("arm's length" principe). Het resultaat wordt gebenchmarkt met marktprijzen, indien deze beschikbaar zijn.

De vervangingskosten worden gebruikt, indien er geen belangrijke en actieve markt bestaat. De reële waarde van installaties, uitrusting en verbeteringswerken is gebaseerd op de markt- of kostbenadering die gebruik maken van genoteerde marktprijzen voor gelijkwaardige items, indien beschikbaar, en de vervangingskost wanneer deze geschikt is. De vervangingswaarde is het resultaat van enerzijds de kosten van nieuwe installaties, uitrusting en verbeteringswerken met dezelfde capaciteit en anderzijds de bedrijfswaarde rekening houdend met de bedrijfsactiviteit.

De bepaling van de reële waarde van materiële vaste activa wordt gebaseerd op waarderingsstudies, die zowel intern als door externe, onafhankelijke waarderingsbedrijven met de nodige kwalificaties en ervaring zijn opgemaakt.

Overige immateriële activa

De reële waarde van overige immateriële activa is gebaseerd op de verdisconteerde kasstromen, als gevolg van het gebruik of de eventuele verkoop van activa, en op waarderingstudies die intern zijn opgemaakt.

Afgeleide financiële instrumenten

De reële waarde van termijncontracten wordt berekend als de verdisconteerde waarde van het verschil tussen de contractwaarde en de termijnkoers op balansdatum.

De reële waarde van deze instrumenten geeft in het algemeen de geschatte bedragen weer die de groep zou ontvangen bij het afsluiten van voordelige contracten of de geschatte bedragen die de groep zou moeten betalen om onvoordelige contracten te verbreken op balansdatum, hierbij rekening houdend met huidige niet-gerealiseerde winsten of verliezen op de lopende contracten.

Overige financiële instrumenten

De reële waarde van een aankoopovereenkomst voor elektriciteit wordt bepaald door middel van de verdisconteerde kasstromen en door gebruik te maken van bepaalde veronderstellingen, onder meer de risico-gewogen discontovoet en grondstofprijzen. De reële waarde wordt toegewezen aan Niveau 3 in de reële waarde hiërarchie aangezien deze deels gebaseerd is op niet-waarneembare marktgegevens.

3. GESEGMENTEERDE INFORMATIE

De Groep heeft 4 bedrijfssegmenten gebaseerd op de belangrijkste bedrijfsactiviteiten, economische omgevingen en waardeketens waarin ze opereren, zoals gedefinieerd in IFRS 8 Operationele segmenten en hebben betrekking op landbouw, de valorisatie van dierlijke bijproducten, producten, systemen en oplossingen voor het behandelen en verwerken van water, inclusief vlokvorming en neerslag. De klanten en de belangrijkste markten van deze segmenten zijn verschillend. Deze vier bedrijfssegmenten voldoen aan de kwantitatieve criteria en worden afzonderlijk gerapporteerd. De informatie hieronder is consistent met de beschikbare informatie en wordt regelmatig geëvalueerd door de “chief operating decision maker” (het “Executive Committee”).

Onderstaande samenvatting beschrijft de activiteiten van elke van de gerapporteerde segmenten:

- “Agro” – omvat het produceren en de distributie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen (en omvat de volgende activiteiten: Crop vitality, Tessenderlo Kerley International en Novasource).
- “Bio-valorization” – omvat het ophalen en verwerken van dierlijke bijproducten; produceren en distributie van hoogwaardige collageenproteïnen (gelatine) (en omvat de volgende activiteiten: PB Leiner¹⁴ en Akiolis).
- “Industrial Solutions” – omvat producten, systemen en oplossingen voor het behandelen en verwerken van water, inclusief vlokvorming en neerslag, door de productie, het verhandelen en verkoop van kunststof leidingsystemen, waterbehandelingschemicaliën, chemische producten voor de mijnbouw en industrie, diensten voor de behandeling en verwijdering van geproduceerd water en flowbackwater uit de oliewinning en gasontginning, en het recupereren van vloeistoffen uit industriële processen (en omvat de volgende activiteiten: DYKA Group¹⁵, Mining and Industrial, Performance Chemicals en MPR/ECS).
- “T-Power” – omvat een gascentrale van 425 MW in Tessenderlo (België). Met de RWE groep werd een tollingovereenkomst afgesloten voor een periode van 15 jaar (tot 2026) voor de volledige capaciteit van de centrale, met een optie om deze nadien met 5 jaar te verlengen.

¹⁴ Het bedrijfssegment Gelatin heeft zijn merknaam gewijzigd in PB Leiner vanaf midden oktober 2018.

¹⁵ De activiteit Plastic Pipe Systems heeft zijn naam gewijzigd in DYKA Group in het eerste kwartaal van 2019. DYKA Group bestaat uit de volgende 3 merken: DYKA, JDP en BT Nyloplast.

De engineering- en bouwactiviteiten van de dochteronderneming Tessengerlo Kerley Services Inc. werden vastgelegd in een nieuwe businessunit, namelijk S8 Engineering. Deze nieuwe businessunit zal een onderdeel vormen van het bedrijfssegment Industrial Solutions en zal zich focussen op design, engineering, inkoop alsook op bouwprojecten voor zowel interne als externe klanten die actief zijn in de raffinage, olie en gas, algemene chemie, mijnbouw en gespecialiseerde sulfaatmarkten. De dochteronderneming heeft een materieel contract uitgevoerd voor de joint venture Jupiter Sulphur LLC, welke een significante impact had op de 2017 omzet en Adjusted EBIT/EBITDA. De uitvoering van dit contract had geen significante impact op de 2018 omzet en Adjusted EBIT/EBITDA. De 2018 Adjusted EBIT/EBITDA werd voornamelijk negatief beïnvloed door de opstartkosten voor deze nieuwe businessunit. Om de vergelijkbaarheid te bevorderen, worden de volledige resultaten van deze businessunit afzonderlijk getoond in de rubriek "Overige". Er zijn geen andere activiteiten opgenomen in "Overige".

De kosten omvat in Adjusted EBIT met betrekking tot de centrale activiteiten worden toegewezen aan de verschillende bedrijfssegmenten die ze ondersteunen.

De transferprijzen voor transacties tussen bedrijfssegmenten zijn gebaseerd op een zakelijke objectieve grondslag ("arm's length" principe), onder voorwaarden vergelijkbaar met transacties met derde partijen.

De maatstaf voor de winst en het verlies van een segment is Adjusted EBIT en is consistent met de informatie die door de "chief operating decision maker" wordt opgevolgd.

De groep is een gediversifieerde specialiteitengroep en is wereldwijd actief op gebied van landbouw, voeding, watermanagement, efficiënt (her)gebruik van natuurlijke hulpbronnen en overige industriële markten. De producten van de groep worden gebruikt in uiteenlopende toepassingen, industriële en verbruikersmarkten. Hoewel de groep een leiderspositie bekleedt voor een groot deel van haar producten, is de groep niet afhankelijk van grote klanten dankzij de diversificatie van de omzet.

We verwijzen naar onderstaande tabel voor de belangrijkste items van de winst-en-verliesrekening en de balans per bedrijfssegment.

	toelichting													
	Agro		Bio-valorization		Industrial Solutions		T-Power		Overige		Niet toegewezen		Tessenderlo Group	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
(Miljoen EUR)														
Omzet (intern en extern)	590,4	599,6	496,9	517,0	510,6	495,5	18,8	-	7,6	46,0	-	-	1.624,2	1.658,2
Omzet (intern)	0,6	0,7	-	-	0,1	0,2	-	-	2,5	0,0	-	-	3,2	0,9
Omzet	589,8	598,9	496,9	517,0	510,4	495,3	18,8	-	5,1	46,0	-	-	1.620,9	1.657,3
Waarvan:														
- Op een bepaald tijdstip	589,8	598,9	496,9	517,0	510,4	495,3	18,8	-	-	-	-	-	1.615,8	1.611,3
- Over een bepaalde periode	-	-	-	-	-	-	-	-	5,1	46,0	-	-	5,1	46,0
Adjusted EBIT	86,3	89,9	2,4	2,2	11,2	20,0	4,3	-	-5,6	4,3	-	-	98,5	116,3
Adjusted EBITDA	110,2	114,4	27,5	29,1	32,0	39,8	13,5	-	-5,5	4,5	-	-	177,8	187,8
Rendement op omzet (Adjusted EBITDA/omzet)	18,7%	19,1%	5,5%	5,6%	6,3%	8,0%	72,2%	-	nm	9,8%	-	-	11,0%	11,3%
Gesegmenteerde activa	482,2	451,5	385,9	377,8	285,8	278,6	429,5	-	2,1	4,2	32,9	33,4	1.618,4	1.145,5
Afgeleide financiële instrumenten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,9	0,0	0,9	0,0
Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	17,8	15,3	0,7	0,7	-	-	-	-	-	-	-	13,0	18,5	29,1
Overige beleggingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11,1	10,0	10,0
Uitgestelde belastingverordeningen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24,6	31,7	24,6	31,7
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	164,1	195,5	164,1	195,5
Totaal activa	500,0	466,8	386,6	378,5	285,8	278,6	429,5	-	2,1	4,2	233,6	283,6	1.837,6	1.411,7
Gesegmenteerde passiva ¹⁶	83,4	81,5	139,9	147,1	73,9	76,0	4,8	-	1,0	2,4	151,9	159,5	454,9	466,6
Afgeleide financiële instrumenten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54,4	17,4	54,4	17,4
Financiële schulden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	512,0	254,0	512,0	254,0
Kortetermijnschulden bij kredietinstellingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,1	0,1	0,1	0,1
Uitgestelde belastingsschulden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	79,1	34,1	79,1	34,1
Totaal eigen vermogen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	737,2	639,5	737,2	639,5
Totaal eigen vermogen en schulden	83,4	81,5	139,9	147,1	73,9	76,0	4,8	-	1,0	2,4	1.534,6	1.104,6	1.837,6	1.411,7
Investeringsuitgaven: materiële vaste activa en overige immateriële activa	22,8	17,2	34,2	27,6	25,2	44,6	-	-	-	0,0	1,2	1,0	83,4	90,4
Afshrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op materiële vaste activa, goodwill en overige immateriële activa	-23,9	-24,6	-25,2	-27,4	-20,8	-20,1	-9,2	-	-0,1	-0,2	-	-	-79,3	-72,3
Terugnname/(additionele) voorraadafwaarderingen	-0,4	-0,5	-0,1	3,2	-0,8	-1,6	-	-	-	-	-	-	-1,4	1,0

Er zijn geen materiële voorraadafwaarderingen of terugnames van voorraadafwaarderingen in 2018. De terugname van voorraadafwaarderingen binnen Bio-valorization in 2017 (+3,2 miljoen EUR) kon erkend worden door het herwerken van producten en nieuwe marktopportunities.

¹⁶ Niet toegewezen segmenteerde passiva bestaan voornamelijk uit milieuprovisies voor Ham (België), Tessenderlo (België) en Loos (Frankrijk) en afgeleide financiële instrumenten.

Het resultaat vóór belastingen wordt als volgt berekend:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Adjusted EBITDA van de gerapporteerde bedrijfssegmenten	183,3	183,3
"Overige" Adjusted EBITDA	-5,5	4,5
Adjusted EBITDA	177,8	187,8
Afschrijvingen	-79,3	-71,5
EBIT aanpassende elementen	11,6	-5,0
Financieringskosten - netto	2,5	-71,4
Aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, na winstbelasting	3,7	4,0
Winst (+) / verlies (-) vóór belastingen	116,3	44,0

De informatie op basis van de geografische segmenten omvat de omzet op basis van de geografische ligging van de klanten. De gesegmenteerde vaste activa (materiële vaste activa, goodwill en overige immateriële activa) zijn gebaseerd op de geografische ligging van de activa.

(Miljoen EUR)	Omzet per markt		Gesegmenteerde vaste activa	
	2018	2017	2018	2017
België	117,7	94,8	537,0	102,5
Nederland	167,9	168,7	25,3	21,6
Frankrijk	295,4	279,1	190,6	182,6
Duitsland	43,3	45,3	12,8	10,9
Spanje	57,8	58,5	-	-
Groot-Brittannië	83,2	86,7	11,9	11,6
Overige Europese landen	124,2	131,0	11,1	11,2
Verenigde Staten	470,6	505,1	190,3	191,3
Overige	260,9	288,1	35,4	36,0
Tessengerlo Group	1.620,9	1.657,3	1.014,4	567,8

De stijging in de gesegmenteerde vaste activa in België (537,0 miljoen EUR in 2018 in vergelijking met 102,5 miljoen EUR in 2017) is te wijten aan T-Power nv, naar aanleiding van de overname van de resterende 80% aandelen (de netto boekwaarde bedroeg 425,4 miljoen EUR op 31 december 2018).

T-Power nv droeg 18,8 miljoen EUR bij tot de 2018 omzet van de groep in "België". De daling van de omzet in de Verenigde Staten kan voornamelijk verklaard worden door de lagere activiteitsgraad van S8 Engineering (5,1 miljoen EUR omzet in 2018 tegenover 46,0 miljoen EUR in 2017).

4. ACQUISITIES EN VERKOPEN

Acquisities

De groep kondigde op 2 oktober 2018 aan dat de overname van de resterende 80% aandelen van T-Power nv, een gascentrale van 425 MW in Tessenderlo (België), was afgerond. T-Power exploiteert sinds juni 2011 een 425 MW CCGT-centrale (Combined Cycle Gas Turbine) op de terreinen van Tessenderlo Group in de gemeente Tessenderlo (België). Met de RWE groep werd een tollingovereenkomst afgesloten voor een periode van 15 jaar (tot 2026) voor de volledige capaciteit van de centrale, met een optie om deze nadien met 5 jaar te verlengen.

Vanaf 2 oktober 2018 bezit de groep 100% van de aandelen en stemrechten in T-Power nv. T-Power nv werd opgenomen volgens de volledige consolidatiemethode vanaf deze datum, terwijl het voorheen geconsolideerd werd volgens de vermogensmutatiemethode.

De overnamevergoeding, betaald met geldmiddelen, bedroeg 131,1 miljoen EUR, terwijl de transactiekosten niet significant waren en in EBIT aanpassende elementen werden opgenomen.

T-Power nv was een joint venture met 4 aandeelhouders, die elk een minderheidsbelang hadden tussen 20% en 33,33%. Naar aanleiding van de acquisitie van de resterende 80% aandelen in T-Power nv verwierf de groep 100% controle in T-Power nv. In overeenstemming met IFRS 3 Bedrijfscombinaties werd het initiële 20% belang aan reële waarde geherwaardeerd. Hiervoor werd eenzelfde waardering van de aandelen toegepast als voor elke individueel verkopende aandeelhouder. Deze herwaardering resulteerde in een winst van 19,7 miljoen EUR. De overboeking van de reële waarde van de interestswaps, aangehouden door T-Power nv, voorheen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, resulteerde in een verlies van -7,6 miljoen EUR. Beide werden opgenomen in de EBIT aanpassende elementen (toelichting 6 - EBIT aanpassende elementen).

De groep heeft op overnamedatum de reële waarde van de identificeerbare verworven activa en de aangegane verplichtingen, afzonderlijk van goodwill, opgenomen. De voornaamste reële waarde aanpassingen, waarvoor uitgestelde belastingvorderingen en -schulden werden opgenomen, hebben betrekking op:

- De waardering van de tollingovereenkomst met RWE (juni 2011 - juni 2026) voor een bedrag van 163,7 miljoen EUR, rekening houdend met de huidige waarde van de verwachte toekomstige netto kasstromen over de resterende looptijd van het contract. De gewogen gemiddelde kapitaalkost, gebruikt in de waardering, bedroeg 7,0%.
- De reële waarde van materiële vaste activa en wisselstukken, die gebaseerd werd op marktprijzen voor soortgelijke activa, indien deze beschikbaar waren, of op de afgeschreven vervangingswaarde, rekening houdend met economische veroudering.
- De rentevoet van toepassing op de gesyndiceerde kredietfaciliteit is de EURIBOR 6 maanden vermeerderd met een marge. De EURIBOR 6 maanden werd door middel van een reeks termijncontracten vastgezet aan 4% voor 80% van de uitstaande leningen, met jaarlijkse afwikkeling in juni en december (tot 2026). De reële waarde van deze interestswaps, die door financiële instellingen werd bevestigd alsook intern werd berekend, bedroeg -38,1 miljoen EUR op overnamedatum.

De reële waarde van de lange en korte termijn financiële schulden (246,1 en 16,6 miljoen EUR), evenals de geldmiddelen en kasequivalenten (80,6 miljoen EUR) evenaarden hun boekwaarde op de overnamedatum.

De overblijvende goodwill (0,6 miljoen EUR) is voornamelijk toe te rekenen aan de expertise en technische kwaliteiten van de medewerkers van T-Power.

De voorzieningen, overige schulden en belastingschulden werden voorlopig gewaardeerd. Indien nieuwe informatie, binnen het jaar na de overnamedatum, over feiten en omstandigheden die op de overnamedatum bestonden, aanpassingen aan de bovenstaande bedragen rechtvaardigt, zullen de bedragen, opgenomen naar aanleiding van de acquisitie, nog herzien worden.

Onderstaande tabel vat de impact van de overname van T-Power nv op de financiële positie van de groep in 2018, samen:

(Miljoen EUR)	Waarden vóór acquisitie (Belgische Gaap)	Aanpassingen aan reële waarde	Erkende waarden bij acquisitie
Materiële vaste activa	217,2	47,1	264,3
Goodwill	-	0,6	0,6
Overige immateriële activa	6,1	163,7	169,8
Overige beleggingen	0,0	-	0,0
Uitgestelde belastingvorderingen	-	12,1	12,1
Vaste activa	223,3	223,5	446,8
Voorraden	7,7	-7,7	0,0
Handels- en overige vorderingen	2,7	-	2,7
Vlottende activa	10,4	-7,7	2,7
Financiële schulden	246,1	-	246,1
Voorzieningen	6,0	-5,0	1,0
Afgeleide financiële instrumenten	-	31,7	31,7
Uitgestelde belastingschulden	-	54,7	54,7
Schulden op meer dan één jaar	252,0	81,4	333,4
Financiële schulden	16,6	-	16,6
Handels- en overige schulden	7,1	1,0	8,1
Afgeleide financiële instrumenten	-	6,4	6,4
Te betalen belastingen	1,6	-	1,6
Schulden op ten hoogste één jaar	25,4	7,4	32,8
Netto actief	-43,7	127,0	83,3
Waardering oorspronkelijk 20% belang in T-Power nv			-32,8
Totale (betaalde)/ontvangen prijs, voldaan in geldmiddelen			-131,1
Verworven/(afgestane) banksaldi en geldmiddelen			80,6
Netto actief			-83,3
Totale (betaalde)/ontvangen prijs, voldaan in geldmiddelen			-131,1
Verworven/(afgestane) banksaldi en geldmiddelen			80,6
Netto (uitstroom)/instroom van geldmiddelen			-50,5

Sinds de overname op 2 oktober 2018, droeg T-Power nv 18,8 miljoen EUR bij aan de omzet en 1,2 miljoen EUR bij aan het resultaat van de groep in 2018. Indien de overname op 1 januari 2018 had plaatsgevonden, raamt het management dat T-Power nv ongeveer 71,6 miljoen EUR tot de omzet en ongeveer 3,4 miljoen EUR tot het resultaat van de groep in 2018 had bijgedragen.

Verkopen

Er hebben zich in 2018 geen verkopen voorgedaan.

5. OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN EN -KOSTEN

Onderstaande tabel toont de overige bedrijfsopbrengsten en -kosten:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Toevoeging aan voorzieningen	-1,0	-0,5
Onderzoeks- en ontwikkelingskosten	-10,5	-9,8
Subsidies	0,1	0,1
Afschrijvingen	-0,1	-0,1
Meerwaarden op de realisatie van materiële vaste activa en overige immateriële activa	0,3	0,5
Terugname/(erkenning) van bijzondere waardeverminderingen op handelsvorderingen	-0,5	1,0
Overige	-3,5	-3,6
Totaal	-15,3	-12,4

De kosten van de onderzoeksfase van een intern project worden onmiddellijk ten laste genomen. De onderzoeks- en ontwikkelingskosten hebben voornamelijk betrekking op lonen en salarissen voor een bedrag van 5,4 miljoen EUR (2017: 6,1 miljoen EUR) en afschrijvingslasten voor een bedrag van 0,5 miljoen EUR (2017: 0,5 miljoen EUR). In 2018 en 2017 werden geen significante ontwikkelingskosten geactiveerd.

De bijzondere waardeverminderingen op handelsvorderingen bedragen -0,5 miljoen EUR in 2018. De netto terugname van de bijzondere waardevermindering op handelsvorderingen in 2017 bedroeg +1,0 miljoen EUR en omvatte de terugname van een waardevermindering volgend uit een beëindigde overeenkomst binnen de businessunit Environmentally Clean Systems (ECS).

De overige bedrijfsopbrengsten en -kosten (-3,5 miljoen EUR) omvatten voornamelijk de belastingen, andere dan de belastingen op het resultaat, zoals roerende voorheffing en regionale heffingen, en diverse, individueel, niet-significante bedragen binnen meerdere dochterondernemingen van de groep.

6. EBIT AANPASSENDE ELEMENTEN

De netto impact van de EBIT aanpassende elementen bedraagt +11,6 miljoen EUR in 2018 (2017: -5,0 miljoen EUR).

(Miljoen EUR)	2018	2017
Opbrengsten en verliezen uit verkopen	12,1	0,8
Herstructurering	0,9	-1,5
Bijzondere waardeverminderingen	-	-0,8
Voorzieningen en geschillen	-0,9	-0,0
Overige opbrengsten en kosten	-0,5	-3,4
Totaal	11,6	-5,0

Naar aanleiding van de acquisitie van de 80% resterende aandelen van T-Power nv, verwierf de groep 100% controle over T-Power nv. In overeenstemming met IFRS 3 Bedrijfscombinaties, werd het originele 20% belang geherwaardeerd aan reële waarde en dit resulteerde in een winst van 12,1 miljoen EUR (toelichting 4 - Acquisities en verkopen).

Aanpassingen aan lopende herstructureringsprogramma's alsook aan voorzieningen en geschillen hadden geen significante impact op het resultaat van de groep.

Overige opbrengsten en kosten betreffen voornamelijk de impact van een aankoopovereenkomst voor elektriciteit, waarvoor de vrijstelling voor eigen gebruik ("own-use exemption") volgens IAS 39 niet meer van toepassing is, en verschillende andere, individueel niet-significante, bestanddelen.

7. PERSONEELSKOSTEN EN HIERMEE VERBONDEN VOORDELEN

De personeelskosten en hiermee verbonden voordelen, met uitzondering van de herstructureringskosten, zijn als volgt:

(Miljoen EUR)	toelichting	2018	2017
Lonen en salarissen		-222,3	-219,2
Bijdragen van de werkgever aan de sociale zekerheid		-51,0	-52,0
Overige personeelskosten		-16,9	-16,3
Bijdragen aan vaste bijdrage pensioenplannen		-8,2	-8,5
Kosten gerelateerd aan te bereiken doel pensioenplannen	23	-6,7	-6,0
Totaal		-305,1	-302,1

Het gemiddelde aantal voltijdse equivalenten op jaareinde 2018 bedraagt 4.644 (2017: 4.547). De stijging van de personeelskosten en hiermee verbonden voordelen in 2018 door een hoger aantal voltijds equivalenten werd deels gecompenseerd door wisselkoerseffecten.

8. BIJKOMENDE INFORMATIE BETREFFENDE BEDRIJFSKOSTEN VOLGENS KOSTENSOORT

Afschrijvingen op materiële vaste activa en overige immateriële activa zijn opgenomen in de volgende rubrieken van de winst-en-verliesrekening:

(Miljoen EUR)	toelichting	Afschrijvingen op materiële vaste activa		Afschrijvingen op overige immateriële activa		Totaal	
		2018	2017	2018	2017	2018	2017
Kostprijs verkopen		-61,9	-57,1	-7,3	-2,0	-69,1	-59,1
Administratieve kosten		-2,3	-2,6	-1,7	-2,2	-4,1	-4,8
Verkoop- en marketingkosten		-0,1	-0,1	-5,4	-7,0	-5,5	-7,1
Overige bedrijfsopbrengsten en -kosten		-0,6	-0,6	-	-	-0,6	-0,6
Totaal	11/13	-64,9	-60,3	-14,4	-11,2	-79,3	-71,5

Bijzondere waardeverminderingen op materiële vaste activa, overige immateriële activa en goodwill zijn opgenomen in de volgende rubrieken van de winst-en-verliesrekening:

(Miljoen EUR)	toelichting	Bijzondere waardeverminderingen op materiële vaste activa		Bijzondere waardeverminderingen op overige immateriële activa		Bijzondere waardeverminderingen op goodwill		Totaal	
		2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Bijzondere waardeverminderingen		-	-0,8	-	-	-	-	-	-0,8
Totaal	11/13	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8

De totale afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen in 2018 bedragen -79,3 miljoen EUR, in vergelijking met -72,3 miljoen EUR in 2017 (toelichting 11 - Materiële vaste activa, toelichting 12 - Goodwill en toelichting 13 - Overige immateriële activa). De toename van afschrijvingen is voornamelijk te verklaren door de impact van T-Power nv in het vierde kwartaal, waarvan 3,8 miljoen EUR op materiële vaste activa en 5,5 miljoen EUR op overige immateriële activa.

9. FINANCIERINGSKOSTEN EN -OPBRENGSTEN

De netto financieringskosten en -opbrengsten bedragen +2,5 miljoen EUR in 2018, in vergelijking met -71,4 miljoen EUR in 2017 en omvatten volgende elementen:

(Miljoen EUR)	2018			2017		
	Financieringskosten	Financieringsopbrengsten	Totaal	Financieringskosten	Financieringsopbrengsten	Totaal
Interestkosten op financiële schulden gewaardeerd aan afgeschreven kostprijs	-10,3	-	-10,3	-6,9	-	-6,9
Bereidstellingsprovisie op het ongebruikte gedeelte van de kredietfaciliteit	-0,2	-	-0,2	-0,2	-	-0,2
Factoringkosten	-0,0	-	-0,0	-0,0	-	-0,0
Ontvangen dividenden van overige beleggingen	-	0,1	0,1	-	0,1	0,1
Interestopbrengsten op geldmiddelen en kasequivalenten	-	2,2	2,2	-	1,3	1,3
Kosten verbonden met het afwikkelen van de verdisconterings-impact van voorzieningen	-1,0	-	-1,0	-1,0	-	-1,0
Netto interest(kosten)/opbrengsten op pensioenvorderingen/ (verplichtingen)	-0,5	-	-0,5	-0,6	-	-0,6
Netto wisselkoerswinsten en -verliezen (inclusief herwaardering aan reële waarde en realisatie van afgeleide financiële instrumenten)	-9,0	21,7	12,7	-68,8	5,3	-63,5
Netto overige financierings(kosten)/opbrengsten	-0,7	0,2	-0,5	-0,7	0,2	-0,5
Totaal	-21,7	24,2	2,5	-78,3	6,9	-71,4

De interestkosten op de financiële schulden bedragen -10,3 miljoen EUR (2017: -6,9 miljoen EUR) en bestaan voornamelijk uit interestkosten op de obligaties uitgegeven in 2015. De stijging is te verklaren door de acquisitie van T-Power nv, waar de financiële schulden 262,7 miljoen EUR bedroegen op overnamedatum. Op jaareinde 2018 bedroegen deze nog 249,3 miljoen EUR. De T-Power nv interestkosten bedroegen -3,3 miljoen EUR in het vierde kwartaal van 2018.

De netto wisselkoerswinsten kunnen verklaard worden door de niet-gerealiseerde wisselkoerswinsten op intragroepsleningen, geldmiddelen en kasequivalenten (voornamelijk in USD) die niet ingedekt worden. De versterking van de USD ten opzichte van de EUR (+4,5%) heeft dit resultaat beïnvloed. We verwijzen naar toelichting 26 - Financiële instrumenten voor verdere informatie betreffende de blootstelling van de groep aan het wisselkoersrisico.

10. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT

De reconciliatie tussen het theoretisch belastingtarief en het effectief belastingtarief voor de totale belastingen op het resultaat is als volgt:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Opgenomen in de winst- en verliesrekening		
Verschuldigde belastingen	-17,5	-25,5
Wijziging verschuldigde belastingen vorige periodes	-1,6	1,0
Uitgestelde belastingen	-5,1	6,3
Totale belastingen in de winst- en verliesrekening	-24,3	-18,1
Winst (+) / verlies (-) vóór belastingen	116,3	44,0
Min het aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, na winstbelasting	3,7	4,0
Winst (+) / verlies (-) vóór belastingen en vóór het aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	112,6	39,9
Effectief belastingtarief	21,5%	45,4%
Aansluiting met effectief belastingtarief		
Winst (+)/verlies (-) vóór belastingen en vóór het aandeel in het resultaat van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	112,6	39,9
Theoretisch belastingtarief ¹⁷	28,2%	49,3%
Verwachte belastingen aan het theoretisch belastingtarief	-31,7	-19,7
Verschil tussen theoretische en effectieve belastingen	7,5	1,6
Wijziging van de uitgestelde belastingen	-3,8	5,4
Wijziging van het belastingtarief	0,3	4,7
Opname (+) / terugname (-) van voorheen opgenomen belastingverliezen	-4,2	0,7
Wijziging van de belastingen	11,3	-3,8
Fiscaal niet-afrekbare uitgaven	-1,0	-1,4
Niet-belastbaar inkomen	4,9	2,4
Kapitaalwinsten en -verliezen op deelnemingen	-	-0,4
Belastingincentieven	1,5	2,1
Gebruik of opname van voorheen niet geboekte fiscale verliezen/belastingkredieten	4,6	5,1
Fiscale verliezen / tijdelijke verschillen waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd opgenomen	-5,7	-14,3
Wijziging verschuldigde belastingen vorige periodes	-1,6	1,0
Overige	8,7	1,7

¹⁷ Geaggregeerd gewogen theoretisch belastingtarief van alle ondernemingen van de groep. Het geaggregeerd gewogen theoretisch belastingtarief bedroeg 28,2% in 2018 in vergelijking met 49,3% in 2017. De daling van dit tarief wordt verklaard door:

- De belastinghervormingen die de vennootschapsbelasting verlaagden in voornamelijk België, Frankrijk en de Verenigde Staten.
- Wijzigingen in het relatieve gewicht van elke dochteronderneming, met verschillende individuele theoretische belastingstarieven, in het totale resultaat van de groep.

De 2017 wijziging van belastingtarieven kon voornamelijk verklaard worden door de verschillende hervormingen van de vennootschapsbelasting welke werden goedgekeurd in december 2017 en waarmee rekening werd gehouden in de berekening van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per 31 december 2017. De meest significante impacten van deze hervormingen van vennootschapsbelasting, die ook de belastingen in 2018 beïnvloedden, zijn de volgende:

- Het Belgisch Parlement keurde een wetsvoorstel tot belastinghervorming goed in december 2017. Het standaard belastingtarief voor vennootschappen daalde van 33,99% naar 29,58% in 2018 en naar 25% vanaf 2020. Bovendien werd een minimum belastbare basis ingevoerd waardoor het merendeel van de belastingkredieten slechts gedeeltelijk kan worden afgezet tegenover de belastbare basis (het gebruik van belastingkredieten wordt beperkt tot 1 miljoen EUR en 70% van het belastbaar resultaat dat 1 miljoen EUR overschrijdt).
- Het Franse Parlement nam in december 2017 de begrotingswet voor 2018 aan met als resultaat een progressieve daling van het belastingtarief voor vennootschappen van 33,33% naar 25%. Voor 2018 is een belastingtarief van 28% van toepassing op het belastbaar resultaat kleiner dan 0,5 miljoen EUR en 33,33% op het belastbaar resultaat groter dan 0,5 miljoen EUR. Voor 2019 zal een belastingtarief van 28% worden toegepast op het belastbaar resultaat kleiner dan 0,5 miljoen EUR en 31% op het belastbaar resultaat groter dan 0,5 miljoen EUR. Voor 2020, 2021 en 2022 zal een belastingtarief worden toegepast van respectievelijk 28%, 26,5% en 25%.
- De goedkeuring van de belastinghervorming in de Verenigde Staten in december 2017 verlaagde het federaal belastingtarief voor vennootschappen van 35% naar 21% vanaf 2018, terwijl de belastingincentieven voor fabricage- of overige productieactiviteiten werden afgeschaft.

De terugname van voorheen opgenomen belastingverliezen in 2018 (-4,2 miljoen EUR) is het resultaat van de beoordeling van de toekomstige belastbare winsten op jaareinde 2018.

De fiscaal niet-aftrekbare uitgaven omvatten permanente verschillen alsook kosten die niet aftrekbaar zijn volgens de lokale belasting wetgeving (bijv. autokosten en maaltijdcheques).

Het niet-belastbaar inkomen omvat belastingkredieten voor competitiviteit, werkgelegenheid en onderzoek, alsook verschillen door de omrekening van de lokale naar de functionele munt.

Belastingincentieven in 2018 omvatten de notionele interestaftrek, verminderingen betreffende onderzoeks- en ontwikkelingskosten, alsook de "Foreign-derived intangible income" aftrek (FDII) in de Verenigde Staten van Amerika.

Het gebruik of opname van voorheen niet geboekte fiscale verliezen/belastingkredieten in 2018 heeft voornamelijk betrekking op de erkenning van overgedragen fiscale verliezen in België, terwijl dit in 2017 voornamelijk de erkenning van bijkomende uitgestelde belastingvorderingen op niet eerder opgenomen fiscale verliezen/belastingkredieten in België en Frankrijk en op tijdelijke verschillen in Duitsland betrof.

Fiscale verliezen en tijdelijke verschillen waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd opgenomen in 2018 hebben voornamelijk betrekking op fiscale verliezen in Groot-Brittannië, Frankrijk, China en Brazilië, terwijl deze in 2017 voornamelijk betrekking hadden op de moedermaatschappij.

De rubriek Overige (8,7 miljoen EUR) heeft voornamelijk betrekking op de niet-belastbare winst die naar aanleiding van de herwaardering, aan reële waarde, van het initiële 20% belang in T-Power nv, werd erkend (toelichting 4 - Acquisities en verkopen).

11. MATERIËLE VASTE ACTIVA

(Miljoen EUR)	2018				
	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Activa in aanbouw	Totaal
Kostprijs					
Op 1 januari 2018	431,2	1.149,1	72,8	41,9	1.695,1
- aankopen door bedrijfscombinaties	11,3	252,7	0,2	-	264,3
- voorziening voor ontmanteling	0,1	0,7	-	-	0,7
- aanschaffingen	4,3	13,0	0,8	64,3	82,3
- verkopen en buitengebruikstellingen	-2,2	-34,8	-6,8	-	-43,7
- overboekingen	15,0	40,3	2,9	-58,3	-0,1
- omrekeningsverschillen	4,1	3,9	0,3	-0,7	7,6
Op 31 december 2018	463,7	1.424,9	70,3	47,3	2.006,2
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen					
Op 1 januari 2018	-234,9	-891,4	-65,4	0,0	-1.191,8
- afschrijvingen	-17,0	-44,7	-3,2	-	-64,9
- bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-
- verkopen en buitengebruikstellingen	1,9	33,4	6,7	-	42,1
- omrekeningsverschillen	-1,3	-0,9	-0,2	-	-2,4
Op 31 december 2018	-251,3	-903,5	-62,2	0,0	-1.217,0
Netto boekwaarde					
Op 1 januari 2018	196,3	257,7	7,4	41,9	503,3
Op 31 december 2018	212,4	521,4	8,1	47,3	789,2
2017					
(Miljoen EUR)	Terreinen en gebouwen	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Activa in aanbouw	Totaal
Kostprijs					
Op 1 januari 2017	427,6	1.123,7	77,0	68,4	1.696,7
- voorziening voor ontmanteling	0,1	0,9	-	-	1,1
- aanschaffingen	0,4	7,7	0,9	80,3	89,2
- verkopen en buitengebruikstellingen	-4,6	-25,7	-5,4	-	-35,7
- overboekingen	26,6	76,4	1,8	-105,2	-0,5
- omrekeningsverschillen	-18,8	-33,9	-1,5	-1,6	-55,7
Op 31 december 2017	431,2	1.149,1	72,8	41,9	1.695,1
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen					
Op 1 januari 2018	-225,8	-893,5	-69,1	0,0	-1.188,3
- afschrijvingen	-16,8	-40,6	-3,0	-	-60,3
- bijzondere waardeverminderingen	-0,5	-0,3	-	-	-0,8
- verkopen en buitengebruikstellingen	2,6	22,2	5,4	-	30,2
- omrekeningsverschillen	5,4	20,8	1,2	-	27,4
Op 31 december 2018	-234,9	-891,4	-65,4	0,0	-1.191,8
Netto boekwaarde					
Op 1 januari 2017	201,8	230,2	8,0	68,4	508,4
Op 31 december 2017	196,3	257,7	7,4	41,9	503,3

De investeringen in materiële vaste activa bedragen 82,3 miljoen EUR (2017: 89,2 miljoen EUR) en worden per bedrijfssegment weergegeven in toelichting 3 - Gesegmenteerde informatie.

De meerderheid van de investeringsuitgaven heeft betrekking op:

- De acquisitie van een nieuw Kerley hoofdkantoor in Phoenix (Arizona, Verenigde Staten), een investering van ongeveer 10 miljoen USD.
- Investerings in de modernisering van fabrieksinfrastructuur (voornamelijk in het bedrijfssegment Agro).
- Het debottleneck van productiefabrieken, investeringen in uitrusting en infrastructuur om een betere valorisatie van dierlijke bijproducten te bevorderen (bedrijfssegment Bio-valorization).
- De aankoop van voertuigen voor de Akiolis activiteit, welke voorheen werden geleased (bedrijfssegment Bio-valorization).
- Nieuwe verkoopkantoren en productielijnen bij DYKA Group (bedrijfssegment Industrial Solutions).
- De voltooiing van de nieuwe elektrolysefabriek op basis van membraantechnologie en opslaginstructuur op de site van Produits Chimiques de Loos (Frankrijk, bedrijfssegment Industrial Solutions).

In toelichting 8 - Bijkomende informatie betreffende bedrijfskosten volgens kostensoort worden de rubrieken van de winst-en-verliesrekening toegelicht waarin de afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en terugnames van bijzondere waardeverminderingen zijn verwerkt.

Er werden geen financieringskosten geactiveerd in 2018 en 2017.

De groep leaset materiële vaste activa onder een aantal financiële leaseovereenkomsten. Op het einde van elk van deze leasecontracten heeft de groep de optie om de activa aan een voordelige prijs aan te schaffen. De nettoboekwaarde van deze geleasede materiële vaste activa is niet-significant.

Zowel de materiële vaste activa van T-Power nv (Tessenderlo, België) als het nieuwe hoofdkantoor van Kerley in Phoenix (Arizona, Verenigde Staten) zijn als zekerheid in pand gegeven ter dekking van verplichtingen.

12. GOODWILL

Goodwill vertegenwoordigt ongeveer 1,9% van de totale activa van de groep op 31 december 2018 en bedraagt 35,0 miljoen EUR (2017: 2,4% of 33,8 miljoen EUR).

De nettoboekwaarde van de goodwill per bedrijfssegment en per kasstroomgenererende eenheid wordt weergegeven in onderstaande tabel:

(Miljoen EUR)	toelichting	2018			2017		
		Kostprijs	Waarde- vermindering/ Afschrijving*	Netto boekwaarde	Kostprijs	Waarde- vermindering/ Afschrijving*	Netto boekwaarde
Agro		4,7	-4,1	0,6	4,5	-3,9	0,6
Bio-valorization		28,3	-2,7	25,6	29,1	-4,0	25,1
Groep Akiolis		17,2	-2,2	15,0	18,4	-3,4	15,0
PB Leiner Amerika		11,1	-0,5	10,6	10,6	-0,6	10,1
Industrial Solutions		10,2	-2,0	8,2	10,1	-2,0	8,1
John Davidson Pipes		3,2	-1,0	2,2	3,3	-1,0	2,2
Nyloplast		3,0	-	3,0	3,0	-	3,0
Groep BT Bautechnik		0,7	-	0,7	0,7	-	0,7
MPR		3,2	-0,9	2,3	3,1	-0,9	2,2
T-Power	4	0,6	-	0,6	-	-	-
Totaal		43,8	-8,8	35,0	43,6	-9,8	33,8

* Goodwill werd afgeschreven tot 1 januari 2004.

De goodwill van Groep Akiolis en PB Leiner Amerika hebben de meest significante nettoboekwaarde:

- Groep Akiolis (onderdeel van het bedrijfssegment Bio-valorization); 15,0 miljoen EUR (2017: 15,0 miljoen EUR).
- PB Leiner Amerika (onderdeel van het bedrijfssegment Bio-valorization); 10,6 miljoen EUR (2017: 10,1 miljoen EUR).

Alle bewegingen met betrekking tot goodwill worden weergegeven in onderstaande tabel:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Kostprijs		
Op 1 januari	43,6	46,1
- aankopen door bedrijfscombinaties	0,6	-
- andere bewegingen	-1,2	-
- omrekeningsverschillen	0,8	-2,5
Op 31 december	43,8	43,6
Bijzondere waardeverminderingen		
Op 1 januari	-9,8	-10,6
- andere bewegingen	1,2	-
- omrekeningsverschillen	-0,2	0,8
Op 31 december	-8,8	-9,8
Netto boekwaarde		
Op 1 januari	33,8	35,6
Op 31 december	35,0	33,8

De acquisitie van de resterende 80% van de aandelen van T-Power nv op 2 oktober 2018 heeft geleid tot de opname van goodwill voor een bedrag van 0,6 miljoen EUR (toelichting 4 - Acquisities en verkopen).

In het vierde kwartaal van 2018 werkte de groep haar jaarlijkse test op bijzondere waardeverminderingen op goodwill af. Er werden geen bijzondere waardeverminderingen nodig geacht.

De groep kan niet voorspellen wanneer en of er zich een feit zal voordoen dat een bijzondere waardevermindering noodzaakt, noch hoe dit de gerapporteerde activawaarden zal beïnvloeden. De groep gelooft dat al haar inschattingen redelijk zijn. Ze zijn consistent met de interne rapportering en weerspiegelen de beste inschattingen van het management.

De test op bijzondere waardeverminderingen op goodwill steunt op een aantal kritische oordeelsvormingen, schattingen en veronderstellingen. Goodwill werd getest op bijzondere waardeverminderingen op het niveau van zijn kasstroomgenererende eenheid, gebruik makend van berekeningen betreffende de bedrijfswaarde.

De belangrijkste oordeelsvormingen, schattingen en veronderstellingen die gebruikt werden in de berekeningen zijn de volgende:

- De cashflowprojectie van het eerste jaar is gebaseerd op het huidige financieel budget zoals goedgekeurd door het management (2019). De toekomstige vrije kasstromen houden rekening met de volgende verwachtingen, die gebaseerd zijn op zowel interne als externe bronnen.

- De verwachte omzet is gebaseerd op de verwachte verkoopvolumes en de verwachte verkoopprijzen. Verkoopvolumes zijn gebaseerd op prestaties uit het verleden en de inschatting door het management van de evolutie van de markt. Nieuwe productlijnen of productontwikkelingen worden enkel in rekening genomen indien het technisch haalbaar is om deze met de huidige activa te produceren. Verkoopprijzen worden gebaseerd op de huidige trends in de markt, rekening houdend met inflatie en de mogelijkheid tot prijszetting in de markt.
 - Brutowinstmarges zijn gebaseerd op de huidige margeniveaus, de toekomstige productmix en de verwachte evolutie van de belangrijkste grondstofprijzen.
 - Indirecte kosten, die niet significant variëren met verkoopvolumes of prijzen, zijn gebaseerd op de huidige kostenstructuur, rekening houdend met inflatievoorspellingen op lange termijn en exclusief niet-gerealiseerde herstructureringen en kostenbesparende maatregelen
 - De investeringsuitgaven houden enkel rekening met de kasuitgaven vereist om de activa in hun huidige toestand te behouden en houden geen rekening met toekomstige investeringsuitgaven die de winstgevendheid van de activa aanzienlijk verbeteren of verhogen tegenover hun origineel ingeschatte standaardperformantie.
- Om de eindwaarde te berekenen, werden de data van het vijfde jaar geëxtrapoleerd door vereenvoudigde veronderstellingen te hanteren zoals constante verkochte hoeveelheden, gecombineerd met constante kosten. Het groeipercentage werd verondersteld 1% te zijn.
 - Projecties werden gemaakt in de functionele munt van de kasstroomgenererende eenheid en zijn verdisconteerd aan de gewogen gemiddelde kapitaalkost (WACC) na belastingen op het niveau van de kasstroomgenererende eenheid. Deze varieert tussen 6,3% en 8,8%. Aangezien de kasstromen na winstbelasting worden opgenomen in de berekening van de 'bedrijfswaarde' van de kasstroomgenererende eenheden, wordt een discontovoet na winstbelasting gebruikt om consistent te blijven.

De gewogen gemiddelde kapitaalkosten (WACC) die werden gebruikt in de test op bijzondere waardeverminderingen bedroegen voor Groep Akiolis en PB Leiner Amerika respectievelijk 6,3% (2017: 6,3%) en 8,2% (2017: 8,2%).

De toename van deze WACC's met 1% en een gelijktijdige afname van de totale toekomstige verwachte kasstroom met 10% zou er niet toe hebben geleid dat de boekwaarde binnen de significante kasstroomgenererende eenheden groter is dan hun realiseerbare waarde.

Hoewel de groep gelooft dat haar oordeelsvormingen, veronderstellingen en schattingen gepast zijn, kunnen de werkelijke resultaten afwijken van deze schattingen in geval van andere veronderstellingen of omstandigheden.

13. OVERIGE IMMATERIËLE ACTIVA

(Miljoen EUR)	2018				
	Levensduur				
	Bepaald				
	Concessies, octrooien, licenties	Software	Klantenlijsten	Overige immateriële activa	Totaal
Kostprijs					
Op 1 januari 2018	68,0	15,6	37,0	21,2	141,8
- aankopen door bedrijfscombinaties	1,3	-	163,7	4,8	169,8
- aanschaffingen	0,2	0,8	-	0,0	1,0
- aankoop van emissierechten	-	-	-	2,7	2,7
- verkopen en buitengebruikstellingen	-0,0	-	-	-0,6	-0,6
- overboekingen	0,0	0,1	-	-	0,1
- omrekeningsverschillen	2,3	-0,3	0,7	1,0	3,8
Op 31 december 2018	71,8	16,2	201,5	29,0	318,5
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen					
Op 1 januari 2018	-48,1	-12,6	-33,2	-17,3	-111,2
- afschrijvingen	-5,0	-1,3	-7,1	-0,9	-14,4
- verkopen en buitengebruikstellingen	0,0	-	-	-	0,0
- omrekeningsverschillen	-1,6	0,3	-0,7	-0,8	-2,8
Op 31 december 2018	-54,7	-13,6	-41,0	-19,0	-128,3
Netto boekwaarde					
Op 1 januari 2018	19,8	3,1	3,8	3,9	30,6
Op 31 december 2018	17,1	2,6	160,5	10,0	190,2

(Miljoen EUR)	2017				
	Levensduur				
	Bepaald				
	Concessies, octrooien, licenties	Software	Klantenlijsten	Overige immateriële activa	Totaal
Kostprijs					
Op 1 januari 2017	76,2	15,3	39,2	25,7	156,4
- aanschaffingen	0,2	0,5	-	0,4	1,1
- verkopen en buitengebruikstellingen	-1,9	-0,0	-	-2,1	-4,0
- overboekingen	0,3	0,1	-	-	0,5
- omrekeningsverschillen	-6,8	-0,3	-2,1	-2,9	-12,1
Op 31 december 2017	68,0	15,6	37,0	21,2	141,8
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen					
Op 1 januari 2017	-48,5	-11,2	-33,1	-18,0	-110,7
- afschrijvingen	-5,5	-1,6	-2,0	-2,0	-11,2
- verkopen en buitengebruikstellingen	1,9	0,0	-	0,5	2,5
- omrekeningsverschillen	3,9	0,3	1,9	2,2	8,2
Op 31 december 2017	-48,1	-12,6	-33,2	-17,3	-111,2
Netto boekwaarde					
Op 1 januari 2017	27,7	4,1	6,1	7,7	45,7
Op 31 december 2017	19,8	3,1	3,8	3,9	30,6

De investeringsuitgaven in overige immateriële activa bedragen 1,0 miljoen EUR (2017: 1,1 miljoen EUR). De informatie per bedrijfssegment wordt weergegeven in toelichting 3 - Gesegmenteerde informatie.

De aankopen door bedrijfscombinaties kunnen verklaard worden door de aankoop van T-Power nv (toelichting 4 - Acquisities en verkopen). De toewijzing van de aankoopprijs resulteerde in de opname van een klantenlijst voor een bedrag van 163,7 miljoen EUR. Deze vertegenwoordigt de reële waarde van een tollingovereenkomst, afgesloten met de RWE groep, voor een periode van 15 jaar (tot juni 2026) voor de volledige capaciteit van de centrale. Deze klantenlijst zal over de resterende looptijd van het contract worden afgeschreven.

Er werden geen financieringskosten geactiveerd in 2018 en 2017.

De "overige" immateriële activa met een bepaalde gebruiksduur bestaan voornamelijk uit aangekochte emissierechten voor eigen gebruik, niet-concurrentiebedingen, knowhow, productlabels, handelsmerken en gebruiksrechten op terreinen. De niet-concurrentiebedingen, productlabels en knowhow worden afgeschreven op lineaire basis over 10 tot 20 jaar.

In toelichting 8 - Bijkomende informatie betreffende bedrijfskosten volgens kostensoort worden de rubrieken van de winst-en-verliesrekening toegelicht waarin de afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en de terugnames van bijzondere waardeverminderingen zijn verwerkt.

De tollingovereenkomst met RWE is als zekerheid in pand gegeven ter dekking van verplichtingen.

14. DEELNEMINGEN OPGENOMEN VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE

Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode bestaan uit joint ventures.

De joint ventures van de groep zijn:

	Land	Eigendom	
		2018	2017
Établissements Michel SAS	Frankrijk	50%	50%
Jupiter Sulphur LLC	Verenigde Staten	50%	50%

Jupiter Sulphur LLC is een joint venture tussen Phillips 66 Inc. en Tessengerlo Kerley Inc.. Deze joint venture, actief in het herwinnen van zwavel en het produceren van op zwavel gebaseerde producten die aan Tessengerlo Kerley Inc. worden verkocht, bezit en beheert momenteel 2 fabrieken in de Verenigde Staten, in Ponca City (Oklahoma) en Billings (Montana).

Tot 2 oktober 2018 was T-Power nv een geassocieerde onderneming die volgens de vermogensmutatiemethode werd opgenomen (20% eigendom). Vanaf deze datum wordt T-Power nv geconsolideerd volgens de volledige consolidatiemethode (toelichting 4 - Acquisities en verkopen).

De boekwaarde van de deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode is als volgt:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Jupiter Sulphur LLC	17,8	15,3
T-Power nv	-	13,0
Établissements Michel SAS	0,7	0,7
Totaal	18,5	29,1

Tessengerlo Kerley Inc. heeft een lening van 11,0 miljoen USD (9,6 miljoen EUR) toegekend aan de joint venture Jupiter Sulphur LLC. De lening is rentedragend (3,0%) en is terugbetaalbaar aan Tessengerlo Kerley Inc. in de periode van 2020-2023. Jupiter Sulphur LLC heeft hetzelfde bedrag ontleend van de andere joint venture partner. De toegekende lening is opgenomen in "Overige beleggingen" in de geconsolideerde balans van de groep. De interestopbrengsten hiervan worden als niet significant beschouwd en werden niet geëlimineerd.

Geen enkele van de deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode is beursgenoteerd en bijgevolg is er geen publieke waardering beschikbaar.

Samenvatting van de financiële informatie van deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode aan 100%:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Vaste activa	116,4	427,6
Vlottende activa	15,5	97,5
Totaal activa	131,9	525,0
Eigen vermogen	37,0	97,3
Schulden op meer dan één jaar	48,6	375,1
Schulden op ten hoogste één jaar	46,3	52,6
Totaal eigen vermogen en schulden	131,9	525,0
Omzet	47,0	106,7
Kostprijs verkopen	-41,6	-35,5
Brutowinst	5,4	71,2
Adjusted EBIT	5,3	35,5
EBIT (Bedrijfswinst (+) / verlies (-))	5,3	35,5
Financierings (kosten) / opbrengsten - netto	-1,8	-15,9
Winst (+) / verlies (-) vóór belastingen	3,5	19,7
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode	2,5	19,5
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over de verslagperiode	2,5	23,0

T-Power nv was een geassocieerde onderneming op jaareinde 2017 en werd daarom opgenomen in bovenstaande financiële informatie voor 2017. T-Power nv werd op 31 december 2018 volledig geconsolideerd en is bijgevolg niet meer opgenomen in bovenstaande financiële informatie voor 2018. Dit verklaart de variantie tussen 2017 en 2018.

15. UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -SCHULDEN

(Miljoen EUR)	Vorderingen		Schulden		Netto	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Materiële vaste activa	1,5	2,1	-43,0	-29,7	-41,5	-27,6
Overige immateriële activa	6,0	5,7	-44,2	-3,3	-38,2	2,4
Vorraden	7,5	5,5	-0,3	-0,9	7,3	4,6
Personeelsbeloningen	8,8	7,6	-0,7	-1,4	8,1	6,2
Afgeleide financiële instrumenten	10,1	-	-	-	10,1	-
Voorzieningen	11,6	11,5	-16,7	-20,1	-5,0	-8,6
Andere bestanddelen	4,8	5,5	-16,8	-8,8	-12,0	-3,3
Fiscaal overgedragen verliezen	16,8	23,8	-	-	16,8	23,8
Bruto uitgestelde belastingvorderingen (schulden)	67,2	61,6	-121,6	-64,1	-54,4	-2,5
Compensatie van belastingen	-42,5	-30,0	42,5	30,0		
Netto uitgestelde belastingvorderingen (schulden)	24,6	31,7	-79,1	-34,1	-54,4	-2,5

De stijging van de netto uitgestelde belastingschulden op materiële vaste activa en overige immateriële vaste activa en de stijging van de netto uitgestelde belastingvordering op afgeleide financiële instrumenten is voornamelijk het gevolg van de uitgestelde belastingen erkend op de reële waarde aanpassingen ten gevolge van de overname van T-Power nv (toelichting 4 - Acquisities en verkopen).

De uitgestelde belastingvorderingen op fiscaal overgedragen verliezen van de Belgische moedermaatschappij, Tessenderlo Group nv bedragen 9,1 miljoen EUR (totaal overgedragen fiscale verliezen en belastingkredieten van Tessenderlo Group nv bedragen 168 miljoen EUR) per jaareinde 2018. De overige uitgestelde belastingvorderingen op fiscaal overgedragen verliezen bedragen 7,7 miljoen EUR en hebben voornamelijk betrekking op fiscaal overgedragen verliezen in Frankrijk (totaal overgedragen fiscale verliezen en belastingkredieten in Frankrijk bedragen 67 miljoen EUR). Deze werden opgenomen naar aanleiding van het beoordelen van de toekomstige belastbare winsten per jaareinde 2018. Hoewel het Franse fiscale resultaat in 2018 negatief was, voornamelijk door de negatieve impact van de resultaten van Produits Chimiques de Loos (verdere opstartkosten van de nieuwe membraamelektrolyse fabriek, evenals de impact van onvoorziene technische problemen in het vierde kwartaal), werd de kans op toekomstige belastbare winsten in Frankrijk positief geschat.

Een uitgestelde belastingschuld, betreffende de niet-uitgekeerde reserves binnen de dochterondernemingen van de groep, werd niet opgenomen onder de uitgestelde belastingschulden omdat het management niet verwacht dat deze schuld zich zal realiseren in de nabije toekomst. De uitgestelde belastingschuld is niet significant omdat de dividenden, die de vennootschap (Tessenderlo Group nv) ontvangt, vrijgesteld zijn.

De overgedragen fiscale verliezen en belastingkredieten, inclusief de notionele interestaftrek, waarvoor geen uitgestelde belastingvordering werd aangelegd, bedragen 305,8 miljoen EUR (2017: 289,1 miljoen EUR). Van deze belastingkredieten is 37,1 miljoen EUR voor een beperkte periode overdraagbaar (deze vervallen in de periode 2019-2025). Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel opgenomen in de mate dat er voldoende toekomstige belastbare winsten (in de komende vijf jaar) beschikbaar zullen zijn, waartegen de ongebruikte fiscale verliezen en belastingkredieten kunnen afgezet worden.

De beweging van de uitgestelde belastingvorderingen en -schulden tijdens het jaar kan als volgt samengevat worden¹⁸:

(Miljoen EUR)	Saldo op 1 januari 2018	Opgenomen in de winst- en verliesrekening	Opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten	Wijziging in de consolidatiekring	Omrekeningsverschillen	Saldo op 31 december 2018
Materiële vaste activa	-27,6	-0,2	-	-12,7	-1,0	-41,5
Overige immateriële activa	2,4	1,5	-	-42,1	0,1	-38,2
Voorraden	4,6	0,6	-	1,9	0,1	7,3
Personeelsbeloningen	6,2	2,0	-0,1	-	0,1	8,1
Afgeleide financiële instrumenten	-	-	0,1	10,0	-	10,1
Voorzieningen	-8,6	3,5	-	-	0,0	-5,0
Andere bestanddelen	-3,3	-7,9	-	0,3	-1,0	-12,0
Fiscaal overgedragen verliezen	23,8	-6,5	-	-	-0,5	16,8
Totaal	-2,5	-7,1	0,0	-42,6	-2,2	-54,4

De bovenstaande tabel toont een impact van -7,1 miljoen EUR die werd opgenomen in de winst-en-verliesrekening, terwijl de totale uitgestelde belastingen -5,1 miljoen EUR bedragen (toelichting 10 - Belastingen op het resultaat). Het verschil is het gevolg van het overboeken van de reële waarde van de interestswaps van T-Power nv op overnamedatum, wat resulteerde in een uitgestelde belastingopbrengst van 2,0 miljoen EUR. Aangezien T-Power nv voorheen opgenomen werd volgens de vermogensmutatiemethode, was dit bedrag niet opgenomen in de geconsolideerde balans en bijgevolg ook niet in bovenstaande tabel.

De bovenstaande tabel toont eveneens een impact van 0,0 miljoen EUR, opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, terwijl een bedrag van -2,3 miljoen EUR werd opgenomen in het geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten. Het verschil is het gevolg van uitgestelde belastingen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten voor deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. Zowel Jupiter Sulphur LLC als T-Power nv (tot overnamedatum) erkenden beide uitgestelde belastingen op wijzigingen in de reële waarde van interestswaps (-0,3 miljoen EUR). Bovendien werden, ten gevolge van de overname van T-Power nv, de voorheen in de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen uitgestelde belastingen (-2,0 miljoen EUR) erkend in de winst-en-verliesrekening.

De andere bestanddelen (-7,9 miljoen EUR), opgenomen in de winst-en-verliesrekening, hebben voornamelijk betrekking op tijdelijke verschillen vanwege het niet erkennen van niet-gerealiseerde wisselkoerswinsten op niet-ingedekte intragroepsleningen in USD bij Tessengerlo Group nv.

¹⁸ Uitgestelde belastingenschulden en uitgestelde belastingkosten worden weergegeven als negatieve bedragen; uitgestelde belastingvorderingen en uitgestelde belastingopbrengsten worden weergegeven als positieve bedragen.

16. HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN

(Miljoen EUR)

	2018	2017
Handels- en overige vorderingen op meer dan één jaar		
Handelsvorderingen	0,0	0,0
- Bruto handelsvorderingen	0,0	0,0
- Waardeverminderingen	-	-
Overige vorderingen	10,9	10,3
Vorderingen op verbonden partijen	0,4	-
Vorderingen gerelateerd aan pensioenplannen	3,1	1,8
Totaal	14,4	12,1

(Miljoen EUR)

	2018	2017
Handels- en overige vorderingen op ten hoogste één jaar		
Handelsvorderingen	249,0	236,2
- Bruto handelsvorderingen	253,4	240,6
- Waardeverminderingen	-4,4	-4,3
Overige vorderingen	36,8	46,7
Vorderingen op verbonden partijen	0,3	0,6
Vorderingen gerelateerd aan pensioenplannen	0,5	3,0
Totaal	286,6	286,5

Vorderingen op verbonden partijen hebben betrekking op vorderingen op joint ventures (toelichting 30 - Verbonden partijen).

De ouderdomsbalans van de brutohandelsvorderingen en waardeverminderingen wordt toegelicht in de rubriek "Kredietrisico" van toelichting 26 - Financiële instrumenten.

De overige vorderingen op meer dan één jaar hebben voornamelijk betrekking op een Franse belastingvordering van 6,8 miljoen EUR (2017: 6,2 miljoen EUR) gerelateerd aan belastingkredieten voor competitiviteit, werkgelegenheid en onderzoek.

De vorderingen gerelateerd aan pensioenplannen hebben betrekking op het nettoactief van het pensioenfonds in Groot-Brittannië waarvan de waarde van de activa hoger is dan de waarde van de pensioenverplichtingen.

De overige vorderingen op ten hoogste één jaar bevatten voornamelijk een netto inkomstenbelastingvordering in de Verenigde Staten en België, overige belasting- en BTW vorderingen.

Het "non-recourse" factoringprogramma werd opgeschort sinds 2015. Er werd geen cash ontvangen via diverse "non-recourse" factoring- en effectiseringprogramma's, waarbij handelsvorderingen werden verkocht aan hun nominale waarde verminderd met een korting in ruil voor cash.

17. VOORRADEN

(Miljoen EUR)	2018	2017
Hulpstoffen	47,4	49,3
Goederen in bewerking	9,6	9,4
Gereed product	204,7	176,4
Handelsgoederen	30,5	32,5
Wisselstukken	10,7	11,5
Totaal	303,0	279,1

De stijging in gereed product kan verklaard worden door een combinatie van hogere volumes, gestegen grondstofprijzen en wisselkoerseffecten, voornamelijk in de bedrijfssegmenten Agro en Bio-valorization.

Er werden geen voorraden in pand gegeven.

De voorraadkosten die in 2018 werden verwerkt in de kostprijs verkopen in de winst-en-verliesrekening bedragen 1.194,3 miljoen EUR (2017: 1.203,4 miljoen EUR).

Een additionele voorraadafwaardering van -1,4 miljoen EUR werd erkend in 2018, terwijl in 2017 een terugname van voorraadafwaarderingen was erkend van 1,0 miljoen EUR.

De groep verwacht de voorraad, beschikbaar op 31 december 2018, te kunnen gebruiken of verkopen in de komende 12 maanden, met uitzondering van de voorraad van niet-strategische wisselstukken. Deze wisselstukken worden gebruikt wanneer nodig geacht.

18. GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

(Miljoen EUR)	2018	2017
Termijndeposito's	37,2	140,9
Zichtrekeningen	126,9	54,6
Geldmiddelen en kasequivalenten	164,1	195,5
Kortetermijnschulden bij kredietinstellingen	-0,1	-0,1
Geldmiddelen en kasequivalenten in het kasstroomoverzicht	164,0	195,3

De termijndeposito's hebben een maximum looptijd van 1 maand. De geldmiddelen en kasequivalenten op 31 december 2018 omvatten 29,6 miljoen USD of 25,9 miljoen EUR (2017: 160,3 miljoen USD of 133,7 miljoen EUR). Ongeveer 214 miljoen USD werd in 2018 verkocht en omgezet in ongeveer 182 miljoen EUR.

19. EIGEN VERMOGEN

Aandelenkapitaal en uitgiftepremie

	Aandelen	
	2018	2017
Aantal aandelen per 1 januari	43.136.779	43.068.884
Uitgegeven aandelen per 19 juli 2017	-	7.340
Uitgegeven aandelen per 25 augustus 2017	-	15.680
Uitgegeven aandelen per 27 oktober 2017	-	2.375
Uitgegeven aandelen per 19 december 2017	-	42.500
Uitgegeven aandelen per 18 december 2018	10.200	-
Aantal aandelen per 31 december - volstort	43.146.979	43.136.779

Het aantal aandelen bevat 18.095.422 aandelen op naam (2017: 13.797.777) en 25.051.557 gewone aandelen aan toonder (2017: 29.339.002). De aandelen zijn zonder nominale waarde. De aandeelhouders van Tessengerlo Group nv hebben het recht om dividenden te ontvangen zoals goedgekeurd, alsook op één stem per aandeel op algemene aandeelhoudersvergaderingen van de vennootschap.

Naar aanleiding van de omzetting van warranten werden gewone aandelen opgenomen in verhandeling op Eurolist van Euronext Brussels op:

- 18 december 2018: 10.200 gewone aandelen. Deze transactie verhoogde het geplaatst kapitaal en uitgiftepremies met 0,3 miljoen EUR.

Het voorstel van de raad van bestuur om geen dividend toe te kennen voor het boekjaar 2017, werd goedgekeurd door de aandeelhouders van Tessengerlo Group nv op hun jaarlijkse algemene vergadering die plaatsvond op 8 mei 2018.

Er werden in 2018 geen nieuwe aandelen aangeboden aan het personeel.

Toegestaan kapitaal

De buitengewone aandeelhoudersvergadering van 6 juni 2017 besloot de raad van bestuur te machtigen, en dat voor een periode van vijf jaar vanaf publicatie van de machtiging in de Bijlage bij het Belgisch Staatsblad, om het aandelenkapitaal in één of meerdere keren te verhogen tot een bedrag van 43.160.095 EUR, overeenkomstig de bepalingen van het Belgische Wetboek van Vennootschappen en de statuten van de vennootschap. De raad van bestuur mag het toegestane kapitaal gebruiken om beschermende maatregelen voor de vennootschap te nemen via kapitaalverhogingen, met of zonder beperking of intrekking van voorkeursrechten, zelfs buiten de context van een mogelijk openbaar overnamebod, voor zover de vennootschap nog geen mededeling betreffende een openbaar overnamebod op haar effecten heeft ontvangen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA).

Onverminderd de mogelijkheid om de verbintenissen te realiseren die geldig werden aangegaan vóór ontvangst van de mededeling van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten ingevolge artikel 607, § 2, 1° van het Belgische Wetboek van Vennootschappen, is de raad van bestuur bevoegd, voor een periode van drie jaar vanaf de machtiging daartoe door de buitengewone aandeelhoudersvergadering van 6 juni 2017, om over te gaan tot een kapitaalverhoging binnen het kader van het toegestane kapitaal, met of zonder beperking of intrekking van voorkeursrechten ten gunste van een of meer personen, naar gelang het geval, na ontvangst van een mededeling van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten betreffende een openbaar overnamebod op de effecten van de vennootschap, in overeenstemming met de bepalingen van artikel 607, § 2, 2° van het Wetboek van Vennootschappen en de statuten van de vennootschap.

De raad van bestuur is eveneens bevoegd, met recht van substitutie, om de statuten van de vennootschap te wijzigen overeenkomstig de kapitaalverhoging waartoe werd besloten binnen het kader van het toegestane kapitaal.

De bevoegdheid van de raad van bestuur om het kapitaal te verhogen zal eindigen op 25 juni 2022.

Wettelijke reserves

Volgens de Belgische wetgeving moet elk jaar 5% van de statutaire nettowinst van een Belgische onderneming overgedragen worden naar de wettelijke reserve tot deze wettelijke reserve 10% van het geplaatst kapitaal bedraagt. Deze wettelijke reserve van de vennootschap bedraagt 21,6 miljoen EUR op balansdatum. Normaal kan deze reserve niet uitgekeerd worden aan de aandeelhouders, behalve in het geval van vereffening.

De te betalen dividenden door de operationele dochterondernemingen aan Tessenderlo Group nv zijn onderworpen aan algemene beperkingen opgelegd door wetgevingen van de respectievelijke rechtsdistricten waar deze dochterondernemingen georganiseerd en operationeel zijn. Er zijn geen andere significante beperkingen. Dividenden aan de moedermaatschappij betaald door bepaalde dochterondernemingen zijn eveneens onderworpen aan roerende voorheffing.

Omrekeningsverschillen

De omrekeningsverschillen omvatten alle wisselkoersverschillen die het resultaat zijn van de omrekening van de jaarrekeningen van buitenlandse entiteiten.

Indekkingsreserves

De indekkingsreserves omvatten het effectieve deel van de cumulatieve nettowijziging in de reële waarde van kasstroomafdekkingsinstrumenten voor zover het afgedekte risico nog geen invloed had op de winst-en-verliesrekening.

Dividenden

De raad van bestuur zal op 14 mei 2019 aan de algemene vergadering van aandeelhouders voorstellen om geen dividend uit te keren over het financiële jaar 2018.

Kapitaalmanagement

Het beleid van de raad van bestuur bestaat erin om een sterke kapitaalbasis te behouden en zodoende het vertrouwen van investeerders, leveranciers en dat van de markt te bewaren alsook de toekomstige ontwikkeling van de activiteiten te kunnen voortzetten. Kapitaal bestaat uit geplaatst kapitaal, uitgiftepremies en reserves. De raad van bestuur wenst een evenwicht te behouden tussen een hoger rendement enerzijds door middel van financiële schulden en de voordelen en veiligheid van een sterke kapitaalstructuur anderzijds. Eind 2018 bedraagt de gearing ratio 32,1% (2017: 8,4%). De gearing ratio wordt berekend door de netto financiële schuld te delen door de som van de netto financiële schuld en het eigen vermogen toerekenbaar aan aandeelhouders van de vennootschap. De stijging van deze ratio is te verklaren door de aankoop van de resterende 80% van de aandelen van T-Power nv (toelichting 4 - Acquisities en verkopen).

20. WINST PER AANDEEL

Gewone winst per aandeel

De berekening van de gewone winst per aandeel is gebaseerd op de winst toewijsbaar aan de gewone aandeelhouders en het gewogen gemiddelde van het aantal gewone aandelen, uitstaand gedurende het boekjaar.

Het gewogen gemiddelde van het aantal gewone aandelen en de winst per aandeel worden als volgt berekend:

	2018	2017
Aangepast gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen per 31 december*	43.137.142	43.080.173
Winst (+) / verlies (-) toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap (miljoen EUR)	91,7	25,6
Gewone winst (+) / verlies (-) per aandeel (in EUR)	2,13	0,59

* Rekening houdend met het effect van uitgegeven aandelen, dat gebaseerd is op het gewogen gemiddelde aantal uitgegeven aandelen tijdens het boekjaar.

Verwaterde winst per aandeel

De berekening van de verwaterde winst per aandeel is gebaseerd op de winst toewijsbaar aan de gewone aandeelhouders en het verwaterd gewogen gemiddelde van het aantal gewone aandelen, uitstaand gedurende het boekjaar.

Potentiële gewone aandelen worden als verwaterd beschouwd enkel wanneer hun omzetting in gewone aandelen zou leiden tot een daling van de winst per aandeel of een toename van het verlies per aandeel.

Het (verwaterd) gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen en de verwaterde winst per aandeel worden als volgt berekend:

	2018	2017
Aangepast gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen per 31 december	43.137.142	43.080.173
Effect van uitgegeven warrants*	3.059	6.564
Verwaterd gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen per 31 december	43.140.201	43.086.737
Winst (+) / verlies (-) toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap (miljoen EUR)	91,7	25,6
Verwaterde winst (+) / verlies (-) per aandeel (in EUR)	2,13	0,59

* De gemiddelde prijs van de aandelen die werd gebruikt in de berekening van winst/verlies per aandeel is gebaseerd op de gemiddelde dagdagelijkse slotkoers van het aandeel van Tessenderlo Group zoals genoteerd op de aandelenmarkt.

Per 31 december 2018 stonden 8.000 warrants uit die aan het senior management werden toegekend. Deze zijn allemaal verwaterd en opgenomen in de berekening van de verwaterde winst per aandeel (het effect van uitgegeven warrants bedroeg 3.059).

21. MINDERHEIDSBELANG

De deelnemingen met een minderheidsbelang zijn:

	Land	Percentage minderheidsbelang	
		2018	2017
Environmentally Clean Systems LLC	Verenigde Staten	30,99%	30,99%
ECS Myton, LLC	Verenigde Staten	49,00%	49,00%
PB Gelatins (Wenzhou) Co. Ltd	China	20,00%	20,00%

Samenvatting van de financiële informatie van deelnemingen met een minderheidsbelang aan 100%:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Vaste activa	2,1	2,4
Vlottende activa	13,0	28,6
Totaal activa	15,2	31,0
Eigen vermogen	3,4	1,8
Schulden op meer dan één jaar	-	0,6
Schulden op ten hoogste één jaar	11,8	28,6
Totaal eigen vermogen en schulden	15,2	31,0
Omzet	3,9	9,6
Kostprijs verkopen	-3,4	-9,6
Brutowinst	0,6	0,0
Adjusted EBIT	0,3	-0,3
EBIT (Bedrijfswinst (+) / verlies (-))	1,6	0,4
Financierings (kosten) / opbrengsten - netto	-0,0	-0,6
Winst (+) / verlies (-) vóór belastingen	1,5	-0,2
Winst (+) / verlies (-) over de verslagperiode	1,5	-1,1

De daling van de vlottende activa en de schulden op ten hoogste één jaar is voornamelijk het resultaat van de lopende vereffening van PB Gelatins Wenzhou Co., Ltd., die in december 2017 werd opgestart. De groep verwacht dat de liquidatie van PB Gelatins Wenzhou Co., Ltd in 2019 zal afgerond worden. De omrekeningsverschillen opgenomen in het eigen vermogen zullen hierdoor naar de winst-en-verliesrekening worden overgeboekt. Op 31 december 2018 bedragen deze omrekeningsverschillen +2,3 miljoen EUR.

22. FINANCIËLE SCHULDEN

(Miljoen EUR)	2018	2017
Financiële schulden op meer dan één jaar	464,0	224,7
Financiële schulden op ten hoogste één jaar	48,0	29,3
Totaal financiële schulden	512,0	254,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	-164,1	-195,5
Kortetermijschulden bij kredietinstellingen	0,1	0,1
Netto financiële schuld	348,0	58,7

Eind december 2018 kwam de netto financiële schuld van de groep uit op 348,0 miljoen EUR, hetgeen resulteert in een leverage ratio van 2,0x. De stijging van de netto financiële schuld kan verklaard worden door de acquisitie van de resterende 80% aandelen van T-Power nv op 2 oktober 2018. De groep investeerde 313,2 miljoen EUR in deze acquisitie, waarvan 131,1 miljoen EUR werd uitbetaald aan de resterende aandeelhouders en 182,1 miljoen EUR netto financiële schuld werd overgenomen.

De reconciliatie van wijzigingen in de netto financiële schulden komende van kasstromen en niet-kas wijzigingen:

toelichting	Kortetermi- jn-schulden bij krediet- instellingen	Geldmiddelen en kas-equivalenten	Leasing-schulden op minder dan één jaar	Leasing-schulden op meer dan één jaar	Financiële schulden op ten hoogste één jaar	Financiële schulden op meer dan één jaar	Totaal
Netto financiële schuld per 1 januari 2017	0,0	119,2	-0,1	-0,1	-28,8	-226,8	-136,6
Kasstromen	-0,1	89,1	0,0	0,1	-0,5	2,2	90,8
Omrekeningsverschillen	-0,0	-12,8	-0,0	-0,0	0,0	-0,0	-12,8
Netto financiële schuld per 31 december, 2017	-0,1	195,5	-0,1	-0,1	-29,3	-224,6	-58,7
Netto financiële schuld per 1 januari 2018	-0,1	195,5	-0,1	-0,1	-29,3	-224,6	-58,7
Kasstromen	0,0	-34,3	0,0	0,0	-2,1	6,9	-29,3
Aankopen door bedrijfscombinaties	3	-	-	-	-16,6	-246,1	-262,7
Omrekeningsverschillen	-0,0	2,9	0,0	0,0	-0,0	-0,2	2,7
Netto financiële schuld per 31 december 2018	-0,1	164,1	0,0	0,0	-48,0	-463,9	-348,0

Financiële schulden op meer dan één jaar en op ten hoogste één jaar

(Miljoen EUR)

	2018	2017
Financiële schulden op meer dan één jaar		
Leasingschulden	0,0	0,1
Obligaties (met vervaldatum in 2022 en 2025)	223,6	223,6
Gesyndiceerde kredietfaciliteit T-Power nv	232,5	-
Kredietinstellingen	7,9	1,0
Totaal	464,0	224,7
Financiële schulden op ten hoogste één jaar		
Leasingschulden op minder dan één jaar	0,0	0,1
Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen (gesyndiceerde kredietfaciliteit T-Power nv)	16,8	-
Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	1,2	1,9
Handelspanier en kredietinstellingen	30,0	27,3
Totaal	48,0	29,3

De financiële schulden op meer dan één jaar bevatten twee series van obligaties, uitgegeven in 2015, met een looptijd van 7 jaar (de “2022 obligaties”) en 10 jaar (de “2025 obligaties”). Beide obligaties zijn uitgegeven met vaste coupons van respectievelijk 2,875% en 3,375%.

De gesyndiceerde kredietfaciliteit van T-Power nv is een “ring fenced” financiering zonder mogelijkheid tot enig verhaal op Tessengerlo Group nv. Deze faciliteit voorziet halfjaarlijkse kapitaalaflossingen (telkens in juni en december, en dit tot 2028). Indien RWE groep de 5-jarige verlengingsoptie van de tollingovereenkomst uitoefent, kan de looptijd van deze kredietfaciliteit worden verlengd tot 2031. De verschuldigde rentevoet is de 6 maand EURIBOR plus een marge. Voor 80% van de uitstaande lening werd de 6 maand EURIBOR, door middel van een reeks termijncontracten, vastgezet aan 4,0% (toelichting 26 - Financiële instrumenten). De activa dienen als waarborg voor de lening. De gesyndiceerde lening omvat een minimum vereiste dekkingsgraad (debt service cover) covenant. Op 31 december 2018 werd aan deze covenant voldaan.

Tessengerlo Kerley Inc. heeft een nieuw Kerley hoofdkantoor aangekocht in Phoenix (Arizona, Verenigde Staten) in 2018. Deze acquisitie werd gefinancierd met een USD lening, waarvoor per jaareinde 2018 7,2 miljoen EUR in de financiële schulden op meer dan één jaar en 0,9 miljoen EUR in de financiële schulden op ten hoogste één jaar werd opgenomen. Deze lening heeft een looptijd van 10 jaar aan een vaste rentevoet van 3,95%. Het gebouw dient als waarborg voor de lening.

De groep heeft toegang tot een Belgisch programma van handelspapier voor een bedrag van 200,0 miljoen EUR waarvan 30,0 miljoen EUR werd gebruikt per eind december 2018 en opgenomen is in de financiële schulden op ten hoogste één jaar (31 december 2017: 27,0 miljoen EUR). Dit handelspapier is uitgegeven door Tessengerlo Group nv, de moedermaatschappij.

Per 31 december 2018 heeft er geen opname plaatsgevonden van de vijfjarige toegezegde bilaterale kredietlijnen. Het totaal bedrag van deze toegezegde bilaterale kredietlijnen bedraagt 142,5 miljoen EUR (waarvan een deel opgevraagd kan worden in USD).

Financiële schulden op meer dan één jaar en op ten hoogste één jaar per munteenheid

Analyse van de financiële schulden op ten hoogste één jaar en op meer dan één jaar per munteenheid, uitgedrukt in EUR (2018):

(Miljoen EUR)

	EUR	USD	Overige	Totaal
Financiële schulden op ten hoogste één jaar	47,1	0,9	0,0	48,0
Financiële schulden op meer dan één jaar	456,7	7,2	0,0	464,0
Totaal financiële schulden	503,8	8,1	0,1	512,0
Percentage van totale financiële schulden	98,4%	1,6%	0,0%	100,0%

Analyse van de financiële schulden op ten hoogste één jaar en op meer dan één jaar per munteenheid, uitgedrukt in EUR (2017):

(Miljoen EUR)

	EUR	Overige	Totaal
Financiële schulden op ten hoogste één jaar	28,9	0,4	29,3
Financiële schulden op meer dan één jaar	224,6	0,1	224,7
Totaal financiële schulden	253,6	0,4	254,0
Percentage van totale financiële schulden	99,8%	0,2%	100,0%

Financiële leasing

Er zijn geen individueel significante financiële leasecontracten in 2018 en 2017.

23. PERSONEELSBELONINGEN

De voorzieningen voor personeelsbeloningen werden als volgt opgenomen in de balans per 31 december:

(Miljoen EUR)	2018				2017			
	Voorziening voor bruggpensioenen	Pensioenplannen met een te bereiken doel	Overige personeelsbeloningen	Totaal	Voorziening voor bruggpensioenen	Pensioenplannen met een te bereiken doel	Overige personeelsbeloningen	Totaal
Op meer dan één jaar	3,0	50,0	5,0	57,9	4,3	46,5	5,0	55,7
Op ten hoogste één jaar	1,1	-	0,2	1,3	1,4	-	0,1	1,5
Totaal	4,1	50,0	5,1	59,2	5,7	46,5	5,1	57,2

(Miljoen EUR)	2018			
	Voorziening voor bruggpensioenen	Pensioenplannen met een te bereiken doel	Overige personeelsbeloningen	Totaal
Saldo op 1 januari 2018	5,7	46,5	5,1	57,2
Toevoeging van voorzieningen	0,1	4,6	0,4	5,1
Aanwending van voorzieningen	-1,4	-0,3	-0,2	-2,0
Terugname van voorzieningen	-0,3	-0,8	-0,2	-1,3
Omrekeningsverschillen	-	0,0	0,0	0,0
Saldo op 31 december 2018	4,1	50,0	5,1	59,2

De voorzieningen voor bruggpensioenen bedragen 4,1 miljoen EUR per 31 december 2018, waarvan 3,5 miljoen EUR betrekking heeft op de sluiting van de fosfaatproductie in 2013 (opgenomen in overeenstemming met de bepalingen in IAS 19 voor ontslagvergoedingen).

De voorzieningen voor overige personeelsbeloningen omvatten de anciënniteitsvoordelen ("nationale orde van verdienste (médailles d'honneur du travail)", premies voor jubilea, ...).

Een algemene beschrijving van het type plan

Personeelsbeloningen

Deze verplichtingen worden geboekt om de vergoedingen na uitdiensttreding te dekken en zij dekken de pensioenplannen en andere voordelen, in overeenstemming met de lokale praktijken en voorwaarden, en gebruik makend van een actuariële berekening die de financiering van de verzekeringsmaatschappijen en andere pensioenplannen in rekening neemt. De belangrijkste pensioenplannen bevinden zich in België, Nederland, Groot-Brittannië en Duitsland.

Vaste bijdrage pensioenplannen

De vaste bijdrage pensioenplannen zijn plannen voor dewelke de onderneming vooraf vastgestelde bijdragen stort in een juridische vennootschap of een afzonderlijk fonds, in overeenstemming met de bepalingen van het plan. De wettelijke of feitelijke verplichting van de groep is beperkt tot de gestorte bijdragen. De bijdragen worden geboekt als kosten in de winst-en-verliesrekening op het ogenblik dat ze zich voordoen en worden opgenomen in toelichting 7 - Personeelskosten en hiermee verbonden voordelen.

Pensioenplannen met een te bereiken doel

De pensioenplannen met een te bereiken doel dekken de vergoedingen gebaseerd op het loon en het aantal jaren dienst. Deze plannen worden extern gefinancierd door pensioenfondsen of verzekeringsmaatschappijen. Onafhankelijke actuarissen voeren op jaarbasis een actuariële waardering uit.

De pensioenplannen met een te bereiken doel in België zijn allemaal eindsalaris pensioenplannen en keren de voordelen aan de aangeslotenen uit in de vorm van een gegarandeerd pensioenkapitaal (betaalbaar als een éénmalig kapitaal of een levenslange rente). Deze plannen worden gedekt door een beheerd pensioenfonds en door groepsverzekeringscontracten. De toegekende voordelen zijn afhankelijk van het aantal jaren dienst en van het gemiddeld salaris in de laatste 3 jaar vóór pensionering, of het gemiddeld salaris van de beste 3 opeenvolgende jaren, indien deze hoger is.

De vaste bijdrage pensioenplannen in België zijn wettelijk verplicht om een minimumrentabiliteit te garanderen (de wettelijke minimumrentabiliteit bedraagt 1,75% vanaf 1 januari 2016, terwijl deze voordien voor werkgeversbijdragen 3,25% bedroeg). In de mate dat de wettelijke rentabiliteitsgarantie voldoende afgedekt is, heeft de groep geen verdere betalingsverplichting buiten de pensioenbijdragen die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen op het moment dat de gerelateerde dienst is geleverd. De vaste bijdrage pensioenplannen in België moeten behandeld worden als pensioenplannen met een te bereiken doel volgens IAS 19 aangezien ze niet aan alle criteria voldoen om behandeld te worden als pure vaste bijdrage pensioenplannen onder IFRS. De groep volgt de voorgeschreven methodologie voor de verwerking van pensioenplannen met een te bereiken doel in lijn met onder meer IAS 19 §57.(a), namelijk de “projected unit credit” methode. In het kader van vaste bijdrage pensioenplannen met een gegarandeerde minimumrentabiliteit is de pensioenverplichting de actuele waarde van de totale geraamde en verwachte voordelen (uiteindelijke kosten) voor een volledige loopbaan gebruik makend van opgebouwde rechten op het moment van de berekening, verhoogd met de verwachte toekomstige bijdragen (geraamd en gebruik makend van assumpties betreffende salarisstijging) en welke verwant is met de diensten geleverd op datum van berekening en rapportering. De gegarandeerde minimumrentabiliteit wordt bij de toekomstige bijdragen gevoegd. Het verschil tussen de pensioenverplichting en de reële waarde van de fondsbeleggingen (IAS 19 §57.(a) (iii)) werd opgenomen in de balans.

De fondsbeleggingen van de vaste bijdrage pensioenplannen in België zijn opgenomen in het Belgische pensioenfonds “OFP Pensioenfondsen” of zijn extern verzekerd via verzekeringscontracten. Voor de plannen gefinancierd via verzekeringscontracten worden er verschillende rendementen op de reserves en op de premies, afhankelijk van het niveau bereikt op specifieke data, gegarandeerd door de verzekeringsmaatschappijen:

- Voor de bijdragen betaald tot 01/01/2001 bedraagt het gegarandeerd rendement 4,75%;
- Voor de bijdragen betaald in de periode van 01/01/2001 tot 01/01/2013 bedraagt het gegarandeerd rendement 3,25%;
- Voor de bijdragen betaald in de periode van 01/01/2013 tot 01/04/2015 bedraagt het gegarandeerd rendement 1,75%;
- Voor de bijdragen betaald in de periode van 01/04/2015 tot 01/10/2015 bedraagt het gegarandeerd rendement 0,75%;
- Voor de bijdragen betaald in de periode 01/10/2015 tot 1/10/2016 bedraagt het gegarandeerd rendement 0,50%;
- Voor de bijdragen betaald vanaf 1/10/2016 bedraagt het gegarandeerd rendement 0,10%.

De pensioenplannen in Groot-Brittannië en in Duitsland zijn eindsalaris pensioenplannen en voorzien een levenslang gegarandeerd pensioen. Het plan in Groot-Brittannië is gedekt door een beheerd pensioenfonds en het plan in Duitsland is gedekt door voorzieningen opgenomen in de geconsolideerde balans.

Voor de pensioenplannen in Groot-Brittannië en in België, die gedekt zijn door een beheerd pensioenfonds, moet de raad van bestuur, volgens het pensioenreglement, bestaan uit vertegenwoordigers van de onderneming en aangeslotenen in het plan. De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van deze plannen.

De groep is blootgesteld aan een aantal risico's verbonden met de pensioenplannen met een te bereiken doel. De belangrijkste risico's zijn de volgende:

- Volatiliteit van de activa: de groep voert op regelmatige basis een ALM (Asset and Liability Management) studie uit voor het beheerd pensioenfonds teneinde een nauwkeurige overeenstemming te garanderen tussen de fondsbeleggingen en de verplichtingen. De plannen hebben belangrijke investeringen in investeringsfondsen, die beleggen in aandelen, en zijn bijgevolg blootgesteld aan aandelenmarktrisico's.
- Inflatie, interestvoet en levensverwachting: de pensioenen in de meeste plannen zijn verbonden met inflatie. Bijgevolg zijn de pensioenplannen blootgesteld aan risico's betreffende de inflatie, interestvoet en levensverwachting van de gepensioneerden.

De groep is van oordeel dat alle pensioenplannen met een te bereiken doel gelijkaardige kenmerken en risico's hebben.

Pensioenplan met een te bereiken doel

De bedragen opgenomen in de balans zijn de volgende:

(Miljoen EUR)	toelichting	2018	2017
Netto actuele waarde van de volledig gefinancierde verplichtingen		-41,2	-46,1
Netto actuele waarde van de gedeeltelijk gefinancierde verplichtingen		-91,7	-88,7
Netto actuele waarde van de volledig niet-gefinancierde verplichtingen		-26,4	-25,6
Totale netto actuele waarde van de verplichtingen		-159,2	-160,5
Reële waarde van de fondsbeleggingen		112,3	115,8
Netto(verplichting) / vordering		-46,9	-44,6
Bedragen opgenomen in de balans:			
Schulden		-50,0	-46,5
Vorderingen	16	3,1	1,8
Netto(verplichting) / vordering		-46,9	-44,6

De reconciliatie van de nettopensioen(verplichting)/vordering en haar componenten wordt in volgende tabel weergegeven:

	2018			2017		
	Netto actuele waarde van de verplichtingen	Reële waarde van de fondsbeleggingen	Netto (verplichting) / vordering	Netto actuele waarde van de verplichtingen	Reële waarde van de fondsbeleggingen	Netto (verplichting) / vordering
(Miljoen EUR)						
Saldo op 1 januari	-160,5	115,8	-44,6	-163,7	112,6	-51,1
Opgenomen in dewinst- en verliesrekening						
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-5,4	-	-5,4	-5,3	-	-5,3
Pensioen(kosten)/ opbrengsten van de verstreken diensttijd	-0,8	-	-0,8	-	-	-
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten - Bijdrage werknemers	-	0,3	0,3	-	0,3	0,3
Rente(kosten) / opbrengsten	-2,5	2,0	-0,5	-2,7	2,1	-0,6
Administratieve kosten	-	-0,3	-0,3	-	-0,3	-0,3
Totaal opgenomen in dewinst- en verliesrekening	-8,7	2,0	-6,7	-8,0	2,0	-6,0
Opgenomen in deniet-gerealiseerde resultaten						
Herwaarderingen:						
- Opbrengsten/(kosten) doorwijzigingen in demografische veronderstellingen	0,6	-	0,6	0,7	-	0,7
- Opbrengsten/(kosten) doorwijzigingen in financiële veronderstellingen	5,5	-	5,5	-1,8	-	-1,8
- Ervaringsaanpassingen opbrengsten/(kosten)	-2,0	-2,8	-4,8	4,0	6,4	10,4
Totaal opgenomen in deniet-gerealiseerde resultaten	4,2	-2,8	1,4	2,8	6,4	9,2
Overige						
Omrekeningsverschillen op buitenlandse plannen	0,1	-0,1	-0,1	2,4	-2,3	0,2
Bijdragen van de werkgever	-	3,2	3,2	-	3,1	3,1
Betaalde vergoedingen	5,7	-5,7	0,0	6,0	-6,0	0,0
Totaal overige	5,8	-2,7	3,1	8,5	-5,2	3,3
Saldo op 31 december	-159,2	112,3	-46,9	-160,5	115,8	-44,6

De pensioenkosten van de verstreken diensttijd hebben betrekking op de pensioenplannen in Groot-Brittannië. Naar aanleiding van een beslissing van het Hooggerechtshof dienen de gewaarborgde minimumpensioenplannen in Groot-Brittannië ('GMPs'), die vanaf 17 mei 1990 tot 5 april 1997 werden opgebouwd, voor mannen en vrouwen gelijkgesteld te worden. Een eerste beoordeling van de impact van deze gelijkstelling van GMPs gaf aanleiding tot een toename van de pensioenverplichting met 0,7 miljoen GBP.

De opbrengsten door wijzigingen in financiële veronderstellingen in 2018, opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, worden voornamelijk verklaard door de toename van de discontovoet gebruikt in de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen met een te bereiken doel (2018 gewogen gemiddelde discontovoet van 1,8% tegenover 1,6% in 2017).

De opbrengsten door ervaringsaanpassingen in 2018, opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, worden voornamelijk verklaard door hoger dan verwachte personeelskosten en door het lager dan verwachte rendement van de fondsbeleggingen.

De netto periodieke pensioenkosten zijn vervat in de volgende rubrieken van de winst-en-verliesrekening:

(Miljoen EUR)	toelichting	2018	2017
		Kostprijs verkopen	-0,8
Distributiekosten	-0,1	-0,2	
Verkoop- en marketingkosten	-0,1	-0,1	
Administratieve kosten	-3,2	-2,9	
Overige bedrijfsopbrengsten/(kosten)	-1,3	-1,3	
EBIT aanpassende elementen	-0,8	-	
Financierings (kosten) / opbrengsten - netto	9	-0,5	-0,6
Totaal		-6,7	-6,0

De effectieve opbrengsten van de fondsbeleggingen in 2018 bedroegen -0,8 miljoen EUR (2017: 8,5 miljoen EUR).

De groep verwacht in 2019 een bijdrage van 2,8 miljoen EUR te leveren voor de pensioenplannen met een te bereiken doel.

De reële waarde van de belangrijkste categorieën van fondsbeleggingen is de volgende:

(Miljoen EUR)	2018				2017			
	Genoteerd	Niet genoteerd	Totaal	%	Genoteerd	Niet genoteerd	Totaal	%
Vastgoed	-	4,0	4,0	3,6%	-	4,0	4,0	3,5%
Verzekeringscontracten	-	20,6	20,6	18,4%	-	18,5	18,5	16,0%
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	7,6	7,6	6,7%	-	5,6	5,6	4,8%
Investeringsfondsen	78,0	-	78,0	69,4%	85,6	-	85,6	73,9%
Tessengerlo Group obligatie met vervaldatum 15 juli 2022	2,1	-	2,1	1,9%	2,1	-	2,1	1,8%
Totaal	80,1	32,3	112,3	100,0%	87,7	28,1	115,8	100,0%

De fondsbeleggingen omvatten geen vastgoed in gebruik genomen door de groep en geen aandelen van de moedermaatschappij noch van de dochterondernemingen.

De investeringsfondsen omvatten een portefeuille van investeringen in aandelen, vastrentende beleggingen en andere financiële activa. Deze diversificatie beperkt het risico van de portefeuille tot een minimum.

De belangrijkste actuariële veronderstellingen, gebruikt in de bepaling van de pensioenverplichtingen op balansdatum (uitgedrukt als gewogen gemiddelden), zijn de volgende:

	2018	2017
Discontovoet per 31 december	1,8%	1,6%
Verwachte procentuele salarisstijging	1,0%	1,0%
Inflatie	2,2%	2,2%

Veronderstellingen betreffende toekomstige sterftcijfers, gebaseerd op gepubliceerde statistieken en sterftetabellen, zijn de volgende:

Sterftetafel

België	MR/FR - 3
Groot-Brittannië	Niet gepensioneerd: 100% S2PMA / 100% S2PFA YOB CMI 2017 [1,5% M/1,25% F] trend vanaf 2007. Gepensioneerd: 93% S2PMA / 89% S2PFA YOB CMI 2017 [1,5% M/1,25% F] trend vanaf 2016.
Duitsland	© RICHTTAFELN 2018 G von Klaus Heubeck - Lizenz Heubeck-Richttafeln-GmbH, Köln

De pensioenplannen in Groot-Brittannië en in België, gedekt door beheerde pensioenfondsen, voeren minstens om de 3 jaar een ALM-studie uit overeenkomstig de “Statements of Investment Principles (SIP)” van de fondsen. De beheerders waarborgen dat de investeringsstrategie, zoals bepaald in de SIP, overeenstemt met de ALM-strategie en deze wordt nauwlettend opgevolgd door de vermogensbeheerders.

De volgende driejaarlijkse evaluatie van het pensioenfonds in Groot-Brittannië zal worden uitgevoerd op 1 januari 2020. Het Belgische plan voert jaarlijks een evaluatie uit. De groep verwacht niet dat de reguliere bijdragen significant zullen stijgen.

De gewogen gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen bedraagt 10 jaar voor de pensioenplannen in de eurozone. De looptijd voor het pensioenplan in Groot-Brittannië bedraagt 18 jaar.

De gevoeligheid van de pensioenverplichting voor wijzigingen in de belangrijkste actuariële veronderstellingen per 31 december 2018 is als volgt:

	Wijziging in veronderstelling	Invloed op de pensioenverplichting	Wijziging in veronderstelling	Invloed op de pensioenverplichting
Discontovoet	+0,5%	-6,4%	-0,5%	7,2%
Salarisgroei	+0,5%	1,5%	-0,5%	-1,3%
Pensioen-/inflatiegroei	+0,5%	4,4%	-0,5%	-3,6%
Levensverwachting	+ 1 jaar	1,7%	- 1 jaar	-1,6%

De bovenstaande gevoeligheidsanalyses zijn gebaseerd op een wijziging in één veronderstelling terwijl alle andere veronderstellingen constant worden gehouden. Dit is in de praktijk vrij onwaarschijnlijk, vermits wijzigingen in sommige veronderstellingen een correlatie kunnen vertonen.

Op aandelen gebaseerde betalingen

In het verleden werd een warrantplan gecreëerd om de loyaliteit en motivatie van het senior management van de groep te verhogen. Het plan gaf het senior management de mogelijkheid om warrants te aanvaarden die hen het recht gaven om aandelen te onderschrijven. De raad van bestuur bepaalde jaarlijks de lijst met de begunstigden. Er bestonden geen voorwaarden met betrekking tot het aantal dienstjaren, echter de begunstigden mochten niet ontslagen zijn of hun ontslag hebben ingediend (en hun hiermee gerelateerde opzeggingstermijn uitdienen). Het benoemings- en vergoedingscomité kende de warrants toe aan de begunstigden op basis van de door hen geleverde prestaties.

De uitoefenprijs van de warrant was gelijk aan de gemiddelde marktprijs van de onderliggende aandelen in de dertig werkdagen voorafgaand aan de dag van het aanbod of de marktprijs op de laatste dag voorafgaand aan het aanbod, indien deze waarde lager was. Voor Amerikaanse ingezetenen was de uitoefenprijs gelijk aan de prijs van de normale aandelen van Tessengerlo Group nv bij afsluiting van de beurs op de dag zelf van het aanbod.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgegeven warrants per 31 december 2018:

Toewijzingsdatum	Laatste uitoefendatum	Gemiddelde uitoefenprijs	Aantal uitstaande onderschrijvingsrechten
Januari '13	December '19	20,81	8.000
Totaal			8.000

IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* vereist dat de verloning in aandelen toegekend aan personeel verwerkt wordt in de jaarrekening gebaseerd op de reële waarde van de warrants op toekenningsdatum.

Er werden geen nieuwe warrants aangeboden aan het senior management van de groep in 2017 en 2018.

Het aantal en de gewogen gemiddelde uitoefenprijs van de aandelenwarrants zijn als volgt:

	2018		2017	
	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Aantal warrants	Gewogen gemiddelde uitoefenprijs	Aantal warrants
Uitstaande warrants per begin boekjaar	24,06	18.200	35,21	117.345
Vervallen gedurende het boekjaar	-	-	40,48	31.250
Uitgeoefend gedurende het boekjaar	26,61	10.200	35,77	67.895
Toegekend gedurende het boekjaar	-	-	-	-
Openstaand op het einde van het boekjaar	20,81	8.000	24,06	18.200
Uitoefenbaar op het einde van het boekjaar	20,81	8.000	24,06	18.200

10.200 warrants werden in 2018 uitgeoefend aan een gewogen gemiddelde uitoefenprijs van 26,61 EUR. De werkelijke gewogen gemiddelde aandelenprijs op uitoefendatum bedroeg 33,23 EUR.

Per jaareinde 2018 waren 8.000 warrants uitoefenbaar aan een gemiddelde uitoefenprijs van 20,81 EUR (met een werkelijke uitoefenprijs tussen 20,76 EUR en 20,95 EUR).

De gewogen gemiddelde resterende contractuele levensduur van de warrants per 31 december 2018 bedraagt 0,9 jaar (2017: 1,3 jaar).

24. VOORZIENINGEN

(Miljoen EUR)	2018			2017		
	Op ten hoogste één jaar	Op meer dan één jaar	Totaal	Op ten hoogste één jaar	Op meer dan één jaar	Totaal
Milieu	9,2	99,0	108,1	5,9	103,2	109,0
Ontmanteling	-	20,6	20,6	-	20,7	20,7
Herstructurering	0,5	2,6	3,1	2,5	2,4	4,9
Overige	6,3	6,6	13,0	5,8	6,0	11,9
Totaal	16,0	128,8	144,8	14,1	132,4	146,5

	Milieu	Ontmanteling	Herstructurering	Overige	Totaal
Saldo op 1 januari 2018	109,0	20,7	4,9	11,9	146,5
Aankopen door bedrijfscombinaties	-	-	-	1,0	1,0
Toevoeging van voorzieningen	1,8	0,2	0,5	1,2	3,7
Aanwending van voorzieningen	-3,0	-0,4	-1,7	-0,4	-5,6
Terugname van voorzieningen	-	-	-0,6	-0,6	-1,1
Effect van verdiscontering	0,2	-	-	-	0,2
Omrekeningsverschillen	-0,0	0,1	-0,0	-0,0	0,1
Saldo op 31 december 2018	108,1	20,6	3,1	13,0	144,8

De milieuvorzieningen bedragen 108,1 miljoen EUR en hebben voornamelijk betrekking op de milieuvorzieningen om de kosten van historische bodem- en grondwaterverontreiniging op de fabrieksterreinen te Ham (België), Vilvoorde (België) en Loos (Frankrijk) te dekken. Een betrouwbare schatting werd gemaakt van de uitstroom van middelen voor de afwikkeling van deze verplichting. De assumpties werden niet significant gewijzigd in 2018. Het bedrag reflecteert de huidige waarde van de verwachte toekomstige kasuitstromen van het saneringsplan gespreid over de periode 2019-2054. De gebruikte discontovoet, een afgeleide van de rentecurve van Belgische en Franse staatsobligaties op jaareinde, varieert tussen 0% en 2%. Een stijging van de discontovoet met 1% zou de milieuvorziening doen dalen met -13,2 miljoen EUR.

Het gebruik van milieuvorzieningen bedraagt -3,0 miljoen EUR in 2018 (2017: -3,8 miljoen EUR), terwijl de impact van het afwikkelen van de verdiscontering -1,0 miljoen EUR bedraagt in 2018 (2017: -1,0 miljoen EUR) en is opgenomen in de financieringskosten (toelichting 9 - Financieringskosten en -opbrengsten). De impact op de milieuvorzieningen, naar aanleiding van een aangepaste fasering en verdiscontering van de toekomstige kasuitstromen, bedraagt +0,7 miljoen EUR en werd opgenomen in EBIT aanpassende elementen.

Deze geboekte bedragen reflecteren de beste raming van het management met betrekking tot de verwachte uitgaven om aan de huidige verplichtingen te voldoen op balansdatum en zijn gebaseerd op de huidige kennis van de mogelijke blootstelling. Deze voorzieningen worden regelmatig herzien en worden, indien nodig, aangepast wanneer nieuwe informatie beschikbaar is. Deze voorzieningen kunnen in de toekomst wijzigen als gevolg van nieuwe informatie over de aard en de omvang van de verontreinigingen, een verandering in de wetgeving of andere soortgelijke factoren.

Een aantal vestigingen in Frankrijk, die door de groep worden uitgebaat, worden onderworpen aan de wetgeving met betrekking tot de voor de bescherming van het leefmilieu geklasseerde installaties (ICPE). Deze wetgeving verplicht tot ontmanteling van geklasseerde installaties. De ontmantelingsvoorziening is opgenomen in de kost van de betreffende materiële vaste activa, welke overeenkomstig wordt afgeschreven. De totale provisie voor de vestigingen in Frankrijk bedraagt 17,6 miljoen EUR per 31 december 2018 (2017: 17,9 miljoen EUR). De geboekte bedragen werden bepaald op basis van een interne evaluatie en aan de hand van de aanschaffingswaarde van de gerelateerde activa. Deze bedragen reflecteren de beste raming van het management met betrekking tot de verwachte uitgaven. De verwachte timing van de kasuitgaven is nog niet gekend. Er worden echter geen significante kasuitgaven verwacht in de nabije toekomst.

De herstructureringsvoorzieningen bedragen 3,1 miljoen EUR en hebben voornamelijk betrekking op de opname van herstructureringsvoorzieningen binnen het bedrijfssegment Bio-valorization, naar aanleiding van de aangekondigde reorganisatie van de Akiolis activiteiten op de Pontivy site (Frankrijk). De erkende herstructureringsvoorzieningen reflecteren de beste raming van het management met betrekking tot de verwachte uitgaven om aan de verplichtingen op balansdatum te kunnen voldoen.

De overige voorzieningen omvatten voorzieningen voor verlieslatende leasecontracten, voorwaardelijke belastingverplichtingen, lopende commerciële geschillen en productaansprakelijkheid en diverse, individueel, niet-significante bedragen.

Er werd geen actief geboekt, aangezien alle verwachte terugbetalingen, in voorkomend geval, als immaterieel worden beschouwd (bijvoorbeeld als gevolg van de uitvoering van milieu- en ontmantelingsplannen).

25. HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN

(Miljoen EUR)

	2018	2017
Handels- en overige schulden op meer dan één jaar		
Toe te rekenen kosten en overgedragen opbrengsten	1,3	2,0
Overige schulden	1,3	4,4
Totaal	2,6	6,4
Handels- en overige schulden op ten hoogste één jaar		
Handelsschulden	164,2	169,1
Bezoldigingen en sociale zekerheid	59,9	57,0
BTW en overige belastingen	9,9	12,0
Toe te rekenen kosten en overgedragen opbrengsten	6,1	7,0
Handels- en overige schulden op verbonden partijen	1,7	1,6
Overige schulden	5,2	8,5
Totaal	247,1	255,2

26. FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Wisselkoersrisico

De groep is blootgesteld aan wisselkoersschommelingen wat kan leiden tot winst of verlies in wisselkoerstransacties. De activa, inkomsten en kasstromen van de groep zijn beïnvloed door schommelingen in de wisselkoersen. In het bijzonder is de groep blootgesteld aan een wisselkoersrisico op o.a. de verkopen, de aankopen, beleggingen en leningen uitgedrukt in een andere munt dan de functionele munt van de onderneming. De munten die aanleiding geven tot dit risico zijn voornamelijk USD (Amerikaanse dollar), GBP (Pond sterling) en CNY (Chinese yuan). Schommelingen in de wisselkoers kunnen bijgevolg een ongunstig effect hebben op de activiteiten, resultaten of op de financiële situatie van de groep.

Dochterondernemingen zijn verplicht om hun netto positie in vreemde munt, indien het gaat om gefactureerde bedragen (klanten, leveranciers), te communiceren aan Tessengerlo Group nv, de moedermaatschappij. Alle posities worden samengevoegd op het niveau van Tessengerlo Group nv en de nettosaldi (long/short), worden dan gekocht of verkocht op de markt. De belangrijkste beheersinstrumenten die gebruikt worden zijn de contante aan- en verkoop van munten gevolgd door valutawaps.

Financiële schulden worden in het algemeen aangegaan door holdingmaatschappijen van de groep en financieringsentiteiten, die de opbrengsten van de financiële schulden beschikbaar stellen aan de operationele entiteiten. In principe worden de operationele entiteiten gefinancierd in hun functionele munt. Sinds maart 2015 gebruikt de groep niet langer valutaswaps om intragroepsleningen in te dekken.

In groei landen is het niet altijd mogelijk om leningen aan te gaan in de lokale munt aangezien de lokale financiële markten te klein zijn, er geen fondsen beschikbaar zijn of de financiële voorwaarden te belastend zijn. Deze bedragen zijn relatief klein voor de groep.

De blootstelling aan het valutarisico van de groep kan, op basis van de nominale bedragen, als volgt voorgesteld worden (voor de gebruikte wisselkoersen, zie toelichting 1 - Samenvatting van de voornaamste boekhoudprincipes):

(Miljoen EUR)	2018				2017			
	EUR*	CNY	USD	GBP	EUR*	CNY	USD	GBP
Activa	11,6	275,1	409,3	53,5	8,8	325,8	566,1	37,7
Schulden	-17,3	-0,0	-131,0	-0,6	-15,3	-0,0	-88,7	-0,0
Brutoblootstelling	-5,7	275,1	278,3	52,9	-6,5	325,8	477,4	37,6
Valutaswaps	-4,0	-	-	-2,3	-3,4	-	-	-1,0
Nettoblootstelling	-9,7	275,1	278,3	50,6	-9,9	325,8	477,4	36,6
Nettoblootstelling (in EUR)	-9,7	34,9	243,1	56,6	-9,9	41,8	398,1	41,3

* EUR omvat de blootstelling aan het valutarisico in EUR en verschillende andere, individueel niet-significante, valuta uitgedrukt in EUR.

De blootstelling in USD, CNY en GBP is voornamelijk het gevolg van intragroepsleningen die sinds maart 2015 niet langer worden ingedekt.

De daling van de USD netto blootstelling kan voornamelijk verklaard worden door de omzetting van USD cash in EUR (toelichting 18 - Geldmiddelen en kasequivalenten).

Indien de euro met 10% zou zijn versterkt of verzwakt ten opzichte van de volgende munten en indien we alle andere variabelen constant zouden gehouden hebben, zou de impact op het eigen vermogen en de winst na belastingen voor de periode de volgende zijn:

(Miljoen EUR)	Wijziging in de wisselkoers	Invloed op de winst- en verliesrekening: verlies (-) / winst (+)	Invloed op het eigen vermogen: verlies (-) / winst (+)
Op 31 december 2018			
USD	+10%	-29,5	-41,8
	-10%	36,1	51,1
GBP	+10%	-3,7	-2,1
	-10%	4,5	2,6
CNY	+10%	-2,6	-2,1
	-10%	3,2	2,6
Op 31 december 2017			
USD	+10%	-44,0	-50,1
	-10%	53,8	61,3
GBP	+10%	-3,2	-2,3
	-10%	3,9	2,8
CNY	+10%	-2,6	-2,2
	-10%	3,2	2,7

De potentiële impact op het eigen vermogen en de winst na belastingen, ten gevolge van een wijziging van de USD, GBP of CNY wisselkoers, is voornamelijk het gevolg van niet ingedekte intragroepsleningen en zal hierdoor geen impact hebben op de kasstroom gegenereerd door de groep.

Kredietrisico

De groep is onderhevig aan het risico dat de tegenpartijen met wie ze handelt (in het bijzonder haar klanten) en die betalingen aan de groep moeten doen, niet in staat zijn om een dergelijke betaling al dan niet tijdig te doen. Om de blootstelling aan het kredietrisico te beheersen werd een kredietcomité per businessunit opgericht die een kredietbeleid bepaalt met kredietlimietaanvragen, goedkeuringsprocedures, continue opvolging van het kredietrisico en aanmaningsprocedures in geval van achterstallige betalingen. De groep heeft bovendien een globaal kredietverzekeringsprogramma uitgewerkt om handelsvorderingen te beschermen tegen wanbetaling. Iedere dochteronderneming participeert aan dit programma en de verzekering is afgesloten met gerenommeerde internationale kredietverzekeringsmaatschappijen. Het merendeel van de vorderingen (ongeveer 95%) is gedekt onder dit kredietverzekeringsprogramma. Het contract beschermt de verzekerde activiteiten tegen wanbetaling en voorziet een eigen risico van 10% en een geplafonneerde schadeloosstelling op groepsniveau. Het programma voorziet in een uitbetaling binnen de 6 maanden na aangifte.

De groep heeft geen aanzienlijke concentratie van kredietrisico. Er kan echter geen zekerheid worden gegeven dat de groep in staat zal zijn om haar potentiële verlies te beperken ten opzichte van tegenpartijen die niet in staat zijn om te betalen of tijdig te betalen. De beschikbare geldmiddelen op jaareinde worden geplaatst op deposito's bij internationaal gerenommeerde banken op heel korte termijn.

De maximale blootstelling aan kredietrisico op 31 december 2018 bedroeg 466,0 miljoen EUR (2017: 494,0 miljoen EUR). Dit bedrag is samengesteld uit handels- en overige vorderingen op ten hoogste één jaar en op meer dan één jaar (301,0 miljoen EUR, toelichting 16 - Handels- en overige vorderingen), afgeleide financiële instrumenten op ten hoogste één jaar (0,9 miljoen EUR) en geldmiddelen en kasequivalenten (164,1 miljoen EUR, toelichting 18 - Geldmiddelen en kasequivalenten).

De maximale blootstelling aan kredietrisico op 31 december voor handelsvorderingen per bedrijfssegment bedroeg (toelichting 16 - Handels- en overige vorderingen):

(Miljoen EUR)	2018	2017
Agro	103,6	90,0
Bio-valorization	76,2	73,0
Industrial Solutions	66,6	68,0
T-Power	0,2	-
Overige	0,1	2,4
Niet toegewezen	2,3	2,8
Totaal	249,0	236,2

De ouderdomsbalans van de handelsvorderingen op 31 december kan als volgt samengevat worden:

(Miljoen EUR)	2018		2017	
	Brutobedrag	Waarde- verminderingen	Brutobedrag	Waarde- verminderingen
Niet vervallen	209,8	-	194,6	-
Vervallen 0-30 dagen	33,7	-0,1	35,2	-0,0
Vervallen 31-120 dagen	4,8	-0,1	5,6	-0,1
Vervallen 120-365 dagen	0,6	-0,3	0,6	-0,2
Vervallen meer dan één jaar	4,5	-3,8	4,7	-4,0
Totaal	253,4	-4,4	240,6	-4,3

Op basis van historisch betalingsgedrag en uitgebreide analyse van de onderliggende kredietwaardigheid van de klanten, is de groep van mening dat de vervallen bedragen die geen bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, nog altijd inbaar zijn.

Op basis van de controle van het kredietrisico van klanten is de groep van oordeel dat geen bijzondere waardevermindering nodig is voor handelsvorderingen die niet vervallen zijn.

De beweging van de waardeverminderingen op handelsvorderingen tijdens het jaar kan als volgt samengevat worden:

(Miljoen EUR)	toelichting	2018	2017
Saldo op 1 januari		-4,3	-6,6
Gebruik van bijzondere waardeverminderingen		0,8	1,2
Terugname van / (geboekte) bijzondere waardeverminderingen	5	-0,5	1,0
Overige bewegingen		-0,3	0,1
Saldo op 31 december	16	-4,4	-4,3

Interesterisico

Schommelingen in interestvoeten kunnen de interestopbrengsten en -kosten op rentedragende activa en schulden doen variëren. Bovendien kunnen deze schommelingen de marktwaarde van bepaalde financiële activa, schulden en instrumenten beïnvloeden.

Op rapporteringsdatum waren de rentedragende financiële instrumenten van de groep de volgende:

(Miljoen EUR)	toelichting	2018	2017
Vastrentende financiële instrumenten			
Financiële activa	18	37,2	140,9
Financiële schulden	22	232,7	227,0
Financiële instrumenten met een variabele rentevoet			
Financiële activa	18	126,9	54,6
Financiële schulden	22	279,4	27,1

Een gedetailleerde beschrijving van de uitstaande financiële schulden is voorzien in toelichting 22 - Financiële schulden.

De financiële schulden met een variabele rentevoet hebben voornamelijk betrekking op de gesyndiceerde kredietfaciliteit van T-Power nv, waarvan ongeveer 80% werd ingedekt door middel van een reeks termijncontracten. De overige financiële schulden met een variabele rentevoet hebben betrekking op het handelspapier (30,0 miljoen EUR). Bewegingen in de rentevoeten zouden bijgevolg geen significante impact hebben op de kasstroom of het resultaat van de groep.

Liquidity Risk

Liquiditeitsrisico is het risico dat een entiteit niet voldoende middelen heeft om op elk moment aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien niet aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan, kan dit leiden tot hogere kosten en tot een blootstelling aan een reputatierisico.

Teneinde dit risico te beperken, heeft de groep de volgende acties ondernomen:

- Het opzetten van een factoringprogramma op het einde van 2009 dat opgeschort werd in de loop van 2015.
- Een kapitaalsverhoging van 174,8 miljoen EUR in december 2014.
- De uitgifte in juli 2015 van twee series van obligaties met een looptijd van 7 jaar (de “2022 obligaties”) en 10 jaar (de “2025 obligaties”). Het totaal uitgegeven bedrag was 250,0 miljoen EUR, waarvan 192,0 miljoen EUR voor de 2022 obligaties en 58,0 miljoen EUR voor de 2025 obligaties.
- De vervanging van de gesyndiceerde kredietfaciliteit (beëindigd in december 2015) door toegezegde bilaterale overeenkomsten van vijf jaar met vier kredietinstellingen voor een totaalbedrag van 142,5 miljoen EUR (waarvan een deel opgevraagd kan worden in USD). Deze nieuwe faciliteiten bevatten geen financiële convenanten en verzekeren een maximale flexibiliteit voor de verschillende activiteiten.

Daarenboven beschikt de groep over een programma van handelspapier voor een maximaal bedrag van 200,0 miljoen EUR.

Verder maakt de groep op regelmatige basis korte- en langetermijnvooruitzichten om de financiële middelen te kunnen afstemmen met de vooropgestelde noden.

Onderstaande tabel geeft de contractuele vervaldagen van de financiële schulden weer, inclusief interestbetalingen:

(Miljoen EUR)	2018				
	Boek-waarde	Contractuele kasstromen	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Niet-afgeleide financiële schulden					
Obligatie met vervaldatum 15 juli 2022	165,6	182,5	4,8	177,7	-
Obligatie met vervaldatum 15 juli 2025	58,0	70,8	2,0	7,8	61,0
Gesyndiceerde kredietfaciliteit T-Power nv	249,3	281,8	20,7	106,6	154,5
Kredietinstellingen (handelspapier)	30,0	30,0	30,0	-	-
Kredietinstellingen	9,0	11,0	1,5	4,5	4,9
Kortetermijnschulden bij kredietinstellingen	0,1	0,1	0,1	-	-
Financiële leasingschulden	0,1	0,1	0,0	0,0	-
Totaal	512,1	576,2	59,0	296,7	220,5
Afgeleide producten					
Valutaswaps	-0,0				
Instroom		6,7	6,7	-	-
Uitstroom		-6,7	-6,7	-	-
Interestswaps	-38,7				
Instroom		4,5	-	1,9	2,7
Uitstroom		-43,4	-8,4	-26,0	-9,0
Totaal	-38,7	-38,9	-8,4	-24,1	-6,4

(Million EUR)	2017				
	Boekwaarde	Contractuele kasstromen	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Niet-afgeleide financiële schulden					
Obligatie met vervaldatum 15 juli 2022	165,6	187,2	4,8	182,5	-
Obligatie met vervaldatum 15 juli 2025	58,0	72,8	2,0	7,8	63,0
Kredietinstellingen (handelspapier)	27,0	27,0	27,0	-	-
Kredietinstellingen	3,3	3,7	2,4	0,5	0,8
Kortetermijnschulden bij kredietinstellingen	0,1	0,1	0,1	-	-
Financiële leasingschulden	0,1	0,1	0,1	0,1	-
Totaal	254,1	291,0	36,3	190,9	63,8
Afgeleide producten					
Valutaswaps	0,0				
Instroom		4,5	4,5	-	-
Uitstroom		-4,5	-4,5	-	-
Totaal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Schatting van de reële waarde van financiële activa en schulden

De reële waarde van niet-afgeleide financiële schulden wordt berekend op basis van de huidige waarde van toekomstige kapitaal en interest kasstromen, die geactualiseerd werd aan de markttrente. Deze zijn gebaseerd op marktinformatie afkomstig van betrouwbare financiële informatieverschaffers. De reële waarde van de vaste rentedragende schulden behoort hierdoor tot niveau 2 binnen de reële waardehiërarchie.

De reële waarde van de financiële schulden op meer dan één jaar met een vaste rentevoet, gewaardeerd aan hun afgeschreven kostprijs per 31 december, is als volgt:

(Miljoen EUR)	2018		2017	
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Financiële schulden op meer dan één jaar				
Leasingschulden	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Kredietinstellingen	-7,9	-8,2	-1,0	-1,2
Obligaties (met vervaldatum in 2022 en 2025)	-223,6	-235,1	-223,6	-237,4

De notering van de obligaties, uitgegeven in 2015, met een looptijd van 7 jaar (de "2022 obligaties") en 10 jaar (de "2025 obligaties") bedroeg voor respectievelijk 105,1% en 105,3% per 31 december 2018.

De reële waarde van de volgende financiële activa en schulden benaderen hun boekwaarde:

- Handels- en overige vorderingen
- Overige beleggingen
- Geldmiddelen en kasequivalenten
- Financiële schulden op ten hoogste één jaar
- Handels- en overige schulden

Reële waarde van afgeleide financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft de boekwaarde weer van de afgeleide financiële instrumenten, opgenomen aan reële waarde in de balans en op volgende wijze voorgesteld in de reële waarde hiërarchie:

(Miljoen EUR)	2018							
	Boekwaarde balans				Reële waarde hiërarchie			
	Vlottende activa	Vaste activa	Schulden op ten hoogste één jaar	Schulden op meer dan één jaar	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Valutaswaps	0,0	-	-0,0	-	-	0,0	-	0,0
Interestswaps	-	-	-8,4	-30,3	-	-38,7	-	-38,7
Termijncontracten voor elektriciteit en gas	0,9	-	-5,2	-10,4	-	0,9	-15,7	-14,7
Totaal	0,9	-	-13,6	-40,8	0,0	-37,8	-15,7	-53,5

(Miljoen EUR)	2017							
	Boekwaarde balans				Reële waarde hiërarchie			
	Vlottende activa	Vaste activa	Schulden op ten hoogste één jaar	Schulden op meer dan één jaar	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Valutaswaps	0,0	-	-0,0	-	-	0,0	-	0,0
Termijncontracten voor elektriciteit	-	-	-6,1	-11,2	-	-	-17,4	-17,4
Totaal	0,0	0,0	-6,1	-11,2	-	0,0	-17,4	-17,4

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De reële waarde van valuta termijncontracten wordt berekend als de verdisconteerde waarde van het verschil tussen de contractwaarde en de huidige termijngoers.

De reële waarde van deze instrumenten geeft in het algemeen de geschatte bedragen weer die de groep zou ontvangen bij het afsluiten van voordelige contracten of de geschatte bedragen die de groep zou moeten betalen om onvoordelige contracten te verbreken op balansdatum, hierbij rekening houdend met huidige niet-gerealiseerde winsten of verliezen op lopende contracten.

De volgende tabel geeft de reële waarde weer van alle uitstaande afgeleide financiële instrumenten op jaareinde:

(Miljoen EUR)	2018		2017	
	Contractueel bedrag	Reële waarde	Contractueel bedrag	Reële waarde
Valutaswaps	6,7	-0,0	4,5	0,0
Interestswaps	-38,8	-38,7	-	-
Termijncontracten voor elektriciteit en gas	N/A	-14,7	N/A	-17,4
Totaal	-32,2	-53,5	4,5	-17,4

Het contractuele bedrag geeft het volume weer van de op balansdatum uitstaande afgeleide producten en vertegenwoordigt als dusdanig niet het risico van de groep afkomstig van dergelijke transacties.

De totale reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten per 31 december 2018 bedraagt -53,5 miljoen EUR (2017: -17,4 miljoen EUR) en omvat:

- een reeks termijncontracten van rentevoeten, met vervaldatum over de periode 2019-2026,
- valutaswaps, met vervaldatum in januari 2019
- een termijncontract voor elektriciteit, met vervaldatum in juni 2026
- termijncontracten voor elektriciteit en gas, met vervaldatum in het eerste kwartaal van 2019.

De verschuldigde rentevoet van de gesyndiceerde kredietfaciliteit van T-Power nv is de 6 maand EURIBOR plus een marge. Bij aanvang van de lening (in 2008), werd, voor 80% van de lening, de rentevoet vastgezet aan 4,0% op jaarbasis (vermeerderd met de toepasselijke marge) door middel van een reeks termijncontracten over de periode 2008-2026. De reële waarde van deze instrumenten bedraagt -38,7 miljoen EUR per 31 december 2018. In overeenstemming met de IAS 39 vereisten werden deze afgeleide financiële instrumenten als kasstroomafdekkend instrument aangemerkt. De wijziging in reële waarde wordt bijgevolg opgenomen in de indekkingsreserves (niet-gerealiseerde resultaten).

Onderstaande tabel geeft de onderliggende contractwaarden weer van de uitstaande contracten per munteenheid (verkoop van vreemde munten) op jaareinde:

(Miljoen EUR)	2018		2017	
	Bedrag in vreemde munt	Bedrag in EUR	Bedrag in vreemde munt	Bedrag in EUR
GBP	2,3	2,5	1,0	1,1
JPY	385,0	3,0	281,7	2,1
Overige		1,1		1,3
Totaal		6,7		4,5

De groep heeft het grootste deel van de PVC/Chloor-Alkali activiteiten verkocht in het derde kwartaal van 2011. Het aankoopcontract voor elektriciteit, verbonden met deze activiteit, maakte geen deel uit van deze verkooptransactie, en bijgevolg heeft de groep sinds de verkoop nog steeds een aankoopverplichting. Aangezien de groep de elektriciteit niet langer nodig heeft voor eigen gebruik, dient ze de elektriciteit te verkopen op de markt tot het einde van het contract. Aangezien de belangrijkste parameters niet beschikbaar zijn op de vrije markt, werd het aankoopcontract voor elektriciteit ("PPA" - Purchase Power Agreement), waarvoor de vrijstelling voor eigen gebruik ("own use exemption") onder IAS 39 niet langer van toepassing was, gewaardeerd aan reële waarde volgens Niveau 3. De waarde van het contract is enerzijds afhankelijk van het toekomstige verschil tussen de marktprijzen voor elektriciteit en de productiekosten gebaseerd op marktprijzen voor gas (de zogenaamde "spark spread") en anderzijds van de prijsvolatiliteit per uur, gezien de contract-optimalisatie per uur geëvalueerd wordt. De marktprijzen op termijn zijn enkel beschikbaar voor een periode van 3 jaar en dit voor het "base load" product. De onzekerheid na deze periode is hoog voor verschillende belangrijke parameters (waaronder ook de regelgeving). Echter, gebaseerd op meer gunstige verwachtingen betreffende marktprijzen en regelgeving, werd de reële waarde van het PPA contract op nul gezet na deze periode van 3 jaar. De gebruikte toekomstige "base load" prijzen zijn berekend door gebruik te maken van het gemiddelde van de dagelijkse noteringen van de "Zeebrugge Gas Yearly" termijnprijzen in 2018 en het gemiddelde van de dagelijkse noteringen van de "Endex B Baseload Yearly" termijnprijzen in 2018 voor elektriciteit voor België. Het toekomstige optimalisatie-effect per uur werd bepaald door een extrapolatie van de geobserveerde tendens sinds de start van het contract.

Bovenstaande inputs hebben geleid tot een netto reële waarde van -15,7 miljoen EUR voor het PPA contract per 31 december 2018, tegenover een netto reële waarde van -17,4 miljoen EUR per 31 december 2017. De wijziging in netto reële waarde voor een bedrag van +1,7 miljoen EUR werd opgenomen in de EBIT aanpassende elementen (toelichting 6 - EBIT aanpassende elementen).

De belangrijkste veronderstellingen gebruikt bij de waardering per 31 december 2018 zijn de volgende:

		2019	2020	2021
Termijnprijs voor gas	EUR/MWh	20,8	19,3	18,4
Termijnprijs voor elektriciteit	EUR/MWh	51,0	45,7	44,1
Discontovoet	5,5%			

De belangrijkste veronderstellingen gebruikt bij de waardering per 31 december 2017 zijn de volgende:

		2018	2019	2020
Termijnprijs voor gas	EUR/MWh	17,1	16,8	16,5
Termijnprijs voor elektriciteit	EUR/MWh	37,3	35,0	35,1
Discontovoet	5,5%			

De gevoeligheid van de waardering voor wijzigingen in de belangrijkste veronderstellingen is als volgt:

Wijziging in veronderstelling		Impact reële waarde (Miljoen EUR)	
		2018	2017
Gasprijs	+1 EUR/MWh	-2,3	-2,3
Elektriciteitsprijs	+1 EUR/MWh	1,2	1,2
Spark spread optimalisatie	+1 EUR/MWh	1,2	1,2
Discontovoet	+1%	0,3	0,3
Productie-uren T-Power nv	+10%	-0,4	-0,1

De bovenstaande gevoeligheidsanalyses zijn gebaseerd op een wijziging in één veronderstelling terwijl alle andere veronderstellingen constant worden gehouden. Dit is in de praktijk vrij onwaarschijnlijk, vermits wijzigingen in sommige veronderstellingen met elkaar gecorreleerd kunnen zijn. Indien de belangrijkste veronderstellingen voor 2021 eveneens zouden toegepast worden voor de periode (2022 - juni 2026), waarvoor geen marktgegevens beschikbaar zijn, zou de reële waarde van het contract (2019 - juni 2026) -35,3 miljoen EUR bedragen.

In het vierde kwartaal van 2018 heeft de groep enkele bijkomende termijncontracten voor gas en elektriciteit afgesloten, met vervaldatum in het eerste kwartaal van 2019. Deze overeenkomsten werden aangegaan om de marktprijzen voor elektriciteit en de productiekosten gebaseerd op marktprijzen voor gas (de "spark spread") van het aankoopcontract van elektriciteit gedeeltelijk vast te leggen voor het eerste kwartaal van 2019. De reële waarde van deze instrumenten is +0,9 miljoen EUR op 31 december 2018 en werd opgenomen in de EBIT aanpassende elementen (toelichting 6 - EBIT aanpassende elementen).

De nettowijziging in reële waarde van financiële afgeleide instrumenten, vóór winstbelasting, opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, bedraagt +8,1 miljoen EUR en kan verklaard worden door het aandeel van de groep in de wijziging van de reële waarde van interestswaps in de joint venture Jupiter Sulphur LLC en de geassocieerde onderneming T-Power nv (tot 2 oktober 2018) en de dochteronderneming T-Power nv (vanaf 2 oktober 2018). Door de stapsgewijze overname van T-Power nv heeft de groep de wijziging in reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten, voordien opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten voor een bedrag van -7,6 miljoen EUR, overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening voor een bedrag van +7,6 miljoen EUR (EBIT aanpassende elementen).

27. OPERATIONELE LEASING

Leasing als leasingnemer

De niet-opzegbare operationele leasingcontracten zijn als volgt betaalbaar:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Minder dan één jaar	22,7	24,0
Tussen één en vijf jaar	42,8	46,9
Meer dan vijf jaar	12,1	7,7
Totaal	77,6	78,6

Tijdens het huidige jaar werd 29,4 miljoen EUR verwerkt als kost in de winst-en-verliesrekening uit hoofde van operationele leasing als leasingnemer (2017: 26,6 miljoen EUR). Bepaalde leasingcontracten voorzien een bijkomende voorwaardelijke betaling die afhankelijk is van de volumes. Voorwaardelijke leasebetalingen opgenomen in de winst-en-verliesrekening onder de operationele leasing bedragen 3,6 miljoen EUR (2017: 3,2 miljoen EUR).

De niet-opzegbare operationele leasingcontracten betreffen voornamelijk terreinen en gebouwen (29,7 miljoen EUR), installaties, machines en uitrusting (16,8 miljoen EUR) en meubilair en rollend materieel (30,8 miljoen EUR).

De gehuurde eigendommen onderverhuurd door de groep zijn niet-significant.

Sommige leaseovereenkomsten omvatten een optie tot verlenging aan normale marktvoorwaarden. De leaseovereenkomsten leggen geen beperkingen op.

Leasing als leasinggever

De activa verhuurd door de groep via operationele leasingcontracten zijn niet-significant.

28. WAARBORGEN EN VERBINTENISSEN

(Miljoen EUR)	2018	2017
Waarborgen gesteld door derden voor rekening van de groep	25,5	25,5
Waarborgen gesteld voor rekening van derden	1,8	1,8
Waarborgen verkregen van derden	4,1	2,7
Verbintenissen met betrekking tot investeringen	29,8	9,7

Waarborgen gesteld door derden voor rekening van de groep hebben voornamelijk betrekking op waarborgen voor milieuverplichtingen van Tessengerlo Group nv voor een bedrag van 19,9 miljoen EUR (2017: 19,9 miljoen EUR). Het resterende saldo bestaat uit diverse waarborgen voor financiering, douane en andere verplichtingen.

Waarborgen gesteld voor rekening van derden betreffen voornamelijk waarborgen die gesteld werden voor de uitvoering van leaseverplichtingen.

Waarborgen verkregen van derden betreffen waarborgen die door leveranciers gesteld worden tegenover de groep als waarborg voor de accurate uitvoering van investeringsprojecten.

De investeringen die zijn aangegaan, maar nog niet uitgevoerd, bedragen 29,8 miljoen EUR per eind 2018 (2017: 9,7 miljoen EUR). Deze verbintenissen hebben voornamelijk betrekking op investeringsuitgaven in Bio-valorization om te groeien in gelatine specialiteiten, lopende investeringen om productiefabrieken te debottleneck, investeringen in uitrusting en infrastructuur om een betere valorisatie van dierlijke bijproducten te bevorderen, en de aankoop van voertuigen welke voorheen werden geleased.

De aandelen van T-Power nv zijn in pand gegeven in de eerste graad om de verplichtingen met betrekking tot een leningsovereenkomst van 440,0 miljoen EUR, getekend op 18 december 2008 tussen T-Power nv en een bankensyndicaat, te waarborgen. De aandelen van T-Power nv zijn in pand gegeven in de tweede graad om een tollingovereenkomst voor de volledige 425 MW capaciteit, getekend op 13 augustus 2008 tussen T-Power nv en RWE groep, te waarborgen. Deze tollingovereenkomst zal over een periode van 15 jaar lopen, met een mogelijke verlenging met 5 jaar nadien.

De groep en haar filialen hebben bepaalde andere voorwaardelijke verplichtingen met betrekking tot lange termijn aankoopverplichtingen en verbintenissen. Deze verbintenissen voorzien in strategische grondstoffen en goederen en diensten, zoals elektriciteit en gas.

29. VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN EN BATEN

De groep wordt geconfronteerd met een aantal schade-eisen of potentiële schade-eisen en geschillen die voortvloeien uit de dagelijkse bedrijfsvoering. In de mate dat deze schade-eisen en geschillen zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van de verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is en er een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van de verplichting, werden er geschikte voorzieningen aangelegd.

Het behoort tot het beleid van de groep om milieuvoorzieningen aan te leggen wanneer de groep een bestaande verplichting heeft (in rechte afdwingbaar of feitelijk) als gevolg van een gebeurtenis in het verleden, wanneer het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen noodzakelijk zal zijn en wanneer een betrouwbare schatting gemaakt kan worden van de omvang van deze verplichtingen.

Deze voorzieningen worden regelmatig opnieuw beoordeeld en indien nodig aangepast naarmate het onderzoek en de werkzaamheden vorderen en additionele informatie beschikbaar komt. Milieuverplichtingen kunnen belangrijke wijzigingen ondergaan als gevolg van nieuwe informatie over de aard en de omvang van de verontreinigingen, een verandering in de wetgeving of andere soortgelijke factoren.

Zoals vermeld in toelichting 24 - Voorzieningen, bedragen de milieuvoorzieningen, in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen zoals hierboven vermeld, 108,1 miljoen EUR per 31 december 2018 (31 december 2017: 109,0 miljoen EUR).

Hoewel het niet mogelijk is om de afwikkeling van alle huidige milieurisico's te voorspellen, kan het niet uitgesloten worden dat er in de toekomst een nood zal ontstaan voor de aanleg van nieuwe milieuvoorzieningen. Deze zullen, naar het oordeel van het management, gebaseerd op de huidige beschikbare informatie en rekening houdend met de huidige financiële structuur van de groep, geen significante invloed hebben op de geconsolideerde balans. Het kan evenwel niet uitgesloten worden dat dergelijke provisies een materiële invloed kunnen hebben op de winst-en-verliesrekening in een bepaalde verslagperiode.

Acquisities, investeringen en joint venture overeenkomsten, alsook desinvesteringen kunnen gebruikelijke voorzieningen bevatten welke kunnen leiden tot prijsaanpassingen. Bovendien werd voor desinvesteringen voldoende rekening gehouden met voorzieningen voor mogelijke schadeloosstellingen betaalbaar aan de overnemer, indien nodig, met inbegrip van aangelegenheden op het gebied van gezondheid, milieu, belastingen, productaansprakelijkheid, herstructureringen, concurrentie, pensioenen en vergoedingen in aandelen. Op basis van de momenteel beschikbare gegevens, wordt de kans op een significante uitstroom van geldmiddelen als gering beschouwd.

Aan de groep werden emissierechten toegekend voor de periode 2013-2020. Deze emissierechten worden jaarlijks gratis toegeleverd voor de producten blootgesteld aan een CO₂ weglekrisico, ten belope van de productiehoeveelheden. Emissierechten zullen bijkomend aangekocht worden in geval van een eventueel tekort. De kost van bijkomende aangekochte emissierechten in 2018 was niet significant. Het overschot of tekort van emissierechten kan over de volgende jaren variëren, afhankelijk van verschillende factoren zoals toekomstige productievolumes, procesoptimalisatie en energie-efficiëntie verbeteringen. Het management is echter van oordeel dat een overschot of tekort aan emissierechten over de volgende jaren geen significante invloed zal hebben op de geconsolideerde financiële staten van de groep.

De netto boekwaarde van de emissierechten in overige immateriële activa bedraagt 4,5 miljoen EUR op 31 december 2018 (2017: 0,4 miljoen EUR). De emissierechten, die T-Power nv aanhield op de overnamedatum van 2 oktober 2018, werden opgenomen aan hun reële waarde op overnamedatum (2,1 miljoen EUR). Daarnaast kocht de groep in 2018 emissierechten voor een bedrag van 2,5 miljoen EUR, voornamelijk om verwachte toekomstige emissies te dekken.

30. VERBONDEN PARTIJEN

De groep, die geen controlerende aandeelhouder heeft, heeft als verbonden partijen haar dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen, joint ventures en haar belangrijkste aandeelhouders (Verbrugge nv, gecontroleerd door Picanol nv, en zijn verbonden onderneming Symphony Mills), bestuurders en haar Executive Committee. Het Belgische pensioenfonds "OFP Pensioenfonds", dat de verplichtingen na uitdiensttreding van de werknemers van enkele Belgische ondernemingen dekt, is ook een verbonden partij.

Per 31 december 2018 bezit Verbrugge nv, gecontroleerd door Picanol nv, 16.786.389 aandelen (38,91% van de vennootschap). Zijn verbonden onderneming Symphony Mills nv bezit 1.832.200 aandelen (4,25%). Picanol Group is een Belgische, beursgenoteerde, industriële groep en is gespecialiseerd in de ontwikkeling, productie en verkoop van weefmachines, engineered casting solutions en custom-made controllers. Picanol Group is vertegenwoordigd in de raad van bestuur door twee leden: de heer Stefaan Haspeslagh (Voorzitter Picanol Group) en de heer Luc Tack (Gedelegeerd bestuurder Picanol Group).

De groep kocht en verkocht goederen en diensten aan verschillende verbonden partijen waarin de groep een belang van 50% of minder aanhoudt (toelichting 14 - Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode). Dergelijke transacties zijn gebaseerd op een zakelijke objectieve grondslag ("arm's length" principe) onder voorwaarden vergelijkbaar met transacties met derde partijen.

Premies voor een bedrag van 1,5 miljoen EUR zijn betaald aan het Belgische pensioenfonds, "OFP Pensioenfonds" (2017: 1,5 miljoen EUR). Een bedrag van 14,2 miljoen EUR van de verplichtingen gerelateerd aan pensioenplannen per 31 december 2018 betreffen het "OFP Pensioenfonds" (2017: 10,6 miljoen EUR).

Er hebben enkel transacties plaatsgevonden met de belangrijkste aandeelhouder, joint ventures, geassocieerde ondernemingen, leden van het Executive Committee en de Raad van Bestuur.

Transacties met de belangrijkste aandeelhouder:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Overige bedrijfsopbrengsten	0,1	0,0
Handels- en overige vorderingen	0,1	0,0

Deze transacties bestaan uit juridische en ICT dienstverlening, welke worden voorzien door de groep via een service level agreement.

Transacties met joint-ventures¹⁹:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Transacties met joint ventures - Verkopen	4,7	45,9
Transacties met joint ventures - Aankopen	-24,8	-19,1
Vaste activa	10,0	8,3
Vlottende activa	0,5	3,0
Schulden op ten hoogste één jaar	1,7	1,6

De 2017 en 2018 omzet met joint ventures is voornamelijk te verklaren door de verkopen van S8 Engineering (voorheen Tessengerlo Kerley Services Inc.), welke engineering- en bouwactiviteiten uitvoerde voor de joint venture Jupiter Sulphur LLC. Het project werd in 2018 beëindigd.

De vaste activa (10,0 miljoen EUR) hebben voornamelijk betrekking op een lening van 11,0 miljoen USD toegekend door Tessengerlo Kerley Inc. aan de joint venture Jupiter Sulphur LLC (10,0 miljoen USD op 31 december 2017). De lening is rentedragend (3,0%) en terugbetaalbaar in de periode 2020-2023. Jupiter Sulphur LLC heeft hetzelfde bedrag ontleend van de andere joint venture partner. Deze leningen werden gebruikt om de investeringsuitgaven te financieren. De toegekende lening is opgenomen in "Overige beleggingen" in de geconsolideerde balans van de groep.

Transacties met geassocieerde ondernemingen:

T-Power nv was een geassocieerde onderneming tot 2 oktober 2018, het moment dat de groep de resterende 80% aandelen verwierf.

(Miljoen EUR)	2018	2017
Overige bedrijfsopbrengsten	0,0	0,1

Dividenden werden ontvangen van joint ventures en geassocieerde ondernemingen voor een bedrag van 3,3 miljoen EUR (2017: 1,0 miljoen EUR). Er werden eveneens dividenden ontvangen van overige beleggingen voor een bedrag van 0,1 miljoen EUR (2017: 0,1 miljoen EUR).

¹⁹ In toelichting 14 - Deelnemingen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode is meer informatie opgenomen over de joint ventures van de groep.

Transacties met de leden van het Executive Committee²⁰:

(Miljoen EUR)	2018	2017
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	2,9	2,0
Vergoedingen na uitdiensttreding	0,1	0,0
Totaal	2,9	2,0

Kortetermijnpersoneelsbeloningen omvatten salarissen en toe te rekenen bonussen over 2018 (inclusief bijdragen aan de sociale zekerheid), leasing van wagens en andere vergoedingen indien van toepassing.

De vaste en variabele kortetermijnpersoneelsbeloningen bedragen respectievelijk 1,3 miljoen EUR en 1,6 miljoen EUR (2017: 1,3 miljoen EUR en 0,7 miljoen EUR respectievelijk). De variabele personeelsbeloningen omvatten 0,8 miljoen EUR kortetermijn variabele vergoedingen (2017: 0,7 miljoen EUR) en 0,8 miljoen EUR langetermijn variabele vergoedingen voor de periode 2016-2018, beide zijn betaalbaar binnen de 12 maanden na jaareinde.

De vergoedingen na uitdiensttreding omvatten de periodieke pensioenkosten van het pensioenplan zoals berekend door een actuaris.

In 2018 werden er geen nieuwe warrants aangeboden en werden geen warrants uitgeoefend in 2018 door de leden van het Executive Committee.

Er werden geen andere transacties gedaan met de leden van het Executive Committee behalve diegenen hierboven vermeld.

²⁰ Het Executive Committee bestaat op 31 december 2018 uit Luc Tack (CEO) en Stefaan Haspelslagh (COO/CFO) en is niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Transacties met de leden van de raad van bestuur:

Leden	Bezoldigingen in EUR	2018	2017
Véronique Bolland (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder). Lid van de raad van bestuur tot en met 6 juni 2017	Jaarlijkse vaste vergoeding Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	- - -	12.500 6.000 18.500
Philiium bvba, vertegenwoordigd door haar permanente vertegenwoordiger dhr. Phillippe Coens (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder)	Jaarlijkse vaste vergoeding Aanvullende vaste vergoeding voor voorzitter auditcomité Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	25.000 3.000 16.000 44.000	25.000 3.000 10.000 38.000
Dominique Zakovitch-Damon (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder). Lid van de raad van bestuur tot en met 6 juni 2017	Jaarlijkse vaste vergoeding Aanvullende vaste vergoeding voor voorzitter auditcomité Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	- - - -	12.500 5.000 1.000 18.500
Management Deprez bvba, vertegenwoordigd door haar permanente vertegenwoordiger mevr. Veerle Deprez (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder). Lid van de raad van bestuur vanaf 6 juni 2017	Jaarlijkse vaste vergoeding Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	25.000 16.000 41.000	12.500 2.000 14.500
ANBA bvba, vertegenwoordigd door haar permanente vertegenwoordiger mevr. Anne-Marie Baeyaert (onafhankelijke niet-uitvoerende bestuurder). Lid van de raad van bestuur vanaf 6 juni 2017	Jaarlijkse vaste vergoeding Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	25.000 16.000 41.000	12.500 4.000 16.500
Stefaan Haspeslagh (uitvoerend bestuurder)	Jaarlijkse vaste vergoeding Aanvullende vaste vergoeding voor voorzitter raad van bestuur Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	25.000 30.000 16.000 71.000	25.000 30.000 10.000 65.000
Luc Tack (uitvoerend bestuurder)	Jaarlijkse vaste vergoeding Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	25.000 16.000 41.000	25.000 10.000 35.000
Karel Vinck (niet-uitvoerende bestuurder)	Jaarlijkse vaste vergoeding Variabele vergoeding per halve dag Totale bezoldiging	25.000 16.000 41.000	25.000 9.000 34.000
Totaal		279.000	240.000

31. HONORARIA VAN DE COMMISSARIS

PwC Bedrijfsrevisoren bcvba (PwC), vertegenwoordigd door Peter Van den Eynde, werd herbenoemd tot commissaris door de aandeelhoudersvergadering op 7 juni 2016.

De door de groep aan de commissaris betaalde vergoedingen bedroegen:

(Miljoen EUR)	2018			
	Audit	Audit gerelateerde diensten	Overige	Totaal
PwC (België)	0,3	-	-	0,3
PwC (buiten België)	0,5	-	0,1	0,6
Totaal	0,8	-	0,1	0,9

(Miljoen EUR)	2017			
	Audit	Audit gerelateerde diensten	Overige	Totaal
PwC (België)	0,3	-	-	0,3
PwC (buiten België)	0,5	-	0,1	0,6
Totaal	0,8	-	0,1	0,9

32. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

In januari 2019 heeft Performance Chemicals de force majeure opgeheven op de natriumhydroxideproductie (NaOH) in de vestiging te Loos (Frankrijk), die in september 2018 afgekondigd was na onvoorziene technische problemen.

33. ONDERNEMINGEN VAN DE GROEP

Hieronder zijn alle ondernemingen van de groep vermeld.

Het totaal aantal geconsolideerde ondernemingen bedraagt 57²¹.

De lijst van de ondernemingen op 31 december 2018 geconsolideerd volgens de volledige consolidatiemethode:

	Onderneming	Adres	Belgisch ondernemingsnummer	Eigendom
Europa				
België	Dyka Plastics nv	3900 Pelt	0414467340	100%
België	Limburgse Rubber Produkten nv	1050 Brussels	0415296392	100%
België	Tessengerlo Chemie International nv	1050 Brussels	0407247372	100%
België	Tessengerlo Group nv	1050 Brussels	0412101728	Moedermaatschappij
België	Tessengerlo Finance nv	1050 Brussels	0878995984	100%
België	T-Power nv	1200 Brussels	0875650771	100%
Tsjechische Republiek	Dyka s.r.o.	27361 Velka Dobra		100%
Frankrijk	Akiolis Group SAS	72000 Le Mans		100%
Frankrijk	Atemax France SAS	72000 Le Mans		100%
Frankrijk	Etablissements Charvet Père et Fils SAS	91490 Milly-La-Forêt		100%
Frankrijk	Produits Chimiques de Loos SAS	59120 Loos		100%
Frankrijk	Tessengerlo Kerley France SAS	59120 Loos		100%
Frankrijk	Soleval France SAS	72000 Le Mans		100%
Frankrijk	Dyka SAS	62140 Sainte Austreberthe		100%
Frankrijk	Tefipar SAS	59120 Loos		100%
Frankrijk	Tessengerlo Services SARL	59120 Loos		100%
Frankrijk	Etablissements Violleau SAS	79380 La Forêt sur Sèvre		100%
Duitsland	BT Nyloplast GmbH	86551 Aichach		100%
Duitsland	PB Gelatins GmbH	31582 Nienburg		100%
Hongarije	BT Nyloplast Kft	3636 Vadna		100%
Italië	Tessengerlo Cologna Veneta S.r.l.	20122 Milano		100%
Luxemburg	Terelux SA	2163 Luxembourg		100%
Polen	Dyka Sp.z.o.o.	55-221 Jelcz-Laskowice		100%
Roemenië	Dyka Plastic Pipe Systems S.R.L.	76100 Bucarest, sector 1		100%
Slowakije	Dyka SK s.r.o.	82109 Bratislava		100%
Nederland	Dyka B.V.	8331 LJ Steenwijk		100%
Nederland	BT Nyloplast B.V.	3295 KG 's Gravendeel		100%
Nederland	Tessengerlo NL Holding B.V.	4825 AV Breda		100%
Groot-Brittannië	Dyka UK Ltd.	Longtown-Carlisle Cumbria CA6 5LY		100%
Groot-Brittannië	John Davidson Holdings Ltd.	Edinburgh EH3 8UL		100%
Groot-Brittannië	John Davidson Pipes Ltd.	Edinburgh EH3 8UL		100%
Groot-Brittannië	PB Gelatins UK Ltd.	Pontypridd CF 375 SQ		100%
Groot-Brittannië	Tessengerlo Holding UK Ltd.	Pontypridd CF 375 SQ		100%

²¹ Tessengerlo Kerley India Private Ltd. is een, in 2018, nieuw opgericht bedrijf. T-Power nv wordt volledig geconsolideerd vanaf 2 oktober 2018.

Verenigde Staten

Verenigde Staten	Environmentally Clean Systems LLC	Dover, Delaware 19904	69,01%
Verenigde Staten	ECS Myton, LLC	Dover, Delaware 19904	51,00%
Verenigde Staten	Kerley Trading Inc.	Dover, Delaware 19904	100%
Verenigde Staten	MPR Services Inc.	Dover, Delaware 19904	100%
Verenigde Staten	PB Leiner USA Corporation	Davenport, Iowa 52806	100%
Verenigde Staten	Tessengerlo Kerley Inc.	Dover, Delaware 19904	100%
Verenigde Staten	S8 Engineering Inc.	Dover, Delaware 19904	100%
Verenigde Staten	Tessengerlo USA Inc.	Dover, Delaware 19904	100%

Overige

Argentinië	PB Leiner Argentina SA	Sarmiento 1230, piso 4° - Ciudad Autónoma de Buenos Aires	100%
Australië	Tessengerlo Kerley Australia PTY LTD	Level 14, 440 Collins Street, Melbourne VIC 3000	100%
Brazilië	PB Brasil Industria e Comercio de Gelatinas Ltda	Acorizal, Mato Grosso CEP 78480-000	100%
Chili	Kerley Latinoamericana Comercializadora Limitada	9358 Santiago	100%
China	PB Gelatins (Heilongjiang) Co. Ltd.	Kongguo County - Heilongjiang Province	100%
China	PB Gelatins (Wenzhou) Co. Ltd.	Ping Yang County - 325401 Zhejiang Province	80,00%
China	Tessengerlo Trading (Shanghai) Co. Ltd.	China R.P. - 200021 Shanghai	100%
Costa Rica	Tessengerlo Kerley Costa Rica SA	La Union Tres Rios - Cartago	100%
India	Tessengerlo Kerley India Private Ltd.	First Floor, The Great Eastern Centre, 70 Nehru Place, New Delhi, South Delhi, 11019	100%
Japan	TKI Japan KK	Tokyo - Chiyoda-ku	100%
Mexico	Tessengerlo Kerley Mexico SA de CV	Navojoa, Sonora	100%
Paraguay	Maramba S.R.L.	Chacoi Villa Hayes - Asuncion del Paraguay	100%
Peru	TKP Peru S.A.C.	Ciudad de Lima - Provincia de Lima	100%
Turkije	Tessengerlo Agrochem Tarim Ve Kimya San. Ve Tic. Ltd. Sti.	35730 Kemalpasa - Izmir	100%

De lijst van de ondernemingen per 31 december 2018 geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode:

	Onderneming	Adres	Eigendom
Europa			
Frankrijk	Etablissements Michel SAS	31800 Villeneuve de Rivière	50,00%
Overige			
Verenigde Staten	Jupiter Sulphur LLC	Dover, Delaware 19904	50,00%

De lijst van de niet-geconsolideerde ondernemingen per 31 december 2018 (wegens hun niet-significante invloed op de geconsolideerde cijfers²²):

	Onderneming	Adres	Eigendom
Europa			
Zwitserland	Tessengerlo Schweiz AG	5332 Rekingen	100%

²² Britphos Ltd. werd in 2018 ontbonden. Deze ontbinding leidde tot een niet-significant resultaat.

34. KRITISCHE BOEKHOUDKUNDIGE SCHATTINGEN EN OORDEELSVORMINGEN

De voorbereiding van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS, zoals aanvaard binnen de Europese Unie, vereist de nodige schattingen, oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management. Deze zullen de toepassing van de boekhoudprincipes, de gerapporteerde bedragen van activa en passiva, de toelichting in verband met de voorwaardelijke baten en verplichtingen op datum van de jaarrekening en de gerapporteerde bedragen van kosten en opbrengsten tijdens de rapporteringsperiode beïnvloeden. Het management baseert zijn schattingen op zijn historische ervaring en talrijke andere veronderstellingen waarvan aangenomen wordt dat deze redelijk zijn onder de omstandigheden. De resultaten hiervan vormen de basis voor het opstellen van de gerapporteerde bedragen van kosten en opbrengsten, die niet onmiddellijk duidelijk blijken uit andere bronnen. De uiteindelijke resultaten kunnen verschillen van deze inschattingen.

Schattingen en veronderstellingen worden periodiek herzien en de effecten van de herzieningen worden opgenomen in de jaarrekening.

Beoordelingen, schattingen en veronderstellingen toegepast bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2018, zijn dezelfde als deze toegepast en toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening per 31 december 2017.

Schattingen en oordeelsvormingen die een significant risico inhouden om de nettoboekwaarde van activa en passiva het komende jaar materieel te beïnvloeden zijn:

- Bijzondere waardeverminderingen. De nettoboekwaarde van financiële activa, materiële vaste activa, goodwill en overige immateriële activa wordt op elke balansdatum beoordeeld om te bepalen of er enige aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Indien een dergelijke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat (toelichting 11 - Materiële vaste activa, toelichting 12 - Goodwill en toelichting 13 - Overige immateriële activa).
- Verouderde voorraden en aanpassingen van de waarde aan realiseerbare waarde, die bepaald zijn op basis van ervaring en de beoordeling van de huidige marktomstandigheden (toelichting 17 - Voorraden).
- Personeelsbeloningen. De berekening van de pensioenverplichtingen is gebaseerd op actuariële veronderstellingen zoals toekomstige salarisverhogingen, inflatie en het gebruik van een discontovoet (toelichting 23 - Personeelsbeloningen).
- Uitgestelde belastingen. Een uitgestelde belastingvordering wordt enkel opgenomen in de balans indien het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de verrekenbare tijdelijke verschillen, de ongebruikte belastingtegoeden en de ongebruikte overgedragen fiscale verliezen kunnen verrekend worden. De uitgestelde belastingvorderingen worden herzien op elke afsluitingsdatum en verminderd in de mate dat het niet langer waarschijnlijk is dat het desbetreffende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd. Bij de inschatting neemt het management de lange termijn bedrijfsstrategie in overweging (toelichting 15 - Uitgestelde belastingvorderingen en -schulden).
- Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen. De geboekte bedragen reflecteren de beste raming van het management met betrekking tot de verwachte uitgaven om aan de huidige verplichting op balansdatum te kunnen voldoen. Indien het effect hiervan significant is, zullen voorzieningen worden aangelegd met een verdiscontering van de toekomstige verwachte kasstromen. Voorzieningen kunnen aanzienlijk wijzigen ten gevolge van bijkomende informatie over de aard en de omvang van de verontreiniging, een verandering in de wetgeving, een verandering in de best practices voor saneringen, een verandering in de timing van de uitstroom van middelen, een verandering in samenspraak met de bevoegde instanties omtrent de behandeling van de vervuilde locatie of andere factoren van soortgelijke aard (toelichting 24 - Voorzieningen).
- Financiële instrumenten (toelichting 26 - Financiële instrumenten). Deze worden in de balans opgenomen aan reële waarde en zijn gebaseerd op:
 - inputs andere dan genoteerde prijzen, die voor het actief of voor de verplichting waarneembaar zijn, hetzij direct (d.w.z. als prijzen) hetzij indirect (d.w.z. afgeleid van prijzen); of
 - inputs voor het actief of de verplichting die niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens.

VERKLARING OVER HET GETROUW BEELD VAN DE JAARREKENINGEN EN HET GETROUW OVERZICHT IN HET JAARVERSLAG

De heer Luc Tack (CEO) en de heer Stefaan Haspeslagh, vertegenwoordiger van Findar BVBA (COO/CFO) verklaren, in naam en voor rekening van de vennootschap, dat, voor zover hen bekend,

- a) de geconsolideerde jaarrekeningen, die zijn opgesteld overeenkomstig International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de emittent en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;
- b) het managementverslag over de geconsolideerde jaarrekening een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en de resultaten van het bedrijf en van de positie van de emittent en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen, evenals een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd worden.

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS

TESSENDERLO GROUP NV

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van aandeelhouders over de geconsolideerde financiële staten voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

29 maart 2019

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS VAN DE VENNOOTSCHAP TESSENDERLO GROUP NV OVER DE GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VOOR HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten van Tessengerlo Group NV (de “Vennootschap”) en haar filialen (samen “de Groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde financiële staten alsook de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt één geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 7 juni 2016, overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de geconsolideerde financiële staten voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2018. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten van Tessengerlo Group NV uitgevoerd gedurende 6 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de geconsolideerde financiële staten

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde financiële staten van de Groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2018 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum, en de toelichting met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waarvan het geconsolideerd balanstotaal EUR 1.837,6 miljoen en de winst over de verslagperiode EUR 92,1 miljoen bedragen.

Naar ons oordeel geven de geconsolideerde financiële staten een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de Groep per 31 december 2018, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de internationale controlestandaarden zoals door de IAASB van toepassing verklaard op de boekjaren afgesloten vanaf 31 december 2018 en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau toegepast. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde financiële staten” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde financiële staten in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

Kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die naar ons professioneel oordeel het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde financiële staten van de huidige verslagperiode. Deze aangelegenheden zijn behandeld in de context van onze controle van de geconsolideerde financiële staten als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover, en wij verschaffen geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

[Toetsing op bijzondere waardeverminderingen voor goodwill, immateriële activa en materiële vaste activa - Toelichting 11, 12 en 13](#)

Beschrijving van het kernpunt van de controle

De boekwaarde van goodwill, immateriële activa en materiële vaste activa bedraagt per 31 december 2018 EUR 1.014,4 miljoen.

Wij beschouwen dit als dermate significant voor onze controle omdat, bij het vaststellen of er voor vaste activa al dan niet bijzondere waardeverminderingen vereist zijn, de bestuurders genoodzaakt zijn om zich te baseren op significante inschattingen met betrekking tot de toekomstige bedrijfsresultaten alsook toekomstige plannen voor deze vaste activa van de Groep in een aantal geografische gebieden.

We hebben hierbij bijzondere aandacht besteed aan de redelijkheid en impact van de voornaamste veronderstellingen waaronder:

- kasstroomprognoses die afgeleid zijn van interne prognoses en de veronderstellingen betreffende de toekomstige resultaten;
- de actualisatievoet en de langetermijn groeivoet, met inbegrip van een beoordeling van risicofactoren en groeiverwachtingen met betrekking tot het relevante geografische gebied;
- de veronderstellingen die gehanteerd zijn in de waarderingen die opgesteld zijn ter onderbouwing van de reële waarde van bepaalde activa.

Hoe onze audit het kernpunt van de controle behandelde

We hebben de door het management gemaakte inschatting van de indicatoren van bijzondere waardeverminderingen geëvalueerd en de bijzondere waardeverminderingberekeningen aan een kritisch onderzoek onderworpen door de in de berekeningsmodellen gebruikte prognoses voor toekomstige kasstromen te evalueren, inclusief een evaluatie van de wijze waarop men tot die prognoses is gekomen, waarbij we ze onder meer vergeleken hebben met het meest recente door de Raad van Bestuur goedgekeurde budget en met de interne prognoses.

We hebben inzichten verworven omtrent de volgende zaken en hebben deze aan een kritisch onderzoek onderworpen:

- veronderstellingen gebruikt bij het opstellen van het budget van de Groep en de interne prognoses, alsook de gehanteerde langetermijn groeivoeten, hebben we vergeleken met economische en sectorspecifieke verwachtingen;
- de historische nauwkeurigheid van budgetten - deze hebben we vergeleken met de gerealiseerde resultaten om te bepalen of de gebudgeteerde kasstroomprognoses betrouwbaar zijn;
- de actualisatievoet - hiervoor hebben we de kost van kapitaal en andere inputs beoordeeld, onder andere door vergelijking met gelijkaardige organisaties;
- veronderstellingen die gebruikt zijn om de marktwaarde van de activa te bepalen;
- de wijze waarop de onderliggende berekeningen verricht zijn.

In de uitvoering van de hierboven vermelde werkzaamheden hebben we een beroep gedaan op onze interne waarderingsexperten om in een kritische toetsing alsook externe marktgegevens te voorzien, teneinde de redelijkheid van de door het management gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

We hebben een sensitiviteitsanalyse uitgevoerd op de belangrijkste factoren binnen de kasstroomprognoses om te bepalen in welke mate wijzigingen in die veronderstellingen een impact kunnen hebben. Voorts hebben we nagegaan in hoeverre het waarschijnlijk is dat zulke wijzigingen zich effectief zullen voordoen.

Hoewel we erkennen dat het gebruik van inschattingen inherent is aan het opstellen van kasstroomprognoses, het toepassen van bijzondere waardevermindingsmodellen alsook het waarderen van vaste activa, hebben we vastgesteld dat de door het management gehanteerde inschattingen binnen een aanvaardbare vork van redelijke uitkomsten liggen.

Milieuvoorzieningen - Toelichting 24

Beschrijving van het kernpunt van de controle

Zoals in Toelichting 24 beschreven is, zijn in de geconsolideerde financiële staten van Tessengerlo Group per 31 december 2018 milieuvoorzieningen voor een totaalbedrag van EUR 108,1 miljoen opgenomen. Deze milieuvoorzieningen zijn aangelegd om de kosten van sanering te dekken van historische bodem- en grondverontreiniging van de vestigingen in Ham (België), Vilvoorde (België) en Loos (Frankrijk). De milieuvoorzieningen weerspiegelen de geactualiseerde waarde van de verwachte toekomstige kasstromen gespreid over de periode 2019-2054.

Dit aspect is voor onze controle dermate significant gezien de complexiteit van de materie en het feit dat de inschatting in aanzienlijke mate gebaseerd is op significante veronderstellingen van het management. Veronderstellingen en inschattingen die bij het waarderen van de milieuvoorzieningen gebruikt zijn, betreffen onder meer:

- de verwachte uitstroom van middelen om in de verplichtingen te voorzien;
- de actualisatievoet en de tijdspanne die dient te worden gehanteerd bij het berekenen van de contante waarde van de verplichtingen op balansdatum.

Wijzigingen in veronderstellingen en inschattingen die gebruikt worden om de milieuvoorzieningen te waarderen kunnen een significante invloed hebben op de financiële positie van de Groep.

Hoe onze audit het kernpunt van de controle behandelde

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben we de wijze geëvalueerd waarop management nieuwe milieugerelateerde verplichtingen en wijzigingen in bestaande verplichtingen conform IAS 37-vereisten identificeert.

We hebben de nauwkeurigheid, waardering en volledigheid van de milieuvoorzieningen per 31 december 2018 geëvalueerd. Deze evaluatie behelsde onder meer:

- besprekingen met de milieuverantwoordelijke van de Groep;
- nazicht van communicatie met externe partijen (o.a. verslagen van de toezichthouders en offertes voor het uit te voeren werk);
- verificatie dat de gehanteerde veronderstellingen en boekhoudkundige inschattingen consequent toegepast zijn;
- toetsing van de in voorgaande verslagperiodes gemaakte boekhoudkundige inschattingen met de werkelijk bestede bedragen;
- analyse van de door het management gemaakte projecties van de toekomstige kasstromen.

Daarnaast hebben we ook de actualisatievoet op nauwkeurigheid beoordeeld en konden we een aansluiting maken met op de markt waarneembare gehanteerde veronderstellingen.

Tot slot hebben we bijzondere aandacht besteed aan de toereikendheid van de informatie die de vennootschap in Toelichting 24 van de geconsolideerde financiële staten heeft verschaft.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben we vastgesteld dat de door het management gemaakte inschattingen redelijk zijn en de verstrekte toelichting inzake milieuvoorzieningen gepast is.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding - Toelichting 23

Beschrijving van het kernpunt van de controle

Zoals in Toelichting 23 beschreven is, heeft de Groep pensioenregelingen met een te bereiken doel in België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Via deze pensioenplannen is de Groep blootgesteld aan een aantal risico's, voornamelijk:

- volatiliteit van de beleggingen: de pensioenplannen bevatten aanzienlijke investeringen in beleggingsfondsen (69,4% van het totaal van de activa van de plannen), waaronder beursgenoteerde aandelen, en zijn bijgevolg blootgesteld aan de risico's gerelateerd aan de aandelenmarkt;
- actuariële veronderstellingen zoals de verwachte inflatie, actualisatievoet, toekomstige loonstijgingen en sterftetabellen/levensverwachting.

De controlewerkzaamheden aangaande de voorzieningen voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding waren voor onze audit dermate significant omdat dit een complexe materie betreft en sterk afhankelijk is van door het management gemaakte veronderstellingen. Actuariële veronderstellingen worden gebruikt bij het waarderen van de door de Groep toegepaste pensioenregelingen. Kleine wijzigingen in deze veronderstellingen en inschattingen kunnen een grote invloed hebben op de financiële positie van de Groep. Het bepalen van deze bedragen vereist technische deskundigheid.

De voorziening, voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding per 31 december 2018, bestaat uit de netto actuele waarde van de verplichtingen (EUR 159,2 miljoen) waartegenover de reële waarde van beleggingen staat (EUR 112,3 miljoen). De voornaamste van dergelijke pensioenplannen zijn het Tessengerlo Group NV pensioenplan (België), het 'PB Gelatins GmbH Pension Scheme' (Duitsland) en het in het Verenigd Koninkrijk ingestelde pensioenplan, samen vertegenwoordigen ze 74% van het totaal van de nettoverplichting uit hoofde van pensioenregelingen met een te bereiken doel.

Hoe onze audit het kernpunt van de controle behandelde

We hebben de belangrijkste actuariële (zowel financiële als demografische) veronderstellingen, gebruikt door het management bij het berekenen van de verplichting voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding van de Groep, geëvalueerd en onafhankelijk beoordeeld.

Bij het evalueren van de veronderstellingen (nl. ratio's m.b.t. actualisering, inflatie en loonstijging alsook verwachte sterftecijfers/levensverwachting) hebben we beroep gedaan op de kennis van interne specialisten teneinde de redelijkheid van de door het management gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

We hebben de personeelsgerelateerde gegevens, zoals deze opgenomen zijn in de door de vennootschap bekomen actuariële rapporten, getoetst en we hebben de waarderingsverslagen van de externe vermogensbeheerders bekomen. We hebben de gebruikte veronderstellingen en gegevens redelijk bevonden en menen dat ze bij onze verwachtingen aansluiten.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben we vastgesteld dat de door het management gehanteerde veronderstellingen en inschattingen redelijk zijn en dat de door de vennootschap verstrekte toelichting inzake de voorziening voor personeelsbeloningen na uitdiensttreding gepast is.

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde financiële staten

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde financiële staten die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde financiële staten die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde financiële staten is de raad van bestuur verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de Groep te ontbinden of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen, of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde financiële staten

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde financiële staten als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten; en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde financiële staten, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader na dat van toepassing is op de controle van de financiële staten in België.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde financiële staten een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen of de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde financiële staten, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde financiële staten, en van de vraag of de geconsolideerde financiële staten de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde financiële staten. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Uit de aangelegenheden die aan het auditcomité zijn gecommuniceerd bepalen wij die zaken die het meest significant waren bij de controle van de geconsolideerde financiële staten van de huidige verslagperiode, en die derhalve de kernpunten van onze controle uitmaken. Wij beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten, het verslag van niet-financiële informatie gehecht aan het jaarverslag, en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde financiële staten.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag van de geconsolideerde financiële staten, het verslag van niet-financiële informatie gehecht aan het jaarverslag, en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde financiële staten te verifiëren, en verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten en andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde financiële staten

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde financiële staten voor hetzelfde boekjaar, en is dit jaarverslag opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde financiële staten zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport over de geconsolideerde financiële staten een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden.

De op grond van artikel 119, §2 van het Wetboek van vennootschappen vereiste niet-financiële informatie werd opgenomen in een afzonderlijk verslag, namelijk het duurzaamheidsverslag 2017 van de Tessengerlo Group. Dit verslag van niet-financiële informatie bevat de op grond van artikel 119, §2 van het Wetboek van vennootschappen vereiste inlichtingen en is in overeenstemming met de geconsolideerde financiële staten voor hetzelfde boekjaar. De Vennootschap heeft zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op het 'Global Reporting Initiative' (GRI)-referentiemodel. Overeenkomstig artikel 148, § 1, 5° van het Wetboek van vennootschappen spreken wij ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie is opgesteld in overeenstemming met het in het jaarverslag over de geconsolideerde financiële staten vermelde GRI-referentiemodel.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde financiële staten bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde financiële staten.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Antwerpen, 29 maart 2019

De commissaris
PwC Bedrijfsrevisoren cvba
Vertegenwoordigd door

Peter Van den Eynde
Bedrijfsrevisor

STATUTAIR FINANCIËEL VERSLAG

BALANS VAN TESSENDERLO GROUP NV

(Miljoen EUR)	2018	2017
Totaal activa		
Vaste activa	933,6	967,7
Overige immateriële activa	0,0	0,2
Materiële vaste activa	100,1	93,1
Financiële vaste activa	833,5	874,5
Vlottende activa	575,6	458,4
Handels- en overige vorderingen op meer dan één jaar	0,7	0,7
Voorraden	79,2	74,8
Handels- en overige vorderingen op ten hoogste één jaar	403,8	196,7
Overige beleggingen	24,8	125,1
Geldmiddelen en kasequivalenten	41,6	47,2
Overlopende rekeningen	25,5	13,9
Totaal activa	1.509,3	1.426,1
Totaal passiva		
Eigen vermogen	794,8	790,3
Geplaatst kapitaal	216,2	216,1
Uitgiftepremies	237,9	237,6
Reserves	25,7	25,9
Overgedragen winst	314,5	310,3
Kapitaalsubsidies	0,6	0,3
Vorzieningen en uitgestelde belastingen	123,8	126,8
Vorzieningen	123,2	126,2
Uitgestelde belastingen	0,6	0,7
Schulden	590,6	509,0
Schulden op meer dan één jaar	260,5	261,3
Schulden op ten hoogste één jaar	310,0	241,9
Overlopende rekeningen	20,1	5,8
Totaal passiva	1.509,3	1.426,1

WINST-EN-VERLIESREKENING VAN TESSENDERLO GROUP NV

(Miljoen EUR)	2018	2017
Totale bedrijfsopbrengsten	438,6	425,5
Omzet	374,6	381,5
Toename (+) / afname (-) van voorraden gereed product en werk in uitvoering	6,9	-4,7
Geactiveerde eigen productie	0,8	1,0
Overige bedrijfsopbrengsten	52,0	42,7
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	4,2	5,1
Totaal bedrijfskosten	-450,1	-423,0
Grondstoffen, hulpstoffen en goederen aangekocht om doorverkocht te worden	-216,4	-203,4
Diensten en diverse goederen	-155,3	-147,3
Personeelsbeloningen, sociale lasten en pensioenen	-64,0	-62,0
Afschrijvingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa	-9,8	-10,1
Toename (-) / afname (+) van bedragen afgeschreven op voorraden en handelsvorderingen	-0,1	-0,5
Toename (-) / afname (+) van voorzieningen	3,0	5,9
Overige bedrijfskosten	-7,4	-5,1
Niet-recurrente bedrijfskosten	0,0	-0,6
Bedrijfswinst / bedrijfsverlies	-11,5	2,6
Financieringsopbrengsten	73,6	73,2
Financieringskosten	-56,9	-89,7
Winst (+) / verlies (-) vóór belasting	5,2	-13,9
Belastingen op het resultaat	-1,3	0,0
Uitgestelde belastingen	0,1	0,3
Winst (+)/verlies (-)	4,0	-13,6
Fiscaal vrijgestelde reserves	0,2	-0,2
Voor bestemming beschikbaar nettoresultaat over het jaar	4,2	-13,4

WINSTVERDELING

(Miljoen EUR)	2018	2017
De raad van bestuur van Tessenderlo Group nv stelt voor te verdelen		
- De winst, zijnde	4,2	-13,4
- Verhoogd met de overdracht van het vorige boekjaar	310,3	323,7
Zijnde een totaal van:	314,6	310,3
Op de volgende wijze		
- Reserves	0,0	-
- Dividenden	-	-
- Over te dragen winst	314,5	310,3
Zijnde een totaal van:	314,6	310,3

UITTREKSEL UIT DE ENKELVOUDIGE (NIET-GECONSOLIDEERDE) JAARREKENING VAN TESSENDERLO GROUP NV, OPGESTELD VOLGENS BELGISCHE BOEKHOUDNORMEN

De voorgaande informatie werd gehaald uit de enkelvoudige jaarrekening volgens Belgische boekhoudnormen van Tessenderlo Group nv. Deze enkelvoudige jaarrekening, samen met het rapport van de raad van bestuur aan de algemene vergadering en het verslag van de commissaris zal aan de Nationale Bank van België overgemaakt worden binnen de wettelijke termijn. Deze documenten zijn ook beschikbaar op aanvraag bij Tessenderlo Group nv, Troonstraat 130, 1050 Brussel.

Merk op dat alleen de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie en de prestaties van de groep.

Vermits Tessenderlo Group nv in essentie een holding bedrijf is dat zijn investeringen aan kostprijs opneemt in zijn enkelvoudige jaarrekening, geven deze afzonderlijke financiële staten slechts een beperkt beeld van de financiële positie van Tessenderlo Group nv. Om deze reden achtte de raad van bestuur het gepast om slechts een ingekorte versie van de niet-geconsolideerde balans en resultatenrekening te presenteren, opgemaakt in overeenstemming met de Belgische boekhoudnormen voor het jaar eindigend op 31 december 2018.

Het statutaire verslag van de commissaris is ‘zonder voorbehoud’ en bevestigt dat de enkelvoudige jaarrekening van Tessenderlo Group nv, opgesteld volgens de Belgische boekhoudnormen voor het jaar eindigend op 31 december 2018, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van Tessenderlo Group nv in overeenstemming met alle wettelijke en regelgevende verordeningen.

FINANCIËLE WOORDENLIJST

Adjusted EBIT

Bedrijfswinst (+) / verlies (-) voor EBIT aanpassende elementen.

Adjusted EBITDA

Bedrijfswinst (+) / verlies (-) voor EBIT aanpassende elementen plus afschrijvingen.

Bedrijfskapitaal

De som van de voorraden en handels- en overige vorderingen minus handels- en overige schulden.

EBIT

Bedrijfswinst (+) / verlies (-).

EBIT aanpassende elementen

EBIT aanpassende elementen zijn deze die naar het oordeel van het management toegelicht moeten worden op grond van hun omvang of aard. Dergelijke bestanddelen worden gedetailleerd in de toelichtingen bij de geconsolideerde financiële staten. Transacties die als EBIT aanpassende elementen opgenomen kunnen worden, hebben hoofdzakelijk betrekking op herstructureringen, bijzondere waardeverminderingen, voorzieningen, opbrengsten of verliezen uit significante verkopen van activa of dochterondernemingen en het effect van de aankoopovereenkomst voor elektriciteit.

Dividend per aandeel (bruto)

Totaal uitbetaald dividend gedeeld door het aantal aandelen uitgegeven op afsluitingsdatum.

Gearing

Netto financiële schuld gedeeld door de som van de netto financiële schuld en het eigen vermogen toerekenbaar aan aandeelhouders van de vennootschap.

Gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen

Aantal aandelen uitstaand bij het begin van de periode, aangepast voor het aantal geannuleerde, wederingekochte of uitgegeven aandelen gedurende de periode vermenigvuldigd met een tijdscorrigerende factor.

Gewone winst (+) / verlies (-) per aandeel (Gewone EPS)

Winst (+) / verlies (-) toerekenbaar aan aandeelhouders van de vennootschap gedeeld door het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen openstaand tijdens de periode.

Ingezet kapitaal (Capital employed - CE)

De nettoboekwaarde van materiële vaste activa en overige immateriële activa samen met het bedrijfskapitaal.

Investeringen

Bedrag uitgegeven om materiële vaste activa en overige immateriële activa aan te schaffen, te verbeteren of te behouden.

Leverage

Netto financiële schuldpositie gedeeld door de Adjusted EBITDA van de laatste 12 maanden.

Marktkapitalisatie

Aantal uitgegeven aandelen (op het einde van de periode) vermenigvuldigd met de marktprijs per aandeel (op het einde van de periode).

Netto financiële schuld

Financiële schulden op lange en korte termijn minus geldmiddelen en kasequivalenten, en kortetermijnschulden bij kredietinstellingen.

Pay-out ratio

Brutodividend gedeeld door de winst toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap.

Rendement op ingezet kapitaal (ROCE)

Adjusted EBIT (van de laatste 12 maanden) gedeeld door ingezet kapitaal (capital employed) (van de laatste 4 kwartalen).

Theoretische geaggregeerde gewogen gemiddelde belastingtarief

Dit wordt berekend door het statutair belastingtarief van elk land toe te passen op de winst vóór belastingen van elke entiteit en de op die manier bekomen belastingkosten te delen door de totale winst vóór belastingen van de groep.

Verwaterd gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen

Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen, aangepast voor het effect van het aantal uitgegeven warranten.

Verwaterde winst (+) / verlies (-) per aandeel (Verwaterde EPS)

Winst (+) / verlies (-) toerekenbaar aan de aandeelhouders van de vennootschap gedeeld door het volledig verwaterd gewogen gemiddelde aantal gewone aandelen openstaand tijdens de periode.

Tessenderlo Group nv
Troonstraat 130
1050 Brussel
E-mail info@tessenderlo.com
www.tessenderlo.com